

DE Banier

SGP

In vertrouwen

Interview:
Chris & Sophia Stoffer

Werken aan een veilig
en zorgzaam Nederland

ALTIVELLO®

OUTSTANDING INTERIORS

ALTIVELLO.NL

bvd
advocaten

Recht doen.

**Onze advocaten zetten uw belangen op scherp.
Met ondernemerschap en passie. Om u te dienen.**

Advies nodig?
www.bvd-advocaten.nl

INHOUD

6

Chris & Sophia Stoffer

Meditatie	5
Chris & Sophia Stoffer	6
Kabinet-Rutte-III	9
Voorzitterswissel	11
Partijcongres	12
Varia	14
Kandidatenposter	15
Verkiezingsposter	16
Studioagenda	21
Haags nieuwsoverzicht	22
Campagnerubriek #TK21	23
Thema: Nederland	24
Grenzen bewaken	27
Campagnethema's	28

Dezelfde

We beginnen deze bijdrage aan het eerste Baniernummer van het jaar 2021 met een hartelijke zegenwens voor al onze lezers.

We denken aan de vertegenwoordigers en bestuurders die de staatkundig gereformeerde beginselen mogen uitdragen. We denken ook aan al degenen die het werk van onze partij ondersteunen. We wensen elkaar van harte wijsheid en moed toe om dit werk ook dit jaar te mogen doen.

Deze jaarwisseling stond in het teken van de coronacrisis. God beweegt Zijn hand en de schepping houdt haar adem in. De wereld is gekomen onder de schaduw van Gods oordelen. Erkennen we Zijn recht en benodigen we Zijn genade? Zorg vervult ons hart, juist als we letten op de geestelijke nood van ons volk. Helaas gaat onze regering ons niet voor in het spoor van Gods Woord. In deze moeilijke omstandigheden worden onze vertegenwoordigers geroepen dit spoor te wijzen. Laten we om hen heen staan en hen steunen door dezelfde overtuiging en oriëntatie te tonen en te vertolken. Eensgezindheid is nodig, juist nu. Niet in het minst om de noden en zorgen in het gebed de HEERE voor te leggen.

Op 16 januari stemde de algemene ledenvergadering in met de voordracht van Dick van Meeuwen als nieuwe partijvoorzitter. Graag roepen we hem vanaf deze plaats een hartelijk welkom toe. We zijn blij dat hij zijn jarenlange bestuurlijke ervaring in onderwijs en politiek nu mag inzetten als partijvoorzitter. We weten dat hij dat wil doen in hartelijke verbonden-

denheid aan de beginselen van onze partij. We hopen dat hij het werk mag doen in afhankelijkheid van de Heere en onder Zijn zegen. Graag verbinden we hieraan een dankwoord voor Maarten van Leeuwen. Hij heeft zich de achterliggende 14 maanden op samenbindende wijze mogen inzetten als interim-voorzitter. De Heere gaf daarvoor gezondheid en kracht. Na de Heere hartelijk dank.

Dit jaar zullen Tweede Kamerverkiezingen worden gehouden. Hopelijk wordt ons driemanschap gecontinueerd, maar uitbreiding is van harte welkom! Het staatkundig gereformeerde geluid is zeer nodig, juist in deze tijd. De Heere geve dat het gehoor mag vinden bij overheid en onderdaan. De zorgen zijn groot, de toekomst is onzeker. Maar God is almachtig en getrouw. Uit genade verlene Hij hartelijke geloofsverbondenheid aan Hem. "Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid" (Hebreeën 13:8). ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

Uw hypotheek goed, snel en voordelig geregeld?

- Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiter
- Woningverhuur hypotheek
- Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- Hypotheek zonder verzekering
- Overwaarde hypotheek voor 60+

Voor passend financieel advies! Bel 0342 421653

- ✓ **Onafhankelijk advies**
- ✓ **Verantwoord en voordelig**
- ✓ **Deskundig en oplossingsgericht**

Van Ommeren Financieel Adviesbureau

Albert Plesmanstraat 2 | 3772 MN Barneveld | 0342 421 653 | www.vanommeren-fa.nl

hoogendoorn landbouwmechanisatie | tuin & park

Uw leverancier voor professional en particulier.
Dealer van o.a.: New Holland, Weidemann, Avant, Husqvarna, Ego, Wacker, Wanner, Perfect, Electrocoup, Felco, Topcon, Hitachi, speelgoed, skelters & trampolines en een uitgebreide Shop met o.a. werkschoenen/klompen, werkkleding en een groot assortiment (tuin)gereedschappen.

NEW HOLLAND AGRICULTURE T6 DYNAMIC COMMAND™ A NEW TRANSMISSION OF POWER

Schonauwenseweg 17, 3994 MC Houten. T. 030-6371295

www.hoogendoornhouten.nl
info@hoogendoornhouten.nl

groei door eerlijke communicatie

- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

Sjaak van Wijngaarden MOC

Eerlijk en no-nonsense

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. Met die aanpak hebben wij al vele partijen succesvol kunnen helpen.

- erkende professionals met jarenlange ervaring
- universitair geschoold

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vertrouwenszaken en gezinsproblematiek

tel. (085) 040 65 62
jscoachingconsultancy.nl

J&S
coaching en
consultancy

- “En de overige mensen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd...”

Openbaring 9:20a

BEKERING

Bekering is de hoofdzaak in ons leven. Het was het eerste woord wat de Heere Jezus sprak, toen Hij begon te prediken: ‘Bekeert u...’ Petrus verkondigde op de Pinksterdag: “...betert u dan en bekeert u!” Het is de grootste en heerlijkste verandering die in een mensenleven kan en moet plaatsvinden.

Het is het grote en eeuwige verschil tussen de mensen. Van God afgekeerd leef je in je eigen waanwereld, waarin je eigen ‘ik’ wordt aanbeden. Zo hol je je eeuwige ondergang tegemoet. Er is niets zo wonderlijk en heerlijk als de bekering; als je hart wordt gebroken door Gods liefde. Als niets en niemand je meer gelukkig kan maken dan de HEERE alleen. Als je met Hem verzoend mag worden door het ware geloof in Christus. Als je hart en leven wordt toegebogen naar Hem. Als je wordt klaargemaakt voor de eeuwige heerlijkheid. Als Christus je Leven is en Hij in jou leeft. Dan zoek je Gods eer op alle terreinen van het leven. Want bekering is allesomvattend. Bekering begint persoonlijk in je eigen hart. Maar het wordt merkbaar in alle verbanden waarin je leeft. Op je werk, in je gezin, maar ook in de kerk.

De kerk heeft bekering nodig. De verdeeldheid van de kerk is een schande naar de wereld toe. We behoren ‘een stad op een berg’ te zijn en ‘een licht op de kandelaar’. Vanuit de kerk moet er liefde en godzaligheid de maatschappij instromen. Wee ons, als dat niet gebeurt. Het oordeel begint bij het huis van God. Als wij tot God bekeerd zijn, hebben wij ook een roeping in de maatschappij. We moeten ‘als lichten schijnen te midden van een krom en verdraaid geslacht’.

DS. D.I. BUDDING
Nunspeet

WIE NIET HOREN WIL...

Ook op staatkundig en politiek terrein moeten we oproepen tot bekering. Elke koning, elke minister, eenieder die verantwoordelijkheid draagt, is verantwoording schuldig aan God. Eenieder zal straks persoonlijk staan voor de Rechter van hemel en aarde. Hoe ver zijn we afgeweken. Persoonlijk, kerkelijk, maar ook maatschappelijk en politiek. God spreekt nog, zelfs tot in ons parlement toe. Maar wie niet horen wil, moet voelen. De ziener op Patmos ziet het gebeuren. Gods engelen voeren Zijn ontzettende oordelen uit. Oorlogen van ongekende omvang, milieurampen zoals nooit gezien. Pandemieën waar geen kruid tegen gewassen is.

DE DEUR STAAT NOG OPEN

Heel de wereld is nu in de ban van corona. Veel meer en grotere oordelen zullen volgen. Grote delen van de mensheid komen om. Wat is Gods boodschap? “Bekeert u!” Maar o gruwel, we lezen: “En de overige mensen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd. Ze verhardden zich, als in de dagen van Noach. De ark bleef open. Totdat de HEERE Zelf hem toesloot. Toen kwam de zond(e)vloed. Toen was het te laat. Nu nog niet. De deur staat nog open. De armen van de Zaligmaker zijn nog naar u uitgebreid. “Wendt u naar Mij toe en wordt behouden. Want Ik ben God en niemand meer!” ◀

CHRIS EN SOPHIA STOFFER ZIJN BEKENDE ELSPETERS ... zoals alle Elspeters, trouwens.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Sinds het vertrek van Elbert Dijkgraaf uit de Tweede Kamer, is de SGP'er alweer een beetje gewend geraakt aan zijn opvolger: Chris Stoffer. Als er onderwerpen worden bediscussieerd die gaan over bijvoorbeeld ondernemers, (water)wegen, financiën of defensie, dan staat Chris Stoffer achter het spreekgestoelte bij de Tweede Kamervoorzitter. Inmiddels heeft hij er meer dan duizend dagen in de Tweede Kamer op zitten. Het is dus tijd voor een inkijkje in het leven van Chris en Sophia Stoffer.

Je hebt er niet zo veel van in Den Haag: Elspeters. Sterker nog, er komen, behalve Chris Stoffer, geen Tweede Kamerleden uit Elspeet. Het is een typerende bevinding die je kennis doet maken met Chris en Sophia Stoffer. Ik vraag hen of er veel veranderd is sinds ze, door het Tweede Kamerlidmaatschap van Chris 'bekende Nederlanders', of in elk geval bekende christelijke Nederlanders zijn geworden. Nou, dat hadden ze in de voorbereiding op het interview nog wel bij de drie dochters nagevraagd. Bekend? Waar zou dat uit moeten blijken? De twee oudste dochters, Rhodé (bijna 14) en Loïs (11) konden dat niet echt ergens aan merken. Ja, soms was er een opmerking van een klasgenootje als die er voor het eerst achter kwam, maar verder niet. Beiden vinden het wel fijn als ze gewoon *incognito* over straat kunnen. "Kijk, als Kees van der Staaij in Den Haag rondloopt, zullen vast veel meer mensen hem herkennen, maar bij mij zal dat toch een stuk minder vaak voorkomen", meent Chris. Ze passen zich natuurlijk wel een beetje aan, want op de verschillende sociale media moet je toch wat meer opletten bij wat je daar zegt of laat zien. De hele 'wereld' leest mee, natuurlijk. Bekendheid en daardoor een veranderd leven? Nou nee, behalve dan dat ze bekende Elspeters zijn, maar zeg nou zelf: elke Elspeter is toch een bekende Elspeter? Zo gaat dat in een dorp op de Veluwe: iedereen kent iedereen. De pretlichtjes die via het scherm terugkijken, spreken boekdelen: Geen kaponnes, graag. Doe maar gewoon.

Een uitzondering waaruit hun bekendheid wel blijkt, is dat ze van voorbijkomende vakantiegangers op de Veluwe wel zoekende blikken kunnen krijgen. Ze zijn er dan ook blij mee dat de overbuurman z'n straatje een beetje netjes houdt, want het gebeurde ook een keer dat een voorbijganger dacht dat familie Stoffer in het huis aan de overkant woont. Dan kun je maar beter geen onkruid tot de dakgoot hebben staan, want anders is het gedaan met je imago. Iemand die niet eens zijn eigen

tuin kan bijhouden, kan toch ook het volk niet op een verantwoorde manier vertegenwoordigen?

De SGP-volger weet natuurlijk wel dat Chris niet bang is om vieze handen te maken, want bij een sponsorloop door de modder, om geld in te zamelen tegen mensenhandel en uitbuiting (MudRaise, juni 2019) werd de beste variant van 'een modderfiguur' geslagen. De beelden circuleren nog wel op internet.

KOOS VAN DEN BERG

Vermakelijke anekdotes, zoals die over de tuin van de buurman worden ons niet vaak veroorloofd, want dat het interview via het scherm moet worden gehouden, drukt je al snel met de neus op de feiten. Menselijk contact in 2021 moet op minstens anderhalve meter afstand en in ons geval is dat eerder anderhalf uur afstand. Hoe is het eigenlijk met familie Stoffer? Kees van der Staaij had al in quarantaine gezeten en Roelof en Christien Bisschop hadden beiden corona gehad. En de Stoffers? Nee, niets. Zelfs in hun familiekring was deze gevreesde ziekte niet binnengedrongen.

Had covid-19 dan geen enkel spoor achtergelaten? Ja, toch wel, want het plotselinge overlijden van Tweede Kamerlid Koos van den Berg was een flinke slag. In de week voordat Van den Berg naar het ziekenhuis moest, hadden Chris en hij nog contact gehad over een vervolgspraak. Ze zouden samen dingen doorspreken over de rechtstaat, de grondwet en natuurlijk over Groen van Prinsterer. Als jongere ging Chris al wel op de koffie bij Van den Berg, maar nu had hij in hem ook een leermeester gevonden. Chris wilde zich samen met Van den Berg verder professionaliseren als Kamerlid.

Chris en Sophia praten niet graag in bewoordingen waarbij mensen op een voetstuk worden geplaatst, maar voor mensen zoals Chris' voorgangers Van den Berg en Van der Vlies is er veel respect. In het verlies van Van den Berg wordt niet alleen persoonlijk, maar ook professioneel een groot verlies geleden. Mensen zoals hij kom je niet vaak tegen.

Als ik vraag naar politieke voorbeelden, is dit toch wel de naam die Chris Stoffer zou willen noemen. Op de website van de Tweede Kamer omschrijft hij het als volgt: "Het politieke spel, met veel aandacht voor 'pr' en carrière interesseert mij minder. Wat dat betreft neem ik een voorbeeld aan Koos van den Berg. Een man met kennis en gezag." Chris Stoffer wil dus een Tweede Kamerlid zijn dat op de inhoud gericht is. Wat betreft die 'kennis' op het gebied van water vinden we nog een overeenkomst met Van den Berg. Ingenieur Stoffer was regiodirecteur bij Rijkswaterstaat voordat hij Tweede Kamerlid werd.

JA OF NEE

Niet alleen Elspeters, maar ook bèta's komen weinig voor in Den Haag. Sterker nog, er zijn veel te weinig 'exactelingen' op het Binnenhof te vinden. Andere partijen hebben de mond nogal eens vol over 'diversiteit', maar die wordt slechts selectief toegepast op bepaalde politiek correcte thema's. In het kader van diversiteit zouden er naast wat meer Veluwnaren ook wel wat meer bèta's in de Tweede Kamer mogen komen.

Heeft Chris Stoffer in de achterliggende periode kunnen merken dat er niet zoveel cijferaaars in de Kamer zitten? In elk geval was dat wel het geval als het gaat om de klimaataanpak. Chris verbaast zich weleens over de percentages die dan genoemd worden. "Willen we dat écht in 2030 halen? Dat kan gewoon niet lukken."

Om collega-politici ervan te overtuigen dat iets niet kan of anders zou moeten, bedient Stoffer zich van een aantal voor hem karakteristieke gereedschappen. De trouwe volgers van het SGP-YouTubekanaal zullen ze al wel herkennen. De 'ja-nee vraag' is een handelsmerk. Stoffer gebruikt zo'n middel omdat veel politici de neiging hebben om je in een woordenbrij te laten verdwalen, zonder dat het antwoord op de vraag echt gegeven is. Het komt dus ook regelmatig voor dat de eerste poging van Stoffer strandt. "Voorzitter, ik wil van de heer/mevrouw naam van het Kamerlid of de

minister weten of dat percentage haalbaar is voor 2030. Een simpel 'ja' of 'nee' volstaat." Als er dan een omslachtig antwoord komt, maken we kennis met een andere eigenschap van Stoffer: vasthoudendheid. Als je het een enkele keer leest, kan het toeval zijn, maar als je het vaker langs hoort komen, is er vast sprake van een patroon. Zo vergaat het mij als het woord 'vastbijten' weer voorbijkomt. Mocht er dus zo'n ontwijpende manoeuvre van een collega-Kamerlid komen en Chris Stoffer wil écht een antwoord, dan zal hij niet zomaar loslaten. Tijdens een van de uitzendingen van Studio SGP vergeleek hij zichzelf met een 'pitbull'. Als hij zichzelf zo omschrijft, durf ik dat wel op papier te zetten. Vasthoudendheid is immers een functionele eigenschap voor een goede volksvertegenwoordiger.

KARAKTERSCHETS

Op de dag van het interview was Sophia nog als orthopedagoog aan het werk. Chris zelf kan dan mooi het thuisonderwijs verzorgen. Daarbij verbaast dochterlief hem met een groter inzicht dan hij van tevoren vermoedde. Nu Chris en Sophia samen geïnterviewd worden voor *De Banier* is het toch ook

wel interessant om Sophia's inzicht in Chris en zijn karakter te krijgen. Sophia ziet in Chris een verbinder. Chris zal in alle menselijke contacten zoeken naar wat gemeenschappelijk is. Een interesse in de ander is haars inziens een belangrijke eigenschap, zeker ook voor een Kamerlid. Daarnaast is het wel handig dat Chris hiervoor een drukke, veeleisende baan heeft gehad, want daardoor is hij beter in staat om flexibel te zijn en onder druk de juiste prioriteiten te stellen. Verder is Chris voorzichtig en gestructureerd. De voorzichtigheid heeft hem wellicht behoed voor al te grote beginnersfouten. Chris zelf is wel blij dat hij na ruim 1.000 dagen Kamerervaring iets beter de patronen in het politieke jaar kan herkennen. Met zes ministeries onder je hoede is dat ook wel nodig. Toen hij in 2018 voor de eerste keer de begrotingsbehandelingen in oktober en november moest doen, was het wel héél erg intensief. Met de kennis van nu zou hij die tijd anders indelen. Je moet in die maanden niet meer op uitnodigingen van afdelingen en kiesverenigingen in willen gaan. Dat is iets voor een andere periode van het jaar. Dan kan hij er overigens ook echt van genieten!

SAMEN ZIJN

Waar Chris ook van kan genieten, is zijn gezin. Een van de voordelen van dit coronatijdperk is dat je meer van het gezinsleven meemaakt. Zelf dacht hij dat hij met zijn drukke Kamerleven nog wel voldoende gezinstijd had, maar Sophia denkt daar toch iets anders over. Het is en blijft zoeken naar de juiste balans. Zeker als je op 130 kilometer afstand van je werk woont, gaan ook de nachten ermee gemoeid en kom je minder thuis. In de toekomst hopen Chris en Sophia dan ook vaker als gezin in Den Haag te verblijven. De stad is ook voor het gezin Stoffer wel een fijne afwisselende omgeving. En dat ze tijd sámen kunnen doorbrengen, is wel het grootste voordeel.

VERKIEZINGEN

De verkiezingsleus van de SGP is 'In vertrouwen'. Wat denken de Stoffers daarvan? Volgens Sophia is 'vertrouwen' juist hetgeen wat een christen onderscheidt. Zeker als je ook bedenkt wat voor warme en hartelijke club de SGP is. Als je weet dat mensen voor je bidden en echt achter je staan, is er ook ruimte voor wat kritiek, als dat nodig is. Om vertrouwen in de toekomst te hebben, moeten we de waarde van de voorbede niet uit het oog verliezen. Chris: "Ik denk aan de wijze woorden van Roelof Bisschop: 'We werken, we doen ons best, maar aan het eind geven we het terug in Gods hand.' En zo is het." ◀

“HET POLITIEKE SPEL, MET VEEL AANDACHT VOOR ‘PR’ EN CARRIÈRE, INTERESSEERT MIJ MINDER.”

DOOR KEES VAN DER STAAIJ

KABINET-RUTTE III GEVALLEN

Het zal niemand ontgaan zijn: minister-president Rutte heeft bij de Koning het ontslag van zijn derde kabinet aangeboden. Demissionair gaan de bewindslieden echter door om alles te doen wat in het landsbelang nodig is. En dat is maar goed ook.

Het rapport *Ongekend onrecht* over de kinderopvangtoeslag was snoeihard. De val van het kabinet was in dit licht onvermijdelijk en begrijpelijk. Zo laat het kabinet zien dat het zich verantwoordelijk voelt voor het ernstige falen van de overheid in het toelagendrama. Natuurlijk is het zo dat er altijd fouten gemaakt zullen worden. Het aftreden onderstreept echter dat de fouten die hier gemaakt zijn zo ernstig zijn en zulke ingrijpende gevolgen hebben gehad, dat zo'n vergaande stap als het aftreden van het kabinet gerechtvaardigd was.

Het opstappen van het kabinet gebeurt midden in de coronacrisis. Gelukkig staat het kabinet staatsrechtelijk gezien niets in de weg om de bestrijding van het coronavirus voort te zetten. Een demissionair kabinet kan alles doen wat 'in het belang van het land noodzakelijk is.' Als iets daaronder valt, is het de coronabestrijding wel.

Van groot belang is dat het onrecht dat de gedupeerde ouders is aangedaan, zo snel mogelijk wordt hersteld. Niet alle

schade zal hersteld kunnen worden. Er zullen littekens blijven. Het is echter de dure plicht om de ouders die ten onrechte als fraudeurs zijn aangemerkt en daardoor in de problemen zijn gekomen, ruimhartig te compenseren.

INFORMATIEVOORZIENING

Een belangrijk punt voor de SGP is de informatievoorziening aan de Tweede Kamer. Uit het rapport blijkt dat er ook op dat punt veel mis is gegaan. Daarachter gaat een probleem schuil dat de informatie vaak niet op orde is.

Een betere archivering van informatie is daarom essentieel. De Kamer moet erop aan kunnen dat informatie beschikbaar is en gedeeld wordt.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ook het parlement in de spiegel zal moeten kijken. In de heersende hang naar duidelijkheid en daadkracht, is de menselijke maat uit het oog verloren. Dat moet een les zijn om als parlement alerter te zijn op de mogelijk schadelijke gevolgen die wetten kunnen hebben in de praktijk van het leven. Een goede stap zou zijn als de Kamer zelf ook meer werk gaat maken van het toetsen hoe wetten in de praktijk uitpakken. Nu wordt dat te veel uitbesteed aan wetenschappers.

REGEERAKKOORD

Na de verkiezingen zal een nieuw kabinet worden geformeerd. Het is belangrijk dat alle voornemens die in een nieuw regeerakkoord belanden niet alleen worden getoetst op financiële gevolgen, maar ook op haalbaarheid en uitwerking in de praktijk. De hoge roeping van de overheid is dienaars van God te zijn, u ten goede (Rom. 13:4). ◀

Drukwerk?

Alles onder één dak!

Drukken zit in ons DNA. Meer dan 50 jaar kennis en ervaring. Klanten om trots op te zijn. Standaard drukwerk of exclusief. Van kleine tot grote oplage. Altijd scherp en kwalitatief.

grootsgedrukt.nl

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Passie
voor vakmanschap

WWW.HUISMANALBLASSERDAM.NL

De voorzitterswissel

Wat niemand had gewenst, bleek helaas onvermijdelijk. In november 2019 kreeg ik het dringende verzoek opnieuw, maar nu als tijdelijk voorzitter, leiding te geven aan onze partij. De SGP verkeerde toen in zwaar weer.

EEN TERUGBLIK

U begrijpt dat ik geen behoefte heb om de pijnlijke herinneringen boven te halen, die aanleiding vormden voor mijn terugkeer als voorzitter van onze partij, die mij na aan het hart ligt. Deze verantwoordelijkheid was niet door mij begeerd, maar op mijn weg geplaatst. Daarom wil ik hier nadrukkelijk, na de Heere die mij de kracht gaf, mijn dank uitspreken voor het vertrouwen en de steun die ik vanuit de partij heb mogen ervaren als interim-voorzitter. Ik heb er ook behoefte aan om mijn bijzondere waardering uit te spreken voor de openheid en gezonde bestuurscultuur in het hoofdbestuur. Samen hebben we het goede mogen zoeken voor onze partij, in afhankelijkheid van Gods zegen. Het mocht zijn in hartelijke verbondenheid en onderling vertrouwen. Waar nodig was, konden we elkaar ook kritisch bevragen. Het doel was én is om dienstbaar te zijn aan de Bijbels gefundeerde beginselen. De SGP streeft naar de doorwerking ervan in de samenleving en beoogt daarin Gods eer en het heil van ons volk. Dat is een opdracht die vraagt om grote betrokkenheid, een gezamenlijke inspanning en onderling vertrouwen. Het stemt tot dankbaarheid dat we daar samen met de partijgeledingen en onze afgevaardigden op het partijcongres vruchtbare

stappen in hebben mogen zetten. Dat er nog enkelen in de partij zijn die daar niet in kunnen meekomen, doet ons verdriet.

VAN LEEUWEN WERD VAN MEEUWEN

Dat er weer sprake mag zijn van onderling vertrouwen en een hechte partijverbondenheid bleek tijdens het vorige digitale partijcongres, maar ook dat van 16 januari. Met bijna algemene stemmen (98%) werd de heer (Dick) Van Meeuwen gekozen als partijvoorzitter. Daaruit bleek dat de door het hoofdbestuur geïnitieerde procedure en de daaruit voortvloeiende voordracht breed gedragen is door de leden van onze partij. Dat stemt tot dankbaarheid! Met het oog op de hierboven beschreven opdracht, wens ik mijn opvolger van harte een goede ingang in de partij. Om leiding te kunnen geven aan de SGP in dit bijzondere tijdsgewricht wensen we hem van harte de wijsheid van de Heere toe, die in Jacobus 1:5 wordt aangewezen: "En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden."

HET PARTIJCONGRES

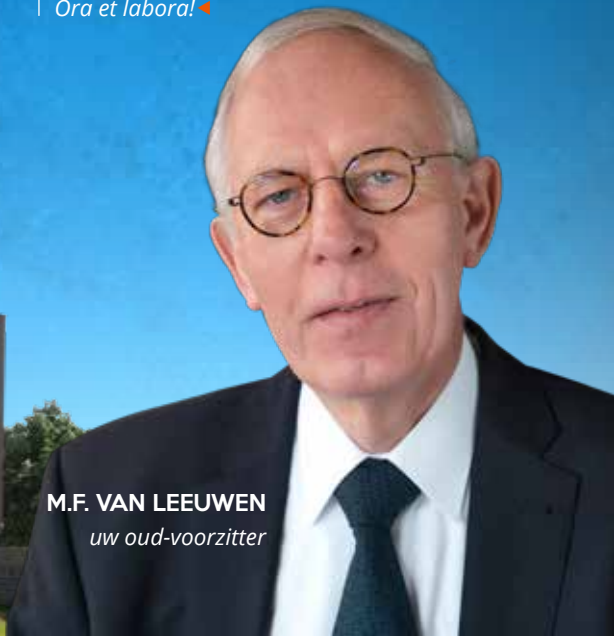
De behandeling van de 125 amendementen/moties in een beperkt tijdsbestek was een forse opgave.

Gelukkig is het goed verlopen. Dat bleek ook uit de hoge waardering in de evaluatie-enquête. Het goede verloop was mogelijk dankzij de goede voorbereiding door Johan van Berkum en zijn collega's van het partijkantoor, de heldere preadviezen waar de fractiemedewerkers van de Tweede Kamerfractie in korte tijd de tekst voor hadden aangeleverd, de stofkam van de verkiezingsprogrammacommissie, de inbreng van de Tweede Kamerfractie op het congres én de wijze waarop alle insprekers zich uitstekend hielden aan de hun toegemeten tijd. Menno de Bruyne kan nu als eindredacteur de tekst van (het verkorte) verkiezingsprogramma gaan afronden. Allen nogmaals zeer hartelijk dank voor ieders inspanning!

EEN WENS TOT SLOT

In de eerste *Banier* van 2021 wens ik allen die bij de SGP betrokken zijn van harte de zegen van de Heere toe voor het persoonlijke en het politiek-bestuurlijke. Die zegen is ook nodig voor een vruchtbare verkiezingscampagne en een verblijdende verkiezingsuitslag. *Ora et labora!* ♦

M.F. VAN LEEUWEN
uw oud-voorzitter

Verkiezingscongres 16 januari 2021

Na de reguliere partijdag werd ook het partijcongres online gehouden. De afgevaardigden kregen de toegang tot een stemmodule om te stemmen over het verkiezingsprogramma en de amendementen daarop. Daarnaast werd ook ingestemd met een nieuwe voorzitter: dhr. D. (Dick) van Meeuwen uit Sliedrecht. Er hing een gemoedelijke sfeer en alles is goed verlopen. Dat was tot opluchting van oud-voorzitter Maarten van Leeuwen, die zijn laatste vergadering leidde.

Van de Leeuwen naar de Meeuwen - Oud-voorzitter Van Leeuwen overhandigt, als symbool van de overgang naar een nieuw voorzitterschap, de voorzittershamer aan Van Meeuwen.

Meer dan 100 keer moest er worden gestemd. Moties werden toegelicht en amendementen werden door de afgevaardigden toe- of weggelaten uit het verkiezingsprogramma.

↪ Ds. M. Klaassen verzorgt de sluiting.

↪ De afgevaardigden konden hun amendementen via een videoverbinding toelichten.

↪ Op de achtergrond was alles weer tiptop in orde gebracht door de medewerkers van de SGP en de studio.

↪ Dick van Meeuwen, de nieuwe voorzitter, houdt zijn toespraak. "Met Gods hulp zal ik mij inzetten voor deze verantwoordelijke en ook mooie taak." (De hele speech: sgp.nl/actueel/nieuws/dick-van-meeuwen-nieuwe-partijvoorzitter)

Dr. D. (Dick) van Meeuwen

Van Meeuwen (1954) woont in Sliedrecht. Van 1988 tot 2011 was hij lid van de gemeenteraad van Sliedrecht (vanaf 1989 als fractievoorzitter). Van 2005 tot 2010 was hij vicevoorzitter van de regionale Drechtraad. Sinds 2015 was hij lid van de partijadviesraad van de SGP.

Zijn werkzame leven heeft hij voornamelijk in het onderwijsveld gewerkt.

Van Meeuwen is lid van de Christelijk Gereformeerde Bethelkerk te Sliedrecht.

Belangrijke speerpunten: open cultuur binnen de SGP en een goede profilering naar buiten.

GEPLANDE CAMPAGNEACTIVITEITEN

Naast de wekelijkse uitzendingen van Studio SGP (zie pagina 21), hebben we ook drie thema-uitzendingen gepland.

Woensdag 17 februari Het grote online Zorgevenement

Maandag 8 maart Het grote online Veiligheidsevenement

Zaterdag 13 maart Verkiezingsconcert

Uitneembare raamposter

Zoals al vaker is gebeurd bij de landelijke verkiezingen is het hart van De Banier de verkiezingsposter. Dit keer hebben we op de achterzijde daarvan een overzicht van alle kandidaten geplaatst. Overdag zal het daglicht misschien wat tegenwerken, maar deze zijde van de poster krijgt zo ook een nuttige bestemming.

AGENDA

DINSDAG 16 MAART

Bidstond Tweede Kamerverkiezingen

Ds. A.A. Brugge

19.30 uur

Doetinchem, Bezelhorstweg 54, geb. GG
Houdt lokale updates in de gaten.

De volgende *De Banier* verschijnt op donderdag 11 maart 2021. De kopij kan tot en met dinsdag 23 februari 2021 bij de redactie worden ingestuurd. U kunt zich richten tot Sjon van der Ree Doolgaard via debanier@sgp.nl.

De verschijning van de daaropvolgende *Banier* staat gepland op 8 april.

NB: voor alle in dit blad genoemde data geldt: 'Deo volente'.

COLOFON

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70
Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag, 9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJ BUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

REDACTIE

drs. J.W. van Berkum (hoofdredactie),
J.S. van der Ree Doolgaard (eindredacteur),
drs. J.A. Schippers, N. Bakker en
M. de Bruyne
E debanier@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Novente.

KONINKLIJK ONDERSCHIEDEN

Bij zijn afscheid als gemeenteraadslid van Neder-Betuwe is G.R. (Gert) van Leeuwen koninklijk onderscheiden als Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Twaalf jaar was Van Leeuwen gemeenteraadslid. Daarvoor was hij ook nog zes jaar burgerraadslid.

De SGP feliciteert haar 22^e kandidaat voor de Tweede Kamerverkiezingen van harte met deze onderscheiding.

FOTOVERANTWOORDING

Pagina 1: De top vijf van de SGP-kandidatenlijst | Beeld: Cees van der Wal
Pagina 12, 13, 15, 18 (op een uitzondering na) en 23 | Beeld: Cees van der Wal

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

W. van den Berg
Houten
communicatie-
adviseur

06

H.J. van der Wind
Maarsbergen
eigenaar
melkveehouderij

29

R. Bisschop
Veenendaal
lid Tweede Kamer

03

P.N. Middelkoop
Urk
SGP-wethouder

10

C. Stoffler
Espoet
lid Tweede Kamer

02

T. Bakker
Driezum
directeur basisschool

12

22

G.P. Schipaanboord
Leiderdorp
senior beleidsmede-
werker VNG

05

D.J.H. van Dijk
Benthuizen
directeur patiënten-
vereniging

01

C.G. van der Staaij
Benthuizen
fractievoorzitter
Tweede kamer en
partijleider

07

D.D. Both
Veenendaal
organisatieadviseur

14

L. de Kneegt
Barneveld
werkzaam in
IT-sector

20

M. Slingerland
Genemuiden
SGP-wethouder

17

E.G. Bosma
Rijssen
docent voortgezet
onderwijs

A. Versteeg
Wekerom
manager sales
security

32

J. Kloosterman
Apeldoorn
bestuurder RMU

09

J. Kuijers
Staphorst
directeur basisschool

28

33

STEM

STEM

2024

IN VERTROUWEN

19

A.J. Proos
Barendrecht
SGP-wethouder

C.J. van de Waardt
Ridderkerk
verpleegkundige

30

A.J. van der Maas
Aagtekerke
SGP-gedeputeerde

15

34

W.H. Kok
Middelburg
senior accountman-
nager financieel
juridische sector

23

J. Lukasse
Goos
opleidingsmanager
MBO-school

08

A.I.G. Dorst
Yerseke
Ondernemer

26

A.J. Flach
Hendrik-ido-
Ambacht
SGP-wethouder

04

A. Boersma
Papendrecht
fractiemedewerker
TK-fractie

27

J.D. Veldman
Dordrecht
ambenaar
rijkssoeverheid

18

J.P. Tanis
Sliedrecht
SGP-wethouder

16

21

G.R. van Leeuwen
Opheusden
bestuurder voortge-
zet en middelbaarbe-
roeps onderwijs

L. Kisteman
De Klomp
directeur
mediabureau

A. Rijnveld
Werkendam
docent voortgezet
onderwijs

11

P.T. Noordgraaf
Werkendam
gebiedsmanager
coöperatie rundvee-
verbetering

25

S. van Westreenen
Kesteren
directeur adviesbu-
reau milieu en ruim-
telijke ontwikkeling

24

H.G. Bulken
Doetinchem
SGP-wethouder

31

W.J. van Duijn
Katwijk
verpleeghuisarts

13

Spek Accountants en Belastingadviseurs

De financiële dienstverlener,
actief in de Randstad!

Accountants
Belastingadviseurs

Krimpen aan den IJssel
0180 591581
info@spek.nl

www.spek.nl

SGV

Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden.

Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding
tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

VARIAhuis

UW EIGEN
DROOMHUIS

HUIS
zoekt
KAVEL

(T)HUIS IN JE EIGEN STIJL

WWW.VARIAHUIS.NL | 0548 - 54 48 30

VAN REE. EEN FRISSE KIJK OP UW CIJFERS.

Van Ree Accountants biedt advies op maat voor het midden- en kleinbedrijf, onderwijs, non-profit organisaties en vrije beroepen. Als accountants zorgen we er natuurlijk voor dat de wettelijke controles worden uitgevoerd en dat u over de juiste (jaar)cijfers beschikt. Onze frisse kijk op uw cijfers levert bovendien verrassende inzichten op. Van Ree Finance Consultants onderscheidt zich door het vertalen van complexe vraagstukken in heldere adviezen. Onze specialisten hebben actuele kennis van zaken op het gebied van vermogensplanning, fiscaal advies, fusie, bedrijfswaardering, overdracht en overname. Van Ree HR Consultants ondersteunt voor wat betreft uw personeelszaken. Van beleid en werving tot salarisadministratie en coaching. Neem gerust vrijblijvend contact met ons op.

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY

ALBLASSERDAM | ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | GELDERMALSEN | LEERSUM | NIEUWEGEIN | ZWOLLE

www.vanreaccountants.nl

DE PATER
SLOOPWERKEN.NL

ASBESTSANERING

RENOVATIESLOOP

BOREN & ZAGEN

AFVALCONTAINERS

E info@depatersloopwerken.nl | T 055 506 14 02

homekeukens

★★★★★ Wij scoren een 9,4!

 Kies uw keuken bij u thuis

Samen kleuren wij Nederland **oranje**

Bent u nog een zwevende kiezer, en zoekt u een betrouwbare partij voor het leveren van uw nieuwe keuken?

Twijfel niet langer en kies HomeKeukens. Één van onze **4 mannen** komt naar u toe voor een vrijblijvend adviesgesprek aan huis.

Onze klanten zijn erg blij met de **unieke service** die wij bieden. Wij scoren gemiddeld zelfs een 9,4! U leest alle reviews op:

homekeukens.nl/klanterveringen

 Vragen? Bel 085 - 1044 552

Al meer dan
2.500
 homekeukens

Elke vrijdag vanaf 19.30 uur: **STUDIO SGP**

Waardig ouder worden

29 januari 2021

Christen zijn in Nederland

5 februari 2021

Europa en de Euro

12 februari 2021

Klimaat en Energie

19 februari 2021

Integratie en Islam

26 februari 2021

Leven, Gezin en Nederland

5 en 12 maart 2021

Verkiezingspecial

15 en/of 16 maart

Uitslagenavond

17 maart 2021

Met interessante gasten en met een van onze (kandidaat-)Kamerleden praten we u iedere vrijdagavond bij over de politieke actualiteit en over de weekthema's. Heeft u ideeën of opmerkingen? Stuur dan een e-mail naar studio@sgp.nl.

Studio SGP is te volgen via het YouTube kanaal van de SGP: youtube.com/sgpnieuws
Wilt u niets missen, klik dan op **ABONNEREN** en zet het belletje aan.

Voor alle plannen geldt Deo volente.

**Kijk live mee via ons
YouTubekanaal**

**STUDIO
SGP**

**Kijk voor meer info op:
www.sgp.nl/studio**

SGP kritisch over avondklok

De SGP is geen voorstander van een avondklok. Het is een te drastische maatregel met te veel schadelijke neveneffecten. "Het is eerder een toonbeeld van

onmacht dan van daadkracht," zei Kees van der Staaij in het Kamerdebat. Hij wees er ook op dat de regering de samenleving niet moet overvragen. "Is het wijs om er

nog maar een schep bovenop te doen? Je kunt een elastiek niet oneindig blijven uitrekken. Op een gegeven moment knapt het." ◀

Kinderbijslag omlaag?

Vanwege geldgebrek wil de regering de kinderbijslag de komende jaren bevroren. Kamerlid Chris Stoffer is geblegd over dit voornemen. "Overall is geld voor, maar op de gezinnen moet ineens worden bezuinigd. Dat is een verkeerd signaal op een verkeerd moment." De SGP vraagt in de Tweede Kamer aandacht voor de financiële positie van gezinnen. ◀

€ 95.600.000.000

Nieuw record landbouwexport

Ondanks de coronacrisis heeft de landbouwsector voor maar liefst 95,6 miljard euro geëxporteerd. Kamerlid Roelof Bisschop: "Geweldig mooi nieuws dat de Nederlandse boeren en tuinders ook in 2020 ons en heel veel mensen in de hele wereld van gezond voedsel en bloemen hebben voorzien. Complimenten voor hun veerkracht en vindingrijkheid, juist ook in de huidige zware tijden." ◀

Stoppen met de stikstofwet

De plannen om de voorgenomen stikstofwet door te voeren, moeten gestopt worden. Dat zegt senator Peter Schalk. "Nu het kabinet gevallen is en dus pas op de plaats moet maken, vindt de SGP dat in ieder geval de stikstofwet controversieel moet worden verklaard." ◀

Coronavaccin

De SGP heeft samen met de ChristenUnie schriftelijke Kamervragen gesteld over foetaal weefsel en het coronavaccin. Van der Staaij wil van de regering weten in hoeverre er bij de ontwikkeling van coronavaccins gebruik gemaakt is van foetaal weefsel. ◀

Val kabinet was onvermijdelijk

"Gegeven het snoeiharde rapport *Ongekend onrecht* over de kinderopvangtoeslag, is het onvermijdelijk en begrijpelijk dat het kabinet is opgestapt." Dat zegt Kees van der Staaij in reactie op de val van het derde kabinet van premier Rutte. ◀

Veelkoppig monster

Bij het Kamerdebat over de radicale islam, kreeg Roelof Bisschop het aan de stok met DENK-Kamerlid Farid Azarkan. Op diens vraag of gematigde moslims volgens de SGP wel welkom zijn in Nederland, antwoordde Bisschop: "Kijk, wij leven in een democratische rechtsstaat en die garandeert die ruimte voor de moslims, maar als je het mij persoonlijk vraagt dan zou ik het liefst willen dat alle mensen kennis zouden nemen van het christelijke geloof en zich dát eigen maken. Maar de Bijbel zegt ook: dat kun je niet afdwingen door zwaard of geweld, maar daar zijn andere krachten voor nodig." ◀

OPROEP: WEES EEN SGP-AMBASSADEUR!

De campagne van de SGP voor de verkiezingen van de Tweede Kamer is op volle toeren! Als het goed is, heeft u al op allerlei manieren iets gehoord en gezien van de campagneactiviteiten van de SGP. Aan campagneleider André Flach de vraag hoe de laatste fase van de campagne eruit zal gaan zien? "Er staat nog veel op stapel, blijf ons dus volgen."

Hoe staat het ervoor met de verkiezingscampagne van de SGP?

"De omstandigheden om campagne te voeren zijn steeds lastiger geworden. Dat maakt ook wel duidelijk dat we vrijwel volledig online en in kranten en tijdschriften onze campagne zullen voeren. 'Echte' ontmoetingen zijn nauwelijks mogelijk. En dat is jammer. Positief is wel dat wij als campagneteam en kandidaten inmiddels behoorlijk gewend zijn om ons via camera's te richten tot leden en kiezers. Ook veel leden zijn daar inmiddels aan gewend. Er zijn al veel prachtige uitzendingen geweest van Studio SGP en andere online-evenementen. De kerstspecial met Kees en Marlies van der Staaij en het nieuwjaarsconcert zijn tussen de 60.000 en 85.000 keer bekeken. We krijgen daar veel positieve reacties, vragen en aanmoedigingen op binnen. Heel mooi om te zien!"

Wat kunnen we in aanloop naar de verkiezingen op D.V. 17 maart verwachten van de SGP?

"Er staat nog veel op stapel. De uitzendingen van Studio SGP worden wekelijks door steeds meer mensen bekeken. Daar zullen we, bij leven en welzijn, de komende weken mee door blijven gaan. De belangrijkste onderwerpen uit het verkiezingsprogramma komen daar aan de orde. Vanaf begin februari zal

er nog een aantal verdiepende podcasts en interviews verschijnen. Ook in deze *Banier* - en het volgende nummer - geven we veel aandacht aan de kandidaten en belangrijke onderwerpen uit het verkiezingsprogramma. Verder staat er nog een aantal spraakmakende ideeën en plannen op stapel."

Welke oproep heeft u voor onze lezers?

"Ik zou eigenlijk twee oproepen willen doen, die ik ook eerder al heb gedaan op het digitale verkiezingscongres van 16 januari. Als eerste wil ik bestuursleden van kiesverenigingen en afdelingen oproepen om al hun leden te informeren hoe zij het beste de campagne kunnen volgen. Dat kan door in de nieuwsbrief te wijzen op het SGP-YouTubekanaal of andere sociale media en de website. De tweede oproep is gericht aan alle leden en is vierledig:

Laat je eigen stem niet verloren gaan. Belangrijke besluiten over bescherming van het leven of vrijheid van onderwijs zullen de komende jaren genomen worden. Het is een bijzondere verantwoordelijkheid wat je met je stem doet, zeker als christen. Kijk ook in je omgeving of er mensen zijn die niet kunnen of durven te stemmen en help hen met machtigingen of per post stemmen.

Wees betrokken. Volg dus wat we online doen en laat ook weten wat je ervan vindt. Dat kan via de website of de sociale media. Wees een ambassadeur voor de mensen in je omgeving, waarvan je weet dat ze weleens sympathie voor de SGP zouden kunnen hebben en probeer hen het SGP-geluid te laten horen.

En misschien wel de belangrijkste oproep is: laat het gebed een taak voor ons allemaal zijn; een gebed voor een gezegende uitslag en een goed verloop van de campagne." ◀

#TK21

#TK21' is onze maandelijkse rubriek van de campagneleider André Flach. Wil je op de hoogte blijven? Volg ons dan op:

sgp.nl

@sgpnieuws

@sgpnieuws

@fractiesgp

@sgp_insta

Werken aan een veilig en zorgzaam Nederland

In deze onzekere tijden wordt zichtbaar wat echt telt. Omzien naar elkaar, een klein gebaar. Dat is Nederland. Nu banen op de tocht staan en bedrijven kopje onder dreigen te gaan, zet de overheid een stap extra. Mensen die hun baan verliezen en langs de kant komen te staan, moeten kunnen rekenen op een goed sociaal vangnet.

DOOR ESTHER STIGTER EN ARNOLD VAN HUIZEN

BELEIDSMEDEWERKERS TWEEDE KAMERFRACIE

Laten we oog hebben voor wie of wat zwak, kwetsbaar en beschermwaardig is. Daarom krijgt de mantelzorger wat de SGP betreft een lintje en geen fiscale afstraffing. En de ondernemer die iemand met een beperking aan een baan helpt, verdient waardering. Voor gezinsleden die rouwen om hun geliefde komt er rouwverlof.

Dat zorgen voor elkaar in deze tijden belangrijk is, wordt, zeker in onze christelijke traditie, als vanzelfsprekend ervaren. Maar een veilig Nederland? Ons land kent toch al 75 jaar vrede? Daar mogen we

dankbaar voor zijn, want veiligheid is geen vanzelfsprekendheid. Veiligheid is daarom een van de speerpunten waar de SGP veel waarde aan hecht. Daarmee is het een kerntaak van de overheid die prioriteit verdient. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen om Nederland veiliger te maken. Het is een harde voorwaarde voor vrijheid, welvaart en democratie. Je kunt onderwijs en zorg goed geregeld hebben, maar in oorlog heeft dat geen prioriteit. Om die reden blijft de SGP - als geen enkele andere partij - altijd en consequent pleiten voor voldoende middelen om

politie, justitie en de krijgsmacht hun werk goed te kunnen laten doen.

STRAFKLIMAAT

De overheid heeft de bijzondere opdracht om kwaad in de samenleving te bestrijden (Romeinen 13:1-7). De SGP wil daarom een strafklimaat dat meer aansluit bij de ernst van de gepleegde misdrijven zodat criminelen niet binnen enkele dagen weer op vrije voeten komen. Zo moeten daders van gewelds- en zedenmisdrijven harder aangepakt worden. Deze misdaden hebben een enorme impact op zowel

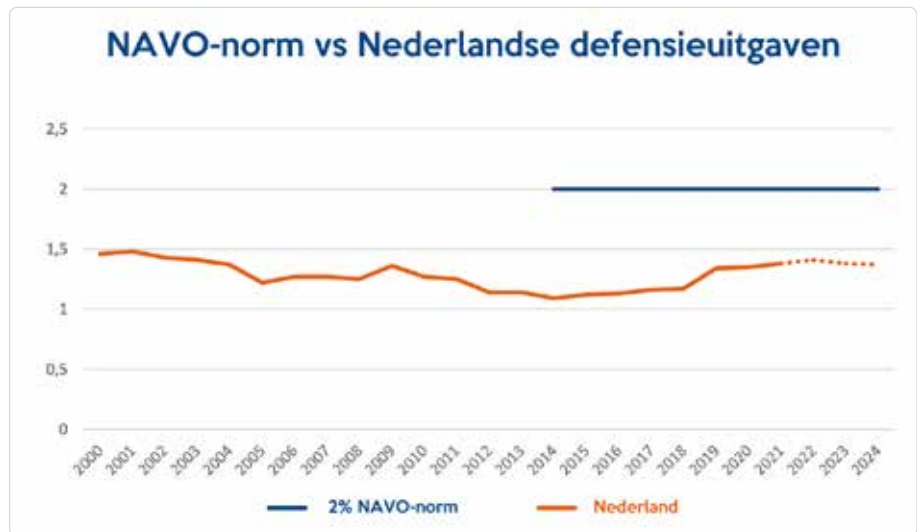
persoonlijke levens als de samenleving. Daarnaast pleit de SGP voor hogere straffen voor moord en doodslag en minder taakstraffen. En levenslang is ook echt levenslang.

500 AGENTEN ERBIJ

De capaciteit van de basispolitie moet worden vergroot, niet alleen door uitbreiding met ten minste 500 fte agenten, maar ook door de inzet van boa's en meer wijkagenten. Wijkagenten fungeren als 'ogen en oren' van de politie. Ze zitten in de haartvaten van de samenleving en zien vaak als eerste of er sprake is van etnische spanningen. Zo kunnen zij het radicaliseren van jongeren tijdig onderkennen en kunnen ze preventief ingrijpen. Het frustrereert als blijkt dat wijkagenten in grote mate moeten bijspringen bij noodhulp en steeds minder tijd hebben om misdaad te voorkomen. Om niet achter de feiten aan te lopen moet er snel gehandeld worden om de druk op wijkagenten af te laten nemen. Ieder dorp of elke stadswijk moet een eigen wijkagent hebben. Met name in de landelijke gebieden, waar criminelen steeds vaker toeslaan of drugs produceren. Voor al onze hulpverleners geldt dat zij hun werk veilig moeten kunnen doen. Geweld, intimidatie en agressie tegen hen is onacceptabel omdat hierbij het gezag van de overheid in het geding is. De SGP zet zich al jaren in om deze respectloze daders zwaarder te straffen.

STERKE KRIJGSMACHT

Onze militaire professionals verdienen waardering voor hun tomeloze inzet. Het is uitermate zorgelijk dat de krijgsmacht de grondwettelijke taken niet kan uitvoeren, daarom moeten we investeren in het versterken van de krijgsmacht. Om de veiligheid te kunnen waarborgen pleit de SGP allereerst voor het nakomen van de afspraak binnen NAVO-verband: dat er minimaal 2% van het BNP aan defensie besteed moet worden (zie grafiek). We moeten, zeker in ongewisse tijden als de onze, goed voorbereid zijn op alle mogelijke bedreigingen. Of dat nu een vijandige staat is, binnenlands geweld, terrorisme of een 'cyberoorlog'. (De mogelijkheden tot een oorlog via digitale netwerken wordt steeds reëler.)

Nederland voldoet niet aan de NAVO-norm: 2% van het Bruto Nationaal Product (BNP) zou besteed moeten worden aan defensie-uitgaven. Bron: Ministerie van Defensie

DIENENDE EUROPESE UNIE

Een klein land als Nederland heeft een groot buitenland. Daarom heeft ons land baat bij een goed functionerende Europese Unie. Onze ondernemers verdienen immers hun boterham vanwege de interne markt. Maar een fundamentele hervorming van de Europese Unie (EU) is meer dan nodig. De machtshonger van Brussel moet gestild worden, zodat lidstaten weer zelf aan het roer komen te staan. De EU is er tenslotte voor de lidstaten en niet andersom!

JODENHAAT IS SCHANDE

Daarnaast willen we dat Nederland de banden met Israël versterkt. De 'beminden om der vaders wil' komen steeds meer onder druk te staan. Ook in ons land zien we de Jodenhaat helaas toenemen. Dat is een schande, daar mogen we ons dan ook nooit bij neerleggen.

MIGRATIE

In Nederland is plaats voor de echte vluchteling die 'gevaar loopt voor lijf en leden'. We herbergen heel in het bijzonder hen die vanwege hun geloof worden vervolgd of onderdrukt. Maar laten we ons verstand gebruiken: ons kleine land is ook beperkt in de opvangmogelijkheden. Daarom willen we de instroom van vluchtelingen beperken en beter controleren. Er moet werk worden

gemaakt van een goed functionerende terugkeer- en vertrekregeling, zodat afgewezen asielzoekers direct kunnen worden uitgezet. Overlastgevend migranten moeten als eerste op het vliegtuig terug worden gezet.

TERUG NAAR DE CHRISTELIJKE TRADITIE

Onze tradities en cultuur mogen niet verkwanseld worden, want die hebben Nederland gemaakt tot het land dat het nu is. Daarom is het dwaas zwarte bladzijden uit de geschiedenisboeken te schrappen. En een nieuwe beeldenstorm waarin 'foute' helden het moeten ontgelden, is ook onnodig. De absurde pogingen om de onmiskenbare verschillen tussen mannen en vrouwen weg te poetsen, moeten ophouden. Het verhaal dat porno en prostitutie bij de Nederlandse samenleving zouden horen, verwijzen we definitief naar het rijk der fabelen. Laten we teruggaan naar de christelijke wortels van ons land en die beschermen. Door de zondagsrust in ere te herstellen en het door God geschapen leven op waarde te schatten. Door de enige, ware God te dienen en onze naaste lief te hebben. Een natie waarin het christelijk geloof breed gedragen wordt en de regering in haar beleid uitgaat van deze Bijbelse waarden en normen. Daar zal het hele land wel bij varen! ◀

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

'passend
advies
voor
ZZP-ers'

'eerlijk advies
voor particulieren'

'duidelijk
advies
voor het
MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

ZZP

PARTICULIEREN

MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60, Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergh.nl - kantoorvandenbergh.nl

Grenzen bewaken

Voor een veilig Nederland moeten we samenwerken met andere landen. Samen inkopen kan een voordeel opleveren. Maar meer commandobevoegdheden overdragen aan de EU, dat moeten we maar niet doen.

DOOR BERT-JAN RUISSSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Als of het een modeshow was van een duur kledingmerk: met opzweepende muziek werd vorige maand het uniform gepresenteerd van Europese grensbewakers. Met het EU-logo op de mouw. Op de rug staat: "Frontex, European Border and Coast Guard".

Bij de EU-grenzen kunt u duizenden van deze agenten tegenkomen uit allerlei EU-landen. Ze vormen het 'standing corps', de eerste geüniformeerde dienst van de EU. Ze gaan onze grenzen bewaken, illegale migranten terugbrengen en grensoverschrijdende misdaad bestrijden.

Uiteraard is het goed om de grenzen te bewaken. Maar de SGP vraagt zich wel af: waarom hebben regeringsleiders besloten hiervoor een EU-korps

te vormen? Wat is er mis met de marechaussee en douane van de lidstaten zelf? Wie heeft de zeggenschap over dit EU-korps?

Wij vinden dat landen zelf de Europese buitengrenzen moeten beheren. Onderlinge samenwerking is daarbij natuurlijk waardevol. Agentschappen als Frontex en EASO doen goed werk. Maar een Europese grenswacht onder eigen commando gaat ons te ver.

GOEDE SAMENWERKING

Waar ligt dan de grens? Bij samen materiaal inkopen bijvoorbeeld. Als we samen drones bestellen voor EU-landen die dat willen. Of onderling gegevens uitwisselen, dat is goed.

De EU-landen hebben ook samen vaccins tegen corona besteld: prima, dat voor-

komt dat Nederland tegen andere landen moet opbieden in prijs. Als geboren Zeeuw kan ik zuinigheid wel waarderen. Als we hetzelfde beleid voeren tegen illegale immigranten, kan ik me ook voorstellen.

Een eigen EU-grenswacht heeft wat ons betreft geen meerwaarde. De taken kun je ook prima doen via bestaande samenwerking tussen de marechaussees van de diverse landen, met bijvoorbeeld een tussen de lidstaten roulende commandorol.

GEEN EU-LEGER

Sommige eurofielen gaan zo ver dat ze zelfs pleiten voor een EU-leger. Dat lijkt de SGP helemaal onnodig en ingewikkeld. Wie is dan de baas over de militairen? Beslist een EU-commissaris als Frans Timmermans dan de inzet van onze militaire middelen? Nee toch. We hebben al de NAVO: een militaire samenwerking tussen dertig landen. En ieder land houdt het laatste woord over eigen materiaal en mankracht. Dat lijkt me effectiever dan een EU-leger.

Als SGP zeggen we: gewoon aan de slag met 27 landen samen. Géén superstaat, met een eigen militaire of Frontexgrenswacht met modieuze uniformen.

Wat mij betreft mogen deze agenten hun EU-uniform inruilen: ieder mag in het nationale uniform, aan de eigen grens. Als ze maar hun werk doen, daar gaat het om. ◀

STUDIO SGP, EEN TOENEMEND SUCCES

De SGP voegde voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 een nieuw aspect toe aan de campagne: Studio SGP. Dat leek ons wel een mooie aanvulling... Maar wie had kunnen bedenken dat de aanvulling uit nood geboren een van de hoofdstromen van onze campagne zou worden? Gelukkig zien we een stijgende lijn in de betrokkenheid van leden en andere kijkers. In De Banier leest u hier een verkorte weergave van wat er zoal passeerde.

4 december
Gezin

“20 zetels door de eenverdienerstest!”

We moeten zuinig zijn op het gezin, de hoeksteen van de samenleving. De Nederlandse politiek heeft daar nauwelijks oog voor. Daarom zet de SGP zich in voor het gezin!”

De situatie van het gezin is in de achterliggende jaren verslechterd. De kloof tussen een- en tweeverdieners is de achterliggende jaren wéér is toegenomen. De eenverdiener wordt zelfs zeven(!) keer zwaarder belast dan een tweeverdienersgezin met hetzelfde gecombineerde inkomen.

Nederland zou volgens André Flach gebaat zijn bij een minister van Gezin. Dit is niet slechts een ‘typisch SGP-punt’ dat je kunt laten liggen, omdat het niet breder speelt. De proef op de som kunnen we nemen met een mooi plan: als alle eenverdieners eens een keer op de SGP gaan stemmen, kunnen we zo’n 20 zetels halen. Dan zou het gezin in één kabinetsperiode een gezondere positie hebben.

“Alles geven voor veiligheid van Joden”

11 december
Israël & Anti-
semitisme

Het onderwerp antisemitisme zorgt niet voor een feeststemming, want er zijn zorgelijke ontwikkelingen. Een sprekend voorbeeld om een bron voor Jodenhaat aan te wijzen is het handelen van de Verenigde Naties. De VN stelt tientallen resoluties op die Israël veroordelen. Hanna Luden (CIDI) legt er de vinger bij dat juist deze disproportionele negatieve aandacht ervoor zorgt dat de internationale Jodenhaat gevoed wordt.

“Nederland zelf doet ook niet genoeg tegen antisemitisme”, zegt Kees van der Staaij. “We hebben al veel te lang moeten wachten op een coördinator antisemitismebestrijding. Ik zelf zal er alles aan doen om tegen onveiligheid voor Joden te strijden.” Dat zal echter wel een zaak van kleine stapjes en een lange adem zal zijn.

De sterke verbondenheid van de SGP met Israël komt van de Bijbel die spreekt van Gods verbondenheid met Zijn volk. Vooral in de Psalmen krijg je een kijkje in het hart van Israël. Bij Studio SGP is Psalm 126 te horen (ook in het Hebreeuws!). De psalm spreekt van ‘maaien van gejuich’ na het ‘zaaien van tranen’. Daarom is de hoop nog niet vervlogen op *shalom* voor Israël!

“Veiligheid is geen vanzelfsprekendheid!”

18 december
Veiligheid

De SGP vindt dat er te weinig ‘blauw’ op straat is. “Er moet een agent beschikbaar zijn voor elke 4.000 inwoners.” Chris Stoffer breekt een lans voor veiligheid. “Het is een basisvoorwaarde. Als je dat niet op orde hebt, heb je ook niets aan goede zorg of onderwijs. Natuurlijk zijn er mensen die redeneren vanuit de 75 jaar vrijheid, maar juist daarbij moeten we ons realiseren dat we al die jaren hebben geteerd op de zak van de VS. Ook Nederland moet zich aan de NAVO-norm van 2% houden.” Met de toenemende (variatie aan) dreigingen in de wereld is het naïef als we dit niet serieus nemen.

2020: een jaar gestempeld door corona

24 december
Kerst-
toespraak

“Het jaar 2020 is gestempeld door corona. Iedereen heeft ermee te maken. Iedereen heeft wereldwijd zo op zijn eigen manier de ingrijpende effecten van corona ervaren. Dat gaat door tot op de dag van vandaag.

Bij een bezoek aan een ziekenhuis zei een viroloog tegen mij: het virus maakt ons nederig. Dat woord raakte mij en is me bijgebleven. Inderdaad, meer dan ooit beseffen we dat we niet alles in eigen hand hebben, maar dat we allemaal kwetsbare mensen zijn. Meer dan ooit beseffen we dat het ons zo vaak aan wijsheid ontbreekt in alle lastige dilemma’s. Daarom is het zo belangrijk om hoop en vertrouwen niet bij onszelf te zoeken, maar ons oog omhoog te richten, tot God, Die regeert.”

“Wie Hem need’rig valt te voet, zal van Hem Zijn wegen leren.” Psalm 25:4 berijmd

Dit is een deel van de jaarlijkse kersttoespraak van Kees van der Staaij

De campagne tot nu toe

Wilt in 5 minuten een overzicht van de campagne?
Scan dan deze QR-code met een QR-scanner.
(Voor meer informatie over QR-codes:
seniorweb.nl/tip/qr-code-scannen.)

Quik's
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quik's
FRESH POTATOES

Quik's
POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

Riezebos Constructie

Riezebos Constructie is gespecialiseerd in het **ontwerpen**, **produceren** en **monteren** van staalconstructies voor diverse bouwwerken.

Het is in de meeste gevallen verstandig om al in een vroeg stadium van uw plannen met ons bedrijf in contact te treden. We kunnen dan **praktisch** met u meedenken om zo tot een **voordelig** ontwerp te komen. Neem contact met ons op of bezoek onze website.

ONTWERP

PRODUCTIE

MONTAGE

Nylonstraat 9
8281 JX Genemuiden
Tel. (038) 385 54 66

info@riezebos-constr.nl
www.riezebos-constr.nl

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN** BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

“Niet weggijken bij christenvervolging!”

8 januari
Christen-
vervolging

Richard Groenenboom, woordvoerder van Stichting De Ondergrondse Kerk, legt uit dat het een illusie is om christenvervolging op te lossen. Christus heeft Zelf immers voorzegd dat Zijn volgelingen Zijn voetstappen moeten drukken op het met doornen omzoomde levenspad. SDOK wil naast de vervolgte christenen staan in hun vervolging en levert praktische hulp aan de getroffen.

Christenvervolging neemt wereldwijd toe in omvang en intensiteit. Een sprekend, maar te onbekend voorbeeld is Boko Haram in Nigeria. Zij zaaien daar met andere extremistische groeperingen dood en verderf. Sinds 2009 heeft Boko Haram 27.000 mensen vermoord. Dat is in de orde van grootte vergelijkbaar met het ledenaantal van de SGP. Stel je eens voor... Een aantal van de kogelhulzen ligt als stille getuigen op de studiotafel. Van der Staaij: “Het opkomen voor vervolgte christenen is een zaak van lange adem. Het is belangrijk dat de wereld zich dit aantrekt.

“Meer waardering en minder regels voor de zorg!”

15 januari
Zorg

De tweeling Madeleen en Janne-Marije van Beek zijn verpleegkundigen uit het Rivierenlandziekenhuis van Tiel. Zij zijn wel blij met de maatregelen die de overheid neemt, want de druk op de zorg is hoog. De reguliere zorg werd afgeschaald, maar dat is niet wat je wilt. Iedereen is ‘coronamoe’.

Dat blijkt soms ook uit heftige reacties tijdens de bezoektijden in het ziekenhuis. Maar juist dáárom moeten we het volhouden.

Van der Staaij: “Geluisterd naar de behoeften in de zorg, willen wij ons richten op méér waardering, méér salaris en mínder regels voor de zorg. Zo blijft er meer tijd over om aandacht aan de patiënten te besteden.”

Overheid, investeer in de provincie!

22 januari
Wonen &
Wegen

Als starter op de woningmarkt is het een uitdaging om iets betaalbaar te vinden. Jaap Romijn en Klaske Vreeken merken dat ook. Ze zijn al ruim een jaar op zoek naar een huis, maar zonder succes. Is er zicht op betere tijden? “De experts zeggen dat het voorlopig lastig blijft”, zegt Chris Stoffer. “Door gezinsverdunding (echtscheidingen), migratieproblemen en de stikstofuitdaging wordt het aanbod nóg beperkter. Daarom pleit de SGP voor een groter aanbod van betaalbare woningen.”

Om bij betaalbare woningen in andere provincies te komen, moeten er ook genoeg wegen zijn. De SGP wil dat er oog is voor de regio's buiten de randstad. Stoffer is er wel klaar mee dat de miljarden voor infrastructuur in de randstad niet op lijken te kunnen, maar dat er geen snelweg loopt van Zwolle naar Enschede. De bereikbaarheid van ‘de regio’ moet op de kaart van de landelijke politiek geen witte vlek blijven. De SGP wil juist in deze rustige tijden op de weg snel de schop de grond in!

WIJ ZIJN NOG
STEEDS OP ZOEK
NAAR NIEUWE
COLLEGA'S!

Kijk op reenen.nl

ONBEGRENSD IN LOGISTIEK

Al ruim 100 jaar realiseren wij logistieke oplossingen. Degelijk, hardwerkend en veelzijdig.
Van verhuizingen op de Veluwe en daarbuiten tot transport in de Benelux en naar Duitsland en Frankrijk.
En ons zeer moderne distributiecentrum voorziet in elke opslagvraag. Welke oplossing zoekt u?

Transport

Warehouse

Verhuizingen

van REENEN

Koningsbergenweg 7 | Barneveld | T 0342 - 405 405 | [W reenen.nl](https://reenen.nl)

DE Banier

STEM

SGP

IN VERTROUWEN

Interview met:
Kees & Marlies van der Staaij

De SGP maakt
het verschil

Interactief online event organiseren?

Klomp Creative heeft alles in huis om je doelgroep aan te spreken.
Van draaiboek tot live-gaan.
Wij zorgen voor een geslaagd event.

klomp
creative

SGP

Cedrah
Wonen - Zorg - Dienst

Eerste Kamer

bam

erdee media groep
met overtuiging

RMU

Meer informatie? Bel of app met Paul Klomp: 06 222 97 442

klompcreative.nl

vakkundig
Houtmanschap
sinds 1923

De Grebbe
— TIMMERFABRIEK —

Kozijnen Maatwerk Deuren

Remmerden 19F, 3911 TZ Rhenen
(0317) 61 27 34, de-grebbe.nl

INHOUD

Kees & Marlies

6

Meditatie	5
Interview Kees & Marlies	6
Voorzitter	9
SGP in het kort	11
Deze kabinetsperiode	12
Varia	15
Wie is nummer 4	18
Wie is nummer 5	19
Verdieping	20
Studio SGP	24
Op campagne met SGP	27
Eurorealistische SGP	28
Jongeren campagne	29
Gelukkig maar!	31

Stem én steun!

Verkiezingen zijn een belangrijk moment. De volksvertegenwoordiging wordt dan afgestemd op de keus van het volk. In de Bijbeltijd waren er geen verkiezingen. Neem nu Mozes: hij had een roeping van God. Maar heeft hij dan nooit steun van het volk ervaren?

Was Mozes wel een staatsman? Hij was een profeet. Onder zijn bediening kreeg de opening van Gods verbond een nationaal karakter. Onder zijn leiding werd het volk Israël uit Egypte bevrijd. Op een bijzondere manier was Mozes geroepen om de belangen van het volk Israël te behartigen aan het hof van Egypte. Tot tienmaal toe onderhandelde hij met de Farao: "Laat Mijn volk trekken". In zijn optreden kwam niet alleen Mozes' opleiding aan het hof van pas. Hij toonde hier ook trekken van een staatsman.

ELKE STEM TELT

Mozes moest vaak een onafhankelijke positie innemen. Dat bracht zijn roeping met zich mee. Daardoor stond hij ook vaak alleen. Farao wilde zijn boodschap niet accepteren. Maar ook bij zijn eigen volk kwam onbegrip voor. De SGP baseert zich op het onfeilbare Woord van God. Niet de gunst van mensen, maar het gezag van de Bijbel is voor ons doorslaggevend. Dat vraagt om zo'n zelfde onafhankelijke positie, juist voor SGP'ers. Maar het is verkiezingstijd. Onze politici moeten gekozen worden. Elke stem telt.

OMHOOG

Toch hoeft het geen tegenstelling te zijn. Voor SGP'ers hebben stem en steun

hetzelfde geheim. Dat God genade bewijst om Jezus' wil. Denk aan Mozes! In de strijd tegen de Amalekieten hield hij zijn staf omhoog. Zolang die staf naar de hemel wees, ging het goed. Maar Mozes kon dat niet alleen. Zijn armen werden gestut door Aäron en Hur. Een geroepen leider ontvangt steun uit het volk! De handen ineengeslagen en op de knieën: zo is het ook in deze verkiezingstijd. Bid en werk! Nu om zoveel mogelijk stemmen. Daarna om hulp en zegen voor het werk van onze politici. De zorgen zijn vele. Zien we op onze zonden en afmakingen, dan kan het niet. De HEERE ontfermt zich over ons volk en over onze partij. Bent u als Aäron en Hur? De beste steun is knieënwerk. Laat ze op deze wijze mogen samengaan: stem én steun! ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

Quik's
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Voorgebakken

Voorgekookt

Vers verpakt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quik's FRESH POTATOES

Quik's POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

HULS
ARCHITECTEN

Huls Architecten | Bergerslag 3 | 7951 DR Staphorst
T (0522) 46 15 67 | F (0522) 46 20 24 | E info@hulsarchitecten.nl | www.hulsarchitecten.nl

 homekeukens

★★★★★ Wij scoren een 9,4!

 Kies uw keuken bij u thuis

Samen kleuren wij Nederland oranje

Bent u nog een zwevende kiezer, en zoekt u een betrouwbare partij voor het leveren van uw nieuwe keuken?

Twijfel niet langer en kies HomeKeukens. Één van onze **4 mannen** komt naar u toe voor een vrijblijvend adviesgesprek aan huis.

Onze klanten zijn erg blij met de **unieke service** die wij bieden. Wij scoren gemiddeld zelfs een 9,4! U leest alle reviews op:

homekeukens.nl/klanterveringen

 Vragen? Bel 085 - 1044 552

Al meer dan **2.500** homekeukens

- ▶ “Zeg ons dan: wat dunkt U? Is het geoorloofd, den keizer schatting te geven of niet?”
 “Toen zeide Hij tot hen: Geeft dan den keizer dat des keizers is, en Gode dat Gods is.”

Mattheüs 22:17 en 21b

De les van een Romeinse munt

Een wonderlijke coalitie is het: Farizeeën en Herodianen. Eerstgenoemden waren heel precies als het ging om de wet van God, maar bij de partijgangers van Herodes kon er van alles mee door. En nu trekken beide groepen op als in een monsterverbond. Ze hebben elkaar gevonden in hun afkeer van Jezus. Ze voelen zich veroordeeld door Zijn prediking. Dus moet Hij uit de weg geruimd worden.

Een valstrik wordt bedacht. Ze stellen Hem de vraag: “Wat denkt U ervan? Mogen we belasting betalen aan de keizer, of niet?” Een sluwe zet! Zegt Jezus dat het niet mag, dan kunnen ze Hem aanklagen bij de Romeinse overheid. Zegt Hij dat het wel mag of zelfs moet, dan zal Hij uit de gunst raken bij veel van Zijn ‘kiezers’.

BEELDDRAGER VAN DE KEIZER

Jezus doorziet hun opzet. Hij noemt hen ‘geveinsden’, huichelaars, mensen met een masker. Hij zegt: “Toon Mij de schattingpenning”.

Een Romeinse munt komt tevoorschijn. Op de voorkant staat het hoofd van de keizer met het inschrift: “Tiberius Caesar Augustus, zoon van de goddelijke Augustus”. Op de achterkant zit hij op de troon, gekleed als hogepriester: ‘Pontifex Maximus’. Een munt vol zelfverheerlijking. Een keizercultus die moet dienen als bindmiddel voor zijn rijk. Een staatsideologie met totalitaire trekken. Gaan wij die kant ook op in Europa, in Nederland? Zijn we misschien al zo ver? Staat de Grondwet van ons land met haar ‘superartikel’ 1 over het gelijkheidsbeginsel inmiddels niet boven Gods wet?

BEELDDRAGERS VAN GOD

Hóór wat Christus zegt! “Geeft dan den keizer dat des keizers is, en Gode dat Gods is.” De Messias draait er niet om heen. Hij predikt geen revolutie. Die belasting moet betaald worden. De overheid is Gods dienaar. “Geeft dan de keizer wat des keizers is.” Maar Hij zegt er wel wat bij: “en Gode dat Gods is”. Geef de Heere wat Hém toekomt! Wat betekent dat? Allebei de helft? God wat en de keizer wat? Is dit de zogenoemde ‘tweerijkenleer’?

DS. C. SONNEVELT
Alblasserdam

Gaat de kerk alleen over de hemel en de ziel, en houdt de politiek zich bezig met al het andere? In de Lutherse traditie is het zo uitgelegd, tot groot genoegen van Adolf Hitler. Hij beriep zich op Mattheüs 22:17. De bekende ds. Martin Niemöller dacht er anders over. Op 15 november 1936, nauwelijks een half jaar voor zijn arrestatie door de nazi's, preekte hij in Berlijn over deze tekst en gaf hij de rechte uitleg. De Heere vraagt ons hart, zo merkte hij op, onze liefde, onze dienst, onze verering, ons alles. Men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan mensen.

Dat is de boodschap voor het private en publieke terrein, ook vandaag. Het is alsof Christus hier zegt: Die munt draagt het beeld van de keizer; welnu, geef hem dan maar dat dode geld. Maar ú draagt het beeld van God; geef Hem dan uw hart en leven! Het is het ‘superartikel’ dat ons allen geldt: God eist Zijn beeld terug van iedereen – niemand uitgezonderd. We zijn het kwijtgeraakt in Adam, maar de Heere houdt recht op ons leven. Zijn uw ogen al daarvoor geopend? Loopt u vast met Zijn eis? Dan wordt zaligworden voor de mens zo onmogelijk. Maar dan zal ook het evangelie van Jezus Christus u lief worden. God heeft Zijn beeld weer teruggekregen in de Middelaar. Wat een wonder!

Hoe gelukkig is het als u dát mag zien. Als u onder Gods recht leert buigen en in Jezus' bloed verzoening vindt voor uw schuld. Dan wordt ook Gods beeld hersteld in uw leven, althans in beginsel. En u verlangt dan om Hem te dienen uit dankbaarheid. Thuis en op straat, in kerk en in staat, of waar dan ook. Drie-enig God, U zij al de eer! ◀

EEN BETROKKEN VOLKSVERTEGENWOORDIGER

Een gedegen parlementariër

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Maandelijks schrijft Kees van der Staij zijn stukjes in De Banier. Op de afbeelding boven de rubriek komt hij dan naar je toe gelopen. Hij vertelt de leden over de actuele thema's van het Binnenhof en de wijde wereld daaromheen. De persoonlijke noot wordt niet geschuwd, maar het is toch overwegend de politieke inhoud die de hoofdtoon voert. In de serie interviews met onze Kamerleden is voor de verkiezingen gekozen om juist het persoonlijke en huiselijke meer centraal te stellen. Daarbij komt dat de menselijke ontmoetingen in deze campagneperiode zeer schaars zijn. In deze laatste editie voor de verkiezingen zijn we in Benthuizen en ontmoeten we Kees en Marlies van der Staij.

Het was Marlies van der Staaij al voor een langere periode opgevalen: Kees' werkdagen begonnen nog vroeger dan normaal en ze eindigden ook later dan normaal. Het gaat niet goed als dit nog langer zo doorgaat. Ziet hij dat zelf dan niet? "Kees, hoe lang denk je dat nog zo vol te houden?"

Het gedrag dat een crisis bij een mens oproept, legt reflexen bloot. Het laat je zien wie deze mens echt is en waar zijn drijfveren liggen. Zo ook bij Kees van der Staaij. Het werk kan door zijn grote ervaring wel relatief goed onder controle zijn, maar als de hele wereld in 2020 op z'n kop gaat door de onzichtbare ontwrichters covid-19 kan niemand op vaste patronen teruggrijpen. Een van de reflexen bij Kees is een nog grotere nadruk op het omzien naar de ander. Er zijn zoveel mensen in nood. Is het niet doordat hun gezondheid is aangetast, dan wel vanwege de grote werkdruk die je op je bord krijgt als je in de zorg werkt in zo'n situatie. Is het niet omdat je bedrijf lijkt dood te bloeden, dan is het wel omdat je een hulpbehoevend familielid niet meer kunt bezoeken. Een goede eigenschap voor iemand die volksvertegenwoordiger is, groeit dan uit tot ongezonde proporties. Gelukkig dat je dan een vrouw hebt die je even de spiegel komt voorhouden. Kees geeft toe dat er een pittig, maar goed gesprek geweest is, waardoor hij zijn gedrag weer wat heeft kunnen bijstellen.

CASA NUEVA

Op dit moment gaat het best goed met familie Van der Staaij. Corona heeft hen persoonlijk niet zo zwaar getroffen. Indirect gaat het je echter niet in de koude kleren zitten. Juist omdat het menselijk contact voor beiden zo belangrijk is, kan het van tijd tot tijd zwaar vallen om wéér vanachter een scherm iemand te moeten ontmoeten. Dat was zeker zo in de quarantaineperiode. Dan maakt het niet uit of je net al Kees een extravert, of net zoals Marlies een meer introvert persoon bent.

Het interview voor De Banier doen we dus ook niet digitaal.

Bij het binnenstappen van 'Casa nueva' word je meteen herinnerd aan de band die er is met de Spaanstalige wereld Colombia. Verdere Zuid-Amerikaanse invloeden kom je ook al snel tegen door een boek, of een foto van hun geadopteerde kinderen. Juist omdat zij beiden geboren zijn in Colombia is het belangrijk dat zij in hun nieuwe huis (casa nueva) ook echt een nieuw thuis vinden en gevonden hebben.

KOKKERELLEN

Het is zeker niet rustiger dan buiten coronatijd, maar toch zijn ze vaker samen thuis en dan veranderen er toch wat dingen. Eerst gingen ze weleens naar een restaurant, maar nu dat niet meer kan, hebben ze een gezamenlijke hobby opgepakt: samen koken. Het kokkerellen valt goed in de smaak. "Marlies is dan de chef-kok, hoor", zegt Kees. Hardop vraag ik me af of het net zo werkt als bij het samen behangen. Daarvan wordt gezegd dat als je dát kunt, je voor een relatietest bent geslaagd. De samenwerking van twee mensen op zo'n precies werkje kan namelijk wel wat meningsverschillen opleveren. Bij het koken is dat min of meer hetzelfde, zo blijkt. Ze moesten daar wel even handigheid in krijgen. Samen zoeken ze de verschillende gangen van het menu uit en daarna wil Marlies graag heel precies het recept volgen. Kees is echter af en toe geneigd om naar eigen inzicht wat kruiden links en rechts toe te voegen. 'Dit kan wel met een korreltje zout genomen worden', zal hij wel denken. Of, 'dat mag nog wel wat pittiger'. In gedachten trek ik de parallellen met Kees' interrupties bij de debatten in de Tweede Kamer.

EEN ECHTE PARLEMENTARIËR

Marlies vindt het knap dat Kees in talkshows en debatten altijd zijn woordje klaar heeft. Politici, en zeker die van een christelijke minderheid, kunnen soms pittige vragen voor de kiezen krijgen. Daarop volgt dan tóch altijd weer een gepast antwoord, vindt Marlies. Dat praten herkent Kees maar al te goed als een kenmerk van zijn beroep: een echte parlementariër. Maar over de antwoorden is hij wel wat kritischer. Niet

MARLIES: "WEES TOCH WAT AARDIGER VOOR JEZELF."

zelden denkt hij op een later moment terug aan gesprekken en debatten en dan had hij het toch liever nét wat anders gedaan. Typisch Kees, zo blijkt. Hij geeft toe dat het een karaktertrek is om altijd voor die negen te willen gaan. "Niet dat een zeven niet goed genoeg is", haast hij zich te zeggen, "want bij een ander zou ik de lat zeker niet zo hoog leggen". Door de tijd heen is deze karaktertrek wel wat genuanceerd. Marlies stuurde hem af en toe een beetje bij met de opmerking: "wees toch wat milder en aardiger voor jezelf". Kees vindt dat wel terecht en hij is blij dat Marlies hem soms bijstuurt.

RUSTIG, OF TOCH NIET?

Die kritische zelfreflectie krijgen wij natuurlijk niet mee, maar nu we toch zo'n inkijkje krijgen, ben ik wel benieuwd of er meer dingen zijn die de buitenstaander niet meekrijgt? Hoe denkt Marlies bijvoorbeeld over Kees' imago en klopt dat beeld met de werkelijkheid die zij kent? Even wordt er gegniffeld, want de grote ontboezeming is nu aanstaande... Maar nee, dat valt mee - of tegen, net wat u wilt. Eigenlijk is hij niet veel anders dan hoe hij overkomt. Spontaan of enthousiast, betrouwbaar, gedegen... "Alleen hoor je soms zeggen dat hij zo rustig en kalm is. Ja, zo lijkt dat dan, maar ik weet dat dit alleen de buitenkant is."

"Ook hier aan tafel kunnen die gesprekken heel wat minder rustig gaan." Geanimeerde gesprekken kunnen ook over politiek gaan. Als Marlies niet aan tafel zou zitten, zou dat misschien nog vaker het geval zijn. Ze voelt zich wel geroepen om de 'menselijke maat' in de tafelgesprekken terug te laten keren. Er is meer dan alleen maar politiek. Kijk eens naar de wereld om je heen. Er zijn heel veel dingen die je aandacht verdienen. Juist vanwege de betrokkenheid op de breedte aan ontwikkelingen en de combinatie met een politiek onderwerp gebeurt het vaak dat Studio SGP ook in de huiskamer aan gaat op vrijdagavond. En als

Kees dan zelf niet in de studio hoeft te zijn, kijken ze het gewoon samen op de bank.

EEN NIEUWE PERIODE

Samen praten deden ze ook over de keus of er een nieuwe periode in de Tweede Kamer zou moeten volgen. Voor Kees was het al een belangrijk gegeven dat het partijbestuur zelf had aangegeven dat het hun wens was. Later bleken ook de leden bijna unaniem vóór te zijn. Toch vindt Kees dat hij zichzelf goed moet beproeven, alvorens hij een nieuwe periode in zou willen gaan. Eigenlijk komt het erop neer dat hij de lat weer wat hoger legt voor zichzelf. Als je begint met het Kamerlidmaatschap moet je overtuigd zijn van de stap, maar je weet nog niet door ondervinding waar je 'ja' tegen zegt. Nu weet je dat wel en moet je extra goed nadenken of je in deze positie wilt of moet doorgaan.

Op de dag van de verkiezingen staat de teller van het langstzittende Tweede Kamerlid op 8.339 Kamerdagen. Voorlopig staat de teller dus nog niet stil. Kees wil zich blijven inzetten voor politiek bij een geopende Bijbel. Dat blijkt wel letterlijk als ik de vraag stel wie hij als voorbeeld neemt in zijn politieke werk. Ik weet dat Kees veel leest in werken van staatsmannen en daar ook veelvuldig uit citeert, maar toch ziet hij zelf iemand als Nehemia liever als voorbeeld, of in een andere situatie een ander persoon uit de Bijbel. Maar neem nu Nehemia. Biddend bouwt hij

aan het herstel van Jeruzalem. Hij leefde aan het hof van een heidense koning en deed daar naar eer en geweten wat goed was voor het volk, met respect voor de heersende machten.

POLITIEK BIJ EEN OPEN BIJBEL

De relevantie van politiek bij een geopende Bijbel blijft onverminderd groot, vindt Kees. De Bijbel heeft niet alleen een boodschap voor de SGP-achterban. Het profijt van Gods woord is er voor de héle samenleving. Het uitstappen van prostitees van hun werk op, bijvoorbeeld, de Amsterdamse wallen is niet direct terug te leiden tot een maatregel waarmee de SGP haar eigen achterban wil bedienen. De menselijke waardigheid die God in het pronkjuweel van Zijn schepping heeft gelegd, is in het geding en daarom spannen we ons daartegen in.

Ook christenen in andere landen die in zware verdrukking moeten leven, zijn het waard om een voorvechter te hebben in het Nederlandse parlement.

De rustdag is  cht goed voor iedereen en daarom willen we met christelijke politiek de mensen weer bij zinnen brengen om hen die wegwijnende parel weer te laten herwaarderen. En om niet meer te noemen, is het juist voor de volle breedte van Nederland zo belangrijk dat het gezin gewaardeerd wordt. Het is geen hobbyproject van de 'refo's' met hun grote gezinnen. Elk kind in Nederland is gebaat bij een liefdevol gezin waar het

veilig kan opgroeien en de waarden leert kennen die nodig zijn om op te groeien tot een volwaardig burger van Nederland en andersom is Nederland erbij gebaat om solide gezinnen te hebben, waardoor zoveel problematiek in de gezondheidszorg, het onderwijs en de hele maatschappij kan worden teruggedrongen.

LEVEN IN HET HEDEN

We eindigen met een terugblik en een vooruitblik. Als Kees terugkijkt op de achterliggende jaren en hoogte- en dieptepunten zou moeten benoemen, houdt hij het liever wat algemeen. Er zijn genoeg dingen te noemen, maar eigenlijk komt het hierop neer: verdriet ervaar je op de momenten waarop je ziet dat er echt een wissel omgaat. Ik denk dan aan grote omwentelingen, zoals bij abortus of euthanasie. Bij hoogtepunten gaat het, opvallend genoeg, juist om veel kleine dingen. Als je ziet dat je iets voor iemand kunt betekenen, als je uit onverwachtse hoek steun ervaart, als je vervolgdte geloofsgenoten een hart onder de riem kunt steken en zulke kleine momenten meer...

Regeren is vooruitzien, maar voor hun persoonlijke leven willen de Van der Staaijs niet al te veel vooruitkijken. Je kunt als mens heel veel plannen maken, maar ten diepste heb je er geen invloed op. Wat we beter kunnen doen, is leven bij de dag, vindt Marlies. In de ons gegeven tijd moeten we met Gods hulp proberen het goede te doen. Dat is precies genoeg. ◀

Zaterdag 16 januari 2021

Je ziet het aankomen, maar opeens is het zover. Na de verkiezing op de online-partijvergadering werd ik tot voorzitter benoemd. Het was het sluitstuk van een uitgebreide en grondige sollicitatieprocedure. Blij was ik met de duidelijke uitslag van de stemming waardoor ik veel vertrouwen van u kreeg.

Dat vertrouwen hoop ik niet te beschamen. Ik ben al veel dank verschuldigd aan mijn interim-voorganger Maarten van Leeuwen, die mij veel noodzakelijke informatie gegeven heeft. Er zit maar één letter verschil in onze achternamen, maar we zijn natuurlijk verschillende persoonlijkheden. 'Neem mij zoals ik ben', heb ik in mijn maiden-speech gezegd.

Wij hebben trouwens veel meer overeenkomsten dan verschillen. Beiden voelen we ons tot in onze haarvaten verbonden aan de SGP, beiden zoeken we de verbinding en samenwerking, beiden willen we coördinerend en stimulerend staan in het centrum van de partij. Maar we weten ook allebei dat we het zonder u als partijleden en achterban niet kunnen. We hebben allereerst de hulp van de Heere nodig maar ook uw inzet en vooral uw gebed.

KENNISMAKING

In de afgelopen weken heb ik me al goed kunnen verdiepen in de partij met haar geleidingen. Kees van der Staaij belt me iedere maandagmorgen om 9.00 uur. Dan praten we elkaar bij. Er zijn al veel kennismakingsgesprekken geweest met

de medewerkers van het partijbureau, de fractieleden van de Tweede en Eerste Kamer en Europa. Tijdens een van de bezoeken op de fractievergadering in Den Haag kwam ik onder de indruk van de zorgvuldigheid waarmee de fractie dan een besluit neemt over bijvoorbeeld de invoering van de avondklok. Het partijbureau regelde online-ontmoetingen met de provinciale besturen. Zo ga ik in ongeveer vijf weken digitaal door Nederland! Ik hoop met deze kennismakingsbezoeken nog even door te gaan. Kortom: ik verveel me niet en mag het werk met vreugde doen!

SAMENWERKING

Samenwerking is voor mij een sleutelwoord. Niet alleen binnen de partij maar ook daarbuiten. Met behoud van het eigen profiel van de SGP zoeken we waar mogelijk samenwerking met de ChristenUnie en het CDA. We hebben elkaar als christenen in deze tijd meer dan ooit nodig bij belangrijke onderwerpen die de christelijke identiteit raken.

IN VERTROUWEN

Waarom zou je nu bij de verkiezingen SGP stemmen? Dat heeft alles te maken met de Bijbelse normen en waarden,

verankerd in de grondslag van onze partij. Zij vormen de ziel van onze overtuiging, al meer dan 100 jaar! Nee, de Bijbel is geen politiek handboek maar geeft wel hoofdrichtingen aan over bijvoorbeeld het menselijk leven en een eerlijke rechtvaardige overheid. Die normen en waarden zijn tijdloos en onopgeefbaar. Ze zijn en blijven goed voor iedere samenleving.

Met ons verkiezingsprogramma "*In vertrouwen*" willen we meewerken aan een betrouwbare overheid. Dat laatste is hard nodig! Een christen leeft in het besef dat de Heere regeert, ook in deze onzekere tijden. Vanuit het vertrouwen op God en in diepe afhankelijkheid van Hem gaan we zo de verkiezingen in en willen we politiek bedrijven. Ik wens allen die met de verkiezingen bezig zijn veel sterkte en Gods zegen toe. We hopen óp en bidden óm een goede uitslag. ◀

"Neem mij zoals ik ben."

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Passie
voor vakmanschap

WWW.HUISMANALBLASSERDAM.NL

Huisman Keukens & Sanitair | Voltastraat 1 | 2952 AW Alblisserdam | 078-6932541 | info@huismanalblisserdam.nl

ontwerpbureau

**kwaliteit en
vakmanschap**
van ontwerp tot bouw

gooisch

interieur

kempisch

AA+ ontwerpbureau bv | Berkenwoude | Elspeet | Marinus Weijers | www.aa-plus.nl

“IN VERTROUWEN”

Kiezers hebben houvast nodig, zeker nu. Van de SGP weet je wat je eraan hebt.

Boven alles geldt: God regeert. Die wetenschap geeft rust én vertrouwen.

DE SGP GAAT VOOR:

Financiële degelijkheid.
Ook het huishoudboekje van de staat moet op orde zijn.

Bijbelse waarden en normen,
want die zijn goed voor alle mensen.

Een goede toekomst voor boeren, tuinders en vissers. Ondernemers worden geholpen als het echt moeilijk is.

Het huwelijk en gezin,
want ze zijn de basis van de samenleving.

Strenger en effectiever asielbeleid. Echte vluchtelingen krijgen hulp.

Betere palliatieve zorg en bescherming van het ongeboren kind.

Steun aan vervolgd christenen.

Een eerlijke behandeling van Israël en geen antisemitisme.

Een nuchter klimaatbeleid. Geen klimaatgekte, maar rentmeesterschap.

Vrijheid van onderwijs.

Minder macht naar 'Brussel'; een bescheiden Europese Unie.

Meer geld voor politie, defensie en de zorg.

GEWICHT IN DE SCHAAL

SGP ten tijde van kabinet-Rutte III

De drie SGP-Kamerleden doen mee aan heel veel debatten. Ook maken ze regelmatig gebruik van hun parlementaire rechten. Ze vragen vaak mondeling of schriftelijk opheldering aan de regering en dienen regelmatig moties en amendementen in.

DOOR CORNEL VAN BEEK EN MENNO DE BRUYNE

De SGP staat dan ook, net als het GPV vroeger, bekend als een partij die degelijk parlementair werk levert. Uit wetenschappelijk onderzoek dat een dezer dagen wordt gepubliceerd, blijkt zelfs dat de SGP 'bovengemiddeld vaak een actieve bijdrage levert aan de behandeling van wetsvoorstellen'. Bovendien is de SGP-fractie, 'afgezet naar fractiegrootte het succesvolst bij het indienen van amendementen'. Dat rapportcijfer is des te mooier omdat de SGP niet in de regering zit.

WAT DOET DE SGP MET UW STEM?

Om een indruk te geven van wat we met uw stem doen, volgt hier een kleine *selectie* van moties, amendementen en wetsvoorstellen van de SGP die in de achterliggende kabinetsperiode met succes zijn bekrond. Dat laat zien dat je ook als kleine fractie gewicht in de schaal kunt leggen, ook al zit je niet in de regering. Dat stemt dankbaar en geeft ons moed.

Europa en buitenland

- Motie Stoffer/Bruins Slot over officieel bezwaar uiten tegen een Europees leger.
- Amendement Van der Staaij over extra middelen voor psychische en geestelijke zorg aan geloofsvervolgden.
- Motie Bisschop/Van Helvert over prioriteit geven aan godsdienstvrijheid in de betrekkingen met andere landen.
- **Motie Bisschop om de zinsnede 'een steeds hechter verbond' uit het verdrag van de Europese Unie te schrappen.**
- Initiatiefnota Bisschop om de positie van de lidstaten te verstevigen ten opzichte van het machtige Brussel: 'De lidstaten weer aan het roer!'
- Initiatiefnota Stoffer over het tegengaan van internationale problematiek rond draagmoederschap en abortus: 'Dwang tegen vrouwen rond liefde, lijf en leven'

Veiligheid

- Motie Stoffer over investeren in NAVO als hoeksteen van het veiligheidsbeleid (2%-norm).
- Amendement Stoffer om verkeersveiligheid beter mee te nemen in de Wet mobiliteitsfonds.
- Amendement Van der Staaij c.s. om voortaan heel duidelijk in het vonnis te vermelden welk deel van de gevangenisstraf echt helemaal moet worden uitgezeten.
- **Motie Van der Staaij over het erkennen van het probleem van oververtegenwoordiging van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond in de criminaliteitscijfers.**
- Motie Bisschop versterking van de politie op lokaal niveau en betere beschikbaarheid van wijkagenten.

Islam en integratie

- **Motie Bisschop tegen een verplichting voor leerlingen op openbare scholen om een moskee te bezoeken.**
- Motie Van der Staaij/Karabulut die vraagt om een parlementaire ondervragingscommissie naar buitenlandse financiering van moskeeën.
- Dit onderzoek heeft inmiddels plaatsgevonden.

Onderwijs

- Wetsvoorstel Bisschop/Kwint ingediend om het lerarenregister af te schaffen. - De behandeling hiervan loopt.
- **Amendement en motie Bisschop voor minder verplichte toetsen, minder regels en meer ruimte voor scholen en leraren.**
- Door SGP-inzet kwam er vanaf 2020 kinderbijslag voor minderjarige studenten die in het hoger onderwijs studeren.

Parlement

- **Motie Van der Staaij/Wilders om de Nederlandse vlag in de plenaire vergaderzaal van de Tweede Kamer te plaatsen.**
- Motie Bisschop om de Oude Zaal van de Tweede Kamer terug te brengen in de oorspronkelijke stijl.

Israël en antisemitisme

- Motie Bisschop over inrichten van speciale eenheden voor de aanpak van antisemitisme.
- **Motie Van der Staaij tegen de eenzijdige veroordeling van Israël door de Verenigde Naties.**

Gezondheid en zorg

- Motie Van der Staaij c.s. over het schrappen van de limiet van het budget voor de zorginkoop van palliatieve terminale zorg.
- Motie Van der Staaij over betere naleving van de alcoholnormen.
- Motie Van der Staaij/Slootweg om zorginstellingen te bevorderen om zelf de regeldruk in de zorg te verminderen.
- Motie Van der Staaij/Mulder voor drugsvrije scholen en schoolpleinen.
- Motie Van der Staaij over betere aanrijtiden van ambulances in Gelderland.

Corona

- Motie Van der Staaij/Van Brenk om extra middelen vrij te maken voor 113 Zelfmoordpreventie in verband met corona.
- Aangenomen motie Van der Staaij/Jetten om de Raad van State advies te vragen over de manier waarop de regering omgaat met de grondwet en onze vrijheden in verband met de coronamaatregelen. - De advisering leidde tot een kritisch advies over de bescherming van grondrechten, waaronder het bezoek aan kerkdiensten. Door de coronawet verbeterde de bescherming vervolgens.
- **Motie Van der Staaij c.s. over extra maatregelen om mantelzorgers te ondersteunen en te ontzorgen in verband met corona.**
- Motie Van der Staaij/Klaver over terughoudend boetebeleid bij overtreding van de anderhalvemeterregel.

Overigen

- Motie Stoffer/Bruins om gemoedsbezwaarden uit te zonderen van de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen.
- Motie Stoffer om te onderzoeken hoe de belastingkloof tussen één- en tweeverdieners verkleind kan worden.
- Motie Van der Staaij over perspectief op afbouw van de staatsschuld.
- Motie Stoffer/Smeulders over het vergroten van de ruimte voor rouw op de werkvloer.
- Motie Stoffer om vooral in te zetten op energiebesparing en isolatie van bestaande gebouwen bij de uitwerking van het klimaatakkoord.
- Motie Stoffer/Von Martels voor het gebruik van meer innovatieve en betaalbare mogelijkheden bij asbestsanering.
- **Motie Stoffer/Verhoeven om voor alle winkeliers de vrijheid te garanderen om hun winkel op zondag gesloten te kunnen houden.**
- Motie Bisschop c.s. om samen met gemeenten te zorgen voor betaalbare tarieven voor begraven, zodat mensen zich niet financieel gedwongen voelen tot cremieren.
- Motie Bisschop voor persoonlijke inzet premier Rutte voor de pulsvisserij.
- Motie Bisschop om met een landbouwakkoord duidelijkheid, ruimte en toekomstperspectief te bieden aan de vele gezinsbedrijven in de agrarische sector. ◀

MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

Onze advocaten staan voor *vakkundige, resultaatgerichte en persoonlijke* dienstverlening.
Het zijn specialisten op hun rechtsgebied en ze staan voor uw zaak.

U kunt ons raadplegen bij geschillen maar -nog beter- ook ter voorkoming daarvan.
Recht op het doel af.
Recht door zee.

Moree Gelderblom Advocaten, aangenaam!

Kantooradres: Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

Vertrouwde
klanken...

Mooie collectie
orgels van diverse
merken

Ruime ervaring
in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

www.stolkorgels.nl

NIUWERKERK A/D IJSEL - Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 51 56 52 | KROONBEDIJKE - Oostpolderweg 15

NIEUWE WEBSITE!

ONZE WEBSITE IS RECENTELIJK
HELEMAAL VERNIEUWD.
Kijk op www.dbos.nl voor mooie
gerealiseerde projecten, enthousiaste
referenties en meer over onze werkwijze.

DB BOUW- EN AANNEMINGSBEDRIJF
DIRK BOS BV

www.dbos.nl

GEPLANDE CAMPAGNEACTIVITEITEN

Naast de debatten bij verschillende omroepen en de wekelijkse uitzendingen van **Studio SGP**, staan onder meer gepland:

Zaterdag 13 maart Verkiezingsconcert

Maandag 15 maart Extra verkiezingspecial van Studio SGP

Dinsdag 16 maart Bidstond voor de Tweede Kamerverkiezingen
Te volgen via kruisbergkerk.nl, 19.30 - 20.45 uur
Ds. A.A. Brugge en Chris Stoffer

Kijk live mee via
ons YouTubekanaal

STUDIO
SGP

Kijk voor meer info op:
www.sgp.nl/studio

DE BANIER

IS OP ZOEK NAAR HET OUDSTE SGP-LID

Ken jij iemand die lid is van de SGP én ouder is dan 90 jaar? Stuur dan een mailtje met de naam van de persoon en de leeftijd naar debanier@sgp.nl

CONFERENTIE 'TOEKOMST VAN EUROPA'

De SGP en de ECR-fractie in het Europees Parlement houden een online conferentie over de vraag: "hoeveel Europa willen we hebben?"

Wanneer: donderdag 1 april, 19.30 uur

Waar: via het SGP-YouTubekanaal

Wie: o.a. Bert-Jan Ruissen en Roelof Bisschop, onder leiding van Thirza van der Graaf

DE BANIER

HEEFT JOUW HULP NODIG →

BIJNA 100 JAAR DE BANIER

Hoera, SGP-partijblad De Banier wordt in mei 2021 D.V. 100 jaar!

Dat hopen wij samen met u te vieren. Weet u nog een leuke anekdote over De Banier? Of heeft u iets leuks meegemaakt dat met De Banier te maken heeft? Laat het ons dan weten!

Stuur een e-mail naar debanier@sgp.nl met uw naam. Voeg eventueel een leuke foto toe aan uw bericht. De Leukste anekdotes komen in het jubileumnummer van De Banier. Wij zijn benieuwd!

BURGEMEESTERS- BENOEMINGEN

Eppie Klein is sinds 18 januari van dit jaar waarnemend burgemeester van Scherpenzeel.

Jan Luteijn is sinds 1 februari van dit jaar waarnemend burgemeester van Barneveld.

De SGP wenst de waarnemend burgemeesters een goede tijd toe in hun nieuwe gemeente!

AGENDA

DONDERDAG 11 MAART

Tijdrede Elburg-Doornspijk

Stud. J. Beens uit 't Harde

19.00 uur - Via hhgdoornspijk.nl

DINSDAG 16 MAART

Bidstond Tweede Kamerverkiezingen

Ds. A.A. Brugge

19.30 uur - Doetinchem, Bezelhorstweg 54, geb. GG

Houdt lokale updates in de gaten.

De volgende *De Banier* verschijnt op donderdag 8 april. De kopij kan tot en met dinsdag 23 maart bij de redactie worden ingestuurd. U kunt zich richten tot Sjon van der Ree Doolaard via debanier@sgp.nl. De verschijning van de daaropvolgende *Banier* staat gepland op 20 mei. Dit betreft het jubileumnummer.

NB: voor alle in dit blad genoemde data geldt: 'Deo volente'.

Rijksoverheid

Tweede Kamerverkiezing 2021

Hoe kunt u stemmen?

Wat u nodig hebt om te stemmen:

Een stempas of een kiezerspas. U ontvangt uw stempas uiterlijk woensdag 3 maart 2021.

Uw ID-bewijs. Deze mag bij het stemmen maximaal 5 jaar zijn verlopen.

Stempas kwijt of beschadigd?

Neem dan zo snel mogelijk contact op met uw gemeente en vraag een vervangende stempas aan. Dat kunt u mondeling of schriftelijk doen tot vrijdag 12 maart om 17:00 uur.

Ik ga naar het stemlokaal

Stemlokalen zijn open op woensdag 17 maart van 07:30 - 21:00 uur.

Vooraf voor risicogroepen is in alle gemeenten een aantal stemlokalen open op maandag 15 en dinsdag 16 maart van 07:30 - 21:00 uur.

Voordat u naar het stemlokaal gaat

Doet de gezondheidscheck die u bij uw stempas vindt. Beantwoordt u op de dag dat u gaat stemmen een van de vragen met 'ja'? Ga dan niet naar het stemlokaal. U kunt via de achterkant van uw stempas iemand machtigen om uw stem uit te brengen.

Waar kunt u stemmen in een stemlokaal?

Kijk voor een overzicht van de stemlokalen op de website van uw gemeente, of op www.waarismijnstemlokaal.nl.

Hulp nodig bij het stemmen?

Heeft u door een lichamelijke beperking hulp nodig in het stemlokaal? Neem dan iemand mee, of vraag anders een stembureau lid om hulp.

Ik ga niet naar het stemlokaal

U kunt ook iemand machtigen om uw stem uit te brengen.

- Dat kan tot op de dag van de verkiezing via uw stempas. Kijk op de achterkant van uw stempas hoe u dat doet. Daar is een kopie van uw ID-bewijs voor nodig. Dat kan ook een goed leesbare afbeelding hiervan zijn op een smartphone of tablet.
- Het kan ook via een schriftelijk volmacht. U en diegene die u wilt machtigen vullen hiervoor een formulier in. Dit formulier vraagt u persoonlijk of schriftelijk bij uw gemeente aan en levert u voor vrijdag 12 maart 17:00 uur in bij uw gemeente.

Bent u 70 jaar of ouder? Dan kunt u bij deze verkiezing ook per brief stemmen.

- Eerst ontvangt u uw stempas thuis. Hiermee kunt u zelf stemmen in een stemlokaal, iemand machtigen, of stemmen per brief.
- Vervolgens ontvangt u een tweede envelop met documenten die u nodig hebt als u per brief wilt stemmen. Hier zit ook een duidelijke uitleg bij.
- U kunt uw briefstem per post versturen voor vrijdag 12 maart 17:00 uur of afgeven bij een gemeentelijk afgiftepunt tussen woensdag 10 maart en woensdag 17 maart 21:00 uur.
- Kijk voor een overzicht van de afgiftepunten op de website van uw gemeente of op www.waarismijnstemlokaal.nl.

In het stemlokaal gelden de coronamaatregelen:

Houd 1,5 meter afstand.

Desinfecteer uw handen.

Draag een mondkapje.

Meer informatie?

Kijk op www.elkestemtel.nl of op de website van uw gemeente.

Elke **stem** telt

HOE HARD RAAKT CORONA ARME LANDEN?

ZATERDAG 6 MAART D.V.
19.30 - 20.30
TE VOLGEN VIA YOUTUBE - WI SGP

SAMEN MET:
WOORD & DAAD | ZOA | PRISMA
CHRIS STOFFER, NR. 3 SGP

KLEUR NEDERLAND ORANJE

Als lid van de SGP

- ▶ Steun je de SGP doorlopend
- ▶ Beslis je mee over onze standpunten
- ▶ Creër je impact op de samenleving

Bent u al lid? Maak nóg iemand lid, want zo kleuren we Nederland **oranje!**

[Sgp.nl/doemee/lidworden](https://sgp.nl/doemee/lidworden)

Voor slechts € 26,50 per jaar (ca. 50 cent per week) per week

De Banier verkeerd bezorgd? Nee, speciaal voor u/jou!

Voor SGP-leden mag het dan een maandelijkse vanzelfsprekendheid zijn om De Banier in de brievenbus te krijgen, maar in verkiezingstijd belandt dit laatste verkiezingsnummer op veel meer adressen. Deze maandelijkse uitgave is niet aangepast op een breder publiek, dus u krijgt gewoon een eerlijk beeld van wat u van ons kunt verwachten. Zie het als een nadere kennismaking met de SGP.

De SGP heeft niet alleen het beste voor met mensen die in de Biblebelt wonen, maar met alle mensen in Nederland. Wilt u een partij die betrouwbare en constructieve politiek voorstaat? Wilt u een partij die onder meer opkomt voor het leven, het gezin en een christelijk geluid laat horen in de Tweede Kamer? Een stem op de SGP? Dat is niet eens zo'n gek idee!

STEM OP 15, 16 OF 17 MAART SGP!

FOTOVERANTWOORDING

Pagina 5 (pasfoto), 11, 23 (trouwbeeld): Cees van der Wal Fotografie
Pagina 12: bron tweedekamer.nl

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

Partijdag 2021

De SGP hoopt in 2021 de partijdag weer online te houden. De geplande datum is 22 mei. Via uw afdeling/kiesvereniging zult u nadere informatie (hebben) ontvangen.

COLOFON

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70
Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag, 9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJ BUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

REDACTIE

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum (hoofdredactie),
J.S. van der Ree Doolaard (eindredacteur),
drs. J.A. Schippers, N. Bakker en
M. de Bruyne
E debanier@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Novente.

“Ook in de politiek behoud ik het ondernemerschap.”

Eens een ondernemer is eigenlijk altijd wel een ondernemer. Ook als je de politiek in gaat, neem je dat mee. Juist daarom raakten die gesprekken met de getroffen ondernemers. André Flach: “Generaties lang opgebouwde bedrijven glijden in een paar maanden door hun vingers. Dat blijft me wel bij.”

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

André Flach is 44 jaar oud. Hij is getrouwd met Relinde en samen hebben ze vier zoons tussen de 11 en 21 jaar. Al elf jaar lang is hij wethouder in Hendrik-Ido-Ambacht.

Wat drijft hem om voor de SGP de Kamer in te willen?

“Ik kies uit overtuiging voor de SGP. De partij is gericht op politiek bij een open Bijbel. Dat is de reden dat ik ooit raadslid werd. Ik zie dat er veel verschuift op het gebied van het gezin, het onderwijs of rond voltooid leven. Dan wil ik me graag inzetten om daar iets aan te doen.”

Als kandidaat 4 sta je op een potentiële Kamerzetel...

“In de campagne ben ik heel veel bezig met landelijke onderwerpen, dus dat zie ik ook als een stuk voorbereiding voor het geval we een vierde zetel zouden mogen krijgen. De kans daarop is reëel. In dat geval zal er veel veranderen. Tegelijk ben ik gewend aan een drukke baan in de politiek.”

Waardoor kunnen we dan merken dat juist André Flach in de Tweede Kamer komt?

“Ondernemerschap is denk ik wel wat mij

kenmerkt. Als ondernemer ben ik altijd op zoek geweest naar nieuwe mogelijkheden en laat ik me niet snel afschrikken door risico's. Dat raak ik denk ik niet meer kwijt. Dat is iets wat ook in de politiek kan bijdragen bij het uitdragen van onze mooie standpunten.”

Welke onderwerpen spreken je het meest aan?

“In de campagne heb ik me veel beziggehouden met het onderwerp gezin en klimaat. Dat vind ik belangrijke onderwerpen. Maar ook andere voor mij nieuwe onderwerpen zijn welkom.”

Kun je het vergelijken met het wethouderschap?

“De overstap zal groot zijn. Het is werk wat nog meer onder een vergrootglas ligt. Eén uitspraak die verkeerd wordt uitgelegd, kan veel stof doen opwaaien. Mijn werk als wethouder gaat vooral over praktische politiek. Als Kamerlid heeft het getuigende element, waarin ook de Bijbel mag spreken, een veel grotere rol. De overeenkomsten zijn er ook. Politiek blijft mensenwerk waarbij je met respect en goede verhoudingen probeert om tegenstellingen te overbruggen als dat

kan, hoewel dat op veel onderwerpen steeds moeilijker wordt.”

Wanneer was de eerste keer dat je in de Tweede Kamer kwam? Hoe was dat?

“Mijn eerste keer in de Tweede Kamer was denk ik pas toen ik al wethouder was. En later ben ik er zeer regelmatig geweest. Er worden heel belangrijke en ingrijpende besluiten genomen voor iedere Nederlander en daar moet de SGP ook na 102 jaar elke dag paraat blijven.”

Kijk je met spanning uit naar 17 maart?

“Iemand zei aan het begin van de campagne: “de uitslag staat al vast”. God bestuurt ook deze verkiezingen. Ik sta daar zelf dus eigenlijk vrij rustig in. Tegelijk hebben we allemaal een verantwoordelijkheid om onze stem niet verloren te laten gaan.” ◀

"Stem prolife, stem nr. 5!"

Diederik van Dijk is samen met Peter Schalk de vertegenwoordiging van de SGP in de Eerste Kamer. Nu wil hij graag naar de overkant van het Binnenhof. Wat hem drijft is zijn grote betrokkenheid op de publieke zaak. En die staat in een nauwe relatie tot het Koninkrijk van God. In aanloop naar de verkiezingen maken we graag nader kennis met hem.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Diederik van Dijk is 49 jaar. Hij is getrouwd met één vrouw, heeft vijf kinderen en één hond. In het dagelijks leven is hij, naast het senatorschap, directeur bij de Nederlandse Patiëntenvereniging (NPV) - Zorg voor het Leven.

Wat drijft je om voor de SGP de Tweede Kamer in te willen?

"Er is genoeg op de SGP aan te merken, maar zij probeert oprecht politiek te bedrijven vanuit Gods Woord. Gericht op het goede voor de héle samenleving. Daarom vind ik de getuigende rol van de SGP zo belangrijk. Zonder God creëren we een cultuur in ontbinding, zonder houvast en doel. Bovendien heeft God er recht op dat overheid en samenleving Hem dienen.

Wat betreft de politieke koers speel ik graag op de beschaafde rechterhelft van het veld."

Wanneer kwam je voor de eerste keer in het Tweede Kamergebouw? Waren er toen al gedachten over een eventueel Kamerlidmaatschap?
"Vanaf 1996 heb ik lang gewerkt als speechschrijver in de Tweede Kamer.

Het lijkt mij geweldig om daar nu zelf de boodschap van de SGP te mogen vertolken."

Als kandidaat 5 sta je op een potentiële Kamerzetel. Hoe bereid je je daarop voor?

"De politiek is niet nieuw voor mij, dus qua voorbereiding begin ik niet bij nul."

En stel dat het zover komt, hoe moet het dan in de Eerste Kamer?

"Ik hoop van harte dat de SGP moet gaan nadenken over dit luxeprobleem!"

Door welke eigenschap, kenmerk of passie zal het goed merkbaar zijn dat juist Diederik van Dijk in de Tweede Kamerfractie gekomen is?

"Als NPV-directeur kom ik op voor al het menselijk leven. Ook in de politiek geef ik graag krachtig stem aan het ongeboren leven. Inhoudelijk scherp, maar waar mogelijk niet zonder humor. Kies prolife, stem nummer 5!"

Welke onderwerpen spreken je het meest aan?

"Vóór het leven. Vóór het gezin. Vóór Israël."

Kun je de Tweede en Eerste Kamer met elkaar vergelijken?

"In de Eerste Kamer zijn debatten minder politiek geladen. Dat bepaalt het bestaansrecht van de Eerste Kamer, maar zelf houd ik van debatten die gaan over de koers van ons land dat gestempeld is door een christelijk verleden."

Wat heeft je geraakt tijdens deze campagne? Wat blijft je bij?

"Met een dame uit een woonlocatie van stichting Philadelphia sprak ik over de rellen in coronatijd. Ik sprak mijn ergernis uit, terwijl zij zei dat ze gebeden had voor die jongeren: 'Vergeef het, Heere, want zij weten niet wat zij doen.'"

Kijk je met spanning uit naar 17 maart?

"We voeren voluit campagne, in het ontspannen besef dat de toekomst en de uitkomst in Gods goede handen liggen." ◀

DE SGP MAAKT HET VERSCHIL!

Een vergelijking op speerpunten met andere partijen

U kent vast wel de punten waar de SGP zich sterk voor maakt. Zij komt op voor het leven, het gezin en Israël. Ook is de SGP een voluit christelijke partij. De Bijbel is het betrouwbare Woord van God, gezaghebbend voor het leven en samenleven. Dat maakt de SGP uniek. En dat blijkt ook uit een summiere vergelijking met de verkiezingsprogramma's van dertien andere partijen.

DOOR JAN SCHIPPERS

LID SGP-VERKIEZINGSPROGRAMMACOMMISSIE

In het SGP-verkiezingsprogramma wordt op 21 plaatsen verwezen naar de Bijbel. Daarop zijn haar standpunten gebaseerd over huwelijk en gezin, de zorg voor de schepping, de bescherming van het leven enzovoort. Die uitdrukkelijke verwijzing naar de Bijbel kom je bij andere partijen niet tegen. Op twee uitzonderingen na: het CDA vermeldt wel de Bijbel als basis voor haar politieke handelen. De ChristenUnie verwijst slechts in haar Israëlparagraaf naar de Bijbelse overwegingen voor haar standpunt. Meer verwijzingen zijn in de onderzochte verkiezingsprogramma's niet aangetroffen.

GOD EN GELOOF IN DE DEMOCRATIE?

Wordt God ter sprake gebracht? Wel bij SGP (35x) en ChristenUnie (13x), waar met name 'Gods schepping' en de mens als 'Gods beeldrager' worden genoemd. De SGP belijdt dat God regeert. Maar bij het CDA is God verdwenen uit het verkiezingsprogramma.

Politiek is mensenwerk, dat is waar. Maar je kunt het ook ál te menselijk maken. Want zonder geloofsvertrouwen in God, zonder Zijn hulp en zegen, vaart niemand wel.

Verwijzingen naar christendom, christenen en de (joods)-christelijke traditie komen in de programma's voor van SGP (24x), CU (10x), FvD (5x), CDA, PVV en JA21 (3x). Naast deze partijen besteden VVD en DENK enige woorden aan christen- of geloofsvervolging. In vrijwel alle verkiezingsprogramma's is er aandacht voor religie en geloof in het algemeen. VVD, DENK en D66 vallen hier in positieve zin op, gevolgd door CU, PvdA, FvD en CDA. De SGP gebruikt het woord religie of religieus minder vaak. D66 uit zich vaak kritisch over religie en laat zelfs het woord 'strengreligieuze' vallen. Zo profileert D66 zich wel als 'strengseculiere' partij. 50PLUS spant echter de kroon, want in haar program doet religie er helemaal niet meer toe.

HUWELIJK EN GEZIN

Het gezin wordt in alle 14 programma's genoemd. Maar er is verschil! Bij FvD en 50PLUS blijft de teller op 1 steken, bij de SP op 2. Ook bij JA21, PvdD en DENK scoren gezinnen erg laag. SGP, CU en CDA profileren zich als gezinsvriendelijke partijen, in afnemende volgorde. Belangrijk is dat alleen de SGP het gezin baseert op het huwelijk van één man en één vrouw. Voor het CDA is een gezin elke duurzame samenlevingsvorm waarvan kinderen deel uitmaken, dus ook zogenaamde 'regenbooggezinnen'. De CU spreekt zich op dit punt niet uit. Maar het verbaast wel dat CDA en CU het huwelijk alleen in verband brengen met kindhuwelijken en huwelijkse dwang. Net als FvD en SP. Alsof het instituut huwelijk niet iets positiefs is en het verdedigen waard. Bijvoorbeeld tegen het bizarre idee van GroenLinks om ook polyamoreuze relaties als 'huwelijk' te erkennen. Deze partij promoot ook het meerouderschap, waarbij een kind met tot wel vier ouders te maken krijgt. D66, GroenLinks, PvdA, PvdD en VVD tonen zich eveneens (warm) voorstander van deze zogenaamde 'modernisering' van het familierecht. SGP en CU wijzen zo'n wettelijke regeling af. CDA en CU pleiten wel voor het regelen van deelgezag voor pleeg- en stiefouders.

De VVD wil 'religieuze huwelijken' aanpakken: die mogen niet gesloten worden voordat sprake is van een burgerlijk huwelijk. Voor de SGP spreekt dit vanzelf, want trouwen doe je alleen in het gemeentehuis, niet in de kerk. Daar wordt een huwelijk bevestigd en ingezegend.

KINDEREN, MOEDERS EN VADERS

Afgaand op de programma's mogen vooral kinderen zich in een warme belangstelling van politici verheugen, behalve dan bij 50PLUS, PVV, FvD en SP. Daartegenover staan CU, D66, PvdA en SGP. In het algemeen wordt het kind gezien als een kwetsbaar mens(je) dat beschermd en gesteund moet worden. Maar wie zou dat vooral moeten doen? Gaat de staat voorop? Nee, het gezin gaat aan de staat vooraf! Die notie brengt alleen de SGP tot uitdrukking.

Als het gaat om de zorg voor het kind, zijn vaders en moeders het eerst aan zet. Echter, de aandacht voor ouders is stukken minder in de verkiezingsprogramma's: alleen SGP, CDA en CU, en in wat mindere mate de VVD, zien ouders echt staan. Belangstelling voor moeders en het moederschap tonen SGP, CU en D66. PvdA en VVD kennen enkel draagmoeders of meemoeders. De PvdD beperkt zich tot moeders van kalfjes, lammetjes en kittens en doet zo haar naam eer aan. ►

In het kort:

- SGP verwijst in haar programma het vaakst naar de Bijbel,
- God is verdwenen uit het CDA-verkiezingsprogramma,
- SGP is gezinspartij bij uitstek, CU een goede tweede,
- Populistische partijen 'vergeten' het gezin, JA21 denkt er nog wel aan,
- GL, D66, PvdD, PvdA, VVD steunen meerouderschap,
- Alleen SGP baseert gezin op het huwelijk van één man en één vrouw.

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

Hoe *lief* hebt ú de zondag?

Wij beschouwen de zondag als een rijke zegen. We zouden, uit eerbied voor Gods instellingen, de rustdagviering graag op alle terreinen van het leven in ere hersteld zien. Daarom zien wij het als onze taak en roeping om onze medemens te wijzen op het gebod van de Heere inzake de wekelijkse rustdag.

Word vandaag nog lid en geef zo blijk dat u de doelstelling van de vereniging onderschrijft en de zondagsrust en zondagsheiliging u alles waard is. Al vanaf 1 euro per jaar bent u lid van onze vereniging! U kunt zich opgeven via info@verenigingzondagsrust.nl of door te bellen naar (0317) 61 43 98. Ons kantoor is bereikbaar op werkdagen tussen 9.00 en 16.00 uur.

Fred. van de Paltshof 15 3911 LA Rhenen T. (0317) 61 43 98 E. info@verenigingzondagsrust.nl www.verenigingzondagsrust.nl IBAN NL98INGB0000878628

Meer informatie

Op de website wi.sgp.nl treft u (binnenkort) meer bijdragen aan, waarin ook het rapport *Keuzes in Kaart van het Centraal Planbureau (CPB)* wordt toegelicht.

Vaders krijgen helaas enkel serieus aandacht van de SGP (10x), op afstand gevolgd door de VVD (4x). Veel van de andere partijen bekommeren zich blijkbaar niet over onze (vrijwel) vaderloze maatschappij.

BELASTINGEN GEZINSVRIENDELIJK?

De mate van waardering voor het gezin komt ook tot uitdrukking in ideeën over het belastingstelsel en de kindregelingen. Veel partijen wensen een hervorming en vereenvoudiging ervan. Maar bij de meeste partijen komt (de draagkracht van) het gezin daarbij niet in beeld. SGP, CU, JA21 en CDA willen wel een gezinsvriendelijker stelsel. De VVD duidelijk niet. Zij verhoogt de toch al hoge arbeidskorting. Rutte wil de kloof tussen een- en tweeverdieners dus nóg groter maken.

Linkse partijen (SP, PvdD, PvdA, GL, DENK) willen de belasting voor kleine inkomens omlaag en die voor grootverdieners omhoog. Ook klinkt uit die hoek een pleidooi voor 'gratis' kinderopvang (betaald door de belastingbetaler). D66 en CU willen de toeslagen inruilen voor een verzilverbare basis-korting, waarbij de CU wel rekent met de gezinsgrootte, D66 niet. Als enige bepleit de SGP een splitsingsstelsel met draagkrachtkorting voor gezinnen, rekening houdend met de gezinsomvang. De SGP wil ook de kinderbijslag en het kindgebonden budget fors verhogen, terwijl FvD deze wil afschaffen en vervangen door een fiscale kinderaf trek.

KORTOM: STEM SGP

Voorgaande inventarisatie maakt helder dat christenen die wensen dat in de Tweede Kamer een positief Bijbels getuigenis klinkt en het klassieke huwelijk en gezin ferm worden verdedigd, op 17 maart het beste SGP kunnen stemmen. ◀

Politiek met de Bijbel

Over het Schriftberoep in het publieke debat

Wie zich beroept op de Bijbel in het publieke debat merkt al snel dat er kortsluiting kan ontstaan. Godsdienstige argumenten verdragen zich niet met de scheiding van kerk en staat, zegt de een. Geloof is iets persoonlijks, daarom hoort het achter de voordeur thuis, zo vindt een ander. In welke situaties is citeren uit de Bijbel passend en wanneer is het wijzer om principiële overwegingen op een andere manier onder woorden te brengen?

In dit boek geeft de auteur René Heij MA theologische handvatten voor het beroep op de Bijbel in de politiek.

Deze uitgave is te bestellen via de webwinkel van de SGP.

€ 9,95 (excl. verzendkosten)

WAAR DE SGP VOOR GAAT

...zie je bij Studio SGP

Andere partijen vinden de SGP-studio soms jaloersmakend. “Modern, zeg”, hoor je dan. Wij zijn ook blij met het succes, maar voor ons is het vooral een middel. Het middel is enerzijds om het contact te zoeken en anderzijds om onze standpunten tot leven te brengen door de gesprekken.

29 januari
**Waardig
 ouder
 worden**

SGP wil meer nadruk op palliatieve zorg

Met passie verdedigt Diederik van Dijk (kandidaat 5 van onze lijst) de christelijke waarden waar de SGP voor staat en waarmee ook de hele Nederlandse samenleving gediend zou zijn. Over de rellen naar aanleiding van de avondklok zegt hij: “Hierin zien we dat opvoeding door ouders heel belangrijk is. Tal van kabinetten hebben uitgestraald dat je pas meetelt als je betaald werk doet en dat je de opvoeding ook wel aan ‘margrietje van de opvang’ kunt overlaten. Nee! Ouders zijn verantwoordelijk en dus onvervangbaar.”

Het weekthema is ‘waardig ouder worden’. Daarvoor is Rob Bruntink te gast. Hij is als journalist expert in de palliatieve zorg. Samen met Van Dijk heeft hij het over de onevenwichtige verdeling van aandacht in Nederland, met veel nadruk op zaken als ‘euthanasie’ en ‘voltooid leven’. Bruntink: “In de achterliggende decennia is dit door lobbyen op de politieke agenda gezet. Uit onderzoek bleek dat slechts 0,18% van een onderzochte groep mogelijk hiervan gebruik zou willen maken. Dan kunnen we het beter over het sterven zelf hebben. Dat gaat iedereen aan.”

Van Dijk wil meer bekendheid voor palliatieve zorg. “Er wordt gewerkt aan een euthanasieregeling voor jonge kinderen. Dat is de verkeerde volgorde. We moeten die kinderen optimale zorg kunnen bieden. Dáár moeten we aan werken.”

SGP strijdt voor onderwijsvrijheid

5 februari
Onderwijs-
vrijheid

Een noviteit bij Studio SGP is het uitnodigen van een politieke concurrent om daarmee in debat te gaan over het weekthema. Roelof Bisschop bijt het spits af door een pittig gesprek met Lisa Westerveld van GroenLinks. Ze kruisen de degenen over onderwijsvrijheid en genderdiversiteit. Westerveld maakt zich zorgen om de veiligheid van de kinderen die dan niet meer zichzelf kunnen zijn op zo'n school. Ze pleit ook voor een acceptatieplicht waardoor scholen geen mensen kunnen weren. Bisschop benadrukt dat de onderwijsvrijheid zó kan worden georganiseerd dat kinderen met respect omgaan met andersdenkenden en andersgeaarden. "Een acceptatieplicht is ongewenst, want die maakt de onderwijsvrijheid juist ongedaan. Je kunt dan je identiteit niet meer in je onderwijsprogramma vertalen." De SGP hecht sterk aan de onderwijsvrijheid en Bisschop is er niet gerust op dat deze vrijheid onaangetast blijft. "Een identiteit moet geen sausje zijn wat je over de 'staatspedagogiek' giet, maar het moet in de kern van het onderwijs zitten. Alleen zo worden kinderen vertrouwd met de christelijke waarden."

SGP wil een bescheiden Europese Unie

12 februari
Europa

Op 12 februari gaan Kees van der Staaij en Kees Verhoeven van D66 in gesprek over de Europese Unie (EU). De eensgezindheid zit hem vooral in de voornamen, maar daarna lopen de meningen toch vaak uiteen. Verhoeven ziet in de EU een krachtig blok tegenover de economische machten elders in de wereld. Van der Staaij ziet dat ook, maar is beducht voor de macht van de EU. Het is als een oncontroleerbare sneeuwbal die met toenemende snelheid en omvang naar beneden rolt. Verhoeven vindt het geen probleem als de EU een steeds verdergaande eenheid nastreeft. We moeten kijken naar de Europese soevereiniteit en naar het grotere plaatje. "Er zijn grensoverschrijdende vraagstukken die op ons afkomen, zoals: het klimaat, migratie, digitalisering en de verandering van markten en machtsstromen. Juist om partij te kunnen bieden aan de VS en China moet de EU een krachtig blok vormen. Onze Kees heeft daar toch zijn bedenkingen bij. De SGP ziet dat de EU veel te veel bevoegdheden naar zich toetrekt. Soms lijkt dat op het eerste gezicht nog onschuldig, maar als later blijkt dat het voor de Nederlandse burger slecht uitpakt, kunnen we niet meer terug. De SGP pleit voor een afgeslankte unie die zich in de kern richt op de aanpak van grensoverschrijdende dingen. Een bescheiden Europa is beter voor de grote verscheidenheid aan landen binnen deze samenwerking."

SGP: energiebeleid moet realistisch zijn

19 februari
Energie &
klimaat

Het energievraagstuk is een van de belangrijkste verkiezingsthema's volgens de Nederlander. Daarom heeft de SGP een gesprek tussen André Flach (kandidaat 4) en Remco de Boer. Hij is kenner op het gebied van de energietransitie. Bij energietransitie gaat het over de overgang naar het gebruik van duurzame energiebronnen. De Boer ziet het spanningsveld tussen de progressieve partijen die de snelheid van verduurzaming willen opstuwten en daartegenover de behoudende partijen die de haalbaarheid meer centraal stellen. Daarom benadrukt hij dat er een balans nodig is tussen enerzijds de noodzaak van ambitieuze doelen stellen om in actie te kunnen komen en anderzijds het wegblijven bij grote paniek en alarmisme die verkeerde beslissingen afdwingen. Een duurzamere wereld is niet maakbaar, maar we hebben wel een grote verantwoordelijkheid. De mens heeft een negatief effect op de aarde. We putten de energiebronnen uit. De SGP pleit voor nuchterheid, realisme en betaalbaarheid. Van elke Nederlander wordt een bijdrage gevraagd, maar wel met oog voor een rechtvaardige verdeling van de kosten. Flach: "We moeten allereerst besparen op energie die we niet nodig hebben. Vervolgens wil de SGP gebruikmaken van een breed boeket aan (innovatieve) oplossingen." Kernenergie was lange tijd een taboe, maar nadat Chris Stoffer erover begon, zijn er de laatste jaren ook andere partijen die het overwegen. Is dit een keerpunt? ◀

Kent u Daniël al?

Daniël is hét blad voor de reformatorische jongere.

Word ook abonnee of geef een abonnement cadeau!

Meld u aan vóór 31 maart en maak kans op een overnachting voor 1-4 personen bij B&B de Wekkpot in Putten.

Voor een abonnement betaalt u slechts 35 euro per jaar.

Ga naar www.jbgg.nl/daniel.

verbindt jongeren

Op campagne met de SGP

Door de pandemie is het zwaartepunt van de campagne op de digitale kanalen komen te liggen, maar ook daarbuiten zijn gesprekken soms mogelijk. Een kleine selectie van de activiteiten vindt u hier. Om nog meer van deze ontmoetingen te volgen, verwijzen wij naar:

- sgp.nl/verkiezingen2021
- [Youtube.com/sgpnieuws](https://www.youtube.com/sgpnieuws)
- [Instagram.com/sgpnieuws](https://www.instagram.com/sgpnieuws)
- [Facebook.com/sgpnieuws](https://www.facebook.com/sgpnieuws)
- [Twitter.com/sgpnieuws](https://twitter.com/sgpnieuws)
- [Linkedin.com/company/staatkundigereformeerdepartij](https://www.linkedin.com/company/staatkundigereformeerdepartij)

Ook de afzonderlijke Kamerleden en kandidaten zijn vaak te volgen.

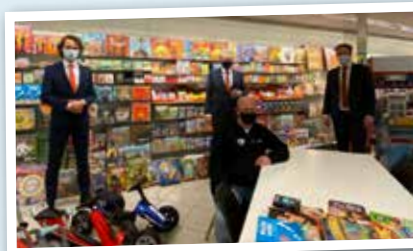
De zorg verdient extra veel aandacht. Vooral politici moeten goed luisteren naar wat er in de zorg leeft, daarom was een van onze grote online-evenementen het Zorgevenement. Kees van der Staaij ontmoette daar verschillende deskundigen en ervaringsdeskundigen.

Chris Stoffer legt een werkbezoek af aan Rijssen

Een miniserie met Florian Pronk die in zijn eindje op bezoek gaat bij mensen die 'iets' hebben met de SGP. Wat? Bekijk het op ons YouTubekanaal.

Roelof Bisschop gaat bij zijn regiotour door Zwartewaterland en Staphorst ook langs bij de plaatselijke ondernemers. In beeld is bijMarko in Hasselt.

Bij de regiotour door de Drechtsteden bezoekt Chris Stoffer onder meer een plaatselijke ondernemer in Hendrik-Ido-Ambacht.

Bij het bezoek aan de Veluwe wordt ook gezocht naar mogelijkheden om de bedrijvigheid in deze regio te stimuleren.

Chris Stoffer ontmoet verschillende lokale ondernemers bij zijn regiotour over de Veluwe.

Stem op de 'eurorealistische' partij!

Iedere stem telt. U maakt het verschil, ook voor het Europabeleid van de nieuwe Nederlandse regering. Kiest u voor een 'Verenigde Staten van Europa' of een samenwerking tussen 27 landen? De SGP wil een bescheiden EU.

DOOR BERT-JAN RUISSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR DE SGP

Vast en zeker gaat u op onze mooie partij stemmen. Maar wellicht heeft u burens of vrienden die de verkiezingen wegwuiven: "Ach, politiek is één pot nat!"

Ik kan u verzekeren: er is ècht wat te kiezen, het maakt veel uit waar je op stemt. Bijvoorbeeld over Europa. Partijen zoals D66 willen in de Tweede Kamer nóg meer bevoegdheden en budgetten overdragen aan Brussel: een 'Verenigde Staten van Europa'.

De SGP staat juist op de rem: Nederland moet Nederland blijven; we moeten de Europese samenwerking niet overdrijven. Met een federaal Europa zijn heus niet plotsklaps alle problemen opgelost. Als

Europarlementariër zie ik dat er juist veel misgaat in Brussel.

ER GAAT VEEL MIS

Kijk naar de coronavaccins: de Europese Commissie onderhandelde namens alle 27 EU-landen. Ze kregen een lage prijs, maar zonder garantie op leveringen. Tja, dus vertrokken gewilde vaccins vanuit Nederlandse fabrieken naar niet-Europese landen die beter betalen...

Kijk naar de EU-commissaris die vorige maand naar Moskou reisde: hij wilde Rusland de les lezen, omdat oppositiekandidaat Navalny was vergiftigd en opgesloten. Maar de EU-commissaris liet zichzelf de les lezen: een afgang voor de EU!

Kijk naar de EU-beloofte om de regeldruk niet te verzwaren: ondertussen stijgen de administratieve lasten door de Europese wetten...

Van veel grote beloftes komt dus weinig terecht. Dat is geen goede basis voor verdere uitbreiding, toch?

'EUROREALISTISCH'

U kunt ook kiezen voor een partij die eurorealistisch is. De SGP, inderdaad. We vinden dat Europese samenwerking voordelen biedt, zeker voor Nederland als handelsland. En als grootste handelsblok ter wereld kunnen we andere landen aanspreken op mensenrechten, zoals vrijheid van geloof.

Maar voor de SGP gaat een recordbegroting met EU-belastingen en EU-staatsleningen veel te ver. Zulke onrealistische voorstellen geven we geen steun, in de Tweede Kamer én in het Europees Parlement.

Laat Brussel eerst maar eens goed functioneren. Tot die tijd, past de EU bescheidenheid. Een bescheiden Europa is een beter Europa, vinden wij als SGP. Kiest u maar! ◀

“LAAT BRUSSEL EERST
MAAR EENS GOED
FUNCTIONEREN.”

DE JONGEREN CAMPAGNE!

Wat nu actueel is, staat in de politiek hoog op de agenda. Echter, we stemmen op 17 maart niet voor nu, maar we stemmen voor later. Keuzes die nu gemaakt worden, hebben grote invloed op de lange termijn. Daarom moeten we voldoende kansen creëren voor jongeren! De slogan van de jongerencampagne is daarom: **#stemmenvoorlater**.

STEMMEN VOOR LATER

Elke jongere heeft zijn of haar eigen uitdagingen. Als SGP-jongeren hebben we veel jongeren geportretteerd, elk vanuit hun eigen invalshoek. Neem nu Martijn. Als jonge boer maakt hij zich zorgen. Hij staat open voor innovatie, maar hij kan zich 'opvretten' over mensen die zeggen dat hij de natuur kapotmaakt. Of Niek die verpleegkunde studeert. Hij ziet schrijnende situaties van eenzame en dementerende ouderen die thuis zitten vanwege de overvolle verpleegtehuizen en de gesloten dagbestedingen. Lisanne, die duurzaamheid ziet als een Bijbelse opdracht en tegen ons wil zeggen: 'heb genoeg!' Want hoe meer we consumeren, hoe meer we van de aarde vragen.

KANSEN VOOR JONGEREN!

Allemaal mensen die we een gezicht willen geven. Gezamenlijk vormen zij de toekomst van Nederland. Daarin is wat ons betreft ruimte voor de boer om op een verantwoorde manier met zijn vee om te gaan. De boer die wil innoveren, maar waarvoor we moeten zorgen dat hij een goede prijs voor zijn producten krijgt. We geven Niek en de andere verpleegkundigen waardering voor het vele en goede werk dat ze doen, zodat jongeren zich met hun passie en roeping kunnen inzetten voor de medemens. En tegen Lisanne zeggen we: het hoeft

LIJST 11, NUMMER 11

We hebben elkaar nodig! Dus als u nog jongeren (of ouderen) kent, stimuleer ze vooral om te gaan kijken op de website stemmenvoorlater.nl! Op YouTube en andere sociale media zijn ook tal van jongerenactiviteiten te vinden. We voeren gezamenlijk campagne om het verhaal van de SGP breed te verspreiden. Samen optrekken, in vertrouwen, op hoop van Zegen!

inderdaad niet altijd méér. We moeten zorgvuldig omgaan met de kostbare schepping die we hebben ontvangen.

INVESTEREN IN EEN STUDIE

Waar zit de overeenkomst tussen deze jongeren? De meeste jongeren volgen een studie. Momenteel moeten veel jongeren daarvoor een flinke schuld opbouwen. Het geeft jongeren een blok aan hun been. Dat kunnen ze niet goed gebruiken, zeker niet als ze aan het begin van hun carrière staan en straks ook een huis moeten kopen. Wat de SGP(j) betreft, verhogen we de aanvullende beurs flink, zodat elke jongere op een goede manier kan studeren. Natuurlijk moet dat binnen een bepaalde termijn.

BETAALBARE WONING

Wat een huis betreft, moeten we de komende jaren vooral woningen bouwen voor starters. Kleiner en goedkoper. Momenteel zijn er al duizenden mensen zonder huis en als we niet oppassen, wordt dit de komende jaren alleen maar meer! En als er meer gebouwd wordt, zal de prijs van woningen waarschijnlijk vanzelf iets gaan dalen. Als we jongeren daadwerkelijk kansen willen geven, is een betaalbaar huis daar zeker een onderdeel van! ◀

KWALITEIT EN SERVICE STAAN BIJ ONS BOVENAAN!

ROEST & MOREE B.V.

Automatisering

Het automatiseren van processen d.m.v. robots

Licht- en krachtinstallatie

Aanleggen, veranderen en/of uitbreiden (LED) verlichting

Fabricage / montage

Kleine staalconstructies, frames, hekwerken, verdiepingvloeren, transportbokken e.d.

Draai- en freeswerk

Assen, poelies, bussen, e.d.

Persluchtinstallatie

Aanleggen, veranderen en/of uitbreiden

Lassen

RVS, staal, ijzer, gietijzer, aluminium

Machinereparatie

Aanpassen, uitbreiden, repareren, opheffen van storingen (elektrisch, pneumatisch, mechanisch)

Excenter- of frictiepersen

Repareren of reviseren

Wij denken graag met u mee!
Neem vrijblijvend contact met ons op.

Transportstraat 21 - 23, 2861 DX Bergambacht
Tel.nr: 06-50298488, fax: 0182-350096

'duidelijk advies
voor het MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

PARTICULIEREN

| ZZZP

| MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60
Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergnl - kantoorvandenbergnl

Badkamers tegels & meer

Juffer's

tegels en sanitair

Veenweg 30 - Elspeet info@jufferstegelsensanitair.nl
Tel. 0577 - 491 423 www.jufferstegelsensanitair.nl

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving
door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Gelukkig zijn alle stemmen al geteld...

...en dat geeft, bij alle begrijpelijke drukte, een heleboel Rust.

Uw hypotheek goed, snel en voordelig geregeld?

- Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiter
- Woningverhuur hypotheek
- Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- Hypotheek zonder verzekering
- Overwaarde hypotheek voor 60+

Voor passend financieel advies! Bel 0342 421653

Van Ommeren Financieel Adviesbureau

- ✓ Onafhankelijk advies
- ✓ Verantwoord en voordelig
- ✓ Deskundig en oplossingsgericht

DE Banier

In vertrouwen
verder

BEDANKT
VOOR (JO)UW
VERTROUWEN

- ▶ SGP-stemmers, 215.249 maal bedankt!
- ▶ De SGP blijft stabiliteit in een instabiele tijd

Interactief online event organiseren?

Klomp Creative heeft alles in huis om je doelgroep aan te spreken. Van draaiboek tot live-gaan. Wij zorgen voor een geslaagd event.

SGP

Cedrah

Eerste Kamer

bam

erde media groep

RMU

Meer informatie? Bel of app met Paul Klomp: 06 222 97 442

klompcreative.nl

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

INHOUD

Democratie gewogen 18

Meditatie	5
Verkiezingsanalyse	6
In vertrouwen verder	11
Haags nieuwsoverzicht	12
Voorzitter	13
Nog een keer!	15
Varia	16
Democratie gewogen	18
Terugblik: studio	22
Terugblik: werkbezoek	24
Terugblik: uitslagen	27
Rode-kaartprocedure	28
De stem van jongeren	29
Lang zitten	31

Leiding

De HEERE is ons gedachtig geweest. De SGP mocht het driemanschap in de Tweede Kamer behouden. Van harte wensen we hun Gods zegen toe.

We hebben wel gehoopt dat er een zetel bij zou mogen komen. Dat spreekt toch voor zich als je de SGP een warm hart toedraagt. Maar we mogen zien op wat we gekregen hebben. Temeer als we de toegenomen steun zien voor het moderne liberalisme. Dan is gelijk duidelijk dat er voor de SGP in de nieuwe Kamer sprake zal zijn van een stevig politiek krachtenveld. Duidelijk een voorrecht dat ons driemanschap er mag staan.

ZEGENBEDE

Een zegenwens is dus zeer op zijn plaats. Aan Gods zegen is alles gelegen. Voor ons SGP'ers is dat een belangrijk uitgangspunt. We leven bij de belijdenis dat een mens in eigen kracht niet tot iets goeds in staat is. Wat dan als zo'n grote verantwoordelijkheid op de schouders rust en de vraagstukken complex en moeilijk zijn? En dan te bedenken dat in dit alles zich een geestelijke strijd voltrekt. Wie zal kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad? Hoe zullen we kunnen bijdragen aan de erkenning van het beginsel van Gods Woord? Laat onze zegenwens een zegenbede mogen zijn.

EENZIJDIG ONTFERMEN

Gods zegen is rijk. Want ze is van God. En ze is alomvattend. Gezondheid en kracht, bescheidenheid en zelfverloochening, moed en vrijmoedigheid: alles is bij Hem te verkrijgen! En tot alle gaven is genade de sleutel. De Heere zegent mensen niet omdat ze het waardig zijn. Maar Hij doet

het vanwege Zijn eenzijdig ontfermen. Dat maakt het heilgeheim uit waarin de ware christen mag delen. Wie zwak is, wordt bekrachtigd. Wie onwaardig is, mag Gods gunst ervaren. Wie arm is vanwege zonde en tekort, wordt bediend uit Christus' genadevolheid.

De HEERE regeert. Voor een partij die dat belijdt, is het een bijzondere zegen om Zijn leiding te ervaren. Dat geldt voor onze Kamerleden, maar ook voor ons allen persoonlijk en in de levensverbanden waarin wij zijn geplaatst. De dichter van Psalm 119 vertolkt onze zegenbede voor de komende politieke periode:

*Och, schonkt Gij hen de hulp van Uwen Geest!
Mocht die hen op hun paan ten leidman strekken!
'k Hield dan Uw wet, dan leefd' ik onbevreesd;
Dan zou geen schaamt' mijn aangezicht bedekken,
Wanneer ik steeds opmerkend waar' geweest,
Hoe Uw geboon' mij tot Uw liefde wekken.
(Psalm 119:3) ◀*

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

Gevelrenovatie

Renovatie specialisten:
Hardeman en Van Harten is een specialist op het gebied van restylen van gevels, we denken graag met u mee over de (on)mogelijkheden en kunnen u als geen ander adviseren over op wat voor manier we uw bedrijfspand weer kunnen laten stralen.

Kostenbesparing/verduurzaming:
Door de bestaande gevels te overkleden met alleen een enkelwandige profielplaat heeft u binnen een paar dagen een nieuwe frisse uitstraling. Als u ervoor kiest om sandwich panelen aan te brengen wordt uw pand niet alleen fraaier, u verhoogt ook meteen de isolatiewaarde van uw gebouw.

Veelzijdig
Tijdens de renovatie kunnen wij desgewenst ook goten en lichtelementen vervangen. Door onze jarenlange ervaring en goed opgeleid personeel zijn wij in staat om elke klus snel, vakkundig, veilig en duurzaam voor u uit te voeren.

Hardeman | van Harten
de specialisten in dak- en wandbeplating

hardeman-vanharten.nl

Volg ons ook via T 0318 46 15 51 | E info@hardeman-vanharten.nl

Quik's
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Vers verpakt

Vorgebakken

Vorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quik's **Quik's** **QUIKS.NL**

VAN REE ACCOUNTANTS
registeraccountants en belastingadviseurs

VAN REE. EEN FRISSE KIJK OP UW CIJFERS.

Van Ree Accountants biedt advies op maat voor het midden- en kleinbedrijf, onderwijs, non-profit organisaties en vrije beroepen. Als accountants zorgen we er natuurlijk voor dat de wettelijke controles worden uitgevoerd en dat u over de juiste (jaar)cijfers beschikt. Onze frisse kijk op uw cijfers levert bovendien verrassende inzichten op. Van Ree Finance Consultants onderscheidt zich door het vertalen van complexe vraagstukken in heldere adviezen. Onze specialisten hebben actuele kennis van zaken op het gebied van vermogensplanning, fiscaal advies, fusie, bedrijfswaardering, overdracht en overname. Van Ree HR Consultants ondersteunt voor wat betreft uw personeelszaken. Van beleid en werving tot salarisadministratie en coaching. Neem gerust vrijblijvend contact met ons op.

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY
ALBLASSERDAM | ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | GELDERMALSEN | LEERSUM | NIEUWEGEIN | ZWOLLE

www.vanreecountants.nl

► "...zie, de Leeuw Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen..."

Openbaring 5:5m

Een zekere overwinning

Als deze *Banier* verschijnt, zijn de stemmen geteld en zullen de speculaties van allerlei mogelijke en onmogelijke coalities ons om de oren vliegen. Maar wat een vastheid en zekerheid ligt er in Gods Woord voor een ware christen: de toekomst ligt vast!

EEN HEMELS VERGEZICHT

In Openbaring 5 wordt Johannes' blik getrokken naar Gods rechterhand, waarin een boekrol ligt. De kanttekenaars duiden dit als de boekrol die gaat over de regering Gods, over Zijn gemeente en Zijn oordelen tegen de vijanden van Zijn gemeente. Alles wat er gebeuren zal in de wereld, politiek en in de kerk, van het begin der wereld tot de laatste dag, staat in dat boek. Wat een troost als je op Patmos verblijft met persoonlijke levensraadsels, met zorgen over de samenleving en over Gods kerk! Veel mensen willen graag weten wat er gebeuren gaat. Ze zoeken het in van alles, maar de antwoorden staan in het boek van Gods raad.

EEN WENENDE JOHANNES

'En ik weende zeer...!', schrijft de man die zo'n heerlijk vergezicht mocht zien. Begrijpt u waarom? Een testament wordt pas ten uitvoer gebracht als het geopend is en het mag alleen door een bevoegde hand worden ontsloten. En nu lijkt er niemand waardig te zijn het boek te openen. Kent u de tranen van Johannes? We zijn goed uit Gods hand voortgekomen, onwetend van de strijd op leven en dood tussen het slangenzaad en het Vrouwenzaad. De toekomst was niet verborgen: eeuwig, gelukkig leven. Maar door onze schuld - hebt u dat ingeleefd? - zijn we het beeld Gods kwijtgeraakt. Het boek is nog altijd gesloten en Johannes weent. Als het boek niet opengaat, zal er nooit iets veranderen. Dan zal er geen wederkomst en geen eindtijd aanbreken. Zou u het erg vinden? Gods ware volk is menigmaal hunkeren naar de voortgang van de wereld- en kerkgeschiedenis die uit zal lopen op de jongste dag.

DS. B. LABEE
Veenendaal

EEN BEVOEGD LAM

Dan is daar een van de ouderlingen die wijst op een Lam. Waarom doet een engel dat niet? De ouderlingen zijn vertegenwoordigers van de verlore Kerk. Iemand die de diepte van de verlorenheid kent, een verlore zondaar, mag Jezus aanwijzen. Johannes, zie toch op de Leeuw, Die uit de stam van Juda is! Want, zegt de ouderling, deze Leeuw heeft overwonnen en is daarom waardig om het boek te openen. Onze handen zijn te vuil om dat boek te openen maar Deze, Die triomfeerde over dood en graf, Hij is waardig het boek te openen. Johannes ziet om naar een Leeuw en krijgt dan een Lam in het oog. Niet vlak bij de troon maar in het midden van de troon!

EEN LAM STAANDE ALS GESLACHT

Elke Israëliet wist wat een geslacht lam was. In de Paasnacht in Egypte hebben ze zelf een lam moeten slachten. Duizenden lammeren zijn daarna geslacht, verwijzend naar verzoening van de zonde, naar voldoening, door betaling. Nu mag Johannes Jezus zien door die geopende deur in de hemel, als een Lam. Waarom als een Lam? Vanuit de grondtaal staat er zelfs het verkleinwoord 'Lammetje'. Waarom toch? Omdat een lammetje bij uitstek wijst op de gewilligheid, de offerbereidheid van de Borg en Middelaar. Johannes mag Jezus zien als de Leeuw Die Lam werd. Verheerlijkt op de troon Zijns Vaders met de littekenen die Hem geslagen zijn. Met de zichtbare bewijzen van de smarten die Hij gedragen heeft. Mag u zeggen met de levende Kerk: voor ons? Valt Hem toch te voet want dit Lam heeft de leiding in de wereld, in de politiek en in de kerk. Geen tittel of jota uit dat boek zal níet worden vervuld. ◀

Stabiliteit in een instabiele tijd

Het politieke landschap is stevig opgeschud. Maar liefst vijf partijen verloren drie of meer zetels. Vier nieuwe partijen doen hun intrede in het Tweede Kamer. 21 zetels in de plenaire zaal veranderden van kleur. Te midden van al deze wisselingen mocht de SGP haar drie zetels behouden én bleef het stemmenaantal nagenoeg gelijk. Dat stemt tot dankbaarheid!

DOOR SANDER BOSSENBROEK
FINANCIËEL BELEIDSMEDEWERKER SGP TWEEDE KAMER

Het aantal stemmen op de SGP is vastgesteld op 215.249. Zoals hieronder te zien is, zijn dat er iets minder dan bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen. Toch kunnen we wel degelijk spreken van een stabiel stemmenaantal. De afgelopen verkiezingen groeide het stemmenaantal steevast. In 2012 en 2017 was zelfs sprake van een forse stemmenwinst. Vrijwel de gehele winst van de afgelopen verkiezingen is dus vastgehouden. Het huidige stemmenaantal is ook historisch gezien hoog; alleen in 2017 werden er meer stemmen op de SGP uitgebracht.

	STEMMENAANTAL	STEMMENWINST
2003	150.305	
2006	153.266	+ 2.961
2010	163.581	+ 10.315
2012	196.780	+ 33.199
2017	218.950	+ 22.170
2021	215.249	- 3.701

Tabel 1

STEMMENVERLIES

Het stemmenverlies ten opzichte van 2017 is 3.701. Waar zijn deze stemmen verloren gegaan? Er zijn 232 gemeenten waar de SGP een of meerdere stemmen verloor. Dat lijkt veel, maar voor de helft van die gemeenten gaat het slechts om een verlies van vijftien stemmen of minder. Toch zijn er ook gemeenten waar de SGP opvallend veel verloor. Goeree-Overflakkee spant

daarbij de kroon met een daling van 365 SGP-stemmen. Opvallend is verder dat bij de tien grootste dalers ook twee grote steden zitten, Rotterdam en Den Haag. Overigens is het goed om te weten dat het verlies in 2021 in deze gemeenten vaak komt na een zeer forse stijging in 2017. Zo is het verlies voor Goeree-Overflakkee ten opzichte van 2012 slechts 42 stemmen, terwijl in Katwijk het aantal SGP-stemmers tussen 2012 en 2021 zelfs is gegroeid. Hetzelfde geldt voor de gemeenten Elburg, Hendrik-Ido-Ambacht, Krimpen aan de IJssel, Putten, Schouwen-Duiveland en Zaltbommel, waar er een vaak kleine daling in het aantal stemmen te zien is; als we echter kijken naar de verandering in stemmen tussen 2012 en 2021 is zonder uitzondering een forse winst te zien.

PLAATS	STEMMENVERLIES
Goeree-Overflakkee	365
Katwijk	350
Rotterdam	305
Den Haag	170
Krimpenerwaard	163
Zuidplas	162
Alphen aan den Rijn	148
Utrechtse heuvelrug	139
Capelle aan den IJssel	137
Nijkerk	127

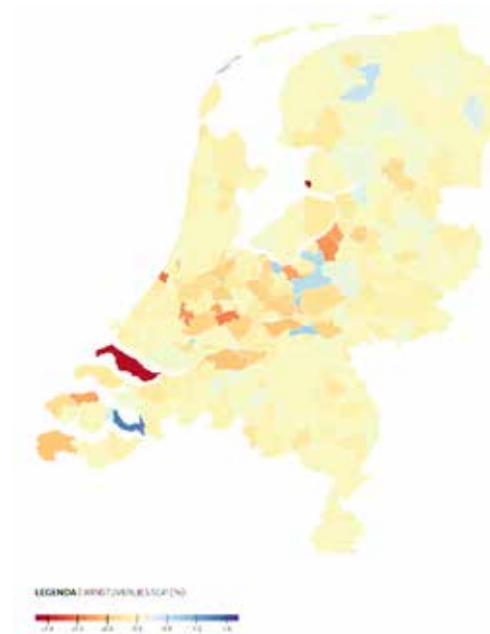
Tabel 2

WINSTBEELD

79,3% van de kiesgerechtigden heeft daadwerkelijk zijn of haar stem uitgebracht. Dat is wat lager dan in 2017 toen het opkomstpercentage op 81,6% lag. In combinatie met de hele lichte daling van het aantal SGP-stemmers leidt dat ertoe dat het percentage SGP-stemmen stabiel bleef op 2,1%. Tussen gemeenten zijn er echter wel aanzienlijke verschillen. In figuur 1 is dit duidelijk te zien. Hoe blauwer de gemeente hoe hoger de procentuele stemmenwinst; terwijl een oranje of zelfs rode kleur een procentuele stemmendaling aanduidt. Ook hier springt Goeree-Overflakkee eruit, maar ook breder lijkt het erop dat de SGP juist in de traditionele SGP-bolwerken beperkt verliest. Ook Urk kleurt op deze kaart rood, terwijl het aantal SGP-stemmers op Urk toch steeg met maar liefst 338. Het hogere opkomstpercentage op Urk zorgt echter toch voor een procentuele daling van het aantal stemmen op lijst 11. Opvallend is verder de procentuele stijging van het aantal stemmen in het noorden van het land, en in gemeenten in bijvoorbeeld Noord-Brabant. Zo steeg het aantal stemmen in de gemeenten Cuijk en Rucphen maar bijvoorbeeld ook in Diemen en Voerendaal allemaal met meer dan 100%. Interessant is ook de analyse van het gestegen aantal stemmen in SGP-bolwerken. Tabel 3 laat de tien gemeenten zien waar het aantal SGP-stemmen het meest groeide. Waar het verlies van de gemeenten uit tabel 2 vooral te maken had met een stijging in 2017, ligt dat in tabel 3 heel anders. Zonder uitzondering hebben alle tien gemeenten uit tabel 3 vanaf 2010 te maken met een stijgend stemmenaantal. Overigens betekent de afwezigheid van een bepaalde gemeente in tabel 3 niet dat het aantal SGP-kiezers in die gemeente ook beperkt is. Zo komen de gemeenten Altena (4.387), Ede (9.226), Hoeksche Waard (4.771), Kampen (3.651), Veenendaal (4.109) en West-Betuwe (3.129) niet in tabel 3 voor, maar wel in de top-twintig van gemeenten met de meeste SGP-kiezers. Een vergelijkbare rangschikking is te maken voor gemeenten met de hoogste percentages SGP-stemmers. In de twintig gemeenten met relatief de meeste SGP'ers komen bijvoorbeeld ook Borsele (16,6%), Oldebroek (14,7%), Rhenen (15,8%), Scherpenzeel (20,0%), Sliedrecht (15,4%) en Woudenberg (19,3%) voor

PLAATS	STEMMENWINST
Barneveld	539
Urk	338
Staphorst	175
Neder-Betuwe	168
Apeldoorn	139
Smallingerland	138
Reimerswaal	119
Waddinxveen	111
Bunschoten	106
Zwartewaterland	89

Tabel 3

Figuur 1

Bron: verkiezingsite.nl | *Nederlands Dagblad*

POSITIE SGP

Naast alle veranderingen en verschuivingen is in ieder geval één factor gelijk gebleven: in elke gemeente is één partij de grootste. De grootste zijn als partij is maar voor weinigen weggelegd: slechts zes partijen kunnen stellen dat ze ergens de meeste stemmen hebben behaald. Naast de VVD, D66, de PVV, het CDA en de ChristenUnie is dat de SGP. In tabel 4 zijn alle gemeenten opgesomd waar de SGP de grootste partij is geworden. Ten opzichte van 2017 hebben we alleen in Alblasersdam de koppositie aan de VVD moeten geven. De SGP haalde daar 16,4% van de stemmen, terwijl de VVD 17,3% van de kiezers achter zich kreeg. Op Urk behaalde de SGP de absolute meerderheid. Behalve U-Buntu Connected Front (een partij die zich vooral richt op mensen met een Afrikaanse achtergrond) die op Sint-Eustatius een meerderheid van 50,5% kreeg, lukte dat geen enkele andere partij.

PLAATS	AANDEEL SGP-STEMMEN
Urk	54,5%
Reimerswaal	35,2%
Staphorst	33,9%
Neder-Betuwe	32,5%
Tholen	24,3%
Nunspeet	23,9%
Rijssen-Holten	23,4%
Barneveld	23,1%
Zwartewaterland	21,2%
Hardinxveld-Giessendam	20,0%

Tabel 4

KIEZERSSTROMEN

Is er grensverkeer tussen andere partijen en de SGP? Dat is zeer zeker het geval, hoewel daar lastig inzicht in te krijgen is. Er lijkt in ieder geval weinig tot geen verband te zitten tussen verlies van de SGP in sommige gemeenten en de winst van

partijen als Forum voor Democratie en JA21. Tussen de SGP en de ChristenUnie lijkt wat meer verband te zitten, als er wat meer ingezoomd wordt op de verschillende gemeenten. In gemeenten waar de SGP stemmen verliest, haalt de ChristenUnie juist meer stemmen, en vice versa. Dat is bijvoorbeeld duidelijk te zien in Noord-Beveland, Zuidplas en Katwijk. Ook over de kiezersstroom tussen het CDA en de SGP valt weinig te zeggen. Al valt wel op dat in gemeenten waar de SGP flink groeit, zoals in Zwartewaterland, Ermelo en Renswoude, het CDA juist stemmen verliest.

Onderzoek van Maurice de Hond naar kiezersstromen geeft wat meer inzicht in de overstappers van én naar de SGP. Duidelijk blijkt dat er relatief veel grensverkeer is tussen de SGP aan de ene kant en de ChristenUnie en het CDA aan de andere kant. Zo blijkt uit dit onderzoek dat ongeveer 9% van de kiezers die in 2021 SGP stemde in 2017 nog het vakje van het CDA rood kleurde. Bij de ChristenUnie ligt dit percentage op ruim 10%. Geen enkele andere partij komt boven de één procent uit. Kortom, de instroom van SGP-kiezers komt met name van het CDA en de ChristenUnie. De tegengestelde stroom, kiezers die in 2017 SGP stemden, maar in 2021 voor een andere partij kozen, ziet er vergelijkbaar uit. Ook hier is er relatief veel verkeer tussen de drie christelijke partijen. Een partij die er hier uitspringt is de VVD. Volgens het onderzoek van De Hond koos 7,6% van de kiezers die in 2017 nog op de SGP stemde in 2021 voor de VVD.

Bij al deze cijfers is het echter goed op te merken dat het hier om indicaties gaat en dat de daadwerkelijke kiezersstromen kunnen afwijken van de resultaten van het onderzoek. Zo is bijvoorbeeld de SGP-populatie in dergelijke onderzoeken vaak klein, waardoor harde conclusies lastig te trekken zijn.

	2021	2017	WINST / VERLIES (ABSOLUUT)	WINST / VERLIES (RELATIEF)
Groningen	2.912	2.771	141	5,1%
Friesland	4.123	3.880	243	6,3%
Drenthe	2.445	2.460	-15	-0,6%
Overijssel	22.257	21.852	405	1,9%
Flevoland	9.451	9.072	379	4,2%
Gelderland	53.533	53.160	373	0,7%
Utrecht	22.671	21.238	1.433	6,7%
Noord-Holland	5.283	6.029	-746	-12,4%
Zuid-Holland	62.256	67.650	-5.394	-8,0%
Zeeland	22.274	22.382	-108	-0,5%
Noord-Brabant	7.262	7.585	-323	-4,3%
Limburg	772	859	-87	-10,1%
BES-eilanden	10	12	-2	-16,7%

Tabel 5

INSTABIELE TIJD

Slechts enkele partijen blijven in zetelaantal gelijk, andere winnen of verliezen slechts beperkt. Toch kunnen achter kleine wijzigingen enorme verschuivingen in kiezersstromen schuilgaan. Forse, maar gelijke in- en uitgaande kiezersstromen houden een stabiel zetelaantal in, maar betekenen ook een instabiele kiezerspopulatie. Daarnaast is het ook opvallend dat maar liefst vier nieuwe partijen de Tweede Kamer betreden. Dit brengt het aantal partijen in de Tweede Kamer op zeventien, een evenaring van het record uit 1918. In al dit geweld bleef de SGP fier overeind, zowel in zetel- als in stemmenaantal.

BEELD IN DE PROVINCIES

Niet alleen in gemeenten zijn er veranderingen in het stemmenaantal voor de SGP. Ook als we kijken naar het aantal stemmen per provincie zien we verschuivingen. Zo valt op dat de SGP redelijk wat stemmen heeft gewonnen in de meer landelijke gebieden, zoals Groningen, Friesland en Flevoland. In de twee provincies waar altijd veel stemmen vandaan komen, Gelderland en Zeeland, bleef het stemmenaantal vrij stabiel. Wat verder opvalt is het stevige stemmenverlies in de provincie

Zuid-Holland en de mooie winst in Utrecht. Deze verschuiving is voor een groot deel te verklaren door de fusie van de gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen tot de gemeente Vijfheerenlanden in 2019. De twee eerstgenoemde gemeenten zijn destijds overgegaan van de provincie Zuid-Holland naar de provincie Utrecht. Het aantal SGP-stemmers in deze gemeenten bedroeg in 2017 2.524. Zo blijkt ook weer dat harde cijfers niet altijd alles zeggen. Het verhaal daarachter vertelt vaak veel meer.

HOE STEVIG IS DE DERDE ZETEL IN HANDEN?

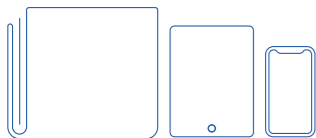
De stabiliteit van de SGP is niet iets van de laatste jaren. Al decennialang schommelt het zetelaantal van de SGP tussen twee en drie zetels. Hoe stevig is die derde zetel nu in handen? Net als de vorige keer hebben we de drie zetels ruim gehaald, en is de SGP niet afhankelijk van restzetels. Met een kiesdrempel van ongeveer 69.000 stemmen, komt de SGP op 3,1 zetel uit. Een vierde zetel zit er dit keer dus ook niet in, daarvoor komen we ongeveer 43.000 stemmen te kort. Feit is wel dat we ruim voldoende stemmen hebben binnengehaald voor de derde zetel, en dat deze zetel dus stevig in handen is! ◀

RD. Al 50 jaar geloofwaardig

50
jaar
rd

We willen allemaal onze mening vormen over de wereld om ons heen. De doeners en de denkers. Iedereen doet dat anders, maar de grondhouding is gelijk. Want we zijn allemaal op zoek naar dezelfde duiding, dezelfde verdieping en het hele verhaal. Verder kijken vanuit dezelfde waarde, op onze eigen manier. **RD. Geloofwaardig.**

Kijk op rd.nl/banier hoe het RD voor het hele verhaal gaat en kies jouw proefabonnement.

rd reformatorisch
dagblad

DOOR KEES VAN DER STAALJ

IN VERTROUWEN VERDER

Het stemt tot dankbaarheid dat wij onze drie zetels mochten behouden. Temidden van alle politieke turbulentie is dat bepaald niet vanzelfsprekend.

CAMPAGNE

Het was een ongewone verkiezingstijd. Wat is er, onder de bezielende leiding van campagneleider André Flach, met enthousiasme een actieve en goede campagne neergezet. Iedereen zeer bedankt voor de inzet!

Door alle beperkende coronamaatregelen was er veel minder ruimte voor werkbezoeken en avonden waarop we elkaar de hand konden schudden en 'in levenden lijve' ontmoeten. Dat voelde tijdens de campagne echt als een gemis. Tegelijkertijd was het mooi om te zien hoe met veel creativiteit aan de SGP-studio invulling werd gegeven. Knap was het ook wat verschillende plaatselijke afdelingen op touw hebben gezet. Zelf mocht ik aanschuiven bij goed opgezette online-uitzendingen in bijvoorbeeld Barneveld, Tholen en Ouddorp. Dat leverde ook kijkers op, die normaal gesproken niet naar een verkiezingsavond zouden komen.

UITSLAG

Het was best spannend hoe we als SGP zouden varen temidden van alle grote

BEDANKT
VOOR (JO)UW
VERTROUWEN

verschuivingen. Natuurlijk was er de hoop dat de groeiende steun voor de SGP in de achterliggende jaren zich zou kunnen doorzetten richting zeteluitbreiding. Maar tegelijk leefde sterk het besef dat er bij alles wat er leeft en speelt veel reden tot dankbaarheid zou zijn als we de drie zetels mogen behouden, zonder van een restzetel afhankelijk te zijn. Daarom is het prachtig dat nagenoeg evenveel kiezers als vorige keer voor de SGP hebben gekozen. Ons past daarvoor bovenal dankbaarheid tegenover de Heere. Dankbaar zijn we ook voor de warme betrokkenheid en de gebeden van zovelen uit onze achterban. Dat is een zegen waarvan we de waarde nog te weinig beseffen.

Het totaalplaatje van de verkiezingsuitslag levert wel gemengde gevoelens op. De

winst voor D66 staat haaks op ons streven naar meer doorwerking van Bijbelse waarden in het beleid. Gelukkig hoefde de ChristenUnie geen zetel in te leveren, maar door het verlies van het CDA is het geluid van de confessionele partijen per saldo minder krachtig geworden.

FORMATIE

Op het moment dat ik dit schrijf, is de eerste verkenning van start gegaan om te bezien hoe er een gezaghebbend kabinet geformeerd kan worden. Als SGP hebben we gepleit voor een centrum-rechts kabinet. Het zou goed zijn als de groeiende roep om een nuchter en realistisch klimaat- en immigratiebeleid, om maar twee voorbeelden te noemen, ook doorvertaald wordt in het beleid voor de komende tijd.

Hoe het ook zal gaan, voor ons zal "In vertrouwen" het motto blijven. In vertrouwen dat het Woord van God ons laat zien wat goed en kwaad is, wat recht en onrecht is. In vertrouwen op Zijn hulp en regering. Dat geeft, ondanks alle zorgen die er zijn, tóch perspectief en moed. ◀

Voordeel

Bij de Tweede Kamerverkiezingen scoorden zowel 50PLUS alsook BJJ1 en BBB alle drie precies 1 zetel. En Kees van der Staaij zou Kees van der Staaij niet zijn, als hij ook hier niet een voordeel bij weet te noemen. Terwijl velen de wenkbrauwen fronsen bij het grote aantal partijen, twitert hij: "Een onderbelicht voordeel van de nieuwe partijen met 1 zetel is dat de kans op afsplitsing nihil is." ◀

SGP
YouTube

Tankcommandant

Van der Staaij begon het 28ste plenaire debat over corona met een persoonlijke noot: "Toen ik in militaire dienst zat, was ik tankcommandant. Ik verbaasde me erover hoeveel regeltjes en controles we moesten uitvoeren

voordat zo'n tank in beweging mocht komen. Dat leidde ertoe dat op den duur elke tankchauffeur zijn eigen regeltjes ging hanteren. Ik vraag me af of we nu met de coronaregels niet iets vergelijkbaars zien." ◀

Keuzemenu?

Roelof Bisschop: "De worsteling van interseksepersonen moet serieus worden genomen. Maar dat mag er niet toe leiden dat kinderen op school de suggestie meekrijgen dat ze hun geslacht moeten of kunnen kiezen. Dan zadel je ze alleen maar met problemen op." Bisschop stelde eind maart schriftelijke Kamervragen aan de regering naar aanleiding van berichtgeving van de Telegraaf. ◀

Gefeliciteerd

Op 15 maart verjaarde Marlies van der Staaij. Omdat ze 50 jaar werd, kon haar man Kees het niet laten om haar publiekelijk te feliciteren. "Ze wil het nog niet helemaal weten, maar Marlies is vandaag 50 jaar geworden!" zo luidde zijn met drie rode hartjes gepaard gaande reactie. ◀

Europese coronapas

Roelof Bisschop wil dat Nederland de komst van een Europese coronapas dwarsboomt. "Zo'n 'groene kaart' wordt onvermijdelijk een 'rode kaart' voor mensen die niet gevaccineerd zijn, wat kan betekenen dat ze bijvoorbeeld niet meer vrij kunnen reizen van het ene naar het andere land." Dat zei Bisschop tijdens het Kamerdebat op 24 maart in aanloop naar de Eurotop die diezelfde week plaatshad. ◀

Van huis

Uit de 'Splinter-index' van oud-Kamerlid Femke Merel van Kooten (afgesplitst van PvdD) blijkt dat de drie SGP-Kamerleden het best presteren van allemaal. Stoffer staat op 1,

Bisschop op 2 en Van der Staaij op 3. De reactie van Chris Stoffer was ontzuchtend: "Mijn vrouw concludeerde uit deze index dat ik het Kamerlid ben dat het meest van huis is." ◀

Rijlabels	Fractie	Politieke handwerk Score	Aanwezigheid Score	Totaal Score
C. Stoffer	SGP	6510	13458	19968
R. Bisschop	SGP	9625	9435	19060
C.G. van der Staaij	SGP	4665	9900	16565
M. van Nispen	SP	10130	4440	14560
W.J. Moorlag	PvdA	7280	6990	14270
E.M. Westerveld	GroenLinks	9430	4395	13845
H. Nijboer	PvdA	5430	7430	12850
C.H. van den Berge	GroenLinks	5570	6862	12432
T.M.T. van der Lee	GroenLinks	7225	5129	12354
F. Azarkan	DENK	4985	7320	12305

Na de verkiezingen

Het stof van de verkiezingswolken is weer opgetrokken. Een nieuw politiek landschap in de Tweede Kamer ontrolt zich voor onze ogen. Grote partijen verloren of wonnen zetels. Vier nieuwe partijen doen hun intrede, waarmee het totaal aantal partijen op zeventien uitkomt. Wat gaat dit alles betekenen!

ZEGEN

De SGP mocht haar drie zetels behouden. Dat is iets om zeer dankbaar voor te zijn. Temeer omdat deze verkiezingen hebben laten zien hoe stemgedrag kan veranderen en hoe onrustig het eigenlijk geworden is in ons land. Ondanks een lichte daling van het totaal aantal stemmen is de derde zetel op eigen kracht gehaald en is er geen sprake van een restzetel.

DANKBAAR

Dankbaar. Jazeker, in de eerste plaats naar de Heere God. Hij was het immers die de inspanningen voor dit resultaat wilde zegenen. Daarnaast wil ik namens de hele partij het campagne team onder leiding van André Flach bedanken voor de enorme hoeveelheid werk die verricht is. Het gebeurde doordacht en het inspireerde. In die dank betrek ik de vele partijleden, te beginnen met Kees van der Staaij en de Kamerleden die op allerlei momenten op werkbezoek waren, of aanwezig moesten zijn bij (online) bijeenkomsten en publieke debatten. Maar natuurlijk ook de SGP-jongeren, de organisatoren van Studio SGP, de medewerkers van ons partijbureau en de fractiemedewerkers. Niet in de laatste plaats onze plaatselijke partijleden die

folders verspreidden, posters opplakten en onlinebijeenkomsten organiseerden. U begrijpt het, ik kan niet volledig zijn, maar ik bedoel iedereen die zijn of haar steentje heeft bijgedragen! Daarbij, en dat wisten we ook, was er veel gebed voor onze partij. Dit is het belangrijkste om dankbaar voor te zijn.

Een goede verkiezingscampagne blijkt overigens wel nodig te zijn om goed zichtbaar te zijn als partij en om kiezers te binden. Deze opmerking maak ik maar vast met het oog op de komende verkiezingen voor de gemeenteraad in 2022.

ZORG

Daarnaast is er ook zorg. Het CDA verloor helaas 4 zetels, terwijl D66 groeide. Hun ethische opvattingen staan meestal mijlenver van ons vandaan. En wat gaat het recordaantal kleine fracties in de Tweede Kamer betekenen voor ons politiek bestel? Zij gaan meestal voor deelbelangen. Bijvoorbeeld 50 Plus,

die voor een bepaalde leeftijdscategorie gaat, BJJ1 is er voor de minderheden, BBB voor de plattelanders, Volt voor de Europeanen. Het gaat in de Tweede Kamer om beleid wat goed is voor het héle land en ni t om deelbelangen. De waan van de dag kan dan gaan overheersen in de debatten.

TOEKOMST

Dit alles brengt ons terug bij onze geloofsovertuiging. De Heere regeert. Over de toekomst hoeven we niet bovenmate bezorgd te zijn. De SGP mag als kleine partij functioneren in de Kamer als een partij die w l het totale landsbelang op het oog heeft en geen deelbelang. Daarin wordt zij gerespecteerd en gewaardeerd. Dat doet de partij vanuit de Bijbelse waarden en normen die in alle tijden gelden en goed zijn voor iedereen. Dat zeggen wij niet, maar dat zegt de Heere Zelf in Zijn eigen Woord. Daarmee mag de partij doorgaan. Is dat niet iets om de Heere dankbaar voor te zijn? ◀

'We hoeven niet
bovenmate bezorgd
te zijn.'

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

★★★★★ Wij scoren een 9,4!

🏠 Kies uw keuken bij u thuis

Nederland kleurt steeds meer oranje.

En dat is goed nieuws! Want net als de SGP gaat HomeKeukens voor kwaliteit en stabiliteit. Ook een prachtige keuken kopen bij een familiebedrijf? Aarzel dan niet langer en maak een afspraak voor een vrijblijvend adviesgesprek bij u thuis. Gewoon bij u aan de keukentafel. Veilig, en wel zo vertrouwd!

Onze klanten zijn erg blij met de **unieke service** die wij bieden. Wij scoren gemiddeld zelfs een 9,4! U leest alle reviews op:

homekeukens.nl/klanterveringen

Vragen? Bel 085 - 1044 552

Al meer dan
2.500
homekeukens

vakkundig
Houtmanschap
sinds 1923

De Grebbe
— TIMMERFABRIEK —

KOZIJNEN   MAATWERK   DEUREN

REMMERDEN 19F   3911 TZ RHENEN   (0317) 61 27 34
de-grebbe.nl

Vertrouwde klanken...

Mooie collectie orgels van diverse merken

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

www.stolkorgels.nl

NIEUWERKERK A/D IJSEL - Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52 | KRABBENDIJK - Oostpolderweg 13

Nog een keer! Nog een keer! Nog een keer!

Wie kinderen heeft, herkent dit. Of het nu gaat om een wild spelletje of een verhaaltje: kinderen krijgen geen genoeg van de herhaling. Nog één keertje.

Als volwassene word je dol van die herhaling. Wij kunnen niet tegen herhaling en monotonie. Daar zijn we te oud voor.

Bij God ligt dat anders, schrijft de Britse auteur Chesterton. Wij hebben gezondigd en zijn oud geworden, maar God is jonger dan wij en Hij blijft eeuwig jong. God wordt nooit moe van herhaling. Misschien zegt God iedere ochtend opnieuw tegen de zon: "Nog een keer!" En de zon komt op. Misschien zegt God elke avond opnieuw tegen de maan: "Nog een keer!" En de maan verschijnt. En dan al die miljoenen madeliefjes.

Het is helemaal niet gezegd dat die in een voortdurend proces allemaal hetzelfde worden gemaakt. Misschien maakt God ze afzonderlijk. Een voor een. En zegt Hij tegen ieder madeliefje apart: "Kom maar op."

Als dit geldt voor madeliefjes, voor het opgaan van de zon en de maan, hoeveel te meer dan voor ieder nieuw leven! Elk nieuw leven is afzonderlijk door God gewild en gemaakt. Geen herhaling van een eindeloos, natuurlijk proces, maar een Goddelijke, afzonderlijke daad. "Nog een keer", zegt God. En opnieuw ontstaat er een door Hem gewild mensje.

Als we zó naar het leven kijken, dan is duidelijk hoe beschermwaardig dit door God gewilde leven is. Geen klompje

cellen, maar een uniek mensje, door God gewild.

Daarom is de abortuswet om te huilen. Ook de abortuswet koestert herhaling, op boosaardige wijze: Nog een keer. Nog een keer. Nog een keer.

30.000 keer per jaar, zonder moe te worden. En iedere keer wordt een afzonderlijk mensje met opzet gedood.

Wie zich vergrijpt aan een mens, vergrijpt zich aan de Schepper. Deze boodschap blijven we herhalen, met Gods hulp. Nog een keer, nog een keer en nog een keer.

Tot het moment aanbreekt waarop abortus voor eeuwig ondenkbaar is. ◀

Dit is de kern van de speech die Diederik van Dijk hield bij het slotconcert van de verkiezingscampagne. De speech is gebaseerd op wat G.K. Chesterton beschrijft in Orthodoxy.

"De SGP wil alles op alles zetten om betere hulp te bieden aan onbedoeld zwangere vrouwen en hun kindje. De abortuswet moet echter wel van tafel."

Studio SGP UPDATE

Vanavond is er geen uitzending van Studio SGP. We hopen elke maand een uitzending te verzorgen. Houd onze website in de gaten voor de nieuwe datums!

Eerstvolgende datum
23 april D.V.

VACATURE

OFFICE MANAGER M/V (0,5 FTE)
BELEIDSMEDEWERKER M/V (1 FTE)

www.sgp.nl/vacatures

Bert-Jan Ruissen
Europees Parlements lid

De Korf 56
Krimpen aan den IJssel
www.sgp.nl/eurofractie

Zijn onze omgangsvormen in verval geraakt?

Scan de QR!

Zicht Magazine

Partijdag 2021

De SGP hoopt in 2021 de partijdag weer online te houden.

Datum: 22 mei.
Tijd: 9.45 – 12.15 uur

Een impressie van de inhoud van deze dag:

- Vaste onderdelen zoals: verkiezingen hoofdbestuur, de politieke rede van Van der Staaij
- Afscheid hoofdbestuur lid M.F. van Leeuwen
- Inhoudelijk onderwerp: gemeenteraadsverkiezingen

VAN DE REDACTIE

De volgende *De Banier* verschijnt op donderdag 20 mei. In dit nummer streven we naar inhoud die vrijwel alleen gaat over het jubileum. Mocht u daaraan willen bijdragen, dan kunt zich daarover tot uiterlijk 27 april richten tot Sjon van der Ree Doolaard via debanier@sgp.nl.

De verschijning van de daaropvolgende *Banier* staat gepland op 24 juni. Dit betreft het laatste nummer voor de zomeronderbreking, die duurt tot 23 september.

NB: voor alle in dit blad genoemde data geldt: 'Deo volente'.

TOELICHTING OP DE OMSLAG

Wat is nu het typerende beeld voor deze verkiezingsperiode? Geen volle zaal... Geen feestelijke uitslagenavond. Vandaar dit studiobeeld. Het laat zien hoe de SGP tijdens deze periode in een nieuw jasje opereerde.

Beste SGP-leden, het contact met jullie werd gemist tijdens deze campagne!

Vandaar dat we extra dankbaar zijn voor uw en jullie steun en stem.

DE BANIER

HEEFT JOUW HULP NODIG

BIJNA 100 JAAR DE BANIER

Hoera, SGP-partijblad De Banier wordt in mei 2021 D.V. 100 jaar!

Dat hopen wij samen met u te vieren. Weet u nog een leuke anekdote over De Banier? Of heeft u iets leuks meegemaakt dat met De Banier te maken heeft? Laat het ons dan weten!

Stuur een e-mail naar debanier@sgp.nl met uw naam. Voeg eventueel een leuke foto toe aan uw bericht. De Leukste anekdotes komen in het jubileumnummer van De Banier. Wij zijn benieuwd!

DE BANIER

VERZAMELAAR

Bent u die Banierlezer die jaargangen van De Banier verzamelt en bewaart? Laat het ons weten via debanier@sgp.nl. Wij komen graag met u in contact!

DE BANIER

LEZER

Wordt u ook zo enthousiast van De Banier? Maak dan een foto van uw zelf en De Banier en stuur hem op naar debanier@sgp.nl. Wie weet komt u in het jubileumnummer te staan!

Meer dan 70 jaar SGP-lid?!

Er worden al leden aangedragen die

- ...70 jaar lid zijn;
- ...ouder dan 95 jaar zijn.

De zoektocht naar het oudste SGP-lid gaat voort, maar we willen bij dezen alvast bedanken voor de vele reacties.

FOTOVERANTWOORDING

Pagina 1, 9, 22, 24 a en e, 25 a, i, j en k, 27: Cees van der Wal Fotografie

Pagina 7: bron landkaart: verkiezingsite.nl, Nederlands Dagblad

Pagina 24: beeld Leiden: Leander Tramper

Pagina 28: Bewerking: symbolische rode kaart

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

COLOFON

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70
Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag, 9.00 – 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJ BUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

REDACTIE

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum (hoofdredactie),
J.S. van der Ree Doolaard (eindredacteur),
drs. J.A. Schippers, N. Bakker en
M. de Bruyne
E debanier@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

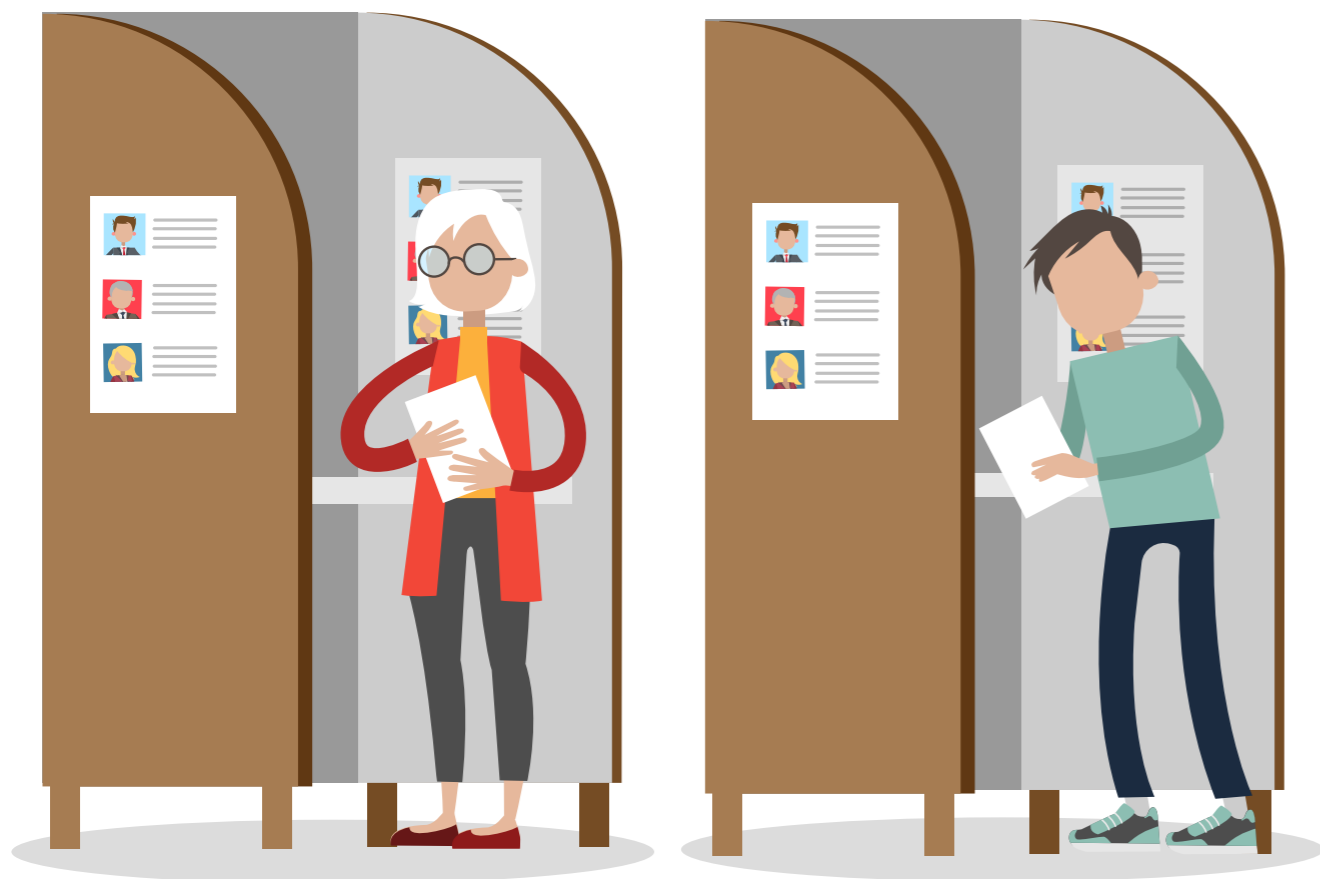
Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Novente.

STEMRECHT ALS CORRECTIEMECHANISME

DOOR HANS VAN DE BREEVAART
WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOOR DE SGP

Eens in de zoveel tijd is er een dag waarop ons land op een democratie lijkt. Afgelopen 17 maart was het weer eens zover. Dankzij de coronamaatregelen hadden we dit jaar zelfs drie dagen om gebruik te maken van ons stemrecht. Maar betekent het hebben van stemrecht ook dat er sprake is van een democratie? Volgens wetenschappers lijkt de huidige politiek meer op een regentenregiem met kiesrecht voor burgers.

DEMOCRATIE: WAT IS DAT?

Letterlijk betekent 'democratie': volkssoevereiniteit. De uiteindelijke macht berust dan bij het volk, waarbij 'het volk' doorgaans wordt opgevat als het totale aantal stemgerechtigde individuen binnen een bepaalde samenleving.

Vaak is gewezen naar het klassieke Athene, waar in de zesde eeuw voor Christus de volksvergadering het recht kreeg om beslissingen te nemen met het oog op de belangen en het welzijn van de stad. Een raad van burgers die vrijwillig de leiding van de stad op zich genomen hadden, deed wetsvoorstellen. En zo'n veertigmaal per jaar debatteerde en stemde de volksvergadering over deze voorstellen. Daarnaast vond ook rechtsspraak plaats via stemmingen. Het ging hier om iets wat wij tegenwoordig 'directe democratie' noemen.

Maar dat betekende niet dat ook iedereen mocht stemmen. Deelname aan de volksvergadering was voorbehouden aan alle mannelijke burgers van achttien jaar en ouder. Vrouwen, slaven en mensen met een migratieachtergrond waren uitgesloten.

Daarmee vergeleken lijkt Nederland, met haar algemeen kiesrecht, een echte democratie. Maar daar staat tegenover dat beleid met het oog op het algemeen belang hier niet door een volksvergadering worden genomen (die bestaat hier niet), maar door de regering (met name het kabinet van ministers en staatssecretarissen). En rechtsspraak vindt plaats in speciaal daarvoor ingerichte rechtbanken waarbij het volk geen enkele inspraak heeft.

Invloed van het volk is hier beperkt tot het recht om haar vertegenwoordigers (de leden van de Tweede en Eerste Kamer) te kiezen uit de kandidaten die door politieke partijen worden voorgedragen. En het is de vergadering van volksvertegenwoordigers die geroepen is te controleren of de regering bij haar wets- en beleidsvoorstellen voldoende oog heeft voor de belangen van het volk.

In Nederland is dus geen sprake van een directe, maar van een 'parlementaire democratie'. Niet het volk is soeverein, maar de volksvertegenwoordiging.

VOLKSVERTEGENWOORDIGING?

Zo gezien is stemrecht een noodzakelijke voorwaarde om van een democratie te kunnen spreken. Maar is deze voorwaarde voldoende? Dat zou het geval zijn wanneer de vergadering van gekozen volksvertegenwoordigers de garantie biedt dat de belangen en het welzijn van het volk werkelijk gediend worden. Maar is dat ook zo? Met andere woorden: heeft het parlement voldoende macht met het oog voor het volksbelang? En dan niet alleen maar volksbelang in de zin van algemeen belang, maar ook het belang van specifieke groepen in de samenleving die van de overheid afhankelijk zijn voor hun veiligheid en de bescherming van hun vrijheden? Wie kan garanderen dat er daarbij niemand uit het oog wordt verloren? Het feit dat er in Nederland nog altijd een groep is van mensen die niet (meer) stemmen bij verkiezingen, vormt een indicatie dat het parlement ónvolgende oog heeft voor hun welzijn. En dat gevoel ondergraaft het vertrouwen in onze democratie.

Het kan ook zijn dat er wel partijen zijn die voor de belangen van deze minderheden opkomen, maar dat de stem van die partijen onvoldoende

"DAT EEN GROEP NEDERLANDERS NIET (MEER) STEM, VORMT EEN INDICATIE DAT HET PARLEMENT ÓNVOLDOENDE OOG HEEFT VOOR HUN WELZIJN."

meegenomen wordt in de wets- en beleidsvoorstellen van regeringswege. Daarnaast kan ook het overheidsbeleid tot onbedoelde uitkomsten leiden. Denk aan de toeslagenaffaire. Het parlement stemde massaal voor de wet die fraude moest tegengaan. En terecht: misbruik van publieke gelden dient voorkomen, dan wel bestraft te worden. Maar bij de uitvoering van die wet werden zoveel fouten gemaakt, dat ook onschuldige burgers op grote schaal het slachtoffer werden. Met alle schrijnende – te vaak zelfs ronduit ten hemel schreiende! – gevolgen van dien.

WEEFFOUTEN

Twee omstandigheden bemoeilijken een effectieve controle op de uitvoering van bestaand beleid. Allereerst de 'coalitieakkoorden' die winnende partijen sluiten om een regering in het zadel te helpen. Doorgaans wordt daarbij een loyaliteit verlangd van de volksvertegenwoordigers die namens deze partijen in het parlement zitten die zich moeilijk verhoudt tot hun controlerende taken. Dat SP-Kamerlid Renske Leijten als lid van de oppositie bereid was de toeslagenaffaire aanhangig te maken, lag in dat verband voor de hand. Maar dat zij dat samen met CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt deed, nota bene namens een partij die deel uitmaakt van de regering, was uitzonderlijk. Tekenend voor de verhoudingen

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Passie
voor vakmanschap

WWW.HUISMANALBLASSERDAM.NL

Huisman Keukens & Sanitair | Voltastraat 1 | 2952 AW Alblasserdam | 078-6932541 | info@huismanalblasserdam.nl

sfeervol
WONEN

Nieuwe stijkkamers in hedendaagse stijl voor een compleet nieuwe beleving...

De kaffie staat voor u klaar!

WOLFSWINKEL

VALKSEWEG 57 / BARNEVELD
TELEFOON (0342) 413 279

VIND MEER SLAPEN & WONEN OP
VANWOLFSWINKELWONEN.NL

VAN DEN BERG
verzekeringen

'eerlijk advies voor particulieren'

VERZEKERINGEN VOOR

PARTICULIEREN | ZZZP | MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60
Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergnl - kantoorvandenbergnl

is ook dat een tot oppositie geneigde Omtzigt binnen de leiding van een regeringsgezinde partij als het CDA, niet op veel steun kan rekenen.

"HEEFT HET PARLEMENT VOLDOENDE MACHT MET HET OOG VOOR HET VOLKSBELANG?"

Wat daarnaast de controle van het parlement op regeringsbeleid bemoeilijkt is de 'informatieachterstand' die volksvertegenwoordigers hebben ten opzichte van het kabinet. De uitvoering van overheidsbeleid is in handen van ambtelijke instanties. Zo is de Belastingdienst, afdeling Toeslagen belast met het tegengaan van fraude met toeslagen. En hoewel er intern wel grote problemen werden geconstateerd bij de wijze waarop jacht werd gemaakt op vermeende fraudeurs, bleef de kritiek binnenskamers. Toen via wanhopige ouders geluiden alsnog tot de Tweede Kamer doordrongen, werden bij monde van Omtzigt wel vragen gesteld. Maar echte antwoorden kwamen daar lange tijd niet op, cruciale informatie over de affaire werd door de regering niet met de Kamer gedeeld, of antwoorden waren onjuist. De teleurstelling over het falen van de rechtsstaat is zo groot, dat met name de slachtoffers van de affaire het vertrouwen in zoiets als een democratie, inclusief de democratische rechtsstaat, definitief verloren zijn.

REGENTENREGIEM

Dit soort weeffouten en de daaruit voortvloeiende affaires maakt dat een aantal politieke wetenschappers van mening is dat de regering in Nederland het karakter heeft van een 'regentenregiem'. De Groningse historicus en filosoof Frank Ankersmit roept dat al heel lang.

Net als de Tilburgse bestuurskundige Paul Frissen. En ook de Leidse staats- en rechtsgeleerde Wim Voermans sloot zich hierbij onlangs aan. Ze doelen daarmee op het verschijnsel dat een bepaalde politieke elite de macht in handen heeft, zonder dat er sprake is van voldoende controle. Die controle is er juist voor dat die macht ook wordt uitgeoefend met het oog op de belangen en het welzijn van het volk.

STEMRECHT ALS CORRECTIEMECHANISME

Daarbij blijft een belangrijk verschil met het oude regentenbewind in het Nederland van de zeventiende en achttiende eeuw, dat er tegenwoordig wel sprake is van stemrecht. En, zoals we in het geval van de toeslagenaffaire gezien hebben, kunnen langs die weg gekozen volksvertegenwoordigers het de regering zo af en toe zeker nog wel eens lastig maken.

Maar bij die affaire ging het om de wijze waarop door overheidsinstanties uitvoering werd gegeven aan een bepaalde wet. Wat als wetgeving structureel voorbijgaat aan de belangen en het welzijn van een deel van het gewone volk? En wat als tijdens een regeerperiode van het parlement niet langer voldoende corrigerende invloed uitgaat? Moet het volk dan de mogelijkheid hebben om tussentijds in te grijpen en kabinet en parlement te corrigeren?

Dat is de achtergrond van de roep om de mogelijkheid tot referenda. Het gaat daarbij om een volksraadpleging met betrekking tot een bepaald wetsvoorstel of verdrag. Op die wijze wordt een element van directe democratie in het huidige stelsel van de parlementaire democratie ingevoerd om vermeende uitwassen tegen te gaan.

Spannende vraag is echter of de situatie in ons land inderdaad zo ernstig is dat een extra correctiemechanisme nodig is en of een dergelijk mechanisme ook vanuit de gereformeerde traditie te verdedigen valt. Een onderwerp dat nader onderzoek verdient als we nog steeds geloven dat de overheid ook gegeven is 'ons ten goede'. ◀

STUDIO SGP

VANAF DE STUDIOTAFEL

Zomer 2020 ontstond het idee om als SGP via het eigen YouTube-kanaal uitzendingen te gaan verzorgen. De reële kans dat de coronapandemie het onmogelijk maakte om via regiobijeenkomsten en zaaltjes in het land potentiële kiezers te bereiken heeft dat idee aangejaagd. Daarnaast heb je dan natuurlijk zelf regie over de onderwerpen, vragen aan tafel en gasten in zulke uitzendingen.

VOORBEREIDING

In de zomer is er geoefend met een studiosetting, interviewen en een debat leiden. Bij de start van de campagne is vervolgens bepaald dat er 20 uitzendingen op de vrijdagen tot aan de verkiezingen zouden zijn.

In het Hoornbeek College in Gouda is een studio gerealiseerd. De tafel moest ruim genoeg zijn om de anderhalve meter afstand te handhaven. Op de achterwand is het Binnenhof met de Hofvijver te zien. Ook zijn er schermen waarop ondersteunende

beelden getoond konden worden.

Studenten van het Hoornbeek verzorgden in de periode van wekelijkse uitzendingen voor maaltijden, catering en beveiliging. Dat was een mooie vervanging van stageplekken die door de lockdown geen doorgang vonden. Voorafgaand aan de uitzendingen werd er veel werk verzet. Cornel van Beek en Ardjan Boersma maakten per week een inhoudelijk voorbereidingsdocument. Gasten werden benaderd om aan tafel hun verhaal te doen. Op het moment van uitzenden ligt een gedetailleerd script klaar met details, zoals wanneer een foto op de schermen moet worden vertoond, wat de tijdsindeling is, welke ondertitels in beeld komen. Gelukkig krijg je dat in de uitzending niet allemaal mee.

INHOUD

De uitzendingen hadden een aantal vaste onderdelen: de actualiteit, een politiek weekthema, een gesprek over

politiek bij een geopende Bijbel en Florian in z'n Eendje die voor reportages door het land trok. Het presenteren van zulke uitzendingen voelt een beetje als jongleren: tijd bewaken, goede vragen stellen, luisteren, de lijn van het gesprek bewaken, het aankondigen van filmpjes die in de uitzending zijn verwerkt. Kortom: zodra de uitzending live is, ben je ongeveer een uur intensief aan het werk.

De eerste uitzending had een stevig aantal 'livekijkers' en ook na afloop werd via YouTube de uitzending nog vaak teruggekeken. Dat is een enorme stimulans om de volgende week weer een relevante en informatieve uitzending te maken.

VERVOLG

Uiteindelijk heeft het geleid tot een serie van 20 uitzendingen die goed werden bekeken, waar het SGP-verhaal goed en aansprekend werd neergezet en die veel positieve feedback kreeg. En daarom krijgt Studio SGP een vervolg. Maandelijks zal op vrijdagavond weer een live uitzending worden gepresenteerd. Bent u dan ook weer van de partij?

JACQUES ROZENDAAL
PRESENTATOR STUDIO SGP

FLORIAN IN Z'N EENDJE

Van Katwijk naar Rijssen en van Leeuwarden naar Middelburg; de oranje eend heeft in de campagne zo'n 9.000 kilometers gemaakt. Door weer en wind en zelfs door de sneeuw ben ik samen met de cameraman op pad geweest om mooie verhalen op te halen, die dan op vrijdag in de uitzending te zien waren. Met heel veel plezier en mooie gesprekken (binnen en buiten de eend) als resultaat.

Op de snelweg gebeurde het regelmatig dat ik heel langzaam ingehaald werd. Er ging dan naast me een duim omhoog, of er kwam even later een mail binnen: "We hebben je zien rijden! Succes met de campagne!".

Het spannendste was wel de keer dat de eend gewoon stilviel op de snelweg net

voorbij Barneveld. Omdat de brandstofmeter het niet doet, wist ik niet precies hoeveel benzine er nog in de tank zat, met als gevolg dat ik met behulp van een maatje de eend met een jerrycan heb staan vullen. Een voordeel: zelfs de Rijkswaterstaat wist vanaf toen van ons bestaan af, want ik kreeg een foto toegestuurd van de eend die te zien was op een monitor.

Ook vanaf deze plaats mijn hartelijke dank aan iedereen die vanuit de SGP of daarbuiten *Florian in z'n Eendje* tot een succes heeft gemaakt! Wordt vervolgd...

FLORIAN PRONK

ACHTER DE SCHERMEN

Ruth Roos, werd in de uitzending soms aangekondigd met een dubbele rollende 'r'. Bij de vragenrubriek verscheen ze voor de camera, maar in de uitzendingen daarvoor heeft ze veel van achter de schermen van Studio SGP meegemaakt.

Het contrast was bijzonder: in één ruimte voerde de rust en controle de boventoon. Dat is de studioruimte. Daarnaast waren er ruimtes waarin de rust soms ver te zoeken was. Snel moest er geschakeld worden van camera 1

naar camera 2 of 3, of soms toch weer snel terug. De camera-arm moest in toom gehouden worden. Het gebeurde allemaal met korte aansturende opmerkingen van de mensen achter de besturingspanelen in de onrustige ruimte.

Voorafgaand aan de uitzendingen wordt er getest met het licht. "Je moet het verschil eens bekijken tussen de eerste en de laatste uitzending." De studio-gasten krijgen nog een poedertje om niet al te veel te glimmen. De microfoons worden in de goede stand aange-

de uitzending mocht er onrust zijn op de studiovloer, maar na een luid geroepen commando was de hele begeleiding weer in het gelid en hielden ze als het ware de adem in. Na de intro was de kop eraf en konden ze weer opgelucht ademhalen. "We zijn weer onderweg!"

Veel gasten geven dit terug: "Er heerst echt een gezellige sfeer in de studio! En die stoelen zitten ook lekker, trouwens." Zeker bij een debat moet je natuurlijk wel stevig zitten.

Tijdens Florians stukje was er weer even een fase van onrust. Microfoons worden gereinigd. Nieuwe gasten worden geprepareerd. Even snel een hapje en een slokje. Dan het aftellen van een luide 'tien' naar een onhoorbare 'nul'... En weer door. Concentratie. Scherp zijn.

Na een uur is de klus weer geklaard, maar de voorbereidingen voor de week erna waren ook alweer gestart.

Tot tien tellen voor

Terugblik op de campagne

De campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 zijn weer een onvergetelijke, unieke reis geweest. Er waren gesprekken met protestantse dominees, maar verrassend vaak ook met rooms-katholieken. Er waren duizenden e-mails, telefoontjes en reacties op sociale media. Er waren plaatsen waar je een warme band ervoer door de grote trouwe achterban van de SGP daar ter plaatse, maar er waren ook debatten met mensen die maar moeilijk begrip kunnen opbrengen voor het gedachtegoed van de SGP. Er waren heftige emoties van radeloze mensen, maar er waren ook ontroerend mooie speeches van strijders voor leven en recht. Kortom, er zou een driedubbeldikke Banier gevuld kunnen worden om al de vermeldenswaardige ervaringen recht te doen.

Omdat dit onmogelijk is, houden we het bij een verzameling campagnebeelden met soms een korte duiding. De rest van de gesprekken en emoties dragen we mee als herinneringen die ons inspireren voor een nieuwe periode van volksvertegenwoordiging.

De SGP wil in Borssele een Thoriumcentrale laten bouwen en de opwekking van kernenergie door laten gaan. Chris Stoffer heeft daarom, samen met de Zeeuwse SGP'ers Johnny Lukasse en Wim Kok, een 'chocoladecentrale' overhandigd.

Julius en Maria Ligthart uit Sliedrecht folderen ijverig mee. Dank je wel voor jullie hulp!

Firma Broekhuis zorgde voor comfortabel rijden tijdens de honderden campagnekilometers. Hartelijk dank!

De lokale en regionale kandidaten Hans Tanis en Arie Rijnveld stonden in Sliedrecht ook op de poster.

Bij de regiotoer in Rijssen, gingen we niet met lege handen weg.

Soms zou je wat meer SGP willen!

Voor een tolvrije Westerscheldetunnel!

Aan alle posterplakkers, zoals die uit Lingewaal: bedankt!

In Leiden ging Geert Schipaanboord (2e v. r.) in debat.

De SGP was op een Zeeuwse avond met debat en muziek. Bisschop: "Zeeland is de bakermat van de SGP."

Op bezoek in de kassen tijdens regiotoer Kampen. Stoffer: "Alles wat we meemaakten was leuk, maar het blijft jammer dat we 'onze mensen' steeds moesten missen. Ik hoop dat dat wederzijds is."

Vele SGP-kandidaten gingen op bezoek bij vele boeren uit de achterban.

Na maanden bijna zonder werkbezoeken, is Roelof Bisschop blij dat hij een werkbezoek zoals in de gemeente Molenlanden kan afleggen. "Ik realiseerde me daardoor weer hoe waardevol en onmisbaar die zijn voor ons werk. Zeker als SGP'ers."

Op Urk vist de SGP niet achter het net. Meer dan de helft van de Urker stemmers stemde SGP. Dank jullie wel!

Blokhutten

VANAF
579,-

Veranda's

VANAF
675,-

Buitenverblijven

VANAF
1.399,-

Tuinkamers

VANAF
6.063,-

MARKTLEIDER IN BLOKHUTTEN, OVERKAPPINGEN EN TUINHOUT

Buitenverblijven

VANAF
1.399,-

Showrooms:

Numansdorp

Veldhoven

Strijen

Hoofddorp

Velp

Amersfoort

Woerden

Wommelgem (BE)

**ER STAAN LEUKE
VACATURES OPEN!**

Kijk voor actuele vacatures op:
vankootentuinenbuitenleven.nl/vacature

Vitslagenavond

Iedereen luistert aandachtig naar de duiding van de exitpoll bij de NOS.

Achter de schermen volgt studio-redacteur Ardjan Boersma geconcentreerd de uitzending.

De pers krijgt een reactie van Kees van der Staaij.

Kees van der Staaij: "Als de SGP inderdaad te midden van alle verschuivingen de 3 zetels mag behouden, ervaar ik dat als een grote zegen."

Campagneleider André Flach "Dank aan de 215.249 mensen die stemden op de SGP. Ik kijk terug op een mooie en intensieve campagne."

Rode-kaartprocedure voor meer democratie

De Europese democratie functioneert gebrekkig. De oplossing is dus niet: nóg meer macht naar de Europese Unie. Maar wél dat de Tweede Kamer meer te zeggen krijgt over de EU.

DOOR BERT-JAN RUISSSEN
LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR DE SGP

Brussel heeft veel meer macht gekregen in de loop van de jaren. Je zou verwachten dat daarmee ook de democratische controle is toegenomen. Maar nee, die blijft gebrekkig. De burger kan Brusselse besluiten amper doorgronden. Een wirwar aan procedures maakt de wetgeving ondoorzichtig.

Neem het Europees Parlement. Dat heeft op veel terreinen nu evenveel zeggenschap als de gezamenlijke EU-landen. Federalistische partijen, dus partijen die een machtige EU willen, zoals D66 en nu ook Volt zijn daarmee geweldig in hun nopjes. Zij prediken dat daarmee ook het 'democratisch tekort' is opgelost.

Helaas is dat niet het geval. Een bloeiende democratie vraagt dat burgers betrokken zijn bij de politiek. Maar het Europees Parlement blijft voor veel mensen een ver-van-mijn-bedshow. Wie herkent zich in een megaparlement van 705 leden onder wie slechts 29 Nederlanders?

Een spannend debat is er niet. Parlementsleden krijgen slechts een of twee minuten spreektijd, waarna de volgende spreker zijn zegje mag doen. Interrupties of vragen kunnen eigenlijk niet: dat is te lastig voor tolken. Hoe nuttig is een debat dan?

Stemmen is ook een zwak punt. Het gebeurt vaker dat bepaalde middenpartijen meegaan met pro-Europese voorstellen - terwijl hun partijgenoten in Den Haag het tegenovergestelde vertellen. Zelden is er een journalist die de vinger legt op deze zere plek. Helaas.

Maar EU-vergaderingen met Rutte of nationale ministers dan? Gaat dat beter? Nee, die zijn bijna altijd besloten. We weten niet wat daar gebeurt. Als een bewindspersoon de Tweede Kamer meldt dat hij hard gevochten heeft voor een

standpunt, moeten we dat maar aannemen.

Lastig is bovendien dat een stemming in het parlement of ministerraad nog geen besluit is: daarna volgt nog besloten compromisoverleg met de Europese Commissie, letterlijk in achterkamertjes.

Kortom: een zwak Europarlement, besloten ministerraden en een schimmige procedure maken de Europese Commissie te machtig. Die Commissie met voorzitter Ursula von der Leyen en vicevoorzitter Frans Timmermans gedraagt zich steeds meer als een Europese regering. Terwijl het niet meer is dan een ambtelijke dienst.

We zien maar één uitweg: de Tweede Kamer en andere nationale parlementen moeten veel dichter op de EU zitten: de SGP bepleit een 'rode-kaartprocedure'. Als de helft van de nationale parlementen bezwaar heeft tegen een Europees voorstel, is het voorstel van de baan. Dan zal de Europese Commissie een toontje lager zingen. Zo versterken we de broodnodige democratie voor de kiezers in Nederland en andere EU-landen. ◀

DE STEM VAN DE JONGEREN

Stemmen voor later! De verkiezings slogan van de SGP-jongeren gaf aan hoe belangrijk de stem van de jongeren is. En de jongeren hebben hun stem laten horen. Volgens Ipsos ging maar liefst 80% van de jongeren tussen de 18 en 24 jaar dit jaar stemmen. Maar liefst, want 4 jaar geleden stemde slechts 67% uit die leeftijdscategorie. Deze jongeren stemden even vaak SGP als hun oudere landgenoten. Gezien het grote aantal jongeren dat gestemd heeft, is dat een mooie uitslag, zeker omdat de andere christelijke partijen er bij de jongeren bekaaid vanaf kwamen. De campagne-commissie van de SGP-jongeren heeft haar werk niet voor niets gedaan!

DOOR EVERT-JAN VAN VELDHIJZEN
COMMISSIE BINNENLAND

Uit de cijfers van Ipsos blijkt ook dat ruim een kwart van de SGP-stemmers onder de 35 jaar oud is. Dat tekent een beeld dat in deze verkiezingen constant terugkomt: een stabiele SGP. De SGP heeft een stevig aantal jongeren in de gelederen. De SGP is wat betreft leeftijdsverdeling een gezonde partij en dat is iets om dankbaar voor te zijn.

LINKS-RECHTS

Rond deze verkiezingen waren twee trends te zien bij jongeren. Als eerste de scherpe scheiding tussen 'links' en 'rechts'. Elke partij krijgt namelijk zijn stempeltje; links of rechts. Zo'n tweedeling is misschien handig in een versplinterd politiek landschap, maar holt wel het inhoudelijke debat uit. Veel jongeren met wie ik sprak, noemden partijen links of rechts, zonder dat goed inhoudelijk te kunnen onderbouwen. Aangezien ze zichzelf meestal ook als rechts of links kwalificeerden, keken ze nog maar naar een beperkt aantal partijen. Op deze manier wordt ons mooie meerpartijstelsel naar Amerikaans model verdeeld in twee kampen.

Als SGP moeten we ons echter onttrekken aan deze verdeling. Wij zijn niet zomaar één van de rechtse partijen. Wij zijn anders. We zijn geen rechtse partij met enkele christelijke standpunten, maar een christelijke partij met enkele rechtse standpunten! Hierin zijn we uitgesloten van het 'normale' onderscheid, tussen rechts en links. Het is belangrijk om dit te benadrukken.

CHRISTELIJK

Opvallend was een onderzoek dat uitwees dat een groot gedeelte van de christelijke jongeren niet op een christelijke partij stemt. Wat veel terugkwam in de gesprekken met vrienden die niet op een christelijke partij hebben gestemd, was dat de strijd om de christelijke normen en waarden als verloren beschouwd wordt. De strijd om abortus, euthanasie, zondagsrust en de klassiek-christelijke visie op het huwelijk is al gestreden. Het zou dus geen zin meer hebben om op een christelijke partij te stemmen.

Als SGP(-jongeren) hebben we het geluid van Gods Woord mogen laten horen. Er staat namelijk nog steeds veel op het spel! Met de afschaffing van de beraadtermijn bij abortus en de wet over 'voltooid leven' in het vooruitzicht is het klassiek-christelijke geluid hard nodig.

We hebben het geluid van de stem van het volk gehoord. Als we naar de uitslagen kijken, hebben we de strijd niet gewonnen. De stem van de jongeren bleek vooral een liberale stem. Gelukkig mogen we desondanks doorgaan met het laten horen van het allermooiste geluid: de roepstem van het Evangelie. Niet als staatsmannen, maar als Evangeliebelijders! (naar Groen van Prinsterer). ◀

“DE BURGER
KAN BRUSSELSE
BESLUITEN
AMPER DOOR-
GRONDEN.”

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN BV BNA!**

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

Lunteren, Holland Tel. 0342-415728

Geluksvogels gezocht

Wist je dat een gezonde en inspirerende plek om te werken mensen productiever, energieke en gelukkiger maakt? Jij kunt hieraan bijdragen als specialist in werkgeluk. In een inspirerend team help je mee om werkomgevingen te creëren waarin functionaliteit een beleving wordt.

Ben jij onze nieuwe geluksvogel? Kijk voor de actuele vacatures op www.kantoor specialist.nl.

Specialist in werkgeluk

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Lang zitten

Eind vorig jaar schreef een 'goed ingewijde' oud-journalist dat Nederland niet houdt van langzittende premiers. Toen ik dat las, had ik zo m'n twijfels, maar het ontbrak me aan de tijd om dat eens uit te zoeken. Nu de verkiezingscampagne voorbij is en alle stemmen gelukkig zijn geteld, ben ik daar eens in gedoken. Houdt Nederland inderdaad niet van langzittende premiers?

PRESTATIE

Er bestaat een gerede kans dat na de kabinetsformatie drs. M. Rutte te Den Haag voor de vierde keer minister-president wordt, en als dat zo is, is er ook een gerede kans dat hij de langstzittende premier wordt in de Nederlandse geschiedenis. En dat is, zeker in het licht van de politiek turbulente tijden, een hele prestatie – al zijn er ook lieden die het zien als een wanprestatie, maar dat heb je altijd.

Na 1945 was de recordpremier lange tijd niemand minder dan 'Vadertje Drees', de man die zijn carrière in de Tweede Kamer begon als stenograaf en de liefdesbrieven aan zijn verloofde in steno schreef. Drees 'regeerde' Nederland van 1948 tot 1958. Ruim tien jaar, bij elkaar opgeteld 3789 dagen. Als premier stond hij, samen met de andere ministers, voor de immense opgave van de 'wederopbouw' na de verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog. 'Herstel en vernieuwing', dat was het motto in die tijd. Deze 3789-dagengrens van Drees doorbrak Rutte op 27 februari jongstleden.

SCHIP VAN STAAT

De allerlangstzittende minister-president is echter de vorig jaar overleden Ruud Lubbers. Hij stond aan het roer

v.l.n.r.: de premiers Kok 1994-2002, Van Agt 1977-1982, De Jong 1967-1971, Rutte 2010, Lubbers 1982-1994 en Balkenende 2002-2010

van het 'schip van staat' van 1982 tot 2002, bij elkaar opgeteld 4309 dagen. Na de rumoerige jaren '60 en '70 bracht deze uit het bedrijfsleven afkomstige Rotterdammer rust in de 'tent'. Hij leidde drie kabinetten met een beleid waarop het etiket 'no-nonsense' stond. Wil Rutte dát record breken dan moet hij nog tot na 1 augustus 2022 de kar trekken.

Nog even wachten dus. Eerst wachten op het antwoord op de vraag of er wel een kabinet-Rutte IV komt, en als dat zo is, vervolgens kijken of dat kabinet het lang genoeg volhoudt.

STUURMAN

Het kabinet waar momenteel aan wordt gewerkt, is Rutte's vierde. Het is wel aardig om ook nog even te kijken welke politicus de meeste kabinetten heeft aangevoerd. Daarvoor moeten we terug naar de periode voor 1940. Aan kop staat, tot op de dag van vandaag, de antirevolutionaire boerenzoon uit de Haarlemmermeer Hendrik(us) Colijn. De ARP adverteerde met hem als 'des Lands stuurman'

Maar liefst vijf kabinetten dragen zijn naam. Wel moet erbij gezegd worden, dat die kabinetten niet aaneengesloten aan het bewind waren.

De eerlijkheid gebiedt eveneens te melden dat Colijns vijfde kabinet al na zestien dagen door de Tweede Kamer naar huis werd gestuurd omdat 'sterke man' Colijn wél ministers had aangezocht, maar verzuimd had om óók om rugdekking te vragen van de partijen waar die ministers lid van waren. Daarmee brak hij met zijn vijfde kabinet ook nog een ander record, namelijk dat hij tevens de leider was van het kortstzittende kabinet is.

Ten slotte nog even terug naar de 'goed ingewijde' oud-journalist die stelde dat Nederland niet houdt van lang zittende premiers. Uit het bovenstaande blijkt maar weer eens overtuigend dat zelfs personen van wie gezegd wordt dat ze 'goed ingewijd' zijn, de plank behoorlijk mis kunnen slaan. Dat slaat trouwens evenzeer op de schrijver van dit stukje. ◀

DIT BELOVEN WIJ

- Direct de beste prijs.
- 10 jaar garantie op onze montage.
- Buitengewoon goed geregeld.
- Service op 9+ niveau.

Doen
zoals
Beloofd

9,7

Ruim 2180 beoordelingen
Qasa.nl | maart 2021

DB KEUKEN
GROEP

dbkeukengroep.nl/beloftes

DE Banier

100 JAAR

Rembrandt van Rijn - De vaandeldrager

Guido Gezelle (1830-1899) was een Vlaamse, katholieke dichter. Het gedicht Het leven (is een krijgsbanier) is opgenomen in de bundel met de voor deze gelegenheid toepasselijke naam Eeuwkrans.

Het leven

Het leven is een' krijgsbanier,
door goede en kwade dagen,
gescheurd, gevlekt, ontvallen schier,
kloekmoedig voorwaards dragen.

Men tuimelt wel, en wonden krijgt
men dikwijls, dichte en diepe...
't en vlucht geen weerbaar man, die wijgt,
of hem de dood beliepe!

Het leven is... geen vrede alhier,
geen wapenstilstand vragen:
het leven is de Kruisbanier
tot in Gods handen dragen!

Guido Gezelle, december 1892

ontvallen: ontglijpen
dichte: dicht opeen, talrijk
wijgt: strijdt
beliepe: overvallen, bedreigen

DE Banier inhoud

- 07** “Banier der volken”
Meditatie
- 08** Voorzitter
Dick van Meeuwen
- 12** 100 jaar in covers
Van zwart-wit naar kleur
- 15** Haags nieuwsoverzicht
Nieuwsberichten uit de 10 decennia
- 19** Gisette van Dalen
Column
- 20** Historisch overzicht
over 100 jaar *De Banier*
- 26** Politieke partijen
en hun ledenblad
- 32** Reisproces
van *De Banier*
- 34** Menno de Bruyne
Interview
- 40** Bas van der Vlies
Interview
- 45** Roelof Bouwman
Column
- 49** Riekelt Pasterkamp
Column
- 55** De Banierlezer
Toen en nu

COLOFON

Jaargang 100,
nummer 4 en 5.

REDACTIE

Hoofdredactie:

D. van Meeuwen en
J.W. van Berkum

Eindredactie:

J.S. van der Ree Doolaard

Redactiecommissie:

N. Bakker, M. de Bruyne en

J.A. Schippers

Projectmedewerker:

F. van de Weteringh

ONTWERP EN OPMAAK

Co-productie:

R. Kunst & Vormgeving

Studio De Groot –

grootsgedrukt.nl

DRUKWERK

De Groot – grootsgedrukt.nl

ADVERTENTIEWERVENING

Novente

BEELDVERANTWOORDING

Een groot deel van onze
beelden zijn gemaakt door
Cees van der Wal Fotografie

- p. 2 Wikimedia Commons,
(betwist kopie) Rembrandts
De Vaandeldrager
- p. 19 beeld door Tineke
van der Eems
- p. 40 Wikimedia Commons,
Van der Vlies tussen
Van Dis en Van Rossum
- p. 47 Wikimedia Commons
- p. 48 Daan van
Oostenbrugge
- P. 61 M. Dankers 2020,
beeld Sjaak Verboom

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zoveel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

“Aan de lezers.”

Bijna drie jaar na 100 jaar SGP is er nu ook 100 jaar partijblad *De Banier*. Stel je eens voor: 100 jaar!

Dat kan de SGP niet onvermeld voorbij laten gaan. Daarom ligt in de maand mei van 2021 een speciale editie van *De Banier* voor u die in het teken staat van dit jubileum. Op 5 mei 1921 verscheen de allereerste editie van ons ‘partijorgaan’. 5 mei was in dat jaar nog een datum die geen oorlogsherinneringen oproep, maar de toenmalige redactie dacht toch aan de strijd toen ze hun blad een naam moesten geven. Geestelijke strijd maakte een duidelijk herkenbare banier onmisbaar in het strijdperk.

De Banier heeft altijd gediend om het contact met de leden van de SGP te onderhouden. Veel verschillende (sociale) media komen op, blinken en verzinken. Zelden wordt hen een 100-jarig jubileum vergund. 100 jaar *De Banier* willen we dan ook niet als een prestatie op zich zien. De taak van de SGP in het strijdperk is nog nodig en verre van overbodig. Een samenbindende en helder communicerende banier blijft dan ook nodig om je in het strijdperk voor de eigen gelederen verstaanbaar te maken.

Duizenden keren heeft de SGP door *De Banier* contact gezocht met haar leden. Duizenden keren werd er geprobeerd om de beginselen, de basiswaarden van de SGP door te geven. Ds. G.H. Kersten schreef 100 jaar geleden ook zijn ‘Aan de lezers.’. De wenselijkheid die werd gevoeld om een eigen partijorgaan te hebben, werd ‘een noodzakelijkheid’, schrijft hij.

Over een ‘orgaan’ gesproken, dat is toch wat anders dan een magazine. In een magazijn berg je artikelen op, maar een orgaan is een deel van een levend wezen met een eigen functie. Daarom presenteren wij u bij dezen de jubileumeditie van ons partijorgaan.

De inhoud

We gebruiken dit jubileumnummer niet voor de blik op de toekomst. Daar hopen we later aandacht aan te besteden. In deze editie vindt u wel een beknopt historisch overzicht, ervaringen van lezers, (oud-)redacteuren, mediakenners en vaandeldragers. We geven u flarden mee van artikelen, voorkanten, advertenties en historische omgevingen. Ze geven korte inkijkjes op de tijdlijn van *De Banier*, maar ook op die van Nederland. Vaak is het beeld zwart-wit, maar ook daarmee kunnen wij kleur bekennen.

Met deze uitgave dragen we *De Banier* een nieuwe eeuw binnen. Draagt u ook een stukje mee?

Namens de redactie van *De Banier* wensen we u veel leesgenoegen toe.

SJON VAN DER REE DOOLAARD
eindredacteur

**“Want het zal geschieden
ten zelve[n] dage,
dat de heidenen
naar de Wortel van Isai,
Die staan zal
tot een Banier der volken,
zullen vragen,
en Zijn rust zal heerlijk zijn.”**

Jesaja 11:10

► “Die staan zal tot een Banier der volken”

Jesaja 11:10m

Verheven Banier

Ons 100-jarige partijblad heeft een krachtige naam. Een banier is een vlag of vaandel. Ze draagt het zegel van een regerend vorst. In de Bijbel is de banier een teken van de regering van God (zie bijvoorbeeld Jesaja 49:22). Ons partijblad beoogt dit getuigenis te verheffen. Bij dit jubileum mogen we de Heere erkennen dat Hij ons al die jaren dit getuigenis gegeven heeft.

STRIJD

Een banier werd vroeger gebruikt in de strijd. In een van de eerste nummers schrijft ds. G.H. Kersten dat daaraan bij deze naamgeving is gedacht. “De strijd die wij aanbinden, zal op het politiek terrein gestreden worden. Zovele banieren roepen daar ter verzameling. Helaas, zovelen die ons volk willen wapenen tegen de eis van Gods Woord en Wet. (...) Ach er kwam zulk een verwatering; naar wij geloven doordat men te zeer op overwinning was bedacht en te weinig lette op beginsel.”

In het geestelijk klimaat van ons volk zijn de tegenstellingen groter geworden. De verlating van Gods Woord en Wet heeft zich ver uitgestrekt. Wat is er een schuld te belijden als we zien op doorwerking en acceptatie van de zonde. In politieke vergaderingen wordt de taal van Gods Woord nauwelijks nog verstaan. Een zorgvuldige vertaalslag is nodig. Laten we ons alstublieft bewust zijn van de strijd der geesten die in alle hevigheid gaande is.

Let nog eens op *de banier*. Overheden moeten worden opgeroepen te regeren naar Gods Woord en Wet. Wij allen zijn door God geschapen en zullen eens door Hem geoordeeld worden.

Ds. Kersten: “Door de nood gedwongen hieven we een eigen banier op. We stemmen toe: we mikken hoog. Maar niet te hoog. Gedreven niet door de zucht naar grote dingen, doch door vaste overtuiging en de kracht der beginselen van Gods Woord, waagden we het ‘verzamelen’ te blazen. (...) In stille hope dat God ons getrouwheid geve in het ontplooiën van *de banier*, ook al zou onder Zijn toelating soms verlies ons deel zijn.”

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

LIEFDEDIENST

Of ons partijblad nog honderd jaar zal bestaan? Hopelijk is Gods Koninkrijk dan in volmaaktheid aangebroken en zal geen SGP meer nodig zijn. Maar onze tekst wijst erop dat er dan nog een Banier zal zijn. Ten diepste is deze naam vervuld in Christus. Hij was een vernederde Koning. Hij droeg doornenkroon en kruis.

In Zijn lijden en dood heeft Hij de schuld van de Zijnen verzoend. Maar het is Pasen geweest. Hem is alle macht gegeven in hemel en op

aarde. Zijn Koninkrijk is nu al nabijgekomen. Het is geestelijk, en bevindt zich in de harten van allen die Gods genade benodigen. Wonder van Zijn ontferming: juist zondaren, die van zichzelf vijanden van Hem zijn, wil Hij tot Zijn onderdanen maken. Zalig wie deze Koning kennen mag. Zijn regering is vol van recht en genade. Zijn dienst is een liefdedienst! Zo staat Hij als een Banier der volken. Zo trekt Hij de Zijnen onder Zijn eeuwige vredeheerschappij.

Ook in onze tijd verenigt *De Banier* door weer en wind degenen die de HEERE God ook in het maatschappelijke leven willen dienen naar Zijn Woord. Treffend schreef ds. Kersten daarover een eeuw geleden: “Laat er nog zoveel onderling geschil zijn, een oog op de wapperende banier doet alle geschil vlieden voor de band, die samenbindt.”

De Heere geve ons vrijmoedigheid en getrouwheid. In ons is beschaamdheid en geen kracht. Maar door Gods genade heffen wij *de banier* op!

„DE BANIER“

Orgaan van de Staatkundig Gereformeerde Partij in Nederland.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:
fl. — per jaar, per postwissel
of fl.10 bij incassering per post.
Advertenties: 1—6 regels f 0.60; elke regel meer 0 ct
in te zenden uiterlijk maandag voor den verschijndag
aan de administratie.

Redactie
Ds. G. H. KERSTEN te IJERSKE.
Bijdragen van Medewerkers en
Ingezonden stukken aan
Ds. G. H. Kersten.

Dit Blad verschijnt den 1sten Donderdag der maand

Adres de Administratie:
Ds. KIEVIET, te VEENENDAAL.

Aan de Lezers.

Sinds de oprichting der Staatkundig Gereformeerde Partij werd de wenschelijkheid uitgesproken van een eigen orgaan te bezitten; die wenschelijkheid werd sterker steeds gevoeld; werd *noodzakelijkheid*. De beginselen der partij eischen ontplooiing; de kiesvereeningen als zoovele leden van het lichaam der partij, behoeven gemeenschap met elkaar te oefenen; de moeilijkheden waarin vele leden zich bevinden, vooral ook door de sociale wetgeving, doen vragen stellen, wier getal tot zulk een hoogte klom, dat beantwoording per brief schier onmogelijk werd; kortom een partij-blad is onmisbaar. 't Hoofdbestuur gevoelde dit reeds lang en mede onder den drang der algemeene vergaderingen, gaf het zich om, zij 't voorloopig eens per maand, ons blad het licht te doen zien.

Met dit te zeggen wii ik niet zoozeer het verschijnen van het blad rechtvaardigen, als wel 't toeven met de uitgave. Tot die uitgave moesten we gedrongen worden; die uitgave mocht geen overhaaste stap zijn; 't besluit moest rijpen; en tenslotte de overtuiging der onmisbaarheid den doorslag geven.

Zoo ging 't.

En hierbij heb ik 't genoeg en U 't eerste Nummer van „DE BANIER“ ter kennismaking aan te bieden, in hope ge U als abonné zult opgeven bij het bestuur uwer kiesvereniging of bij Ds. KIEVIET te VEENENDAAL, die de administratie voert; de prijs is gesteld op slechts één gulden per jaar. Ge zult toestemmen bij de hooge papierprijzen, hooge loonen en hooge portkosten, een koopje nietwaar? 't Getal abonné's moet de uitgave mogelijk maken; en de advertenties! Zoo velen vroegen mij advertenties te plaatsen in de Saambinder, die geen advertenties, dan familieberichten opneemt doch in „DE BANIER“ is plaats, adverteert nu naar hartelust, ge zult 6000 tal lezers bereiken; en iets bijdragen tot verbreiding der beginselen van eene partij, die zich richten wil ook in het politieke leven naar Gods Woord.

Helaas! de ware beginselen worden schrikkelijker verzaakt. Jammer! de partijen die zich aan 't Woord wilden houden, zwenkten naar links. De samenwerking met Rome, in 't gemeen gezegd, het grijpen naar macht, deed van de vastheid afglijden. Machtspolitiek doodt beginsel-politiek. Zullen wij 't gevaar kunnen ontkomen? Zal onze kleine maar wassende partij zich kunnen blijven spenen aan al wat grijpen is naar 't groote en machtige ten koste van beginsel? Zullen wij kunnen verliezen als 't beginsel 't eischt? Smaad dragen en ver-

vijting als 't moet? Ontveinen we ons de gevaren niet. Hou vast aan 't beginsel. Wint met *inboeten* van heilige beginselen is verliezen. We belijden in ons program, om in dit woord ter inleiding één zaak te noemen: „Vrouwenkiesrecht is in strijd met de roeping der Vrouw“. Dienovereenkomstig zullen we straks zonder vrouwen ter stembus optrekken; misschien, ik zeg misschien, (want 't is naar nenschelijke rekening en God regeert), de helft van de stemmen krijgen, die we anders zouden kunnen halen; *misschien* nog niet één onzer irannen in de kamer brengen, *misschien* wel haast zeker, het verwijt krijgen van de ontrouwe vrienden, die de beginselen wel uitspreken, maar verkochten voor de schotel linzenmoes van de gelijkstelling der openbare en Christelijke school, dat wij de socialisten steunen; misschien . . . . . wie weet wat naarheid meer. En zullen we 't alles kunnen dragen dan als het moet? Ja blij zijn, dat we stemmen met een vrije *conscientie*, *zonder machtsbrooing*? Want dat geeft blijdschap. Laat uw oog daarop alleen zijn gericht: *uwe conscientie blijve vrij*. Voor de vierschaar van uw geweten moet ge niet geoordeeld staan. En dat kan alleen, *als men naar beginsel handelt*. Maar die vrijheid is eene overwinning grooter dan van menigeen die „Hosannah“ jubelde, doch alleen omdat hij macht kreeg. Laat ik 't maar eerlijk zeggen: dat heeft me altijd zoo gehinderd in de politiek. Elke praktijk was goed genoeg; als men maar stemmen er mee aanbrengt; werken moet ge, werken. „Laat de orde wijven bidden“ zei eens spottend een van de leiders in Utrecht. En als dan een z.g.n. overwinning is behaald, dan zingt men: „Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht“. Mijn lezer ik beef, als ik aan dat hoongelach, aan dat spotten met den Almachtige denk.

Alleen als waarschuwing haal ik 't aan; als waarschuwing voor ons zelf zullen wij staande blijven, dan moet *beginnel* ons beheerschen; dan moet ge u speenen aan al wat beginselverloochening is, ook al zoudt ge er mee „winnen“, dan moet ge „verliezen“ kunnen.

Maar dan zal uw verlies winste zijn; dan zal ook verlies u stalen in den strijd; dan zult ge een bende vormen, wél toegerust, dan, ik twijfel er niet aan, dan zult ge den lande behoudenis aanbrengen. Wij belevan zulke beginselooze dagen. Er is behoefte aan *vaste leiding*, daaraan, dat de bazuin een *zeker* geluid geeft. Welnu moge de Heere ons verwaardigen ook in het politieke leven getrouw gemaakt te worden, en onwankelbaar te staan. Laat ons met geen groote woorden schermen.

Ootmoed betaamt ons vooral bij het betreden der *politieke erve*. O, op die erve ligt zulk een schuld! En die schuld is *onze* schuld, of we 't weten willen of niet. Hoe hebben onze Vaders geklaagd over het droef verval van ons volk. En waar zijn we sinds de dagen van v.d. Groe e. a.? Achteruit gevlogen is ons volk!

Ons dreigen zulke schrikkelijke gevaren. 't *Socialisme* groeit. *Rome* groeit; Rome groeit schrikbarend. Op nu mannen; op tegen den ontzettenden stroom, die ons dreigt te verzwelgen. Om het behoud onzes volks roep ik u toe: staat als een eenig man, houdt uw beginsel vast. Niet een man of wat in de kamer, maar het *leven bij Gods Woord* zal ons kunnen redden. Zeg maar of een rechts cabinet ons zooveel winste bracht! Wat?

Wil ik een rechts ministerie gelijkstellen met een links?

Och neen: blind ben ik voor 't gevaar van 't *socialisme* niet; neen de ruste, die we nog hebben waardeer ik mee. Maar wel bedroeft me den *nieuwen koers*. De *sociale wetgeving* is eene ellende-bron, geestelijk en stoffelijk; wie zal de lasten dragen straks? Wie het heirleger ambtenaren keeren in z'n brute eischen en knevelend handelen? Waarheen zal 't vrouwenkiesrecht ons voeren? Men spreekt van beëindigen van den *schoolstrijd*, doch voor ons ving dien strijd juist nu aan. Wie maakt ons het verkrijgen van scholen mogelijk? *Eigen scholen zijn ons één levensbelang*. Genoeg; de *nieuwe koers* kan ons niet behagen. „Zet de oude palen niet terug, maant ons Gods Woord; en die vermaning geldt ook voor ons volksleven. Doe de Heere ons tot Hem terugkeeren. Binde Hij de nooden des volks ons op 't harte. Geve Hij onze geëerbiedigde Koninginne, in Zijne vreeze te regereen. Stelle Hij aan hare zijde mannen, die naar Zijn woord hooren. En 't zal ons welgaan.

I.

K.

Kinderlijke Vreeze.

Mijn zoon! vrees den Heere en den Koning; vermeng U niet met hen, die naar verandering staan.

Vaderlijk worden we door Salomo vermaand den Heere en den Koning te vreezen. De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid, een springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods; en daarom heeft zij voor het hart des menschen een onuitsprekelijke waarde. Daar, waar zij komt moet de zonde en de wereld wijken; want zij kan met onreinheid geen gemeenschap hebben.

“De beginselen der partij eischen ontplooiing”

Zo verantwoordde ds. G.H. Kersten de komst van het blad in het eerste nummer van *De Banier* op 5 mei 1921. Ons blad bestaat 100 jaar en dat is voldoende reden om er aandacht aan te besteden. Dat hopen we in dit nummer en in de komende maanden ook te gaan doen. Ik beveel u daarom onder meer de meditatie van ds. Mulder en het mooie overzichtsartikel van Ewart Bosma van harte aan. In mijn bijdrage komt vooral het eerste nummer aan de orde. Ik ga met u na de naam en het doel, de introductie en de inhoud. Daarnaast schets ik een aantal overeenkomsten met *De Banier* anno 2021.

NAAM EN DOEL

Waarom als naam *De Banier*? “U voelt reeds, we hebben aan de strijd gedacht”, aldus ds. Kersten. Een banier verzamelt de soldaten, bezielt en bevordert de saamhorigheid.” Nog een mooie omschrijving: “Laat er nog zoveel onderling geschil zijn, één oog op de wapperende banier doet alle geschil vlieden voor den band die samenbindt”. De politieke strijd die aangeboden wordt, is voor de SGP eigenlijk een geestelijke strijd. *De Banier* geeft getuigenis tegen de geest van de tijd en roept het hele volk op om naar Gods wet te leven.

“Het eerste nummer van *De Banier* verscheen op 5 mei 1921.”

Al sinds de oprichting van de SGP in 1918 was er al het verlangen naar een eigen orgaan. De Bijbelse beginselen van de partij moesten uitgewerkt worden en vertaald naar de politieke vraagstukken van die tijd. Het blad kon voor verbinding tussen de kiesverenigingen en partijleden zorgen. Allerlei vragen die eerst per aparte brief bij het hoofdbestuur binnen kwamen, konden nu via een gezamenlijk blad behandeld worden. Kortom: wij kunnen in 2021 niet anders zeggen dat de komst van *De Banier* honderd jaar geleden een noodzakelijke maar ook een

gouden greep is geweest. Het was toen een van de weinige communicatiemiddelen.

INTRODUCTIE

“En hierbij heb ik (ds. Kersten) ’t genoeg U ’t eerste Nummer van *De Banier* ter kennismaking aan te bieden, in de hoop dat ge u als abonnee zult opgeven. De prijs is gesteld op één gulden per jaar. Ge zult toestemmen bij de hoge papierprijzen en hoge portokosten, een koopje nietwaar?” Voor twaalf nummers, het was in het begin een maandblad, was de prijs inderdaad laag. Ds. Kersten was ondernemend. Er moesten maar veel advertenties in komen, dat leverde geld op. “Adverteert naar hartenlust, ge zult er 6.000 lezers bereiken”. En zo zien we veel advertenties. Van prima handgelezen bruine boonen uit Waarde tot biezen matten uit Genemuiden. Van rijwielen en banden uit Krabbendijke tot sigaren en sigaretten uit Sliedrecht. Dit mag je nu nauwelijks meer opschrijven! Gelukkig verkochten ze daar ook thee en koffie! Boeken en bijbels uit Tholen en Gero zilver uit Zeist. De hele Biblebelt werd zichtbaar vanuit de advertenties.

Bij het tweede nummer werd er bij alle 6.000 abonnees een extra nummer gestopt met de mededeling dat er niet aan getwijfeld werd dat iedere abonnee een nieuwe abonnee aanbracht.

INHOUD

De uitgave was sober. Het formaat was ongeveer gelijk aan de huidige pagina's van het Reformatorisch Dagblad. Er waren drie bladzijden met alleen maar tekst in kleine letters en een pagina advertenties. De mensen vonden het toen normaal om grote lappen tekst te lezen. Dit is wel een beetje veranderd! Dat geldt natuurlijk ook de lay-out.

D. VAN MEEUWEN

Partijvoorzitter en daardoor ook lid van de hoofdredactie sinds 16 januari 2021

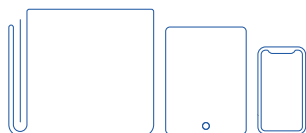

RD. Al 50 jaar geloofwaardig

50
jaar
rd

We willen allemaal onze mening vormen over de wereld om ons heen. De doeners en de denkers. Iedereen doet dat anders, maar de grondhouding is gelijk. Want we zijn allemaal op zoek naar dezelfde duiding, dezelfde verdieping en het hele verhaal. Verder kijken vanuit dezelfde waarde, op onze eigen manier. **RD. Geloofwaardig.**

Kijk op rd.nl/banier hoe het RD voor het hele verhaal gaat en kies jouw proefabonnement.

rd reformatorisch
dagblad

De opzet van het eerste nummer was eigenlijk zoals wij die nóg kennen. Een meditatie van een predikant, een grote rubriek van de partijleider ds. Kersten, die schreef over de politieke thema's die hij in de Tweede Kamer meemaakte. Altijd een artikel met uitleg van één van de beginselen, als een soort vormingscursus. Daarnaast verslagen van vergaderingen. Op den Kijktoren, een soort voorloper van een column over allerlei zaken, door een schrijver die zich meneer Kijkuit noemde, een verre 'voorvader' dus van onze Menno de Bruyne. Dit wat betreft de opzet.

“Eén oog op de wapperende banier doet alle geschil vlieden voor den band die samenbindt.”

DEPANG EN OVEREENKOMSTEN

Maar nu de echte inhoud. In het kader van dit artikel kan ik hier maar een paar dingen over schrijven. In de eerste plaats gaat men bij de SGP uit van beginselpolitiek. Het valt op dat ds. Kersten, maar ook de andere schrijvers, diepgaande beschouwingen schreven over politieke thema's die er toen speelden, zoals vaccinatiedwang en een nieuwe invaliditeitswet. Daarbij werd er altijd teruggesproken op de beginselen zoals men die kon vinden in het Woord van God. Van daaruit moest men de politieke vraagstukken benaderen. Politiek bedrijven om macht te krijgen mag niet het doel zijn. Men zag in het politiek samengaan van de protestants-christelijke partijen, de ARP (Anti-Revolutionaire Partij) en CHU (Christelijk-Historische Unie) met de rooms-katholieken (Katholieke Volkspartij) zo'n vorm van machtspolitiek. "Machtspolitiek doodt beginselpolitiek", aldus ds. Kersten. Samenwerking met andere politieke partijen mag niet ten koste gaan van de eigen beginselen. Dit alles onderschrijven we nog steeds anno 2021.

Ten tweede had men oog voor de tijdgeest die gevaarlijk was. In die tijd:

“t Socialisme groeit. Rome groeit schrikbarend. Op nu mannen: tegen den ontzettende stroom, die ons dreigt te verslinden. Om het behoud van ons volk roep ik u toe: Staat als een enig man, houd uw beginsel vast”.

Hier zien we dat de tijdgeest wel andere verschijningsvormen aanneemt in de loop van de geschiedenis. De thema's van nu zijn bijvoorbeeld de doorgeslagen liberale vrijheidsdrang van de moderne mens, die zijn eigen leven wil beheersen en zelf eventueel wil beëindigen. Gedachten die we bij D66 tegenkomen. Maar ook de 'genderideologie' die als een tsunami over ons land en de hele wereld rolt. Per definitie is de tijdgeest in de meeste tijden een gevaar voor christenen. Maar moeten we in onze dagen niet zeggen dat de tijdgeest in ons land ronduit antichristelijk is? Moeten we niet zeggen dat de SGP juist dáárom nu een opdracht heeft om zich met Gods hulp daartegen te verweren? Dat is nodig om getuigenis te geven dat het goed en heilzaam voor een volk is om God te dienen. Een zware opdracht voor onze vertegenwoordigers in de Kamers en andere raadszalen.

Ten slotte wordt er in het eerste stuk Aan de lezers gewezen op het verval van het Nederlandse volk en op de schuld die er ligt. Maar... dat is in de eerste plaats ónze schuld. Daarom past altijd ootmoed, aldus ds. Kersten. “Welnu, moge de Heere ons verwaardigen in het politieke leven getrouw te worden en onwankelbaar te staan.”

Erkenning van ónze schuld, een ootmoedige houding en het gebed om getrouw te mogen blijven. Dit vormt het hart van de SGP, toen en nu. Deze belijdenis verenigt ons rond *De Banier*. ◀

“De Banier was honderd jaar geleden een noodzakelijke maar ook een gouden greep.”

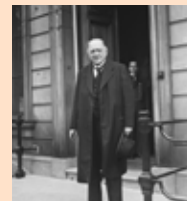
Hoofdredacteuren

Ds. G.H. Kersten

A. Kaptein

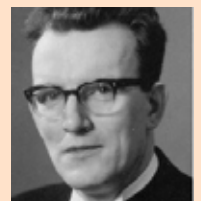
Ds. P. Zandt

Ir. C.M. van Dis

Ds. H.G. Abma

Ds. D. Slagboom

Ds. W. Chr. Hovius

Ds. D.J. Budding

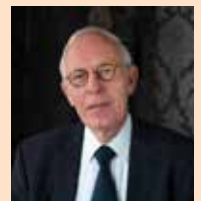
D. Nieuwenhuis

Ds. J.H. van Daalen

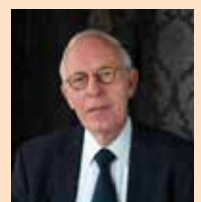
W. Kolijn

M.F. van Leeuwen

P. Zevenbergen

M.F. van Leeuwen

D. van Meeuwen

1921

1922

1923

1927

1929

1941

1947

1969

1970

1973

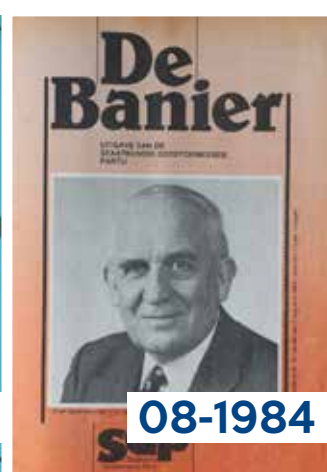
100 IN JAAR COVERS

1982

02-1984

08-1984

1992

1997

10-1997

2002

2007

2013

2016

DOOR KEES VAN DER STAAIJ

VALSE START

De kabinetsformatie kende een valse start. Het uitlekken van een notitie van verkenner Ollongren leidde tot het mislukken van de verkenningsfase. Informatieur Tjeenk Willink is aangezocht om te bezien hoe nu een volgende stap kan worden gezet.

Het was groot nieuws. Een gesprekspunt waarin zwart op wit stond: 'functie elders' voor Kamerlid Pieter Omtzigt. Dat zette kwaad bloed, omdat gesuggereerd werd dat achter de schermen pogingen werden gedaan om een lastig Kamerlid weg te promoveren. Daar kwam bij dat zo'n gespreksonderwerp helemaal niet paste bij deze fase van de onafhankelijke verkenning. Het was een veel te politieke start. Vandaar dat de SGP met de CU een motie indiende om grondig te evalueren of we er niet beter aan doen in het vervolg juist de eerste stap in het formatieproces weer minder politiek te maken. De Koning weer aan zet, zou een goede zaak zijn. Deze motie kreeg tijdens een middernachtelijke stemming onverwacht een meerderheid.

VERTROUWENSVRAAG

De meeste pijn in het debat zat echter in een ander punt. Zowel de verkenner als minister-president en VVD-leider Rutte hadden bij hoog en bij laag aangegeven

dat in de gesprekken niet over Omtzigt was gesproken, maar dat bleek toch anders te liggen. Dat kwam pas aan het licht toen de Kamer een debat met de oud-verkenner afdwong en de aantekeningen van de gesprekken opvroeg. Daarom draaide het debat uiteindelijk om de vertrouwensvraag. De verklaringen die werden gegeven voor deze onjuiste voorstelling van zaken – geen herinnering – waren onbevredigend.

HOGE MORELE EN POLITIEKE WAARDE

Wij hebben daarom aan het slot van dit debat de uitzonderlijke stap gezet om voor een motie van wantrouwen te stemmen. We beseften ten volle dat er op elke keus die we hierin zouden maken steekhoudende kritiek te geven is. Juist dat maakt dit soort beslissingen zo lastig. Na zorgvuldig wikken en wegen hebben wij uiteindelijk de hoge morele en politieke waarde van het eerlijk uitkomen voor de waarheid, het zwaarst laten wegen. Het parlement moet de regering controleren. Daarom moeten we erop

kunnen vertrouwen dat de informatie die gegeven wordt, ook daadwerkelijk klopt. Het spreken van de waarheid is een belangrijke Bijbelse norm, waar wijzelf op aanspreekbaar willen zijn, en waar we ook anderen aan willen houden.

HERSTEL VAN VERTROUWEN

De motie van wantrouwen kreeg geen meerderheid, maar de brede steun was wel een gezaghebbend en belangrijk signaal voor de toekomst. Aan de waarden die in het geding waren, moet in de toekomst meer recht worden gedaan. Voor het vertrouwen in Rutte als premier van een nieuw kabinet is het belangrijk dat hij hier serieus werk van maakt.

Op het moment dat ik dit schrijf, is informatieur Tjeenk Willink aan het onderzoeken hoe in vertrouwen vervolgstappen kunnen worden gezet. Herstel van vertrouwen is nu gebaat bij rust en bedachtzaamheid. De grote ervaring die informatieur Tjeenk Willink heeft opgebouwd, helpt daar zeker bij. ◀

Uw hypotheek goed, snel en voordelig geregeld?

- Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiser
- Woningverhuur hypotheek
- Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- Hypotheek zonder verzekering
- Overwaarde hypotheek voor 60+

- ✓ Onafhankelijk advies
- ✓ Verantwoord en voordelig
- ✓ Deskundig en oplossingsgericht

Voor passend financieel advies! Bel 0342 421653

Van Ommeren Financieel Adviesbureau

Er is in de afgelopen honderd jaren veel gebeurd in Den Haag, ons land en de wereld om ons heen. Denk bijvoorbeeld aan de Tweede Wereldoorlog in 1940-1945, de kernramp in Tsjernobyl in 1986 en de aanslag op de Twin Towers in 2001. Voor de SGP zijn er ook belangrijke data te noemen die een impact hadden en hebben op de partij, zoals de legalisering van abortus (1984), euthanasie (2001) en het huwelijk tussen partners van hetzelfde geslacht (2001). Al deze gebeurtenissen hebben een plekje gekregen in *de Banier*. In deze rubriek een greep uit ingrijpende gebeurtenissen voor de SGP, Nederland en de wereld.

De SGP viert haar 100e verjaardag met een vrolijke uitgave

Aankondiging van de Tweede Wereldoorlog in 1935

Een stuk uit de Banier van 1932 is helaas verloren gegaan. Werd de Banier uit 1932 hier beticht van propaganda...

Van der Vlies schrijft in zijn rubriek Kort en bondig over de val van de Berlijnse muur

6-9-1923 Een vrolijk vormgegeven Banier ter ere van het 25-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina

De eerste fotocover van de Banier

Een advertentie tegen o.a. influenza... Wellicht ook nuttig in 2021

In de Nacht van Kersten was na een amendement van ds. Kersten het eerste kabinet-Colijn gevallen

Euthanasie is officieel in 2001 gelegaliseerd. In de Banier verscheen een ernstig artikel, geschreven door Willem de Wildt, toenmalig stagiaire bij het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

Van Nelle weet de Banier lezers weer goed te vertellen waarom haar koffie en thee de beste is

Aankondiging van de verschijning van het Reformatisch Dagblad 1 april 1917

Een advertentie van een Banier kalender... toch wel 'n goede huisvriend!

De verschijning van een vervanger van de Banier in de oorlogsjaren 1940-1945

Het coronavirus zet de wereld op zijn kop

Een overlijdensbericht van Koningin Wilhelmina

Aankondiging geboorte van prinses Juliana

Een overlijdensbericht van een van de eerste medewerkers van De Banier in de drukkerij

De opmars van Adolf Hitler werd in de Banier van 1932 gerapporteerd...

De redactie van 1931 legt uit waarom De Banier zo waardevol is

Op 1 april 2001 werd in Nederland het burgerhuwelijk opengesteld voor partners van hetzelfde geslacht. Van der Vlies schreef hier een inhoudelijk opiniestuk over.

Ds. A. van Heteren, toenmalig partijvoorzitter, schreef een artikel over de uitspraak van de Hoge Raad, dat de SGP vrouwen moet accepteren op de kieslijst

Van Dis schrijft over de kernramp in Tsjernobyl van 1986

In de Banier edities rond 1934 worden de kleine advertenties 'Banieretjes' genoemd, wat nu in het RD schakeltjes zijn.

Erste verschijning van de Banier na de Tweede Wereldoorlog op 3 augustus 1945

Troonwisseling van toenmalig Koningin Beatrix naar haar zoon Koning Willem-Alexander

Een oproep om te stemmen op één van de kandidaten van de SGP

Inhuldiging van Koningin Beatrix op 30 april 1980

Een ernstig artikel geschreven door Van Dis over Wet Afbreking Zwangerschap (WAZ), waarin abortus eind 1984 in Nederland werd gelegaliseerd

In het najaar van 1973 werd door de oliecrisis de autoloze zondag uitgeroepen

Van der Staaij werd fractievoorzitter van de SGP in 2010

Overlijdensbericht van ds. Kersten door ds. Zandt

Over goede koffie gesproken... Een advertentie van Van Nelle

De terroristische aanslag van 9/11 werd uitgebreid gerapporteerd in de Banier

Inhuldiging van Koningin Beatrix op 30 april 1980

Even voor de duidelijkheid... Stem ds. Kersten, lijst 28

‘Juist nú opkomen voor het leven!’

– Diederik van Dijk

Ambassadeur van het leven

De zorg voor het leven staat onder druk. Als ambassadeur van het leven komt de NPV daarom op vóór het leven, omdat elk mensenleven bescherming verdient. De NPV adviseert over medisch-ethische dilemma's en geeft praktische vrijwillige thuishulp. 'Ieder door God gegeven leven krijgt bij ons hulp en aandacht', stelt directeur Diederik van Dijk.

Al sinds 1982 maakt de NPV zich hard voor de beschermwaardigheid van het leven. 'Dat is belangrijker dan ooit', vertelt Diederik. 'Sinds de abortuswet in 1981 werd aangenomen, zijn meer dan één miljoen kinderen niet geboren. Aan het einde van het leven kiezen inmiddels jaarlijks ongeveer 7.000 mensen voor euthanasie. De taboes gaan er steeds meer af.'

Een positief verhaal

Tegenover deze ontwikkelingen zet de NPV graag een positief verhaal. 'Als ambassadeur van het leven bevorderen we een cultuur waarin het leven als een geschenk wordt gezien', aldus Diederik. 'Ieder mens is immers geschapen naar het beeld van God. Dat geluid laten we horen in politiek Den Haag, bij medische beroepsgroepen en in de media. Bij het gesprek over het begin van het leven roept de NPV bijvoorbeeld op om het belang van het ongeborn kind centraal te stellen. Tegelijkertijd willen wij naast vrouwen staan in moeilijke situaties. Dat is steeds opnieuw onze inzet bij het organiseren van de Week van het Leven.'

(Her)waardering van ouderdom

In de beeldvorming rond ouderdom is er ook veel werk te verrichten, signaleert Diederik. 'Gevoelens van eenzaamheid en er niet meer toe te doen kunnen oudere mensen zomaar overvallen. De NPV wil dan naast mensen staan. Zoals in andere culturen respect voor de ouderdom belang-

rijk is, zo wil de NPV zich daarvoor - vanuit een christelijke levensvisie - ook in Nederland inzetten.'

Persoonlijk advies

De NPV vertélt niet alleen het verhaal voor het leven, maar ondersteunt mensen ook met goede informatie en praktisch advies. Diederik: 'We roepen mensen op om de NPV-Advieslijn te bellen als zij persoonlijke vragen hebben over medisch-ethische onderwerpen. Denk bijvoorbeeld aan orgaandonatie, verminderde vruchtbaarheid, vaccinatie of palliatieve zorg. Tijdens zo'n gesprek reiken we medische, ethische en Bijbelse argumenten aan. We luisteren, geven richting en helpen bij dilemma's. Voor dringende vragen zijn we zelfs 24 uur per dag, 7 dagen per week (telefonisch) bereikbaar.'

Handen uit de mouwen

'Iedere dag opnieuw steken duizenden NPV-vrijwilligers de handen uit de mouwen', vervolgt Diederik. 'Zij helpen mensen die daar behoefte aan hebben en ontlasten mantelzorgers zodat zij wat voor zichzelf kunnen doen. De vrijwilligers bieden een luisterend oor, helpen in het huishouden of stimuleren het contact. Een aantal NPV-afdelingen biedt daarnaast vrijwillige terminale thuishulp. Intensief, maar dankbaar werk! We zijn enorm blij met onze vrijwilligers. Samen bereiken we veel.'

Wij zijn de ambassadeur van het leven. Samen met u!

Met meer dan 50.000 leden en ruim 6.000 vrijwilligers heeft de NPV impact in de samenleving. Hoe meer leden, hoe sterker onze stem als ambassadeur van het leven klinkt. Word daarom ook lid van de NPV voor slechts € 17,50 per jaar. Ga naar npvzorg.nl/wordlid en ontvang een mooi welkomstboek, het ledenmagazine ZORG en ledenvoordelen!

OOK IN DE TOEKOMST ZIE IK EEN MOOIE ROL EN TAAK VOOR ZOWEL DE BANIER ALS TERDEGE WEGGELEGD

DOOR GISETTE VAN DALEN

BANIERLEZER

Alsof de slager zijn eigen vlees moet keuren...

"Wil je voor ons jubileumnummer een column schrijven over ontleding en de beeldcultuur?" Dat was het verzoek dat enkele weken geleden mijn mailbox binnenrolde. Natuurlijk wil ik de 'jarige' graag van harte feliciteren en een column schrijven. Maar of de chef-redacteur van *Terdege* de juiste persoon is om objectief over dit onderwerp te schrijven?

Bij *Terdege* zijn we namelijk dol op papier. Wij genieten er intens van om elke veertien dagen weer een mooi magazine samen te stellen. Dat zal de redactie van *De Banier* ook zo beleven. Natuurlijk merken ook wij dat de ontleding doorgaat. En toch... Ons abonnee-aantal is stabiel, zelfs lichtgroeiende. Enkele jaren geleden dachten we dat we de verhalen maar niet te lang moesten maken, omdat mensen steeds minder gingen lezen. Maar daar zijn we van terug gekomen. Uit de enquêtes die wij regelmatig onder onze lezers houden, blijkt dat lange verhalen zeker niet minder gewaardeerd worden dan korte.

Tijdens het schrijven van deze column zocht ik in Digibron, het digitale kenniscentrum van Erdee Media Groep, naar het eeuwoude exemplaar

van *De Banier*. Tot mijn verbazing las ik daar dat ik bijna niet in Apeldoorn, maar misschien wel in Rotterdam of in Den Haag had gewerkt, bij de 'concurrent' van EMG. Want *De Banier* bleek, als een soort voorloper van het RD, vanaf mei 1929 tot oktober 1941 zelfs elke dag te zijn verschenen!

De eeuwling kon ik in Digibron helaas niet terugvinden. Het oudste nummer dat ik tegenkwam was van 21 december 1945. Vergeeld papier, drie pagina's vol kleine lettertjes – "S.G.P.-ers het vaandel getrouw" (een artikel over het "oude, onveranderde artikel 36 der Nederlandsche geloofsbelijdenis" en een kolommenlang "Buitenlandsch overzicht". De vierde en laatste pagina vol met kleine tekstadvertenties "Gevraagd: een flinke boerenknecht" en Gebr. Den Engelsman "Voor uw kolen".

Zoals *De Banier* er honderd, vijftig of zelfs maar twintig jaar geleden uit zag, kan het nu niet meer. Datzelfde geldt voor *Terdege*. De jasjes van toen passen niet bij deze tijd. Maar mensen blijven geïnteresseerd in de kern: de verhalen, de duiding, de uitleg van wat er in de maatschappij en in de wereld gebeurt. Ook in de toekomst zie ik dus een mooie rol en taak voor zowel *De Banier* als *Terdege* weggelegd. Want mensen blijven van verhalen houden. Of die nu geschreven of verteld worden.

Verhalen raken en verbinden. Neem bijvoorbeeld de brief die Roelof Bisschop in *Terdege* aan zijn moeder schreef. Of de columns van Chris Stoffer. Het artikel over jonge mantelzorgers en het interview met oud-voorzitter van de Tweede Kamer Arib van gasthoofdredacteur Sophia Stoffer recent. Het interview met Marlies van der Staaij en Relinde Flach. Stuk voor stuk verhalen die de lezers erg waarderen.

De Live-uitzendingen, die zowel SGP als *Terdege* organiseren, zijn een waardevolle aanvulling en ondersteuning van de beide bladen. Kijkers raken op deze manier nog meer verbonden met hun volksvertegenwoordigers en hun favoriete magazines. En als er in de artikelen af en toe nog een vleugje humor bij komt kijken, blijven de lezers zowel *De Banier* als de *Terdege* graag uit de brievenbus halen.

Namens het hele team van *Terdege* wil ik de redactie van *de Banier* van harte Gods zegen toewensen op hun werk!

Iste jaargang

Donderdag 5 Mei 1921.

No. 1

„DE BANIER”

Orgaan van de Staatkundig Gereformeerde Partij in Nederland.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

f 1.— per jaar, per postwissel
of f 1.10 bij incasseering per post.

Advertentiën: 1—6 regels f 0.60; elke regel meer 10 ct.
in te zenden uiterlijk maandag voor den verschijfsdag
aan de administratie.

Redactie

Ds. G. H. KERSTEN te IERSEKE.

Bijdragen van Medewerkers en
Ingezonden stukken aan
Ds. G. H. Kersten.

Dit Blad verschijnt den 1sten Donderdag der maand

Adres der Administratie:

Ds. KIEVIET, te VEENENDAAL.

Aan de Lezers.

Sinds de oprichting der Staatkundig Gereformeerde Partij werd de wenschelijkheid uitgesproken van een eigen orgaan te bezitten; die wenschelijkheid werd sterker steeds gevoeld; werd *noodzakelijkheid*. De beginselen der partij eischen ontplooiing; de kiesverenigingen als zoovele leden van het lichaam der partij, behoeven gemeenschap met elkaar te oefenen;

wijting als 't moet? Ontveinzen we ons de gevaren niet. Hou vast aan 't beginsel. Wint ten met *inboeten* van heilige beginselen is verliezen. / We belijden in ons program, om in dit woord ter inleiding een zaak te noemen: „Vrouwenkiesrecht is in strijd met de roeping der Vrouw”. Dienovereenkomstig zullen we straks zonder vrouwen der stembus optrekken; misschien, ik zeg misschien, (want 't is naar

Ootmoed betaamt ons vooral bij het betreden der politieke erve. O, op die erve ligt zulk een schuld! En die schuld is *onze* schuld, of we 't weten willen of niet. Hoe hebben onze Vaders geklaagd over het droef verval van ons volk. En waar zijn we sinds de dagen van v. d. Groe e. a.? Achteruit gevlogen is ons volk!

Ons dreigen zulke schrikkelijke gevaren!

EEN EEUW LANG DE BANIER

EEN BEKNOPT HISTORISCH OVERZICHT

DOOR DR. E.G. (EWART) BOSMA
HISTORICUS EN SGP-RAADSLID IN RIJSSEN-HOLTEN

Vanaf het begin
tot 07-05-1941
en 03-08-1945
tot 21-09-1945

Ds. G.H. Kersten
hoofdredacteur

De eerste
foto's kwamen
rond 1930

21-09-1945 tot
28-02-1961

Ds. P. Zandt
hoofdredacteur

06-09-1923
Eerste keer kleur ter
gelegenheid van 25-jarig
regeringsjubileum van
Koningin Wilhelmina

28-04-1941 tot
03-08-1947

A. Kaptein
hoofdredacteur

Na het eeuwfeest van onze partij is er nu het eeuwfeest van ons partijorgaan *De Banier*. Honderd jaar lang heeft *De Banier* de achterban van de SGP voorzien van nieuws en opinievorming gebaseerd op de beginselen van de Staatkundig Gereformeerde Partij. In die honderd jaar is er veel gebeurd. Te veel om in slechts één artikel de revue te laten passeren. Dit artikel zal in kort bestek de ontwikkelingen in de achterliggende eeuw proberen te duiden. In een reeks van tien andere artikelen zal steeds een enkel decennium uit de geschiedenis van *De Banier* beschreven worden. Daarbij hanteren we de chronologie en beginnen we dus in 1921. Deze artikelen zullen verzorgd worden door drs. D. van Meeuwen, dr. W. Fieret en ondergetekende.

HET BEGIN

Al snel na de oprichting van de SGP in 1918 verkende men de mogelijkheden om een mededelingenblad van de eigen politieke en godsdienstige signatuur van de grond te krijgen. Voor zo ver de achterban een krant las was dit meestal een krant van antirevolutionaire signatuur. Vooral in Zeeland en Zuid-Holland las men *De Rotterdammer*. In de rest van het land las men vaak *De Standaard*. Het hoeft nauwelijks te verbazen dat het ontstaan van de SGP niet op bijval kon rekenen van de antirevolutionaire pers. De achterban van de SGP herkende zich veelal minder in de neocalvinistische religieuze en maatschappelijke opvattingen in *De Rotterdammer* en in *De Standaard*. *De Banier* begon in 1921 als het officiële partijorgaan van de SGP. Eerst was *De Banier* niet veel meer dan een wekelijks verschijnend mededelingenblad en bleef men voor het feitelijke nieuws nog aangewezen op andere bladen en kranten. *De Banier* voorzag vooral in opinievorming door middel van redactionele commentaren en de rubrieken

Parlementaire Kroniek, Buitenlandsch Overzicht en Stichtelijke Overdenking. In mei 1929 werd *De Banier* een echt dagblad en was daarmee niet meer alleen een partijblad.

Ds. G.H. Kersten was ook bij de oprichting van een eigen blad de drijvende kracht. Hij wenste een blad dat positief schreef over de SGP en het oude gereformeerde geluid zou vertolken zonder activistische Kuyperiaanse opvattingen. Ds. Kersten zette zich zeker in de eerste jaren nadrukkelijk af tegen de Anti-Revolutionaire Partij (ARP) en schuwde daarbij een stevige polemieek niet. Anderzijds was hij schatplichtig aan Kuyper en de ARP hetgeen wel blijkt uit het feit dat hij in tal van activiteiten Kuyper en de ARP imiteerde. Het kan dan ook nauwelijks op toeval berusten dat banier en standaard synoniemen zijn.

DE NAAMGEVING

De naamgeving is sowieso een interessante aangelegenheid. Tal van suggesties voor de naamgeving zijn geopperd, maar

het werd uiteindelijk toch *De Banier*. De naam is tevens een program. Men schaart zich achter of onder *de banier*. Ds. Kersten en de mannen van het eerste uur zagen hun politieke activiteiten in het kader van de strijd tussen geloof en on- en bijgeloof. Bovendien paste de naamgeving ook in de politieke cultuur van het interbellum. Politiek werd in die tijd vooral opgevat als een strijd tussen ideologieën en beginselen. Daar komt nog bij dat het politieke bedrijf in die tijd werd gedomineerd door zeer krachtige en autoritaire mannelijke leiders die vaak de metafoor van strijd en oorlog hanteerden.

De naam *De Banier* kon echter ook verbonden worden aan de Bijbelse boodschap. Voor ds. Kersten gold de geloofsbelijdenis

01-03-1961 tot
31-12-1968

Ir. C.N. van Dis
hoofdredacteur

01-01-1969 tot
14-03-1985

Ds. H.G. Abma
hoofdredacteur

14-03-1985 tot
11-01-1989

Ds. D. Slagboom
hoofdredacteur

05-07-1984
Eerste keer een
fotocover

'De HEERE is mijn banier'. Hij zag in het staatkundig gereformeerde geluid een banier die opgeworpen wordt in de strijd tegen het rijk van de vorst der duisternis. Juist door *de banier* van de waarheid van Gods Woord hoog te houden zou het staatkundig gereformeerde volk kunnen volgen in de strijd tegen valse en onchristelijke ideologieën. Zeker de eerste jaren van *De Banier* werd de strijd aangeboden met Rome en Moskou. De dreiging van het rooms-katholicisme werd veelvuldig aangewezen en bekritiseerd. Tevens werd de post betrokken tegen de antigodsdienstige Sovjet-Unie en het wereldwijd opererende communisme. Daarnaast zette de scribenten

in *De Banier* zich af tegen de ARP en in de jaren dertig tegen het opkomende fascisme en nationaalsocialisme.

VERBREDING VAN DE HORIZON

De SGP en *De Banier* waren vensters op de wereld voor een tot dan toe nauwelijks politiek en maatschappelijk actieve en bewuste achterban. In die zin hebben beide een belangrijke bijdrage geleverd aan de emancipatie van het bevindelijk gereformeerde volksdeel. Door *De Banier* te lezen raakte men bekend met de grote politieke thema's van die tijd en kreeg men een duidelijk omlijnd interpretatiekader mee. De politieke vraagstukken werden stevast belicht vanuit het staatkundig gereformeerde perspectief. Op die wijze werd de achterban gedisciplineerd in denken en politiek handelen. Langzamerhand ontstond er een staatkundig gereformeerd kader dat mede gevormd was door de artikelen in *De Banier*.

Zeker in de beginjaren werd er gezondigd tegen de journalistieke regel dat de weergave van de objectieve feiten gescheiden dient te worden van de interpretatie. Berichtgeving en commentaar liepen meer dan eens door elkaar. Ook de selectie van de nieuwsberichten was vaak veelzeggend. Er werd bijvoorbeeld erg veel aandacht besteed aan misstanden in het kamp van de Rooms-katholieke tegenstanders, zoals in de geruchtmakende zedenzaak te Oss van 1938. Daarnaast verschenen er veel alarmerende berichten over de christenvervolging in de Sovjet-Unie en de mogelijke commu-

nistische inmenging in ons eigen land. In de jaren dertig was er bijzonder veel commentaar op het crisisbeleid zoals dat door de diverse kabinetten Colijn (ARP) werd gevoerd.

Wanneer de argeloze lezer *De Banier* las kon zo maar de gedachte postvatten dat ds. Kersten een dominante positie in de Tweede Kamer innam. Zijn redevoeringen en bijdragen aan de debatten werden vaak integraal afgedrukt. De redactie besteedde bovendien veel aandacht aan ideologische botsingen tussen Kersten en de overige Kamerleden. In werkelijkheid speelde ds. Kersten een minder prominente rol in het politieke discours van het interbellum. Opvallend is dat het echt grote wapenfeit dat Kersten op zijn naam kon schrijven, namelijk de val van het eerste kabinet Colijn in de zogenaamde Nacht van Kersten (1925), relatief weinig aandacht kreeg in *De Banier*.

Voor de nieuwsgaring en de opinievorming door het bevindelijk gereformeerde volksdeel was *De Banier* onmisbaar geworden, zeker nadat in 1929 *De Banier* een dagblad was geworden. De redactie nam veel binnenlands en buitenlands nieuws rechtstreeks over van de diverse persbureaus. Het redactionele commentaar, de meditatieve teksten en de Kamerbijdragen zorgden voor de inkleuring van het nieuws. In de eerste decennia droeg ds. P. Zandt ook het nodige bij aan de blikveldverbreding van de gezindte door wekelijks een Buitenlandsch Overzicht te bieden. Daarmee

verschafte hij de achterban een venster op de rest van de wereld en de internationale politieke ontwikkelingen.

DONKERE JAREN

Na aanvankelijke welwillendheid ten opzichte van het fascisme en nationaalsocialisme keerde *De Banier* zich tegen de nazileer en de Nationaal-Socialistische Beweging (NSB). De diverse scribenten benadrukten de grote kloof die er gaapte tussen de beginselen van de SGP en de NSB. Met zorg werden de ontwikkelingen in Nazi-Duitsland gevolgd en beschreven. Tijdens de bezetting gaf ds. Kersten aanvankelijk te veel blijk van defaitistische opvattingen: Kersten ontmoedigde in het begin van de bezettingstijd het verzet tegen en de onderwerping aan Gods oordelen. Hij zag in de Duitse overheersing de straffende hand van God vanwege de zonden van het vaderland. Ondanks zijn afwijzing van het nazisme en zijn latere (impliciete) steunverlening aan het verzet, kwam hem dit na de oorlog duur te staan. Hij werd uit de Tweede Kamer gezuiverd en verloor bovendien zijn accreditatie als erkend journalist. Ondanks zijn protest tegen de gang van zaken heeft hij zichzelf nooit kunnen rehabiliteren. Tijdens de bezetting speelde ene A. Kaptein een zeer bedenkelijke rol in de redactie van *De Banier*.

DE PERIODE METEEN NA DE OORLOG

Na de bezetting verscheen *De Banier* weer als vanouds, maar het duurde tot 3 augustus 1945 voordat het eerste nummer weer verscheen. De bedoe-

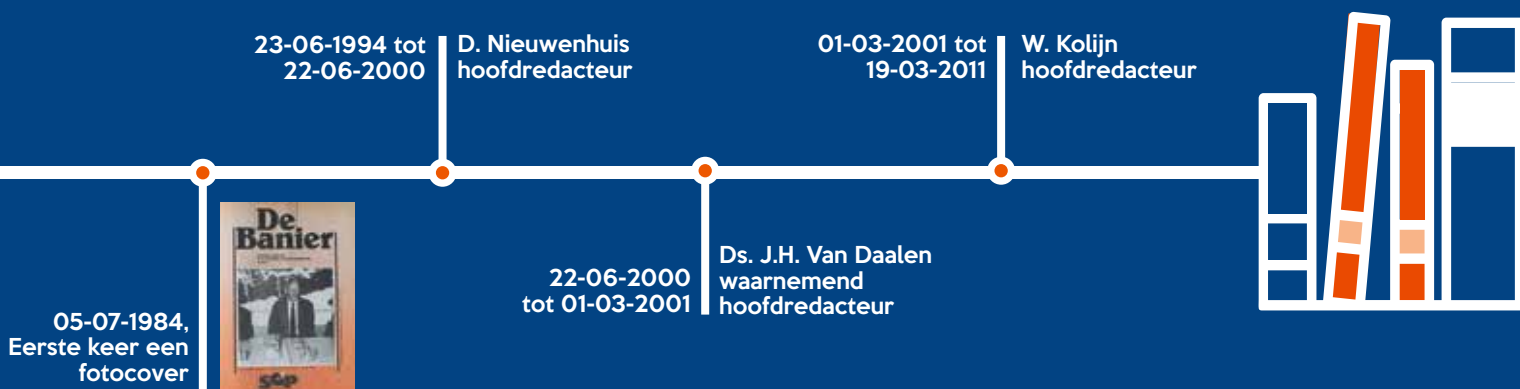
ling was dat er weer als dagblad zou verschijnen, maar de tijdelijke weekuitgave ging uiteindelijk niet meer terug naar de dagelijkse frequentie. Met name in de antirevolutionaire pers werd schande gesproken van de herverschijning van het blad. Vooral ds. Zandt heeft gepoogd *De Banier* weer uit het slop te trekken en begon een steeds bepalender rol te spelen. In die zin was de overgang van de vooroorlogse *Banier* naar de naoorlogse vloeiend. Het is vooral de verdienste van Zandt geweest dat hij gezorgd heeft voor de continuïteit en herkenbaarheid van *De Banier* bij de achterban. Veel thema's van voor de oorlog duiken in de tweede helft van de jaren veertig en de jaren vijftig weer op, zij het dat de fronten iets verschoven waren. De internationale context van de Koude Oorlog zorgde voor een nog duidelijker afkeer van het communisme. Rome werd langzamerhand minder belangrijk in de berichtgeving. Wat zeker hetzelfde bleef was de voortdurende oproep om terug te keren tot de beginselen van de Reformatie. Land, volk en overheid werden keer op keer herinnerd aan de plicht om Gods goede geboden te houden want alleen daarop kan zegen rusten.

VERDERE PROFESSIONALISERING

Langzamerhand verschoof ook de focus van *De Banier* van een dagblad naar het officiële partijorgaan van de SGP. Nadat *De Banier* wekelijks en niet meer dagelijks verscheen, kreeg de politieke duiding de overhand boven de journalistieke activiteiten. *De Banier* werd nog nadruk-

kelijker dan voorheen de spreekbuis van de partij richting de achterban. In het blad verantwoordde het partijkader zich ten opzichte van de leden en lezers over het gevoerde beleid en de ingenomen standpunten. Daarnaast probeerde de SGP de opinievorming met betrekking tot de toenmalige politieke en maatschappelijke vraagstukken te beïnvloeden. Het politiek leiderschap en de functie van hoofdredacteur van *De Banier* werden in de tijd van ds. H.G. Abma gescheiden. Het Kamerlidmaatschap en partijleiderschap werden steeds veeleisender zodat het ondoenlijk was om ook nog de redactie van het blad ter hand te nemen. Ir. H. van Rossum nam bij zijn aantreden als partijleider (1981) deze taak dus niet over van dominee Abma. Dominee Abma behield de taak van hoofdredacteur voor de tijd dat hij ook partijvoorzitter was. Voortaan was het hoofdredacteurschap vooral een taak van de partijvoorzitter. De doorgaande professionalisering in de samenleving beïnvloedden ook de SGP en *De Banier*.

Tegen de achtergrond van de roerige jaren zestig en zeventig was de oproep om terug te keren tot de oude paden des te noodzakelijker. Individualisering, de consumptiemaatschappij en de ontkerkelijking met alle bijkomende on-Bijbelse praktijken en opvattingen noopten tot een duidelijke stellingname. De SGP en daarmee *De Banier* kwamen steeds meer in een isolement terecht. In de loop van de tijd breidde de partijorganisatie zich steeds verder uit. In *De Banier* kwam dat tot uiting door een

VGS FELICITEERT ALLE BETROKKENEN VAN HARTE MET HET 100-JARIG JUBILEUM VAN DE BANIER!

De VGS is belangenbehartiger, partner en adviseur voor het christelijk-reformatorisch onderwijs

SINDS 1921

VGS 100 JAAR

'duidelijk advies
voor het MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

PARTICULIEREN

| ZZZP

| MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60
Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergh.nl - kantoorvandenbergh.nl

homekeukens

★★★★★ Wij scoren een 9,4!

🏠 Kies uw keuken bij u thuis

Nederland kleurt steeds meer **oranje**.

En dat is goed nieuws! Want net als de SGP gaat HomeKeukens voor kwaliteit en stabiliteit. Ook een prachtige keuken kopen bij een familiebedrijf? Aarzel dan niet langer en maak een afspraak voor een vrijblijvend adviesgesprek bij u thuis. Gewoon bij u aan de keukentafel. Veilig, en wel zo vertrouwd!

Onze klanten zijn erg blij met de **unieke service** die wij bieden. Wij scoren gemiddeld zelfs een 9,4! U leest alle reviews op:

homekeukens.nl/klanterervaringen

Vragen? Bel 085 - 1044 552

Al meer dan
2.500
homekeukens

toenemend aantal rubrieken gelieerd aan één van de partijgeledingen. Naast Vorming en Voorlichting kregen het wetenschappelijk instituut (Guido de Bres Stichting) en de SGP-Jongeren nadrukkelijk een plaats.

Kort voor de eeuwwisseling (10 juni 1999) werd een nieuwe populaire en veelgelezen rubriek begonnen: de Haagse propjes, geschreven door persvoorlichter Menno de Bruyne. Met onderkoelde humor en snaakse typering beschrijft hij de politiek actualiteit en vermaakt hij het lezerspubliek. Daar waar eerst de zelfrelativering in *De Banier* ver te zoeken was, is de SGP nu zelfbewust genoeg om ook zichzelf kritisch te beschouwen en om zichzelf en anderen te kunnen lachen.

SLOT

Natuurlijk is het onbegonnen werk om in enkele bladzijden de hele geschiedenis van *De Banier* uit de doeken te doen. Er zou nog zo veel meer opgemerkt kunnen worden. Tal van aspecten, zoals de redactionele organisatie, de drukkers en de vormgeving zijn in dit artikel niet eens aan de orde geweest. Het is ook ondoenlijk om de inhoudelijke ontwikkeling van een eeuw *De Banier* in slechts 2000 woorden te vangen. Daarom komen we in de volgende nummers iedere keer met een overzicht van een decennium *De Banier*.

Veel mag er dan in de loop van de afgelopen eeuw zijn veranderd, nog steeds geldt echter dat de SGP zich schaarde rond en om *De Banier*. ◀

19-03-2011 tot
12-09-2018

M.F. Van Leeuwen
hoofdredacteur

09-11-2019 tot
16-01-2021

M.F. Van Leeuwen
hoofdredacteur
als interim voorzitter

12-9-2018 tot
09-11-2019

P.A. Zevenbergen
hoofdredacteur

16-01-2021
tot heden

D. Van Meeuwen
hoofdredacteur

DE POSITIE VAN HET POLITIEKE LEDENBLAD

DOOR BJORN VAN DEN BRINK EN GERRIT VOERMAN
DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN & RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

Na het honderdjarig bestaan van de SGP in 2018 kan ook het partijblad *De Banier* zijn eeuwfeest vieren. Niet alleen de partij, maar ook haar ledenorgaan is daarmee uniek in de Nederlandse politiek. Alle andere in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen dateren van na de Tweede Wereldoorlog en hun ledenbladen zijn vaak van naam veranderd – doorgaans geen goed teken – of (bijna) verdwenen.

Dit artikel gaat over de veranderende positie van ledenbladen in de afgelopen eeuw. Waar zij lange tijd een cruciale rol speelden in de 'morele gemeenschap' waarvan de partij onderdeel was en in de communicatie tussen partij en ledenaanhanger, zijn ze ingehaald door media als televisie en internet.

In het eerste nummer van *De Banier* – met als ondertitel 'Orgaan van de Staatkundig Gereformeerde Partij in Nederland' – zette hoofdredacteur en SGP-oprichter ds. Gerrit Hendrik Kersten uiteen waarom een ledenblad 'nood-

zakelijk' was. Als eerste noemde hij de bevordering van de gezamenlijke zin bij de achterban van de nieuwe partij. De kiesverenigingen en hun leden moesten in de kort daarvoor tot stand gekomen SGP met het ledenblad tot een bezielend verband worden gesmeed. Tegelijk wilde hij in de kolommen antwoord geven op veelgestelde vragen. Daarmee kreeg het blad ook een voor de gezamenlijke vorming essentiële socialisatiefunctie, die verder ging dan alleen die vragen. "De beginselen der partij eischen ontplooiing", zo schreef Kersten, en ook daarvoor was het blad nodig. Met het

uiteenzetten van de grondslag en het beantwoorden van concrete vragen gaf *De Banier* richting aan de principiële en politieke opvattingen binnen de nog jonge SGP en bevorderde het blad daarmee het gezamenlijke gevoel, al verscheen het niet dagelijks.

ELKE PARTIJ HAD HAAR BLAD

In het verzuilde Nederland aan het begin van de twintigste eeuw hadden de meeste in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen hun eigen dagbladen. De Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP) bezat *Het Volk* en de Communisti-

sche Partij in Nederland (CPN) *de Tribune*. Zij werden financieel gesteund door de sociaaldemocratische vakbeweging respectievelijk de Sovjet-Unie. De kleine links-liberale Vrijzinnig-Democratische Bond (VDB) wist met behulp van enkele kapitaalkrachtige partijgenoten het dagblad *Land en Volk* uit te geven, maar kon dat niet lang volhouden. *De Standaard* en *De Nederlander* waren formeel geen eigendom van de protestants-christelijke Anti-Revolutionaire Partij (ARP) en Christelijk-Historische Unie (CHU), maar wel nauw aan hen gelieerd. De Rooms-Katholieke Staatspartij (RKSP) en de Liberale Staatspartij (LSP) hadden geen eigen kranten, maar wisten zich wel gesteund door dagbladen als *De Volkskrant* – eigendom van de katholieke vakbeweging – en *de Maasbode* respectievelijk *de Nieuwe Rotterdamsche Courant* en het *Algemeen Handelsblad*.

“ELKEN DAG HEBBEN
WIJ DE GELEGENHEID
OM DE BEGINSLEN
(...) TE VERBREIDEN EN
TE VERDEDIGEN.”

GEMEENSCHAPSVORMING

Een eigen krant was van groot belang voor het proces van gemeenschapsvorming, aldus Abraham Kuyper, de oprichter van de ARP en eerder *De Standaard*. “Immers, wie een dagblad leest, weet, hoe op datzelfde oogeblik door duizenden anderen op dienzelfden avond of op dienzelfden morgen in hetzelfde vaderland gelijke toespraak van het blad wordt afgelezen, en hoe daardoor ook dezelfde aandoeningen bij hen worden gewekt, dezelfde gedachten ook bij hen insluipen, en dezelfde overtuiging ook bij hen wordt aangekweekt.” Ook al moest Kersten niets van Kuyper hebben, op dit punt was hij het wel met

hem eens. Op 21 mei 1929 werd *De Banier* een dagblad. Personeel en financieel waren het SGP-hoofdbestuur en de krant met elkaar verbonden. Zo werd partijvoorzitter Kersten hoofdredacteur. In het eerste nummer schreef Cor van Dis sr. in de lijn van Kuyper: “Wij behoeven nu geen week meer te wachten, maar elken dag hebben wij de gelegenheid om de beginselen der vaderen, die ook voor onzen tijd nog gelden, te verbreiden en te verdedigen.”

MODERNISERING SAMENLEVING

Na de Tweede Wereldoorlog hadden de financieel dan wel formeel met de partijen verbonden kranten hun langste tijd gehad. *De Standaard* en *de Nederlander* verdwenen van het toneel. *Het Volk* werd *Het Vrije Volk*, maar nadat de band met de PvdA in 1967 werd doorgesneden was het snel met de krant afgelopen. Alleen *De Waarheid*, het dagblad van de CPN, hield het tot 1990 vol. *De Banier* kwam na de nodige strubbelingen vanwege haar – uitvoerig door historicus Wim Fieret beschreven – rol tijdens de oorlog in 1945 terug als weekblad. De meeste politieke partijen hadden nu doorgaans wekelijks verschijnende ledenbladen. Vanaf de jaren 60 begon hun verschijningsfrequentie echter gestaag af te nemen. Door de voortschrijdende modernisering en individualisering van de samenleving erodeerden de zuilen. Gevolg was een structurele daling van het ledental van de grote partijen, zij het met een tijdelijke opleving in de jaren 70 en vroege jaren 80. Het regelmatig uitbrengen van een ledenblad voor een slinkende groep leden was financieel niet langer haalbaar. Bovendien bood de opkomst van de televisie de partijen nieuwe mogelijkheden om de achterban kennis te laten nemen van hun opvattingen en hun politici. Dat gold tegen de eeuwwisseling ook voor internet: via websites en digitale nieuwsbrieven konden de partijen goedkoop en zonder tussenkomst van journalisten hun achterban van informatie voorzien. Het gevolg was dat ledenbladen steeds minder frequent en vaak onregelmatig verschijnen – of alleen in digitale vorm, waarvoor GroenLinks in 2015 koos.

De reformatorische zuil – waarvan de SGP de politieke spreekbuis is – heeft haar samenhang meer weten te bewaren, mede door haar principiële afwijzing van het gebruik van radio en televisie. In de communicatie met haar achterban heeft de SGP van die media van oudsher geen gebruik willen maken. Rond de eeuwwisseling kwam daarin geleidelijk aan verandering; in 2005 kregen staatkundig-gereformeerde politici meer ruimte om mee te werken aan radio- en televisieprogramma's. Daarvoor al, in 2000, was de SGP met een eigen website begonnen. De centrale rol die *De Banier* altijd juist vanwege die afkeuring van de moderne media in de communicatie tussen partij en achterban had gespeeld, werd daardoor minder. Die spilpositie was al afgenomen met de komst van het geestverwante *Reformatorisch Dagblad* in 1971, dat uitgebreid vanuit staatkundig-gereformeerd perspectief over de politiek berichtte. Dit alles leidde ertoe dat *De Banier* vanaf 1982 één keer in de twee weken ging verschijnen en vanaf 2013 nog tien keer per jaar. Het belangrijkste communicatiemiddel met de achterban is het ledenblad al lang niet meer, ook niet binnen de SGP. Het levert ook geen bijdrage meer aan gemeenschapsvorming zoals men dat destijds zag. Toch lijkt het ledenblad van de SGP nog altijd in een behoefte te voorzien. ◀

Gebruikte literatuur

M. Broersma en J.W. Koopmans, red., *Identiteitspolitiek. Media en de constructie van gemeenschapsgevoel* (Hilversum 2010)
W. Fieret, *De Staatkundig Gereformeerde Partij 1918-1948. Een bibliocratisch ideaal*. (Houten 1990)
Frank van Vree, *De Nederlandse pers en Duitsland, 1930-1939. Een studie over de vorming van de publieke opinie* (Groningen 1989)

MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

Onze advocaten staan voor *vakkundige, resultaatgerichte en persoonlijke* dienstverlening.
Het zijn specialisten op hun rechtsgebied en ze staan voor uw zaak.

U kunt ons raadplegen bij geschillen maar -nog beter- ook ter voorkoming daarvan.
Recht op het doel af.
Recht door zee.

Moree Gelderblom Advocaten, aangaan!

Kantooradres: Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

Hoe *lief* hebt ú de zondag?

Wij beschouwen de zondag als een rijke zegen. We zouden, uit eerbied voor Gods instellingen, de rustdagviering graag op alle terreinen van het leven in ere hersteld zien. Daarom zien wij het als onze taak en roeping om onze medemens te wijzen op het gebod van de Heere inzake de wekelijkse rustdag.

Word vandaag nog lid en geef zo blijk dat u de doelstelling van de vereniging onderschrijft en de zondagsrust en zondagsheiliging u alles waard is. Al vanaf 1 euro per jaar bent u lid van onze vereniging! U kunt zich opgeven via info@verenigingzondagsrust.nl of door te bellen naar (0317) 61 43 98. Ons kantoor is bereikbaar op werkdagen tussen 9.00 en 16.00 uur.

In *de Banier* verschijnen regelmatig artikelen vanuit verschillende 'SGP-geledingen'. Iedere geleding heeft haar eigen taak binnen de partij. Maar hoe goed kent u de geledingen nu werkelijk? In deze rubriek stellen wij hen de volgende drie vragen: Wie zijn jullie, wat is jullie functie binnen de partij, en hoe communiceren jullie naar de leden?

EUROFRACTIE

De SGP streeft naar méér Bijbelse waarden en iets minder Europese invloed. De beste plek om dit in praktijk te brengen? Dat is uiteraard in het hart van de Europese democratie: het Europees Parlement.

Al sinds 1984 praat, denkt en stemt de SGP in het Europees Parlement. Na Leen van der Waal en Bas Belder is nu Bert-Jan Ruissen "onze man in Brussel". Met een team van acht medewerkers laat hij er de christelijke stem horen. En staat op de rem als Brussel onnodig bevoegdheden of budget wil bemachtigen. In de seculiere en uitdijende EU-bubbel is dat tegengeluid hard nodig!

Afstemmen, dan stemmen. Overleg met andere geledingen versterkt het SGP-standpunt. Ons geluid klinkt krachtiger als het alle niveaus klinkt. In Brussel, Den Haag of elders: de kiezer weet waar de SGP voor staat.

"Brussel" lijkt ver weg. Maar de SGP Eurofractie is steeds dichtbij. Het Eurofractie-kantoor in Krimpen aan den IJssel houdt regelmatig een spreekuur. Actuele informatie meldt Bert-Jan Ruissen op vele sociale media, zijn nieuwsbrief en in *De Banier*. Wie belt of mailt, krijgt zeker antwoord!

Wilt u meer weten over het werk van de eurofractie?
Ga naar eurofractie.sgp.nl ◀

PLAATSELIJKE KIESVERENIGING BARNEVELD

Wij zijn een kiesvereniging die is opgericht in 1925. Wellicht is het grote aantal stemmen op de SGP tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 1 juli 1925 de aanleiding geweest om ook in Barneveld een SGP-kiesvereniging op te richten. In *"De Banier"* werd op 6 augustus 1925 een bericht geplaatst dat deze kiesvereniging was opgericht. In later jaren zijn in de gemeente Barneveld nog 4 kiesverenigingen opgericht in diverse andere dorpen. Het totale aantal SGP-leden in de gemeente Barneveld ligt rond de 1.500.

PKV Barneveld ligt in provincie Gelderland en participeert in de Provinciale Afdeling. Daarnaast zijn we actief om goede voorstellen, moties en amendementen in te dienen, bijvoorbeeld op een concept verkiezingsprogramma. In Barneveld houden we als regel twee formele ledenvergaderingen per jaar en proberen we eens per jaar een informelere vergadering op een 'alternatieve' locatie te houden, denk dan bijvoorbeeld aan een nieuwe bedrijf in onze gemeente waar een van onze leden de eigenaar van is. De eigenaar kan dan voor de pauze een korte presentatie geven van zijn bedrijf waarna er tijdens de pauze een rondleiding door het bedrijf gegeven wordt. Om jongeren vroegtijdig bij de SGP te betrekken worden alle groep 8 leerlingen van onze scholen uitgenodigd voor een debat tussen scholieren in de raadzaal. ◀

PROVINCIALE AFDELING ZEELAND

Het bestuur van de Provinciale afdeling Zeeland heeft acht bestuursleden die verspreid wonen in de mooie provincie Zeeland. Zij komen vanuit verschillende kerkelijke stromingen. De laatste jaren hebben we in het bestuur bewust naar verjonging gezocht en ook gevonden. We hebben bestuurlijke verantwoording voor de SGP Statenfractie, de SGP Waterschap Algemene Vergadering en de Dagelijks Bestuursleden.

Wij hebben in de jaren dat er geen statenverkiezingen zijn, twee tot drie bestuursvergaderingen per jaar. In het jaar van de staten verkiezingen is het duidelijk drukker, onder andere

voor de Selectie Advies Commissie. We hebben elk voorjaar een ledenvergadering waar alle SGP Plaatselijke - en Gemeentelijke Kies Verenigingen uitgenodigd worden. De laatste ledenvergaderingen hebben we op een bedrijfslocatie gedaan met daaraan gekoppeld een bedrijfsrondleiding. Dit was zeer succesvol met een overweldigende belangstelling.

Bestuursleden zijn vertegenwoordigd in de permanente campagne commissie van de Statenfractie. Alle bestuursleden bezoeken per jaar meerdere fractievergaderingen en een Statenvergadering. Regelmatig hebben we contact met het bestuur

van SGP Plaatselijke - en Gemeentelijke Kies Verenigingen over lokale onderwerpen en potentiële, toekomstige kandidaten.

Wij communiceren naar de SGP leden middels de permanente campagne van de SGP Statenfractie. Ook doen we rechtstreeks e-mail naar de leden onder andere einde jaar.

Wilt u meer weten over de plaatselijke kiesvereniging of provinciale afdeling bij u in de buurt?

[Ga naar sgp.nl/lokaal](http://sgp.nl/lokaal) ◀

SGP INTERNATIONAAL

Wij zijn SGP-Internationaal. SGP-I houdt zich bezig met het organiseren van politieke trainings- en vormingsactiviteiten in het buitenland en onderhoudt internationale contacten op thema's die voor de SGP belangrijk zijn. Ook wil SGP-I dit internationale netwerk uitbreiden. De stichting poogt met haar activiteiten en de expertise binnen de SGP een bijdrage te leveren aan de christelijke politiek wereldwijd.

Binnen de partij bundelt SGP-I de internationale kennis van de verschillende SGP-geledingen door middel van een werkgroep, waarin alle partijgeledingen vertegenwoordigd zijn.

SGP-I is te volgen op Twitter: @SGPInt. Ook hopen we via *de Banier* regelmatig iets van ons te laten horen.

Meer informatie over SGP-I?

[Ga naar sgp.nl/internationaal](http://sgp.nl/internationaal) ◀

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOOR DE SGP

De Guido de Brès-Stichting ofwel het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP, wordt gedreven door de overtuiging dat Bijbelse waarden en normen van richtinggevende betekenis zijn voor politiek, samenleving en burgers. Niet alleen lang geleden, maar ook vandaag nog.

Vandaaruit ziet ze het als haar roeping om die waarden en normen steeds weer in herinnering te roepen en onder woorden te brengen op een wijze die hun blijvende betekenis in het publieke debat helpt zichtbaar te maken. Met het oog daarop verrichten we onderzoek en bevorderen we bezinning op actuele onderwerpen.

We doen dat door middel van boek-publicaties, lezingen, ons kwartaalblad Zicht Magazine, onze jaarlijkse Guido Academie, cursussen voor bestuurders, en deelname aan discussiebijeenkomsten.

Het Wetenschappelijk Instituut fungeert in de praktijk veelal als een positief-kritische buitenboordmotor van de partij. Vanwege haar studiekarakter staat ze wat meer op afstand van de alledaagse hectiek die het alledaagse politieke gebeuren vaak kenmerkt. Daarmee hoopt ze aan actuele discussies de benodigde historische en theoretische diepgang mee te geven. Op die manier ontstaat

soms een verrassend perspectief dat bijdraagt aan de interne discussie die ook de SGP gelukkig vaak kenmerkt.

Op die manier hoopt het Instituut bij te dragen aan het broodnodige inzicht om tot zinvolle bijdrage aan het maatschappelijke en politieke debat en bijbehorende besluitvorming te komen.

Wilt u meer informatie over Zicht Magazine of overige activiteiten van het WI? Ga naar wi.sgp.nl ◀

SGP JONGEREN

SGP-jongeren is met duizenden leden een van de grootste Politieke Jongeren Organisaties (PJO) van Nederland. Met wortels die teruggaan tot 1934 mag zij zich met recht de oudste PJO van Nederland noemen.

SGP-jongeren zijn tussen de 11 en de 28 jaar en zetten zich in voor het betrekken en vertegenwoordigen van jongeren bij de politiek. Hiervoor beschikken we over ongeveer 200 vrijwilligers op lokaal of landelijk niveau. We doen ons werk vanuit onze Christelijke visie en het geloof dat Bijbelse waarden goed zijn voor iedereen. De belangrijkste bezigheden van SGPJ zijn het organiseren van politieke bijeenkomsten, het debatteren met jongeren van andere politieke partijen en het vertegenwoordigen van jongeren binnen de SGP.

Om onze leden te bereiken geven we twee ledenbladen uit: de *KLIK* en *In*

Contact. Daarnaast is SGP-jongeren actief op diverse social media zoals Twitter, Instagram en Facebook. Ook treden we regelmatig op in landelijke media zoals kranten, magazines en radio- en Tv-programma's.

Wil jij meer weten over deze mooie jongerenorganisatie? Ga dan naar sgpj.nl ◀

De Banier Reisproces

Het reisproces van De Banier is ook op videobeeld vastgelegd. Bekijk deze video via ons YouTubekanaal

Redactie

De redactie zet per half jaar de grote lijnen uit en bepaalt de koers van het partijblad. De kaders worden bepaald en de belangrijke thema's voor dat half jaar worden vastgesteld.

Ontwerp

De ontwerper bedenkt, samen met de redactie, een raamwerk voor de vormgeving en een indeling bij de ideeën en rubrieken die we hebben om de lezer zo'n goed mogelijk ledenblad toe te sturen. Dit proces herhaalt zich eens in de zoveel jaren, of bij bijzondere gelegenheden, zoals dit jubileum.

Redactie

De redactie bedenkt samen met de communicatieafdeling op het partijbureau via een brainstorm wat de inhoud van een Baniereditie gaat worden. De communicatieadviseur die zorgdraagt voor het partijblad zet alles in werking. Vaste auteurs krijgen hun opdracht. Thema-auteurs worden gevraagd om een bijdrage. Interviews worden afgenomen. Kortom: de politieke wereld wordt zo goed mogelijk vertaald voor de gemiddelde Banierlezer. De genoemde adviseur communicatie verzorgt vervolgens ook de eindredactie.

Opmaak

Op de opmaakafdeling (dtp) van drukkerij De Groot zetten grafisch vormgevers alles netjes in elkaar. Dat betekent dat de vaste rubrieken worden ingepast in het bestaande raamwerk en dat tijdelijke rubrieken in een daarop aansluitende lay-out worden opgemaakt om de lezers een aantrekkelijk en herkenbaar SGP-orgaan aan te bieden.

Archief

Elke Banier blijft bewaard in het nationaal archief. De recentere exemplaren zijn na te bestellen op SGP.nl. Door digitalisering is De Banier nu ook (met een bewuste vertraging) terug te lezen via Digibron.nl (1945 - heden). De alleroudste exemplaren zijn ook nog te raadplegen via Delpher.nl (1921-1941 en 1947-1960).

Lezer

Na alle voorgaande inspanningen is De Banier op zijn bestemming: bij de lezer. De een houdt het bij het lezen van een enkele rubriek, of het bekijken van de foto's, de ander spit hem van voor tot achter door. Het oudste visitekaartje van de SGP krijgt ook na 100 jaar nog een rol om mensen aan de SGP te binden en de Bijbelse waarden waar de SGP voor staat aan onze lezers over te dragen.

Bezorger

De rayonhoofden van Erdee Media Groep brengen de pakketten naar de uitgifteadressen waar de bezorgers hun wijk starten. Tien keer per jaar laten ze De Banier in de brievenbus van onze lezers belanden.

Distributie

Erdee Distributie en Verloop Drukkerij in Alblasserdam werken sinds 2013 samen om verschillende bladen uit onze gezindte gebundeld te verzenden. Daarom krijgen veel van onze lezers De Banier samen met hun andere bladen in één pakketje aangeleverd.

Drukkerij en binderij

Als de eindredacteur van de redactie de opge maakte Banier gecontroleerd en goedgekeurd heeft, gaat het bestand naar de drukkerij. Bij de drukkerijafdeling van De Groot wordt dat ene bestand ruim 20.000 keer afgedrukt. Het pakket papier gaat naar een binderij. Daar worden de losse bladen op elkaar gelegd, gevouwen en geniet. Nadat het restpapier er netjes is afgesneden, belanden De Banieren in dozen die op weg gaan naar de distributeur.

“SORRY, MAAR WE HEBBEN MENNO NIET AAN EEN LIJNTJE”

EEN GESPREK MET DE SCHRIJVER EN ZIJN HAAGSE PROPJES

Het is de Banierredactie al meerdere keren ter ore gekomen: er is een aantal bijzondere categorieën Banierlezers. Ze vallen op door hun eigenaardige leesgewoonten. Je hebt bijvoorbeeld de categorie die zo vertrouwd is met de Hebreeuwse taal dat ze ook de Nederlandse uitgave van *De Banier* van achteren naar voren gaan lezen. De voorliefde voor bepaalde Joods-culturele gebruiken kunnen wij heus wel waarderen, maar we worden wel geprikkeld als dat type lezers al na enkele bladzijden stopt. Om een of andere reden komt deze categorie niet voorbij de laatste rubriek: ‘Haagse propjes’.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

De tweede bijzondere soort zou je de ‘Menno-nieten’ kunnen noemen. Niet de mennonieten dus, maar de ‘Menno-nieten’. Ze pakken *De Banier*, zijn er zich zeer wel van bewust dat op de achterste bladzijden Haagse propjes van Menno de Bruyne te lezen zijn, maar ze lezen het blad vervolgens heel bewust vanaf de kant van de inhoudsopgave. Ze zijn ook niet van plan om door te lezen zodra *De Banier* met Menno op de proppen komt. Die Menno bakt ze bruin en daarom, zo lijken ze te denken, lezen we Menno niet.

We zijn in het achterkamertje van de SGP aangekomen. Het is de locatie waar Menno de Bruyne kantoor houdt en ‘het fort verdedigt’ tijdens het meireces van de Tweede Kamer. De bekende voorlichter die vandaag speciaal zijn koeienstropdas heeft omgeknoopt, vertelt over de bijzondere haat-liefdeverhouding die SGP-leden met zijn rubriek en stijl kunnen hebben. Al in de vorige eeuw (zelfs het vorige millennium) waar-schuwde Menno de Banierlezers al. “Even is overwogen om de nieuwe rubriek ‘Haagse hopjes’ te noemen, vernoemd

naar de bekende Haagse lekkernij, maar omdat de inhoud niet altijd zo zoet zal smaken als hopjes, is gekozen voor propjes.”

HET BEGIN

Voordat we het over de beroemde en beruchte Propjes gaan hebben, komen we eerst nog langs het begin van Menno’s Haagse tijd. “In 1984 was er behoefte aan een voorlichter bij de SGP-fractie in Den Haag. Daar hoorde ook het schrijven voor *De Banier* bij. Op dat moment was een van de beleidsmedewerkers ook eindredacteur van *De Banier*. Maar al die taken kon hij onmogelijk blijven combineren. Toen werd ik dus in juni 1984 aangenomen. Ik belandde op een prachtige, stijlvolle hoekkamer met uitzicht op het Mauritshuis, als ik tenminste om een kast heen keek. Er stond nog wel een klein tafeltje voor me. Ook werd er een stoel ergens vandaan gehaald. En daar zat ik dan, achter een oude oerdegelijke typemachine van het merk Adler. ‘Of ik ook nog een kast nodig had?’ ‘Ja, dat zou wel handig zijn. Dan kan ik mijn spullen tenminste netjes kwijt.’ Op

vergaderdagen van de Tweede Kamer zat ik er met nog vier medewerkers, maar dat duurde niet lang. In 1986 kwam Wim Kok, de latere minister-president, en die zou de kamer in z’n eentje betrekken. Wij moesten verhuizen.”

REDACTIETIJD

“Het schrijven voor *De Banier* stond in die tijd onder eindredactie van Danker Roozmond. Hij gaf me veel vrijheid, want hij was al lang blij dat hij een belangrijk deel van de zorg voor *De Banier* aan mij kon overlaten. Zelf hield hij zijn rubriek Parlementair logboek nog wel, maar de meeste kopij kwam nu bij mij vandaan. Als je in Den Haag werkt, zit je nu eenmaal dicht op nieuwswaardig materiaal. Gemakkelijk was het overigens niet, want in die tijd e-mailde je niet, nee, het ging allemaal per post. Nou, dan weet je het wel: als je de kopij op vrijdag op tijd postte, liep je het risico dat het op maandag nog niet bij de drukker was. Als de post dan vertraging had, kon je de hele tekst op dicteersnelheid via de telefoon gaan voorlezen. Aan de andere kant van de lijn tikte de typiste van de

ONBEGRENSD IN LOGISTIEK

Al ruim 100 jaar realiseren wij logistieke oplossingen. Degelijk, hardwerkend en veelzijdig. Van verhuizingen op de Veluwe en daarbuiten tot transport in de Benelux en naar Duitsland en Frankrijk. En ons zeer moderne distributiecentrum voorziet in elke opslagvraag. Welke oplossing zoekt u?

Transport

Warehouse

Verhuizingen

Koningsbergenweg 7 | Barneveld | T 0342 - 405 405 | W reenen.nl

Broekhuis feliciteert de Banier met 100 jaar partij inspiratie!

Met ons totaal mobiliteitsaanbod willen wij u plezierig en zorgeloos laten autorijden. Of u nu een zakelijke of particuliere klant bent, of u nu een auto huurt, leaset of koopt. Met onze totaaloplossing doen wij er alles aan om onze ambitie 'alles voor een enthousiaste klant' waar te maken.

Kom langs
of kijk op broekhuis.nl

drukkerij het dan uit. Wat een gezanik was dat altijd!"

'ASSOCIATIEF DIER'

De vreugde van het schrijven zit bij Menno natuurlijk mede in het spelen met de taal. Toepasselijke taalvondsten en pakkende perspectieven komen boven-drijven door wat Danker Roozmond bij Menno omschreef als: "Je bent een associatief dier." Bij alles wat je dan hoort en leest en ziet, zoekt je brein meteen de verbanden en vooral de opmerkelijke en grappige verbanden. Dat gaat bij zulke mensen gewoon vanzelf en daarom herkent Menno zich er zeker in. In een hoog tempo koppel je het ene aan het andere onderwerp. Dat geeft vaak verrassende gezichtspunten. Precies de ingrediënten die nodig zijn voor: Haagse propjes.

HAAGSE PROPJES

Op 10 juni 1999 verscheen de eerste aflevering van Haagse Propjes en sinds die tijd zijn ze nauwelijks weg te denken uit *De Banier*. Als Menno door de wandelgang van de SGP loopt, kunnen zijn collega's regelmatig zien waar hij mee bezig is. Staat Menno's gezicht zorgelijk, dan zijn er waarschijnlijk kreukels in het SGP-blazen die hij moet (helpen) gladstrijken. Maar zien zijn collega's een onderdrukte grijns, of een onmogelijk binnen te houden binnenpretje? Dan kan het zomaar zijn dat zojuist het licht is opgegaan voor een idee voor de Haagse propjes van die maand.

Drie dominees

De kraamkamer van Haagse propjes is te vinden in de pastorie van Waarder. Voor de redactievergaderingen van *De Banier* reden Bas van der Vlies en Menno de Bruyne in die tijd gezamenlijk naar de pastorie van ds. D.J. Budding.

Op de agenda in 1999 stond een zorgelijk punt: het aantal abonnees van *De Banier* daalde naar een diepte van slechts 4.500 of daaromtrent. Daar moest echt iets aan gebeuren. *De Banier* moest aantrekkelijker worden om te lezen. Ds. Budding opperde dat *De Banier* aan het ledenbestand moest worden gekoppeld. Elk lid zou *De Banier* dan in meerdere of

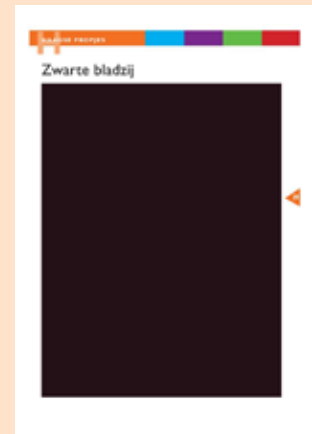
mindere mate gaan lezen. En er moest ook een rubriek komen, zoals die van ds. J.T. Doornenbal in de Veluwe kerkbode. Zo'n rubriek wilde je gewoon lezen en dat kan nieuwe abonnees gaan aantrekken. "Zelf dacht ik ook aan de rubriek Zetjes van ds. H.G. Abma in de jaren 70. Dat was een rubriek die wel wat weg had van Haagse propjes." En zo gebeurde het dat deze nieuwe rubriek ontstond. De abonneecurve daalde niet langer en na verloop van tijd begon hij zelfs voorzichtig te stijgen.

AAN HET WERK

Om goede Propjes te kunnen schrijven, maakt Menno gebruik van zijn ergerissen en zijn mooie ervaringen. "Die geven je energie en inspiratie om te schrijven. Maar als ik even niet verder kom, doe ik alsof er iemand in de kamer zit en probeer ik het al pratend aan een gewone Nederlander uit te leggen. 'Zo en zo zit het.' En dan schrijf ik dat zo op. En als ik dat doe, kom ik vaak weer over een dood punt."

MAANDBLAD

Sinds 2013 zijn de Propjes wel wat aan het veranderen. "Nu *De Banier* eens in de maand verschijnt, kun je niet scherp op de actualiteit reageren. Daarom verschijnen er meer verhalen uit het verleden en minder urgente ergerissen." Toch blijft ook dat nog moeilijk voor historicus Menno de Bruyne. Bijna had hij zijn tot nu toe laatste propjes eigenhandig uit de drukpers moeten trekken. Dat zul je net zien! Schrijft hij net over de mogelijkheid dat Rutte de langstzittende premier van ons land kan worden... En plotseling vergeet Rutte om gewoon netjes dat beschreven plannetje uit te werken! Dat vergeten van hem begint een zorgelijk patroon te worden. Menno is misschien wat minder pittig geworden in zijn uitspraken, maar mocht Menno tóch nog een keer zijn boekje te buiten gaan, dan weten zijn collega's al welke verontschuldigende, gevleugelde uitspraak van Bas van der Vlies dan zal klinken als reactie op de verbolgene: "Dat is inderdaad vervelend, maar... 'we hebben Menno niet aan een lijntje'."

2010. De uitspraak van de Hoge Raad verplicht de SGP tot het aanpassen van haar statuten. Op zulke maatregelen past maar een antwoord, dacht Menno: dit is een zwarte bladzijde voor de SGP.

2011. Helaas geen Haagse propjes. Menno heeft alleen tijd voor strafregels. Hebben ze hem dan toch aan een lijntje?

2013. *De Banier* is vernieuwd. Deze eindredacteur beknibbelt Menno zodoende op zijn ruimte en... dan schrijft Menno zonder spaties, om ruimte te besparen. Bedankt, Menno!

DE Banier naamgenoten

1

2

3

4

5

6

1 Fietsenwinkel

De fietsenwinkel in Utrecht, Amsterdamsestraat 415 draagt de naam Banierhuis.

2 Evangelische gemeente

De evangelische gemeente in Rotterdam, Blankenburgstraat 134, draagt ook de naam De Banier.

3 Koor De Banier

Koor 'De Banier' komt uit Oudewater (Utrecht).

Geen valse noot te bekennen

4 Banierstraat

De Banierstraat is in de Agniesebuurt te vinden in Rotterdam.

5 Banner of Truth

Banner of Truth Trust is een uitgeverij in de USA/UK en is te vinden in 63 E Louther St, Carlisle, PA 17013, Verenigde Staten. De website van deze uitgeverij is banneroftruth.org.

6 School De Banier

Deze Rooms-Katholieke Basisschool uit Zwartemeer (Drenthe) draagt ook de naam 'De Banier'.

SGP Kiesverenigingen

Waaronder:

- Banier I: Barneveld (Gelderland)
- Banier II: Stroe (Gelderland)
- Banier III: Garderen (Gelderland)
- Banier IV: Voorthuizen (Gelderland)
- Banier V: Zwartebroek (Gelderland)

7 Woonvereniging

De woonvereniging in Rotterdam te vinden in de Banierstraat Rotterdam draagt ook de naam 'De Banier'.

8 Uitgeverij

De Banier uitgeverij is te vinden in Apeldoorn (Gelderland).

9 De Banier Schip

Dit schip met de naam 'De Banier'. Deze is gemaakt in 2009 en is 94,70 meter breed, 13,40 meter breed en 7,80 meter diep.

Wij zijn blij met de koers en diepgang van het schip

10 Pinkstergemeente

De Pinkstergemeente in Almelo, Hofkampstraat 169 draagt ook de naam 'De Banier'.

11 Baniersweg

De Baniersweg is te vinden in Almelo (Overijssel).

12 Café Banier

Café Banier is te vinden in Den Bosch, Korte Putstraat 3.

Drink hier uw oranjebitter.

“KORT EN BONDIG!” ... maar wel zo'n 600 keer

DOOR FEMKE VAN DE WETERINGH EN SJON VAN DER REE DOOLAARD

Omdat *De Banier* 100 jaar bestaat, gaan we op bezoek bij een van de bekendste oud-redacteuren. B.J. (Bas) van der Vlies (1942) zat vanaf 1981 in de Tweede Kamer. Vanaf 1986 startte hij, op verzoek van de Banierredactie, met zijn eigen vaste rubriek 'Kort en bondig!' Honderden keren heeft hij die geschreven in de tweewekelijkse uitgave van *De Banier* tussen 1986 en 2010. Wat we echter niet konden vermoeden, is dat onze oud-partijleider niet de enige Banierscribent is die we bezoeken...

“Ruim vier jaar geleden ben ik ernstig ziek geweest en vorig jaar hebben ook we corona gehad. Maar De Heere is goed geweest, juist ook in de tijd dat we teruggeworpen werden door de ziekten. We hebben overvloedige reden tot dankbaarheid.” Met de gezondheid van Bas van der Vlies gaat het goed. Dat is een belangrijke voorwaarde als we met deze 78-jarige en zijn vrouw over een 100-jarig partijblad komen praten. Sinds hij in 2010 afzwaaide als Kamerlid is het wel rustiger. “In de politiek word je geleefd”, beaamt het echtpaar Van der Vlies.

BEZET MET LETTERS

Hoe maakte u kennis met *De Banier*?

“Als ik mijn jeugd jaren herinner, lag er een krant op tafel. (Het *RD* was er nog niet.) Ook lagen er enkele kerkbladen én *De Banier*. Er was in die tijd geen tv of radio. Later kwam de radio daar wel bij. Daar werd selectief gebruik van gemaakt. Te midden van dat wat er was, nam *De Banier* een enorme plaats in. Het maatschappelijke gebeuren haalde je uit de krant, maar de belichting van deze zaken, vond je in *De Banier*.”

Ik ben opgegroeid met *De Banier*. Mijn vader stimuleerde dat ik hem las. Niet van linksboven tot rechtsonder, hoor. De pagina's waren nogal, uh... 'bezet met letters'. Wat ik me wel stevig herinner, is dat er in die tijd hele bijdragen aan Kamerdebatten werden opgenomen.”

Van der Vlies was als een van de initiatiefnemers betrokken bij de totstandkoming van het *Reformatorisch Dagblad* in 1971. Al eerder dan zijn eigen Banierredactietijd zag hij dus in waarmee de lezers het best gediend werden. Dominees die naast hun eigen gemeente, een politieke partij en een dag- of weekblad in stand moesten houden... Dat kon eigenlijk niet. “Het hoofdbestuur van de SGP stond eerst nogal afwachtend tegenover de realisatie van de nieuwe krant. In de loop der tijd heeft men onderkend dat het publiceren van hele redevoeringen niet de manier is om de SGP-leden tegemoet te treden. Daardoor verlies je de binding met je leden. Ook hadden we met het *RD* het hoge doel gesteld om héél Nederland een krant te leveren.” Als mevrouw Van der Vlies weer binnenkomt met de koffie biecht meneer Van der Vlies op: “Ik versprak me net over jouw rol toen je bij dominee Zandt werkte.”

Mevrouw Van der Vlies: “Ja, mijn ouders waren huisvrienden van de familie Zandt. De toenmalige hulp vond het allemaal te zwaar worden en toen hebben ze mij gevraagd om te komen helpen. Ik deed in de jaren 50/60 allerlei werk voor hem. Omdat dominee Zandt heel veel kranten las, moest ik ze klaarleggen op de plekken die voor hem bruikbaar waren. Elke krant had zijn eigen stoelleuning. Ik moest ze dan rubriceren zodat dominee Zandt ze kon terugvinden. Hij gebruikte ze voor zijn werk, ook voor artikelen in *De Banier*. En als ik de krant niet op een goede leuning legde, kon er best een berisping volgen.”

Later hielp ik hem met het typen, ook voor *De Banier*. Je moet je voorstellen dat het zo'n oude typemachine was die flink wat lawaai produceerde. Hijzelf had last van het fel tikkende geluid. Daarom dicteerde hij en typte ik. Ik hielp hem graag en het was dan ook een schok toen hij in 1961 plotseling overleed.” Dit onverwachte uitstapje geeft ons meteen de kans om uit de 'tweede hand' toch nog iets te horen over een van de oudste Banierredacteurs: dominee P. Zandt (Tweede Kamerlid 1925-1961), maar ook

een beetje van tot op heden anonieme redacteur: mevrouw Van der Vlies.

KORT EN BONDIG

In het eerste nummer van 1986 verschijnt de eerste rubriek Kort en bondig!:

“Gaarne voldoe ik aan het verzoek van de redactiecommissie om een bijdrage te leveren aan *De Banier*. (...) Nu kun je wel aan iets dergelijks beginnen, zoiets volhouden is nog wat anders. Ik besef dat best. Toch wil ik het proberen, kort en bondig.”

Het volhouden is al die jaren toch gelukt. Maar hoe is de rubriek eigenlijk ontstaan?

“De redactiecommissie vroeg mij, als kandidaat-fractievoorzitter, of we niet net als bij ds. Abma regelmatig een rubriek konden publiceren. Ir. H. van Rossum, mijn voorganger, was namelijk niet zo'n schrijver. De naam Kort en bondig heb ik zelf bedacht. Het moest kort en flitsend zijn. Er moest niet alleen iets doorgegeven worden. Het moest ook nog eens interessant zijn.”

Hoe ging u te werk?

“We werkten vaak met basisformats. Die stopte je dan in je typemachine. Zo wist je hoeveel je mocht typen. Het zwaarste is de onderwerpskeuze. Je hebt eerst een oriëntatiefase. Ik wilde niet elke keer over hetzelfde onderwerp schrijven. Elk beleidsterrein moest aan de orde komen.”

DIRECT DE BESTE PRIJS

Afdingen is niet nodig

De stuntprijzen vliegen u om de oren, als u op zoek gaat naar een nieuwe keuken. Maar wilt u echt de goedkoopste keuken? U heeft er tenslotte niets aan als de kwaliteit van uw keuken en de service na een paar jaar tegenvalt. Wij bieden topkwaliteit tegen een eerlijke prijs. Als landelijke aanbieder kopen wij groot en scherp in. Wij geven u direct de beste prijs, waardoor afdingen niet nodig is. U krijgt de prijs waarvan we zeker weten: meer hoeft niet, minder kan niet.

Doen
zoals
Beloofd

Ruim 2170 beoordelingen
Qasa.nl | april 2021

DB KEUKEN
GROEP

dbkeukengroep.nl/beloftes

OVER EIEN LOPEN**Gebruikte de partijleider
De Banier ook om leiding
te geven?**

"Je gebruikt de middelen die je hebt om niet alleen te informeren, maar ook de mensen wat bij te brengen en om de eenheid te bevorderen. Er was een tijd dat mensen vonden dat ik te weinig mijn persoonlijke mening durfde te uiten. Ik moest wat meer leidinggeven. Maar ik deed dat natuurlijk ook om de partij bijeen te houden. Bij ethische of andere lastige onderwerpen moesten Menno de Bruyne en ik over eieren lopen. Zelf had ik verwacht dat er, vaker dan nu het geval was, reacties zouden komen van lezers."

**Controleerde uw vrouw de
teksten weleens?**

"Mijn vrouw is mijn directrice en corrector. Ze is een strenge meester,

maar ook een heel milde. Ze behoedt me voor fouten. Kort en bondig moest soms snel weg en dan keek ze weleens mee. Toentertijd moesten wij de stukken op de post doen. Het was geregeld zo dat we de postdeadline van *De Banier* niet haalden. (Dit had ook te maken met het spanningsveld om actueel te zijn. Je schrijft iets, wat anderhalve week later wordt gelezen.) Dan reed ik weer naar de drukkerij in Barneveld om de stukken aan te leveren.

Om acht uur 's morgens stapte ik dan in de auto en bij de drukkerij stond iemand mij op te wachten. Het was een uitkomst toen er later een faxmogelijkheid kwam. Bij de burens konden we dan voor 30 cent de stukken versturen. Ik zal dat maar even uitleggen voor de jongeren: bij een fax kun je het getypte velletje in een apparaat laten gaan, net als dat het er

bij een printer útkomt. Op het apparaat zit een belfunctie. Je belt het nummer van de ontvanger en het blaadje wordt verwerkt, zodat de tekst bij de ontvanger wordt afgedrukt." Vermaakt voegt hij toe: "Mede-Kamerlid Koos van den Berg moest daar ook aan wennen. 'Eerst een kopietje maken hoor!' Hij dacht dat hij zijn tekst kwijt zou zijn, zodra dat apparaat het had opgeslokt."

**Wat zou u vandaag adviseren als u
nog in de redactie zat?**

"*De Banier* zal continu moeten blijven zoeken naar de toegevoegde waarde. Er zijn inmiddels ook veel ander media die komen en soms ook weer gaan. Vandaag de dag functioneert *De Banier* goed door zijn toelichting op het politieke gebeuren. Dat is een nuttige functie. Het zorgt voor betrokkenheid. Daar bewijs je de partij en de leden een dienst mee." ◀

Mevrouw Van der Vlies verrast ons met foto's uit de oude doos.

"Het gebeurde ook wel dat hij 's avonds nog wat ging schrijven en als het dan mooi weer was, zaten we buiten."

"Soms was het echt te laat om nog naar de drukker te gaan, of moest er nodig iets gecorrigeerd worden. Dan belde hij het zin voor zin door."

"Zelfs in de vakanties ging het door. Als er geen bureau is, moet je toch wat. Kijk, hier staat de typemachine op het nachtkastje en de bladzijvoorbeelden liggen ernaast."

DE Fotopuzzel

Uiteraard kan in deze jubileumeditie van De Banier een puzzelpagina niet ontbreken. Los de puzzel op en maak kans op een dagje toeren in een oranje oldtimer met een heerlijke lunch in een pannenkoekenrestaurant.

De puzzel lost u/los jij op door de fotosnippers te koppelen aan het juiste paginanummer van de Banier. De fotosnippers zijn te vinden op pagina's in dit jubileumnummer. Blader deze Banier dus goed door en let op de details! Schrijf het juiste paginanummer op van de afbeelding die overeenkomt met de fotosnipper. Uiteindelijk zal er een reeks aan nummers verschijnen. Die noteert u als volgt; 1 - 33, 2 - 43 etc. De oplossing kunt u vervolgens sturen naar debanier@sgp.nl. Uit alle juiste antwoorden zal er onwillekeurig een winnaar gekozen worden. Heel veel succes!

Foto 1: blz.....	Foto 4: blz.....	Foto 7: blz.....	Foto 10: blz.....	Foto 13: blz.....
Foto 2: blz.....	Foto 5: blz.....	Foto 8: blz.....	Foto 11: blz.....	Foto 14: blz.....
Foto 3: blz.....	Foto 6: blz.....	Foto 9: blz.....	Foto 12: blz.....	Foto 15: blz.....

‘VASTE SPIJS’

DOOR ROELOF BOUWMAN

BANIERLEZER EN ONDER MEER COLUMNIST BIJ EW (ELSEVIER WEEKBLAD)

Partijbladen, zo is wel beweerde, lijden van nature aan schizofrenie. Om lezers te binden dienen ze journalistieke nieuwsgierigheid aan de dag te leggen, om voor de partij van nut te blijven moeten ze die nieuwsgierigheid intomen en zoveel mogelijk agitatie en propaganda bedrijven.

Maar dat is natuurlijk niet het hele verhaal.

Politieke partijen - zeker wanneer ze al meer dan honderd jaar bestaan - zijn niet alleen opgetrokken uit beginselen, standpunten en verkiezingsresultaten. Het zijn ook ‘morele gemeenschappen’ die worden bijeengehouden door een gedeelde mentaliteit. Wie die mentaliteit wil betrappen kan - in het geval van de SGP - niet zonder *De Banier*.

Dat het blad nog steeds zo heet, is al een aanwijzing: SGP'ers zijn - gelukkig - geen types voor wie het verleden alleen maar voorbij is. Maar ook dankzij het taalgebruik, de foto's, de humor (Menno de Bruyne!) en zelfs de advertenties in *De Banier* raak je als vanzelf ondergedompeld in de staatkundig-gereformeerde wereld. Je stuit er op solide, hardwerkende mensen, die gesteld zijn op degelijke kleding, robuuste keukens en bona-

fide accountants. Maar ook - ik bestudeer nu de advertenties uit de jaargang 2018 - met een zwak voor vorkheftrucks, verticale platenzaagmachines en - uiteraard - kwalitatief hoogstaande collectezakken en dito liturgieborden.

In welke andere politieke partij kom je dat allemaal tegen?

Nederland kent een rijke partijbladengeschiedenis. Wie zich vroeger meldde als lid, kreeg ze als vanzelf toegestuurd, meestal wekelijks, soms tweewekelijks: periodieken met klinkende namen als *Vrijheid en Democratie (VVD)*, *De Nederlander (CHU)*, *Nederlandse Gedachten (ARP)*, *Voorwaarts (PvdA)*, *Bevrijding (PSP)*, *Het Buitenhof (DS'70)*, *Ons politeuma (GPV)* of *De Vrije Boer (Boerenpartij)*.

“Ledenorgaan opdoeken, is dat wel zo verstandig?”

Die tijden zijn voorbij. Onder het mom dat moderne burgers beter af zijn met websites, digitale nieuwsbrieven en af en toe een tweet van de lijsttrekker, hebben veel politieke partijen hun papieren ledenorgaan

opgedoekt. Nog een prachtige bezuiniging ook.

Maar is het wel echt zo verstandig? Leden van politieke partijen, zo weten we uit onderzoek, hebben in veel gevallen een hogere beroepsopleiding of een universitaire studie achter de rug. Het zijn mensen die boeken, kwaliteitskranten en opiniebladen lezen en die (ver) bovengemiddeld op de hoogte zijn van politieke thema's en discussies. Je mag ze als politieke partij dus gerust iets substantiëlers voorzetten dan negen weetjes over het partijbureau, de leukste foto's van de open dag van de Tweede Kamerfractie of een week op pad met de partijvoorlichter.

Dat geldt misschien wel heel in het bijzonder voor leden van de SGP: mensen van het Woord die, om de Hebreeënbrief van de apostel Paulus te citeren, vertrouwd zijn met 'vaste spijs'.

Alle reden dus om te hopen én te veronderstellen dat *De Banier* nog heel veel jaargangen voor de boeg heeft.

DE PATER
SLOOPWERKEN.NL

ASBESTSANERING

RENOVATIESLOOP

BOREN & ZAGEN

AFVALCONTAINERS

E info@depatersloopwerken.nl | T 055 506 14 02

Kampert
Las & Constructie

spanten | constructies | hekwerk | trappen

Het Laar 8 | 6733 BZ Wekerom
Tel. 0318-701055 | info@kampertlasenconstructie.nl

kampertlasenconstructie.nl

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN** BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

“Laat er nog zoveel onderling
geschil zijn, één oog op de
wapperende banier doet alle
geschil vlieden voor den band
die samenbindt.”

Ds. G.H. Kersten, 5 mei 1921

“Het Jan van Hoofmonument alias ‘De
vaandeldrager’ (1954) is gemaakt door
Marius van Beek en eert de mensen die
bij de bevrijding van Nijmegen zijn omge-
komen. Dit is ook de plaats waar traditi-
oneel de dodenherdenking in Nijmegen
plaatsvindt.”

bvd
advocaten

Recht doen.

**Onze advocaten zetten uw belangen op scherp.
Met ondernemerschap en passie. Om u te dienen.**

Advies nodig?

www.bvd-advocaten.nl

Barneveld | Hardinxveld-Giessendam | Kampen | Veenendaal | Werkendam

**Joseph (6)
droomt ervan
om dokter te
worden...**

...maar zijn moeder heeft geen geld om school te betalen. In haar eentje draagt ze de zorg voor vier kinderen. Toch hoeft Joseph zijn droom niet op te geven.

Stichting Stéphanos helpt kinderen als Joseph met voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbels) onderwijs. Ze horen over de Heere Jezus en krijgen een toekomst! **Helpt u mee?**

Voor
€15,- geeft
u al 3 kinder-
bijbels!

Of sponsor
een kind als
Joseph voor nog
geen 70 cent
per dag

Maak uw bijdrage over op

NL74 RABO 0335 3074 50

t.n.v. Stichting Stéphanos

of doneer online!

ANBI www.stephanos.nl/ikhelpt

Stéphanos
www.stephanos.nl

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Voorgekookt   Voorgebakken   Vers verpakt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, **T** +31 (0)73 599 20 93, **E** info@quiks.nl

Quiks FRESH POTATOES   **Quiks** POTATO PRODUCTS   **QUIKS.NL**

DANKER EN DANKERS

DOOR RIEKELT PASTERKAMP

Zo sprak je de heren dus ook aan: Danker en Dankers. Twee Haagse werkers voor de Staatkundig Gereformeerde Partij.

Danker Roozemon (1946-1988) had zijn vaste plek in een soort papieren schuttersput op de burelen van de SGP-fractie ergens aan het krakende Binnenhof. Waar een bezoeker toen nog eenvoudig naar binnen kon. Waar de voorzitter van de Tweede Kamer eens een bode naar de publieke tribune stuurde met de boodschap of het wat zachter kon met die bezoekende leerlingen van reformatorische huize.

Marinus Dankers (1927), de oud-marineman uit Den Helder, in zijn element als hij het Kerstenhuis aan de Laan van Meerdervoort in Den Haag voor zich alleen had, met opgestroopte mouwen stukken kon tikken (typemachine plus carbon) en stapels post kon versturen in hergebruikte enveloppen. Hij kende alle gangbare adressen van SGP-prominenten van destijds uit zijn hoofd. "George van Heukelom? Magnoliastraat 2, 4306 AK Nieuwerkerk", galmde het door het Kerstenhuis.

Beide Haagse heren zetten mij begin jaren tachtig van de vorige eeuw

aan tot schrijven. Danker als eindredacteur van *De Banier*, Dankers als 'baas' van het Voorlichtingscentrum. Mijn eerste artikel in het fameuze SGP-partijorgaan dateert van 10 november 1983 met als kop er eentje uit dertien-in-een-dozijn: "De SGP over minderheden", 1108 woorden, 6 minuten leestijd. Wie het stuk tot zich wil nemen, duikt in Digibron.

De titels van vervolgstukken in *De Banier* laten zich lezen als die van spannende jongensboeken: "Over bomen, koffie en komkommers" (24 mei 1984), "Rechts op de rechtermaasoever" (22 november 1984) en "Voetstapjes in de sneeuw" (31 januari 1985). Met dank aan Digibron. In augustus 1984 verscheen er in *De Banier* een nieuwe rubriek: De Achterbanier, vraaggesprekken met bekende en minder bekende SGP'ers. De eerste was Rinus Houtman, destijds fractievoorzitter van de SGP in de Provinciale Staten van Zuid-Holland. Anderen volgden. Statenleden uit de provincie kwamen er overigens alleen in als zij de reiskosten van de auteur wilden vergoeden.

Deed Danker zijn werk in stilte, Dankers werd ronduit lyrisch toen de jongerenorganisatie van de SGP – luisterend naar de illustere naam LVSGS – onstuimig begon te groeien. Aan de eerste SGP-jonge-

rendag (april 1986 in een 'bokspaleis' in hartje Rotterdam) was een slim opzette tussen Dankers en Van Heukelom voorafgegaan. Dit om het ijs te breken bij verantwoordelijken. Wegens overweldigende belangstelling werd de jongerendag in twee etappes verreden. Vreemd voor de SGP, nog vreemder voor de eigenaar van gebouw Palace in Rotterdam. "Ze hebben alles heel gelaten en er ligt niets op de grond", zei hij na afloop met ogen als schotels.

Politiek en journalistiek is een boeiende combinatie, toen en nu. Danker en Dankers wakkerden mijn interesse verder aan. Ze stimuleerden in het schrijven van verhalen voor *De Banier*. Achteraf gezien dank ik aan beide heren mijn eerste stappen op het journalistieke pad dat naar het *Reformatisch Dagblad* leidde en later naar een zelfstandig bestaan als freelancejournalist. Danker en Dankers, dank!

GAYKO
BETERE RAMEN EN DEUREN

Het beste kozijn voor uw huis

Je hebt houten kozijnen, kunststof kozijnen en GAYKO kozijnen. Deze laatste zijn ontwikkeld en gemaakt in Duitsland volgens de hoogste kwaliteitsnormen. Dankzij een uniek en gepatenteerd veiligheidssysteem zijn ze extreem inbraakwerend en duurzaam. Daarnaast besparen ze energie, hebben ze een hoge isolatiewaarde en zijn ze onderhoudsvriendelijk. Ervaar het zelf bij uw dichtstbijzijnde dealer.

*Made in
Germany*

Tinstraat 99
RIDDERKERK

Darwinstraat 12
ZOETERMEER

A. v. Leeuwenhoekweg 38
ALPHEN A/D RIJN
0180 32 18 18
alfaramen.nl

Hoogeveenenweg 81
NIEUWERKERK A/D IJSSEL

Mortiereboulevard 40
MIDDELBURG
0118 44 19 44
ascozeeland.nl

Rijksstraatweg 233
ELST (RHENEN)
0318 47 21 14
esseveld.nl

Dijnselburgerlaan 1-12
ZEIST

VAKORGANISATIE MET BIJBELSE VISIE

Hulp nodig om tot een standpunt te komen rondom vaccinatie?

Download onze praktische brochure 'Je hebt een keuze!'
of de speciale handreiking voor zorg en welzijn.

Meer info & bestellen

RMU.NU/VACCINATIE

DE BANIERDRAGER

De banierdrager draagt het symbool van zijn vorst of heer.
Dat vertegenwoordigende symbool moet verdedigd worden.
Zolang de banier wappert, is er niets verloren.

De banier geldt als het symbool van samenhang en eenheid.
Het regiment soldaten sluit zich aan bij de banier en raakt zo niet verstrooid.
De gelederen blijven gesloten.

De banierdrager kijkt niet achterwaarts.
Want zodra de banier verdwijnt, volgen de troepen.
De banierdrager heeft standvastigheid hoog in het vaandel.

*De banierdrager is een militaire functie met een lange geschiedenis.
De precieze vorm van de functie kon verschillen per natie en per tijd.
De vexillarius is de romeinse soldaat die het vaandel draagt.*

“DE BANIER IS EEN VISITEKAARTJE VAN DE SGP...”

DOOR FEMKE VAN DE WETERINGH

Als er iemand een belangrijke schakel is voor de totstandkoming van *de Banier*, dan is dat wel de eindredacteur. Sjon van der Ree Doolaard werkt al bijna tien jaar voor *de Banier* en zet zich onvoorwaardelijk in om het blad maandelijks tot een mooie publicatie te brengen. Speciaal voor dit jubileumnummer mocht ik met hem in gesprek over zijn werk voor *de Banier*

Als 23-jarige ben jij begonnen met je werk voor de SGP. Hoe ben jij eindredacteur van *de Banier* geworden?

“Ik was bezig met de laatste fase van de Pedagogische Academie

voor Basisonderwijs (pabo Driestar educatief in Gouda) en daarom ging ik alvast solliciteren naar een baan voor de klas. Door de dalperiode in onderwijsvacatures van die tijd waren er weinig banen beschikbaar.

Mijn (toentertijd nog aanstaande) schoonvader zei: ‘Joh, kijk eens hier in *De Banier*. Deze vacature als communicatieadviseur is wel wat voor jou. Ga daar eens op solliciteren!’. Ik had mijn bedenkingen vanwege

mijn vooropleiding, maar hij wist dat ik heel veel van taal houd en dat ik geïnteresseerd ben in politiek en maatschappelijke zaken. Daarom hield hij aan." Lachend: "Hij wilde natuurlijk meer zekerheid dat er bij zijn dochter brood op de plank zou komen."

"Na een paar sollicitatierondes werd ik aangenomen bij de SGP. Blijkbaar moest het zo zijn."

We zijn bijna tien jaar verder. Is er veel veranderd in jouw werk?

"Jazeker. In 2012 verscheen *De Banier* nog elke twee weken. Dat was een heel andere dynamiek die meer gericht was op vaste rubrieken en de actualiteit daarin. In de overgang naar 2013 hebben we geprobeerd te luisteren naar wat onze lezers ons teruggaven aan reacties op een enquête. We proberen het blad aan te laten sluiten op de lezer in zijn tijd."

Voor dit werk moet jij regelmatig op pad om mensen te interviewen. Welk interview is jou het meest bijgebleven en waarom?

"Ik vind het moeilijk om te kiezen. Het interview met mr. J.P.H. Donner, de vicevoorzitter van de Raad van State was een bijzondere ervaring, maar ik ontmoette in hem een man die zó zorgvuldig en wollig formuleerde dat ik voor mijn gevoel in een ondoordringbaar oerwoud van veilige formuleringen was beland. Daardoor is de inhoud van het gesprek wat vervaagd. Zorgvuldige formuleringen hoeven geen belemmering te zijn, want het gesprek met oud-senator Holdijk was heel mooi en inspirerend."

Zoals ik al zei: het is moeilijk om te kiezen, want er waren heel veel mooie gesprekken variërend van abortuskliniekwakers en boeren tot waterschappers en zorgwerkers. Ik voel me bevoorrecht dat ik deze mooie en soms schrijnende ervaringen kan delen met *de Banier*lezers. De relevantie van de politieke onderwerpen en het werk van de SGP kan daarmee in beeld gebracht worden bij onze leden. Onder

meer zo willen we de band verstevigen en verdiepen."

In die tien jaren dat je voor *de Banier* werkt heb je al veel meegemaakt. Je hebt onze lezers gevraagd leuke anekdotes te delen die met *de Banier* te maken hebben. Maar welke gebeurtenis kan jij met onze lezers delen?

"Lachend: Ja, dat krijg ik ervan als ik anderen uitdaag... Laat ik een recent voorval nemen. Na een update van mijn laptop werkte een functietoets blijkbaar niet naar behoren. Normaal gesproken staat de microfoon meteen aan als ik een opname start. Nietsvermoedend startte ik dus mijn opname om me volledig op het gesprek met Kees en Marlies van der Staaij te kunnen concentreren."

"NA EEN PAAR
SOLLICITATIERONDES WERD
IK AANGENOMEN BIJ DE
SGP. BLIJKBAAR MOEST HET
ZO ZIJN."

Ik vind het vaak fijner om de volle aandacht voor de mensen te hebben die aandacht niet te verdelen tussen het scherm en de geïnterviewden. Zo ook hier. Ruim een uur later vertrok ik en in de auto liet ik de opname weer verdergaan om de indrukken, de opvallende momenten, de mogelijke verhaallijn en de non-verbale communicatie tijdens het autorijden op te nemen. Dat zou me ook helpen als ik het interview over een of twee weken zou uitwerken. Eerst moeten de andere rubrieken namelijk klaargemaakt worden voor de opmaker. Ik wilde niet dat het schrijven onderbroken zou worden door allerlei georganiseerde, aansturing van scribenten en gespeurd naar beeldmateriaal.

Op de avond voor de laatste 'Banierdag' wilde ik alvast wat

klaarzetten zodat ik de dag daarna meteen wist waar ik moest beginnen. Ik zette de documenten met achtergrondinformatie en een nieuw document voor het interview klaar, opende de gemaakte opname en... tja, het bleef stil. Het geluid moet natuurlijk harder. Nee, dat is het ook niet. De opname was misschien al gestart toen het nog stil was. Even een stukje verder in de opname. Nee, het blijft stil. Ja, dan ga je toch wel denken: 'het zal toch niet...'. Omdat dit het derde interview in een serie betrof die vóór de verkiezingen moest verschijnen, wist ik dat ik dat mijn opties beperkt waren. Het interview moest erin komen te staan. 'Heb ik morgenochtend dan wel genoeg tijd' vroeg ik me af. 'Ik kan beter nu dan alvast beginnen.' En zo gebeurde het. Het viel me mee dat ik redelijk rustig bleef en vrij snel in oplossingen dacht. Al typend bleek dat de opname in de bovenkamer nog wel helder en intact was."

Ondanks deze tegenvaller mag het resultaat er wezen...!

"De reacties van Kees en Marlies van der Staaij waren overigens heel meelevend en positief, ondanks het vreemde tijdstip waarop het conceptinterview bij hen belandde. Kees van der Staaij dacht zelfs dat het interview er nog beter door was geworden."

Dus voortaan neem jij geen opnameapparatuur meer mee?

Lachend: "Nou, ik sta er wel ontspannener in, ja. Maar aan de andere kant wil ik wel wat zekerheid inbouwen als ik moet weergeven wat iemand zegt en bedoelt. *De Banier* is tenslotte wel een visitekaartje van de SGP." ◀

Dit is een eerste impressie vanuit de redactie van *De Banier*. We hopen de Banierlezers in de toekomst vaker een inkijkje te bieden in het werk achter de schermen.

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruijningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

Timotheos

EVANGELISATIE

ONDERWIJS

ZORG VOOR (WEES)KINDEREN

*Geeft u
hen een
toekomst?*

Help ons de armoede-
spiraal van de Malawiërs te
doorbreken én hen in aanraking
te brengen met het Evangelie.

Meer informatie en doneren:

www.timotheos.nl/help-mee

HET EEUWIGBLIJVENDE WOORD

De GBS
heeft als doel het
behouden en
verspreiden van de
Statenvertaling

De Bijbel, het Woord van God, is eeuwigblijvend!

Het woord 'eeuwigblijvend' staat in de Bijbel zelf.

Zo lezen we in 1 Petrus 1 vers 23: *'Gij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende Woord Gods.'*

Het Woord van God is dus niet aan een tijd gebonden; het is ook niet aan een plaats of een taal gebonden.

Daarom verspreiden wij ook Bijbels in andere talen in betrouwbare vertalingen.

Steunt u ons werk?
gbs.nl/steun-onswerk

Nijverheidstraat 21 • Leerdam
(0345) 61 01 55 | www.gbs.nl

**GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING**

DE BANIERLEZER

De Banier voor jong en oud

Gerard van Rijswijk (21): "Het is fijn dat de artikelen in *De Banier* bezinning bieden, zodat de politieke waan van de dag in een Bijbels perspectief wordt geplaatst. Ik hecht waarde aan de transparantie die de SGP in *De Banier* biedt. Je krijgt te zien hoe een kleine partij toch grote invloed kan hebben. De artikelen in *De Banier* zijn goed geschreven en van de juiste lengte. Hierdoor pak ik eerder *De Banier* dan veel andere tijdschriften. Ik waardeer de afwisseling van bezinning, actualiteit en luchtige artikelen."

Willem-Jan Verdoes (23): "*De Banier* lees ik met veel plezier. Het is een blad dat start met geestelijk voedsel, het Fundament van de SGP wordt hierdoor altijd mooi weergegeven. Vervolgens wordt er een duiding gegeven van de politiek. Wat dat betreft is het een geweldig blad voor 'politieke junkies'. De propjes van Menno de Bruyne maken het blad helemaal compleet; genieten!"

Jolinda van Manen (30): "Ik ben 30 jaar en lees met veel plezier *De Banier*. Ik ben zeer geïnteresseerd in de politiek en alles waar de SGP zich voor inzet. Ik ben in 2017 al een keer in de Tweede Kamer geweest en mocht een interruptie doen tijdens een open dag. Dit vond ik heel leuk en gebeurt niet snel nog eens, denk ik. Ik blijf de SGP steunen, want zij staan voor stabiliteit en de christelijke normen en waarden. En die vind ik heel belangrijk en die heb je nodig in je leven. Ik ben trots op onze vijf mannen en wens ze Gods zegen in hun belangrijke taak."

Peter de Leeuw (22): "*De Banier* bevat veel thema's die voor alle SGP'ers relevant zijn. Neem bijvoorbeeld onze houding tegenover het populisme. Dit is een thema wat jong en oud raakt, en voor boer en wetenschapper relevant is. Door het lezen van *De Banier* krijg je een mooi inkijkje in de verschillende invalshoeken binnen de partij. Zo kun je als jongere een gefundeerde mening vormen en krijg je een helder, Christelijk beeld op de samenleving."

Oudste SGP lid

In *De Banier* en op diverse socialmediakanalen hebben wij een oproep gedaan om de alleroudsten onder de SGP'ers en Banierlezers aan ons bekend te maken. Wij zijn overweldigd door reacties en willen u daarom hartelijk danken voor uw betrokkenheid. Uit deze zoektocht kwam naar voren dat dhr. Pijl, geboren op 31 mei 1922 te 's-Gravenhage, ons oudste SGP lid is op dit moment zover bij ons bekend. De heer Pijl is geen onbekende van de SGP. Hij diende de SGP onder andere in de functies als secretaris Kiesvereniging SGP Den Haag, penningmeester van zowel Provinciaal bestuur SGP Zuid-Holland als Hoofdbestuur van de SGP en Hoofd Partijbureau.

De Banier als presentje

Bij ledenwerven, markten en andere activiteiten, gebruiken kiesverenigingen en afdelingen regelmatig *De Banier* als presentjes. Ledenwerver Ronald van der Velde uit Sliedrecht maakt daar veelvuldig gebruik van. Door hem liggen er heel wat minder Banieren zonder bestemming op het partijbureau in Rotterdam.

Bij het 400^e lid werd een taart bezorgd.

Zelfs in de USA...!

Urker M. (Rien) Bogerd heeft een lange staat van dienst voor de SGP. Meer dan 30 jaar was hij gemeentesecretaris en vijftien jaar was hij Statenlid van Flevoland. Wie veel heeft meegemaakt, kan veel vertellen.

Urker Banierlezers

Mark Brouwer is als marinier tijdelijk in de Verenigde Staten gestationeerd, maar onze voormalig lijstduwer bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 krijgt toch *De Banier* in de mailbox.

Een paar leuke feitjes: Op de foto is te zien hoe Urk erbij lag in de tijd dat *De Banier* ontstond: juist, een eiland in de Zuiderzee. Hoe snel hadden de Urkers hun dagblad *De Banier* dan in huis? In oude Banieren, met meer ruimte voor plaatselijk nieuws, kunnen we lezen over de discussies over de veranderingen in de omgeving van het eiland Urk. Een vraag die leefde: zou de Noordoostpolder niet beter Urkerland kunnen heten? Sinds de tijd dat *De Banier* ontstond, heeft de Urker die niet verhuisde toch in drie verschillende provincies gewoond. Tot 1950 hoorde Urk bij Noord-Holland, tot 1986 bij Overijssel en nu ligt Urk in Flevoland.

Bijzondere verhalen

Familie Oudijk: "Deze foto is gemaakt in mei 1986 en stond in *de banier* van 19 juni 1986. Onze kinderen Nelleke, Mirjam en Wouter (toen 10, 6 en bijna 4 jaar) hadden een mooie uitspraak voor de SGP bedacht: Super Goede Partij. Nu, 35 jaar later, staan we daar nog steeds achter. Dat de SGP met *de Banier* in Zijn goede paden mag blijven wandelen. Wat een weldaad zal dat zijn!" Fam. C. Oudijk, Bergambacht.

Familie Visser: *De Banier* heeft veel mensen bij elkaar gebracht. Zo ook echtpaar Viseer. Het echtpaar heeft elkaar gevonden via een advertentie in *de Banier* van 18 oktober 1962 die de heer Visser erin heeft geplaatst onder 'korrespondentie'. De heer Visser: "Op de advertentie kreeg ik meerdere brieven waar van er 1 meisje uit Rijssen overbleef! We zijn getrouwd op 3 november 1966. We hebben 5 kinderen - allen getrouwd -, 23 kleinkinderen en 7 achterkleinkinderen gekregen. De Heere heeft ons Huwelijk rijk gezegend. Het mooiste wat eruit voortgekomen is."

Familie Meulmeester: Onze zoon Boaz is een fanatieke lezer van *De Banier*. Hij bekijkt het blad vanuit verschillende invalshoeken.

Roel van Kleef: Of het nu een mooi verhaal is, of zelfs een stichtelijk verhaal, laat ik in met midden. Maar in het dorp, waar ik opgroeide, ging het verhaal wel rond. En de bronnen zijn onverdacht. Het gebeurde in een straat in het dorp in de tijd, dat de melkboer nog (toen met paard en wagen) langs de deur kwam. En, zoals dat toen ook nog ging, vaak een praatje maakte met zijn meestal vrouwelijke klanten. Op zekere dag klaagde één van hen: "Henk (de melkboer, RvK) de kippen in het kippenhok vechten elkaar het hok bijna uit. Wat moet ik daar aan doen?" Antwoord van melkboer Henk de Lange: "Mens, hang "*De Banier*" in het kippenhok, dan is hetzo over." Welke kracht de melkboer aan het blad toekende is niet bekend. Ik kan het hooguit vermoeden. Dat Henk in ons dorp, dat overwegend SGP stemde in die jaren, *De Banier* kende is wel zeker. Of hij het blad ook las en of hij SGP stemde sluit ik niet uit. Een mooi verhaal blijft het. Zoals er nog vele verhalen met een groter of kleiner waarheidsgehalte rond gaan in dorpen in de jaren 1940-1960. Die verhalen moeten bewaard blijven. Groet vanuit Sliedrecht, Roel van Kleef

Verzekeren is zorgen voor elkaar

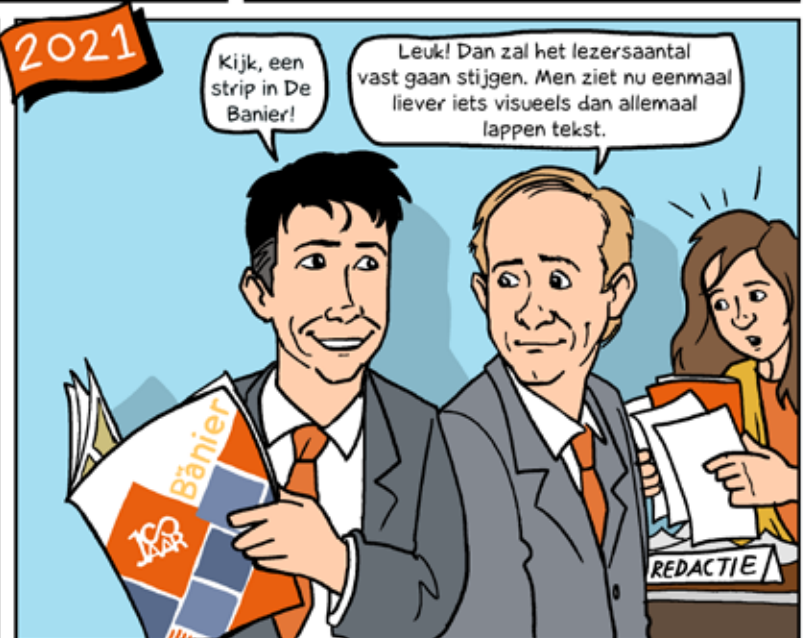

We zijn dankbaar voor de christelijke politiek die zich inzet vanuit Bijbelse waarden. Wij weten ons hiermee verbonden. Sinds onze oprichting hebben wij ons uitgesproken voor de beschermwaardigheid van het leven. En ingezet voor het toegankelijk maken van christelijke zorg.

Daarnaast wij willen mensen helpen goede en gezonde keuzes te maken op het snijvlak van geloof en gezondheid. Aandacht voor gezondheid betekent aandacht voor lichaam, ziel en geest. Zodat we in staat zijn te doen wat wij willen en betekenis hebben zoals God dat bedoeld heeft. Deze zomer starten we met Geloof en gezondheid. Een nieuw programma dat 40 dagen duurt. We nodigen iedereen uit met ons mee te doen en te proeven aan een gezonde(re) leefstijl. Meld u vandaag nog aan. Het kost u niets en u hoeft geen klant te zijn.

Meer informatie en aanmelden:
prolife.nl/geloofengezondheid

PRO**LIFE**
De christelijke zorgverzekeraar

Van de redactie

HET REDACTIEADRES

Het redactieadres van *De Banier* is op het partijbureau aan Dinkel 7 in Rotterdam. Niet alle SGP-medewerkers kunnen op het Binnenhof worden ondergebracht en daarom is er vanaf het begin af aan altijd al een ander adres geweest waarop werkzaamheden voor de partij werden georganiseerd. De partijkantoren waren te vinden in steden als Gouda, Den Haag en Rotterdam. Naast de redactie van *De Banier*, vind je er ook de andere collega's van de communicatieafdeling, de financiële administratie, de ledenadministratie, SGP-jongeren, het Wetenschappelijk instituut voor de SGP en SGP Internationaal. Ook het bestuur van de SGP komt hier vaak bij elkaar.

DE HUIDIGE REDACTIE

D. van Meeuwen	hoofdreductie	voorzitter hoofdbestuur
J.W. van Berkum	hoofdreductie	directeur partijbureau
J.S. van der Ree Doolaard	eindreductie	communicatieadviseur partijbureau
N. Bakker	redactie	beleidsadviseur SGP-jongeren
M. de Bruyne	redactie	voorlichter Tweede Kamerfractie
J.A. Schippers	redactie	directeur wetenschappelijk instituut
F. van de Weteringh	projectmedewerker	projectmedewerker communicatie
	'100 jaar <i>De Banier</i>	

REDACTIELEDEN UIT HET VERLEDEN

Het is een moeilijke opgave om, net als bij de hoofdredacteers ook vaste redacteers of eindredacteers in een complete lijst te krijgen. Als je daaraan begint, is de kans groot dat je mensen onterecht overslaat. Een scala van redenen bemoeilijkt de totstandkoming van zo'n lijst.

Zo zijn er wisselende functieomschrijvingen, of namen zonder functieomschrijving, of functies zonder de namen erbij, pseudoniemen als 'Oom Koos en Oom Jan', alleen de initialen, of zelfs teksten zonder naam. Zonder zo'n lijst nu te willen publiceren, is het toch ook moeilijk om helemaal geen woorden te besteden aan al deze hardwerkende mensen. Daarom gaat de zoektocht naar mooie verhalen en memorabele geschiedenissen nog door. We geven alvast een voorproefje.

100?

De opmerkelijke, of cijfergrage Banierlezer vraagt zich wellicht af: die '100' van jullie, beste Banierredactie, zijn het er echt 100? En waarom lees ik in de colofon dat het jubileumnummer niet nummer 1, maar nummer 4 en 5 is? Een kort antwoord kan ik niet geven, maar op een lang antwoord moet u ook nog even wachten. Daarom krijgt u in dit jubileumnummer de versie daartussenin. Na de zomervakantie hopen we de afzonderlijke decennia verder uit te diepen. Aangekomen bij de Tweede Wereldoorlog zal hier weer over gesproken worden, is de verwachting. In dit nummer hebben we het consequent (behalve in de colofon) over '100 jaar' en niet over de '100e jaargang'. In 1943 en 1944 is er namelijk geen partijblad uitgekomen. Na de oorlog liet men de telling van de jaargangen echter wel doorlopen. Daarom ziet u bovenaan de nummers steeds '100e jaargang' staan. De kwestie met de nummering binnen de jaargangen zit zo: het eerste nummer verscheen op 5 mei 1921, maar al in 1923 liet men de jaargang beginnen in januari. De maand waarin dit jubileumnummer verschijnt, is dus wél de maand van de 100e verjaardag, maar in 2021 hebben we de eerste drie nummers al gehad. Dit dubbeldikke nummer telt voor twee en daarom leest u hier nummer 4 en 5. Het laatste woord is hier nog niet over gezegd.

UIT DE KELDER GERED

In Salem – Wonen met zorg (Ridderkerk) heerst een vredige stilte. In een lichte erker aan het eind van een gang zit een man van 94 jaar te wachten op zijn bezoek. Ondanks zijn leeftijd heeft hij zijn gedachten en herinneringen nog opvallend helder geordend. Soms is het even zoeken naar een naam. “Hoe heette hij ook alweer? Het was zo’n vrolijke kerel.” Maar dat herkent iedereen.

M. (Rien) Dankers was op zijn 50e afgezwaaid bij de Koninklijke Marine. De nieuwe taak liet niet lang op zich wachten: voorlichtingssecretaris op het partijbureau aan Hooigracht 21 in Den Haag. “Een prachtig pand aan een van de Haagse grachten; een mooi plekje.” Op 1 maart 1977 begon hij aan zijn 17-jarige SGP-diensttijd. Te midden van zijn verhalen, vroeg ik hem ook naar *De Banier*.

Ik werkte nog maar kort aan de Hooigracht toen ik toch eens poolshoogte ging nemen in de kelder. Ik had namelijk van enkele collega’s begrepen dat er een kelder onder het pand was en dat daar oude Banieren zouden liggen. Niemand die zich daar blijkbaar waagde, want toen ik het trapje af ging, kwam een niet al te frisse lucht mij tegemoet. En ja hoor, daar had je ze: hele jaargangen van De Banier in die donkere vochtige kelder. Dat kon natuurlijk niet zo blijven en daarom heb ik de hele verzameling naar boven gesjouwd en allemaal op volgorde gelegd. Verschillende jaargangen waren in niet al te beste staat. Ze lagen er weg te rotten. Ik had ze er niet langer moeten laten liggen.

Die jaargangen Banieren konden onmogelijk in die kelder blijven liggen en daarom ging ik in de omgeving op zoek naar een binder. Ik vond er een niet ver

vanaf de Hooigracht. (Zijn naam weet ik niet meer.) De binder wilde ze wel inbinden. Met mijn plan en de verzamelde informatie ging ik naar partijpenningmeester J. Pijl. Pijl paste heel goed op het geld van de partij. Och, die zou niet zomaar iets uitgeven. Ondanks dat hij misschien wel elk kwartje omdraaide, kon ik hem toch overtuigen dat hier iets aan gedaan moest worden. Met die permissie ging ik naar de binderij. We kregen mooie bruine banden terug, met dezelfde kleur als van dat houten gelakte bakje hier in de vensterbank. Sindsdien stonden ze op het partijkantoor.

Het gesprek stokt als ik vraag waar de banden gebleven zijn. Dankers weet zich nog wel te herinneren dat de banden megingen naar het volgende partijkantoor, het beroemde

Kerstenhuis aan de Laan van Meerdervoort in Den Haag. Dat de banden niet allemaal meer op het partijbureau in Rotterdam staan, zal ongetwijfeld ook te maken hebben met de digitalisering van ongeveer tien jaar geleden. Samen tasten we nog wat mogelijkheden af, maar uiteindelijk moeten we concluderen dat we daarvoor andere bronnen moeten aanboren.

Dankers is blij dat hij bij zijn oude werkgever nog herinnerd wordt. Het is daarbij een welkome afwisseling in deze bezoekluwe coronatijd. Op mijn beurt ben ik blij dat ik nader kon kennismaken met een van de mannen die ik alleen uit zijn schrijfsels kende.

SJON VAN DER REE DOOLAARD

Toen

Nu

DE Banner

100
JAAR
DE BANNER

PARTIJDAG 2021

- ▶ Ledenwerfwedstrijd
- ▶ Afscheid oud-voorzitter Van Leeuwen
- ▶ Het oudste SGP-lid?

samen verder met
VISSER&VISSER

“Je grenzen verleggen”

Floreren in je werk?

Dat begint voor de ambitieuze professionals van Visser & Visser bij durven en bij doen. Al ruim 30 jaar geven wij onze mensen de ruimte om hun grenzen te verleggen en om continu te kijken naar hoe je verder kunt groeien. Dat brengt ons als top-30 accountantskantoor werkelijk vooruit. En daarom hebben wij, ook vandaag, een onbetwist vertrouwen in de toekomst.

Jij ook? Kijk voor banen in de financiële sector op

[WERKENBIJVISSER-VISSER.NL](https://werkenbijvisser-visser.nl)

SQALE GROWTEQ

INHOUD

18

Interview Van Leeuwen

Meditatie	5
Partijdag in beeld	6
Partijrede Van der Staaij	8
Voorzitter	11
Haags nieuwsoverzicht	12
Studio SGP	13
SGP-Internationaal	15
Varia	16
Interview: Van Leeuwen	18
Ledenwerfcampagne	23
Presentatie jubileum	24
Baniergeschiedenis	25
Oud, ouder, oudst	27
Landbouw moet lonen	28
PJO's? PJO's!	29
Haagse propjes	31

“Is er geen oorzaak?”

De jonge David stelde deze vraag aan zijn broer Eliab. Wat hij bedoelde was duidelijk. Op de achtergrond klonk immers het gespot van Goliath. De naam en de zaak van de God van Israël waren in het geding. Daarom voelde hij zich gedrongen met Goliath de strijd aan te binden. Deze vraag maakte dat duidelijk.

Deze vraag raakt ook ons in de actualiteit van onze samenleving. De vraag bepaalt ons krachtig bij waar we als SGP voor staan. De gehoorzaamheid aan Gods Woord en Wet betaamt alle mensen. Als we zien hoe de Bijbelse inzetten worden verlaten, vervult ons dat met zorg en schaamte. Laat dit toch voortdurend een zaak van persoonlijke verootmoediging en gebed mogen zijn.

Op de persoon spelen

Dan zullen we er ook openlijk gevolg aan willen geven. Maar toen David Goliath een halt wilde toeroepen, vond hij Eliab op zijn pad. Dat moet hem onaangenaam hebben getroffen. Hij zou van zijn broer steun mogen verwachten. Integendeel: Eliab speelt het op de persoon. Het zien van de strijd zou enkel tot Davids verbeelding spreken. Eliab kleineert hem als een herdersjongen.

Is David nu zo door zijn broer uit het veld geslagen? We zijn te meer benieuwd naar Davids reactie, omdat het -helaas- maar al te actueel is dat op de persoon wordt gespeeld. De bejegening is onheus. Wat doe je met het gevoel dat dit oproept? Ga je erop in? Wat zeg je dan wel? Of juist niet?

Feitelijk en inhoudelijk

Davids reactie was kort en bondig. Eerst

maakte hij het punt van Eliab feitelijk: “wat heb ik nu gedaan?” Zo dwong David hem zijn persoonlijke insinuaties los te laten. En in de tweede vraag hield David de focus op de inhoud. “Is er geen oorzaak?” Eliab moest kleur bekennen: zowel ten aanzien van Davids motieven, als ten aanzien van Israëls God en Zijn dienst.

En kijk dan wat David deed. Hij wendde zich van Eliab af. Hij sprak verder met de omstanders, van wie hij wél steun ontving. Eliab werd op zichzelf teruggeworpen; zijn woorden bleken ijdel. David toonde moed en gezag. Een voorbeeld van wijze standvastigheid, en dat van een 20-jarige.

“En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden.” (Jacobus 1:5) ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

“DE HEERE
IS MIJN
BANIER.”

יְהוָה נִסִּי

[Beeldengroep (1857) door Christian Daniel Rauch (1777-1857) in het atrium van de Friedenskirche, Potsdam, Duitsland: Mozes, ondersteund door Aäron en Hur, houdt de staf omhoog tijdens de strijd tegen Amalek. De Hebreeuwse tekst, van rechts naar links gelezen, luidt: Jahweh Nissi: De HEERE is mijn Banier.

Dit is het opschrift van het altaar dat Mozes bouwt nadat de HEERE Israël de overwinning heeft gegeven op Amalek.]

- “En Mozes bouwde een altaar en hij noemde deszelfs naam: De HEERE is mijn Banier.”
Exodus 17:15

De HEERE is mijn Banier

In een enkel woord vat Mozes samen wat er is gebeurd. Op een lafhartige manier is het volk Israël door het leger van het woestijnvolk Amalek overvallen: een aanval op de plek waar Israël het zwakst was. Waarom deden de Amalekieten dat? Voelden ze zich bedreigd door Israël? Welk gevaar zou er dan van Israël kunnen uitgaan?

We zullen de verklaring van deze aanval in een andere richting moeten zoeken. Een van de woorden van Bileam zou wel eens de sleutel kunnen zijn. Het is het woord, dat we vinden in Numeri 24:20: “Amalek is de eersteling der heidenen”. Toen Bileam dit zei, stond hij onder de invloed van de Heilige Geest en daarom horen we er Gods eigen getuigenis in. Amalek staat vooraan in de krachten die het opnemen tegen God en Zijn volk. In de geestelijke strijd tussen het Vrouwenzaad en het slangenzaad is Amalek een van de voornaamste stoottroepen van de duivel.

DS. P. DEN BUTTER
Veenendaal

strijd. Met de overwinning in deze gebeurtenis is die strijd echter niet afgelopen. Dat maakt de Heere Mozes duidelijk door hem de opdracht te geven dit alles schriftelijk vast te leggen. Israël mag dit niet vergeten. God is namelijk nog niet klaar met Amalek. Deze eersteling der heidenen moet niet zo nu en dan een nederlaag worden toegebracht, maar hij zal helemaal vernietigd en opgeruimd moeten worden. Daarom is Israël ook nog niet klaar met Amalek. Er zullen meer momenten van strijd tegen deze vijand moeten volgen. Want

zolang God op Zijn troon zit en Zijn hand de teugels van het bewind vasthoudt, zal de strijd met Amalek voortduren. Zo wordt het door Mozes ook vastgelegd in het boek dat hij schrijven moet. En bij het voortduren van de strijd mag de naam van het altaar in gedachtenis worden gehouden. De banier die verwijst naar de HEERE, wijst het volk op Hem onder Wiens leiding ze staan en Die hen tot de strijd zal toerusten.

VOORTGAANDE GEESTELIJKE STRIJD

De geestelijke strijd is nog altijd gaande. Nog altijd roert Amalek zich, onder diverse gestalten. De strijd tegen de geestelijke boosheden in de lucht, zoals Paulus erover schrijft in Efeze 6. De strijd waar ook de kerk vandaag mee te maken krijgt en waar iedere ware gelovige in betrokken wordt. Een strijd op allerlei terreinen van het leven, omdat satan overall invloed zoekt te krijgen en te behouden. Soms wordt dat duidelijk zichtbaar als het kwaad brutaal de kop opsteekt. Dan is het heel evident. Soms sluipt het op een heel subtiele manier naar binnen. Daarom vooral dienen we alert te zijn. Niet zonder reden roept de Heere meermalen op tot waakzaamheid.

BLIJVENDE HERINNERING

Er zijn er die door de Heere geroepen zijn om in de frontlinie te staan. Anderen worden net als Mozes op een andere plek neergezet. De een moet het zwaard gebruiken en de ander de staf. Maar beiden mogen ze zich te binnen brengen: “De HEERE is mijn Banier.” ◀

TWEE FRONTEN

De slag bij Rafidim in de woestijn was van die strijd een episode. Het was een strijd waarin op twee fronten gestreden werd. In de vlakte streed Jozua met zijn inderhaast opgeroepen leger van ongeoeffende manschappen en op de heuvel streed Mozes samen met Aäron en Hur op het gebedsfront. De overwinning die toen behaald werd, was geen prestatie van de kant van Israël, maar een gave uit de hemel. God hoorde het gebed en Hij ondersteunde het leger.

GEDENKTEKEN

Dat Israël het zo moest zien, bleek wel uit wat Mozes na afloop van de strijd deed. Hij richtte een gedenkteken op om daardoor de herinnering aan dit gebeuren levend te houden. Niet een afbeelding van Jozua met een zwaard in de hand. Ook geen afbeelding van de drie mannen op de heuvel met een omhoog geheven staf. Mozes bouwde een altaar en dat altaar gaf hij de naam “De HEERE is mijn Banier”. Een altaar. Een offerplaats waar de dank aan de Heere werd gebracht. Het was immers de Heere, die de vijand versloeg en Zijn volk de zege gaf. Boven de strijd waaide de banier en die banier wees aan bij Wie het strijdende Israël behoorde en onder Wiens leiding het volk streed. Zo werd de geleverde strijd tegelijk getypeerd als een moment uit de geestelijke strijd. De strijd tussen licht en duister, tussen goed en kwaad, tussen God en satan. Maar het is ook weer niet meer dan een moment uit die

Partijdag 2021

Op zaterdag 22 mei 2021 werd de algemene vergadering van de SGP – beter bekend onder de naam partijdag – gehouden. Voor het tweede jaar op rij was dit een digitale aangelegenheid.

Vorig jaar stond de partijdag ook in mei gepland, maar werd uiteindelijk pas in september gehouden. Dit jaar kon de pandemie ons niet meer zó verrassen en daarom werd een puur digitale dag voorbereid. Dat is voor ons geen vanzelfsprekendheid, want het liefst hebben we zoveel mogelijk leden bij elkaar. Dat is goed voor het gemeenschapsgevoel, voor de samenbinding en het onderling contact.

5.000

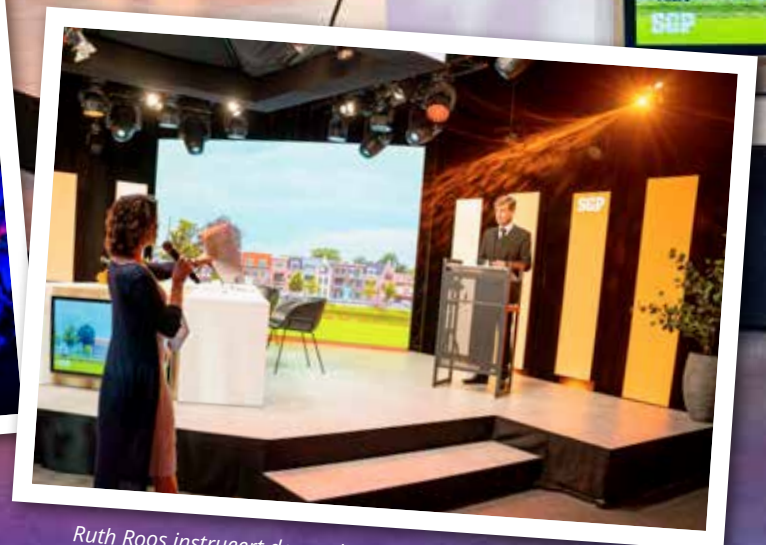
Wat ons wel verraste was de grote betrokkenheid. Bijna 5.000 mensen hebben onze partijdag gevolgd. Vanwege die grote betrokkenheid krijgen wij weer nieuwe ideeën over hoe we ook in de toekomst Deo volente, rekening kunnen houden met deze betrokkenheid door een extra digitale optie voor belangstellenden zonder stemfunctie.

Cornel van Beek interviewt Kees van der Staaij.

Links de studioruimte en rechts is achter 'de schermen'.

Ruth Roos instrueert de sprekers over het draaiboek van de partijdag.

300

We hebben een inschrijving van zo'n 300 personen gehad die waren afgevaardigd vanuit het hele land. Zij hebben namens de afdelingen en kiesverenigingen hun stem uitgebracht via het digitale systeem dat ook nu weer naar behoren werkte.

TERUGKIJKEN

Sommige onderdelen worden elders in deze Baniereditie beschreven. Ook is een aantal onderdelen terug te zien via ons YouTubekanaal. Hulp bij het zoeken: gebruik de zoektermen [partijrede SGP] en [Banier SGP].

Presentator Cornel van Beek met de volle studiotafel.

Secretaris Barth, penningmeester Keuken, vicevoorzitter ds. Mulder en Kees van der Staaij.

Lianne Weerheim.

De opening door dominee Mulder.

PARTIJREDE 2021

Onlosmakelijk verbonden aan de jaarlijkse partijdag is de 'partijrede' van de fractievoorzitter van de Tweede Kamer, de partijleider. Ook dit jaar hield Kees van der Staaij zijn partijrede op de digitale partijdag. Het thema van dit jaar haakte in op het kernthema waartoe alle actuele politieke thema's uiteindelijk leiden: vertrouwen, of het gebrek daaraan.

Vertrouwen versterken

DOOR KEES VAN DER STAAIJ

In vertrouwen. Dat is de titel van ons verkiezingsprogramma. Over vertrouwen gesproken: wat is het daar in ons land veel over gegaan in de achterliggende tijd!

Wat het betekent als wantrouwen wortel schiet, zien we om ons heen gebeuren. Meer partijen dan ooit in de Tweede Kamer, afsplitsing op afsplitsing. Meer dan ooit is het nodig dat al die fracties laten zien dat ze niet alleen talent hebben voor het vertolken van onvrede, maar ook voor het bijdragen aan oplossingen. De kabinetsformatie is pas na twee maanden weer heel voorzichtig op gang gekomen. Ook hier was gebrek aan onderling vertrouwen oorzaak voor de moeizame start. De voor sommigen hartverscheurende toeslagenaffaire heeft het vertrouwen in de

overheid een flinke deuk gegeven. En dat alles in een tijd waarin veel burgers en bedrijven de gevolgen ondervinden van het coronavirus én van de overheidsmaatregelen daartegen.

DIENSTBAAR EN BESCHEIDEN

Versterking van vertrouwen is al met al een urgente opgave. Daaraan willen wij als SGP graag bijdragen. Kleine daden helpen daarbij vaak meer dan grootse plannen. Overspannen verwachtingen zijn juist een recept voor teleurstelling en beschadigd vertrouwen. De overheid als schild voor de zwakken, een dienstbare overheid als Gods dienaar, u ten goede, is een hooggestemde opdracht. Een betrouwbare overheid, ook in de zogenaamd kleine dingen, dat is wat zoden aan de dijk kan zetten. Het antwoord moet niet zijn de spierballentaal van een

grotere of een sterkere overheid, maar een dienstbare en bescheiden overheid, die de burger niet overvraagt.

Cruciaal is ook de samenwerking met maatschappelijke organisaties. Kijk wat vrijwilligers doen als schuldhulpmaatjes, in de gevangenzorg, in de zorg voor mensen thuis. Al dat prachtige werk in de haarvaten van de samenleving moet de overheid goed faciliteren en ondersteunen.

VERTROUWEN GEVEN

Een overheid die vertrouwen wil krijgen, moet zelf ook meer vertrouwen geven. Aan leraren voor de klas, aan de mensen in de zorg, aan ondernemers, aan onze boeren en vissers – niet in detail voorschrijven hoe ze zich moeten gedragen, maar juist ook vrijheid bieden, ruimte

voor eigen oplossingen, al staan ze niet in het spoorboekje van Den Haag. Natuurlijk is een sturende overheid nodig, ook in lastige, maar belangrijke opgaven zoals in de zorg voor Gods schepping, de energietransitie. Maar daar komt meer van terecht als heldere kaders worden overeengekomen en realistische plannen worden gemaakt, dan als wet op wet en regel op regel wordt gestapeld en burgers en bedrijven vooral wantrouwen voelen. Wantrouwen motiveert niet. Wantrouwen scheidt een keurslijf. Vertrouwen geeft ruimte.

“Kleine daden dragen vaak meer bij aan vertrouwen dan grootse plannen.”

Vertrouwenwekkende politiek, een vertrouwenwekkende overheid, betekent dat onze daden kloppen met onze woorden. Dat we doen wat we zeggen. Dat we niet beloven wat we niet kunnen waarmaken. Je moet van elkaar op aan kunnen, kunnen vertrouwen op de deskundigheid van mensen die aangesteld zijn. Maar ook zélf betrouwbaar zijn.

Overspannen verwachtingen, dat is het gevaar dat altijd op de loer ligt. Al te veel van de overheid verwachten, alsof die het stuur in handen heeft om op de vierkante centimeter de marsroute uit te stippelen. De bekende oudvader W. Teellinck (1579-1629) geeft in zijn “Politieke christen” waardevolle adviezen, vol Bijbelse waarheden. Hij waarschuwt voor een overmaat aan zelfvertrouwen in zaken waarin uit de Bijbel niet eenduidig af te leiden is welke beslissing er genomen moet worden. Vertrouwen we te veel op eigen inzichten, dan raken wij gemakkelijk de voorzichtigheid kwijt en doen we al te stellige uitspraken waar we anderen mee afstoten.

Deze vader van de Nadere Reformatie wijst er ook op het niet van eigen kracht en inzicht te verwachten. Overal ter wereld gaan dingen fout, zo zegt hij, overal waar men God vergeet. ‘Hoogmoed komt voor de val’ is een Bijbelwoord dat steeds weer in de geschiedenis zo waar blijkt te zijn. Is dat ook niet de vertrouwenscrisis waarin we leven, een teveel aan zelfvertrouwen en tekort aan Godsvertrouwen? Het vertrouwen in mensen kan gemakkelijk beschaamd worden. Een diepe wijsheid wordt daarom vertolkt in Psalm 118: “Het is beter tot de Heere toevlucht te nemen dan op de mens te vertrouwen. Het is beter tot de Heere toevlucht te nemen dan op prinsen te vertrouwen”, dat wil zeggen op mensen met macht, overheidspersonen, mensen van aanzien. Dat is een woord op zijn tijd voor Israël, dat in de afgelopen weken zo onder vuur lag van terroristische bewegingen die erop uit zijn Israël van de kaart te vegen. Terroristen die met hun wandaden juist ook het leven van hun eigen mensen roekeloos op het spel zetten.

OP GOD VERTROUWEN

We kunnen niet alleen te veel op onszelf vertrouwen, maar ook te veel van anderen verwachten, ook van machthebbers. Ook daarom is het zo belangrijk dit Bijbelwoord ernstig te nemen en ons vertrouwen op God te stellen. “Looft de Heere, want Hij is goed, want zijn goedertierenheid is in eeuwigheid.” Zo begint én eindigt Psalm 118.

“Het is beter tot de Heere toevlucht te nemen dan op de mens te vertrouwen.” (Psalm 118)

In de politiek van alledag zien we steeds weer dat vertrouwen niet maakbaar is, geen vrucht van eigen akker. Ten diepste is vertrouwen altijd weer een geschenk. Dat is zeker ook waar voor het vertrouwen op God. Het is niet een boompje, dat we zelf kunnen planten. Het is een genadegave. Als we het niet van onszelf verwachten, maar van God, dan zal ons dat tot biddende mensen maken. Wie het van Hem verwacht, zal nooit beschaamd uitkomen. Zijn trouw is groot. Zijn goedertierenheid is in eeuwigheid. ◀

Interactief online event organiseren?

Klomp Creative heeft alles in huis om
je doelgroep aan te spreken.
Van draaiboek tot live-gaan.
Wij zorgen voor een geslaagd event.

Meer informatie? Bel of app met Paul Klomp: 06 222 97 442

klompcreative.nl

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

STAALBOUW
DAK- EN WANDBEPLATING
TRAPPEN EN HEKWERKEN
RVS EN ALUMINIUM

Goorsteeg 15 | 6741 TB Lunteren
T 0318 589428 | www.jvandendikkenberg.nl

SGV

Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding
tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

Partijdag 2021, opnieuw online!

Een beetje spannend was het wel! Draaiboeken, per minuut beschreven, teksten die geoefend moesten worden, kortom: aan alles was gedacht. Normaal kan de techniek je in een zaal ook in de steek laten, maar dan is het meestal alleen de microfoon die weigert. Dat is dan snel opgelost. Maar bij een onlinebijeenkomst kan alles misgaan: geen verbinding, geen geluid en geen beeld.

Dat dreigde nu even te gebeuren. Alle partijleden die een rol hadden, moesten 's morgens vroeg al in de studio in Tilburg aanwezig zijn. We oefenden het programma, alles verliep perfect. Toen gebeurde het. Een paar minuten voor het begin ging het mis met de livestream. Ik stond al klaar om achter de kathedraal te gaan staan. Wat te doen? Lichte paniek bij de SGP'ers. De technici in de studio bleven echter onverstoort. We werden er zelf ook rustig van. In zeer korte tijd werd de verbinding hersteld. De partijleden waren weer aangehaakt en we konden gelukkig met onze partijdag beginnen.

ECHTE SGP-SFEER

Beste partijleden, we mogen met dankbaarheid terugkijken op een goed verlopen vergadering. Al was het dan opnieuw een onlinebijeenkomst, er heerste toch een echte SGP-sfeer. Gezongen psalmen, een inhoudsvol Bijbels openingswoord, goede toespraken en een paar mooie presentaties. Onze scheidende interim-voorzitter, Maarten van Leeuwen, kon ondanks een recente heupoperatie deze vergadering gelukkig toch bijwonen. Ook langs deze weg wil ik hem hartelijk bedanken voor

het vele werk dat hij met volledige inzet en liefde voor de partij heeft mogen verrichten. We wensen hem namens u allen Gods zegen toe in zijn persoonlijk leven en in zijn gezin.

We heten de nieuwgekozen hoofdbestuursleden, ds. R.W. Mulder en de heer P.C. Grinwis van harte welkom en hopen dat zij snel zich thuis zullen voelen in ons bestuur. Al met al was het een partijdag waar we dankbaar op terug kunnen zien. Onze dank gaat vooral uit naar de Heere God Die dit alles schonk.

STERKE STAATKUNDE

Ten slotte nog even terug in de historie van ons partijblad. In het maartnummer van 1922 wordt met veel instemming een brief van Groen van Prinsterer uit 1850 aangehaald. "Welke is voor Nederland de hoop van de Christen? Het is een staatkunde, tegen de waan van de revolutie, sterk door het getuigenis van de historie

en de Goddelijke openbaring, het is de wetenschap van de voorgeslachten, toegepast tegen de wijsheid van een eeuw die dagelijks meer aan het twijfelen en dan in vertwijfeling geraakt".

Profetische woorden die geschreven lijken te zijn ook voor onze verwarrende tijden, anno 2021. Wie weet nog antwoorden op de grote vraagstukken in ons land en wereldwijd. De wijsheid van onze eeuw? De wijsheid van de van God losgeraakte autonoom denkende mens? De vertwijfeling slaat toch toe! We zien het gebeuren. Hier ligt een taak voor de SGP. In afhankelijkheid van de Heere staatkunde te bedrijven vanuit de Bijbelse uitgangspunten. Goed in alle tijden en voor alle volken. ◀

"Welke is voor Nederland de hoop van de Christen?"

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

'Schapen tussen de wolven'

Op 31 mei besprak de Tweede Kamer de initiatiefnota van SGP, CDA en CU over christenvervolgning. De titel van de nota is afgeleid van Mattheüs 10:16 "Ziet, Ik zende

u als schapen in het midden der wolven". D66-Kamerlid Sjoerd Sjoerdsma gaf blijk over Bijbelkennis te beschikken toen hij tijdens het debat op het vervolg van deze

tekst wees: "zijt dan voorzichtig gelijk de slangen, en oprecht gelijk de duiven." ◀

Schroom

Roelof Bisschop vroeg aan D66-Kamerlid Sjoerdsma of hij de schroom herkende dat sommige partijen christenvervolgning niet als een zelfstandig probleem durven te benoemen. "Waarom moeten daarbij altijd in één adem ook de lhbt'ers en moslims genoemd worden, terwijl de christenen gewoon de allergrootste groep vervolgd worden?" Sjoerdsma reageerde volgens Bisschop met een teleurstellende jij-bak*, toen hij zei dat de SGP zelf beschroomd is in het benoemen van groepen.

*Een 'jij-bak' is een reactie op een verwijt door zelf een soortgelijk verwijt terug te maken, zonder inhoudelijk op het verwijt in te gaan. Met die tactiek gooi je een debat dood. ◀

Tribune

Tijdens een Kamerdebat op 9 juni mochten er weer mensen op de tribune in de plenaire zaal van de Tweede Kamer zitten. Stoffer sprak hen toe vanachter het spreekgestoelte: "Ik zat vandaag een paar keer naar boven te kijken, en ik dacht: wat heerlijk dat daar gewoon weer mensen zitten." Hij sprak de hoop uit dat het de komende tijd zo mag blijven. ◀

IS-vrouw

Tijdens het vragenuur op 8 juni stelde Kees van der Staaij mondelinge vragen aan minister Grapperhaus over het terughalen van een IS-vrouw en drie kinderen uit Syrisch gebied. "De SGP ziet dit als een heel riskant precedent. Het kabinet zei eerder dat deze mensen willens en wetens naar dat gebied zijn gegaan en dat ze een gevaar kunnen vormen voor de nationale veiligheid. Hoe geloofwaardig is deze terughaalactie dan?" ◀

Corona-uitgaven

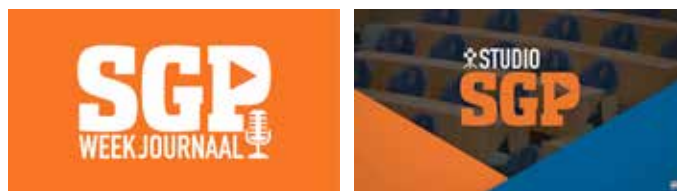
"De regering heeft wat uit te leggen," aldus Chris Stoffer tijdens het debat over de financiële verantwoording. Hij noemt het 'ernstig' dat er veel meer geld is uitgegeven dan naar het oordeel van de Rekenkamer acceptabel is. Volgens Stoffer is het te makkelijk om alles op corona te schuiven. "Dit is niet iets incidenteels van het afgelopen jaar, maar dit is een structureel probleem." ◀

Bekijken

Alle fragmenten zijn ook te bekijken op ons YouTube kanaal.

STUDIO SGP

Elke vrijdag hopen we u op de hoogte te brengen. Eens in de maand gebeurt dat met Studio SGP en op de andere vrijdagen met het SGP Weekjournaal. In de zomerperiode zal het misschien iets anders gaan, maar we hopen elke week van ons te laten horen. De eerstvolgende live-uitzending van Studio SGP staat gepland voor vrijdagavond 2 juli, 19.30 uur.

“Voorkom dat partijen met meel in de mond gaan praten.”

23 april
Kabinets-
formatie

Op 23 april ging Studio SGP over de kabinetsformatie, de onrust in die formatie en over de versoepeling van de coronamaatregelen. Van der Staaij: “We missen een rustige onafhankelijke start van een kabinetsformatie. Waarom starten we de formatie niet met iemand die niet dicht op de zittende macht zit, overweeg iemand zoals de koning.” Volgens Van der Staaij moet er ook meer transparantie komen in het formatieproces, maar wel met mate en met beleid. “Voorkom dat partijen met meel in de mond gaan praten.”

VERSOEPELING VAN CORONAMAATREGELEN

Het kabinet heeft versoepelingen van de coronamaatregelen aangekondigd. Volgens Van der Staaij zijn versoepelingen niet alleen een tegemoetkoming aan de samenleving, maar ook een rechtsplicht. “Tegelijk moeten we ook denken aan het zorgpersoneel in de ziekenhuizen. Er lopen nog veel mensen op hun tandvlees om mensen de zorg te geven die ze nodig hebben.”

SGP: “Steun de ondernemer liever een week extra!”

4 juni
Rouwverlof

Op 4 juni pleitte Stoffer ervoor om ondernemers niet te vroeg los te laten wat betreft overheidssteun. “Vroeger werkte ik in de fietsenwinkel van mijn opa. We verkochten ook fietsjes met zijwielen. Je haalt die zijwielen er niet na een paar meter af. Anders valt zo’n kind om.” De parallel naar bedrijven: “Het is beter om een week extra te helpen dan een week te weinig. En ondernemers zelf willen niet onnodig aan een overheidsinfuus hangen.”

ROUWVERLOF IS NOODZAKELIJK

Stoffer werd geïnspireerd door Jesaja 1:17 toen het daar ging om het rechtdoen aan de verdrukten, het opkomen voor de weduwen. Werkgevers willen soms wel rekening met hun rouwende personeelslid, maar toch is er op momenten dat het begrip ontbreekt, dringend behoefte aan een wettelijke bescherming van de werknemer. Stoffer “Het liefst heb ik natuurlijk dat een wet niet nodig is. Je hoopt dat die ruimte voor rouw er gewoon is, maar ik wil graag een beschermende ondergrens inbouwen.” ◀

Bekijk de uitzendingen via [youtube.nl/sgpnieuws](https://www.youtube.nl/sgpnieuws). Voor contact met de studio kunt u ons bereiken via studio@sgp.nl. Na de zomer zijn er geen samenvattingen meer in RD te lezen. Wel kunt u die lezen in *De Banier* en op [sgp.nl](https://www.sgp.nl).

wille donker

a d v o c a t e n

willedonker.nl

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
T 0172 - 44 24 17

DE PATER

SLOOPWERKEN.NL

ASBESTSANERING

RENOVATIESLOOP

BOREN & ZAGEN

AFVALCONTAINERS

E info@depatersloopwerken.nl | T 055 506 14 02

WALO

Hygiëne en Reinigingssystemen

Uw duurzame totaaloplossing voor hygiëne- vraagstukken

Alles voor een schone vloer

Bent u op zoek naar een goede oplossing om uw vervuilde vloeren te reinigen en te onderhouden?

www.walo.nl

SGP-Internationaal tijdens de coronapandemie

Het afgelopen jaar werden de activiteiten van SGP-Internationaal sterk beïnvloed door de coronapandemie. Door de reisbeperkingen werd grotendeels noodgedwongen digitaal gewerkt, wat echter ook weer nieuwe mogelijkheden bood. We deden zo ervaring op met nieuwe werkvormen die in de toekomst ook nog ingezet kunnen worden.

DOOR ELISE SBBEY-VANDOORN

INTERNATIONAAL COÖRDINATOR

Onlinebijeenkomsten kunnen erg efficiënt werken: deelnemen aan een onlineconferentie vanuit Nederland kost minder tijd dan wanneer je naar het land moet reizen. Het nadeel is echter dat je daardoor ook de contacten en terloopse ontmoetingen mist die je normaal gesproken rondom een dergelijke training of conferentie hebt. De gewone menselijke interactie verloopt online niet zo vanzelfsprekend en soepel. Toch hebben diverse activiteiten in gewijzigde vorm doorgang kunnen vinden, veelal online.

ACTIVITEITEN

Een paar voorbeelden: In Jordanië werd een onlineconferentie georganiseerd voor jongeren over burgerschap, en in Egypte vonden twee webinars plaats. In andere landen werden meer 'hybride' werkvormen gebruikt, waarbij de deelnemers wel fysiek bijeenkwamen

in een ruime zaal en de trainers online verbonden waren. In Irak werd zo een training gegeven over campagnevoeren en in Moldavië werd een onlinetraining over 'duurzaamheid tijdens de pandemie' afgesloten met een fysieke conferentie. Dit alles was afhankelijk van de lokaal geldende coronamaatregelen.

TEGENWERKING

Behalve dat het werk van SGP-Internationaal maar beperkt kan worden uitgevoerd, hebben onze buitenlandse partners soms ook te maken met vrijheidsbeperkingen die onder het mom van de bestrijding van corona werden ingevoerd. In Belarus (wat in Nederland vaak Wit-Rusland werd genoemd) zijn bijvoorbeeld de grenzen gesloten 'in de strijd tegen het coronavirus', terwijl dictator Loekasjenko de ernst van het coronavirus altijd heeft gebagatelliseerd. Oppositieleiders zien dit dan ook

niet anders dan als een maatregel om oppositieleiden hun ontsnappingskansen te ontnemen. In Georgië ervoeren onze partners tegenwerking bij het campagnevoeren voor de verkiezingen in het najaar van 2020, waarbij de coronapandemie ook werd misbruikt om de verkiezingscampagne van de oppositie tegen te werken. Dergelijke zorgelijke gebeurtenissen laten eens te meer zien hoe belangrijk het is om onze partners in zulke landen te steunen in woord en daad.

“SGP-INTERNATIONAAL IS AFHANKELIJK VAN DE GEWONE ONTMOETINGEN”

TOEKOMST

Gedurende het afgelopen jaar bleek weer eens extra dat het werk van SGP-Internationaal afhankelijk is van 'gewone' ontmoetingen en contacten. We kijken daarom ontzettend uit naar versoepelingen en het moment waarop we als organisatie weer zonder beperkingen aan het werk kunnen. De meeste projecten van dit jaar staan gepland in de tweede helft van 2021, in de hoop dat er dan weer meer mogelijkheden zijn om fysiek bij onze partners te zijn. Bovenal bidden we de Heere God om zegen over ons werk dat we, hetzij online, hetzij ter plekke, mogen doen. ◀

KONINKLIJK ONDERSCHIEDEN

A. Van der Plas, Hardinxveld-Giessendam

Op 11 december 2020 heeft de heer Arie van der Plas uit Hardinxveld-Giessendam een koninklijke onderscheiding ontvangen. Hij werd benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau vanwege zijn langdurige inzet op verschillende terreinen. Voor de SGP was Van der Plas 15 jaar raadslid (van 1986-1994 en van 1999-2006). Daarnaast was hij vier jaar bestuurslid van de kiesvereniging en tien jaar bestuurslid van de studievereniging. Voor de plaatselijke SGPeriodiek was Van der Plas ook nog twaalf jaar redactielid.

P. Bregman, Tholen

Bij de recentste lintjesregen werd de heer Piet Bregman uit Tholen koninklijk onderscheiden als Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Deze onderscheiding heeft hij ontvangen voor de vele jaren vrijwilligerswerk op allerlei terrein. In het verband van de SGP noemen wij expliciet zijn bestuursfunctie voor de SGP-kiesvereniging in de gemeenten Benthuizen en Rijnwoude tussen 1977 en 2002. Vanaf 1982 tot 1992 was Bregman ook gemeenteraadslid in Benthuizen, later gemeente Rijnwoude.

P.J. van Dijk, Vlissingen

Mevrouw Nellie van Dijk kreeg bij de lintjesregen van dit jaar een koninklijke onderscheiding uitgereikt wegens het verrichten van haar jarenlange vrijwilligerswerk op meerdere terreinen. Voor de SGP was mevrouw Van Dijk sinds 2014 de secretaresse en later de webmaster van de kiesvereniging. Mevrouw Van Dijk verricht(te) veel werkzaamheden voor de raadsfractie van Vlissingen, waaronder de sociale media van de fractie.

A. Houweling, Oude-Tonge Houwe

Bij de lintjesregen van dit jaar ontving Adri Houweling een koninklijke onderscheiding voor zijn veelvuldige vrijwilligerswerk. Voor de SGP was Houweling van 2006 tot 2013 raadslid in de gemeente Oostflakkee. Vanaf 2004 was hij voorzitter van de afdeling Oostflakkee. Als voorzitter was Houweling afgevaardigde in verschillende commissies. Voor die tijd was hij bestuurslid van de kiesvereniging in Oude-Tonge. Ook was Houweling lid van de Verenigde Vergadering van het waterschap Hollandse Delta.

De SGP feliciteert alle decorandi met hun welverdiende onderscheiding.

In De Banier willen we graag aandacht besteden aan hen die hun sporen in de politiek hebben verdiend. Mist u nog iemand? Stuur dan een korte omschrijving en een foto toe.

Jubileumglossy 100 jaar De Banier EXTRA bestellen?

In mei 2021 verscheen het jubileumnummer. Elk SGP-lid heeft een exemplaar thuisgekregen. Extra exemplaren zijn via de webshop te verkrijgen: webshop.sgp.nl. Een exemplaar kost € 3,95 (excl. verzendkosten).

Jubileumglossy 100 jaar De Banier niet gehad?

Sommigen leden en abonnees blijken het jubileumnummer niet te hebben gehad. Dat is heel vervelend en we willen het graag rechtzetten. Laat via sgp.nl/debanier uw gegevens achter en wij hopen u zo snel mogelijk alsnog het nummer toe te sturen.

100
JAAR

**VOOR DE
PUZZELAARS**

Puzzlecorrespondentie
AAN ALLEN. Het was mijn bedoeling om alle puzzelaars een antwoordje te geven, doch zie dat dat ondoenlijk is. Ik hoop dat zij (het zijn er 250 stuks in de schoonste soorten en kleuren) die niets van mij hoorden, dit mij ten goede houden zullen.
Met een E-handdruk en vriendengroet, blijf ik uw aller
BANIERkrantselaar

Vacantie!
Een heerlijk lot van vakantie en dit voor! Waarmee zij moet gevoerd te zijn tegen doerriben, een antwoord, stietten en slakloegen, tunda!

In Uw koffer of fietstasch
aanwijzing te met doch of foto van de heerlijk vreesachtige en gezonde

PUROL
In dozen van 20-40-60 ct. Tuss 80 ct. Verchrijbaar bij Apothekers en Droghien.

Scan de QR code met de camera van uw mobiel en bestel dit Zichtnummer voor slechts €8,50!

BEREIKBAARHEID

Het partijbureau zal in de zomervakantie (regio midden) beperkt bereikbaar zijn. Dat houdt in dat u van 17 juli t/m 28 augustus ons wel kunt benaderen, maar dat reacties later kunnen komen dan u van ons gewend mag zijn. Via het e-mailadres info@sgp.nl hopen we wel bereikbaar te zijn om urgente berichten, zo mogelijk, door te sturen aan andere collega's die u zouden kunnen helpen.

Wij hopen op uw begrip en wensen u een rustgevende vakantie toe!

Van de redactie

De volgende De Banier staat gepland voor donderdag 23 september. Kopij kan ingestuurd worden tot en met dinsdag 7 september. U kunt zich daarvoor richten tot Sjon van der Ree Doolaard via debanier@sgp.nl. De verschijning van de daaropvolgende Banier staat gepland voor donderdag 21 oktober. *NB: voor alle in dit blad genoemde data geldt: 'Deo volente'.*

CONTACT MET DE REDACTIE?

Soms krijgen we de vraag hoe je contact krijgt met de redactie. Het bovenstaande e-mailadres (debanier@sgp.nl) kunt u ook daarvoor gebruiken. Als u liever belt, is er ook wel vaak iemand te bereiken via 010-7200 770. Meestal weet u ons al goed te vinden, want er kwamen al reacties binnen van Nunspeet tot New York.

Regelmatig krijgt Menno de Bruyne nog de vraag of er deze zomer rondleidingen worden gegeven. Het antwoord is: nee. Hooguit zal hij (als het dan weer mag) enkele buitenrondleidingen verzorgen.

Het Binnenhof is namelijk nog eventjes open. Belangstellenden kunnen zich melden via de mail: mdebruyne@tweedekamer.nl. Of via de app/sms: 06 1254 1741.

FOTOVERANTWOORDING

Pagina 1: beeld Cees van der Wal Fotografie

Pagina 4: beeld Wikimedia

Pagina 6, 7, 8, 9, 18, 21, 23 en 24: beeld Cees van der Wal Fotografie

Pagina 16: Nellie van Dijk / beeld twitter gem. Vlissingen en Adri Houweling / beeld twitter burgemeester Goeree-Overflakkee

Pagina 28: beeld Jan Passchier

Pagina 31: rijksvastgoedbedrijf.nl / beeld Levien Willemsen

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

COLOFON

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag, 9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJ BUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jjwanberkum@sgp.nl

REDACTIE

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum (hoofredactie),
J.S. van der Ree Doolaard (eindredacteur),
drs. J.A. Schippers, N. Bakker en
M. de Bruyne
E debanier@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Novente.

Aanjager van partijprofessionalisering

INTERVIEW MET DHR. M.F. VAN LEEUWEN
BIJ ZIJN AFSCHEID VAN HET SGP-HOOFDBESTUUR.

Aan de Dorpsweg van Maartensdijk woont, op een kwart kilometer afstand van Bas van der Vlies, ook Maarten van Leeuwen. De 73-jarige oud-voorzitter kijkt terug op de vijftien jaren in het hoofdbestuur van de SGP.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Op het glazen tafelblad in de smaakvolle, klassiek ingerichte woonkamer staat de bos bloemen die Maarten van Leeuwen en zijn vrouw hebben gekregen bij zijn afscheid op de SGP-partijdag van 2021. Die dag was een slotakkoord op een veelbewogen tijd. We ontkomen er niet aan om daarbij ook de ernstvolle gezondheidsomstandigheden ter sprake te brengen, want vanaf de bloemen op de tafel, is het maar een paar stappen naar waar nog niet lang geleden Van Leeuwens bed in de woonkamer stond, vanwege een heupoperatie met complicaties. Een flink deel van de vijftien hoofdbestuurjaren waren er zorgen. De 'gevreese ziekte' legde een groot beslag op hem, maar toch nog lang niet zoveel als die van zijn vrouw. Dat is voor iedereen in zijn nabijheid wel merkbaar. "Je eigen zorgen draag je in stilte. Je beseft ook waarom je als mens leed moet ondergaan. Je plaatst het in het geheel van de Godsregering. Dat bewaart je ook voor zelfmedelijden. Maar dan vanaf 2015... de ernstige ziekte van je vrouw die je liefhebt. Dat maakt een veel diepere inslag, een diepere snee. Dat leed is anders."

VROEGER

We gaan ver terug in de tijd. In de jaren 50 en 60 groeide Van Leeuwen op in Naarden, in een 'meelevend SGP-gezin'. In Naarden zelf was geen SGP, maar in

het naburige Bussum wel. Daar nodigde de plaatselijke voorzitter hem samen met enkele vrienden hartelijk uit om een keer een bijeenkomst van de SGP te bezoeken. We werden zelfs betrokken in een discussie. Die persoonlijke en open benadering hebben we nodig! Daardoor raak je betrokken."

ONDERWIJSMAN EN POLITICUS

Hoewel wij, SGP'ers, Van Leeuwen kennen als SGP-voorzitter, was hij lange tijd veel meer bekend als onderwijzman. Het onderwijs wordt echter vanaf 1990 gecombineerd met de rol van gemeenteraadslid in Maartensdijk, zijn woonplaats sinds zijn huwelijk. In 1994 wordt Van Leeuwen de eerste SGP-wethouder in Maartensdijk. Vanwege zijn benoeming tot locatiedirecteur in 1997 op het Van Lodenstein College in Amersfoort ziet hij af van een nieuwe periode als wethouder. Dat was ook niet verantwoord te combineren. Bij de provinciale politiek is dat beter te doen. Van Leeuwen wordt in 1999 voor acht jaar lid van de Provinciale Staten van Utrecht. Inmiddels wordt hij in 2007 voorzitter van het college van bestuur van het Hoornbeek College en het Van Lodenstein College. In de vele ingrijpende structuurontwikkelingen die hij in die jaren in het onderwijs heeft meegemaakt, werd hij ook gerijpt om dergelijke ervaringen te gebruiken in de volgende periode.

HOOFDBESTUUR

In het verkiezingsjaar 2006 begint Van Leeuwens goede vriend Bas van der Vlies aan zijn laatste periode in de Tweede Kamer. Eerder dat jaar wordt Maarten van Leeuwen gekozen in het hoofdbestuur van de SGP. In die tijd is Wim Koliijn voorzitter, samen met ds. Van Heteren. Het waren de jaren waarin verschillende rechtbanken zich bogen over de consequenties van het zogenaamde 'vrouwenstandpunt' van de SGP. Dit zou zich nog jarenlang voortslepen en voor Van Leeuwen was dit - ook in zijn eigen voorzittersperiode vanaf 2011 - een zorgvol en ingrijpend thema. "Het was een dieptepunt. Blijkbaar was er niet meer de ruimte om vanuit een eigen opvatting een eigen lijn te bepalen. Het was, ook volgens veel juristen - waarvan een deel van buiten onze achterban - een inbreuk op de vrijheid van vereniging. Dat gaf wel veel gewicht aan het partijvoorzitterschap. Het was heel behoedzaam manoeuvreren. Persoonlijk heb ik hiermee geworsteld en me terughoudend opgesteld. Tegelijkertijd stemt het me dankbaar dat de bewogen en intensieve discussies die we intern daarover hadden wel op een waardige manier konden plaatsvinden. We hielden elkaar vast."

Dat dit onderwerp nog niet is afgesloten, geeft Van Leeuwen toe en daarom hoopt

SG

Spek Accountants en Belastingadviseurs

De financiële dienstverlener,
actief in de Randstad!

Accountants
Belastingadviseurs

Krimpen aan den IJssel
0180 591581
info@spek.nl

www.spek.nl

Quik's
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Voorgekookt

Voorgebakken

Vers
verpakt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quik's
FRESH POTATOES

Quik's
POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

HULS
ARCHITECTEN

DE ARCHITECT DIE LUISTERT.

We ontwerpen plannen, oplossingen en nieuwe perspectieven voor uw opgave. Om deze te laten voldoen aan de wensen van u, als opdrachtgever, moeten uw wensen onze gedachten worden. Dat doen we door te luisteren. Luisteren naar uw wens, luisteren naar uw bedrijfsproces, luisteren naar u als opdrachtgever.

STAPHORST

HULSARCHITECTEN.NL

hij dat de SGP op een waardige wijze het gesprek hierover blijft voeren.

ONTWIKKELINGEN

Het is altijd ingewikkeld om alle 'verdiensten' van iemand op een presenteerblaadje te krijgen. De terughoudendheid hierover is begrijpelijk en gepast. Van Leeuwen legt uit dat je ontwikkelingen nooit in je eentje doorvoert. Het hoofdbestuur is een team met verschillende mensen met hun eigen kennis en capaciteiten en gezamenlijk kom je tot besluiten die gemaakt worden met het oog op het welzijn van de partij. Een voorzitter heeft vaak wel een aanjagende rol. De knopen moeten doorgehakt worden en de verschillende meningen moeten 'gekanaliseerd', bij elkaar gebracht worden. Vervolgens moet je ook zorgen dat je het weer goed vertaalt naar de volle breedte van de achterban. Daarvoor is wijsheid nodig, want grote veranderingen in een keer doorvoeren, gaat ten koste van de eensgezindheid. Je moet zorgvuldig afwegen of we de stappen met elkaar kunnen nemen. Als de inschatting zou zijn dat bepaalde ontwikkelingen te snel zouden gaan, moet je wijze stappen nemen die het vertrouwen niet beschamen en geen verdeeldheid zaaien.

MEDIA

Concreet komen we dan op onderwerpen als de 'omgang met de media'. "Enerzijds is er een begrijpelijke en terechte terughoudendheid ten opzichte van de moderne media. Aan de andere kant zie je dat ons verhaal voor velen in onze samenleving onbekend is en mede daardoor zo weinig weerklank vindt. Hoe kunnen we de boodschap dan toch uitdragen? We moeten immers bereid zijn tot verantwoording! We maken welbewuste keuzes in medialand: zoals ruimte voor de SGP-boodschap, geen entertainment en geen uitzending op zondag. Daarom was deze weg, die onder Kollijn al was ingezet, voor mij geen vraag maar een opdracht. Gelukkig ziet men binnen de partij dat we de sluisen niet openzetten maar de teugels zelf in handen proberen te houden. Samen met de waardige manier waarop onze mensen in de media optreden, geeft dat vertrouwen.

De laatste digitale verkiezingscampagne is daar een mooi voorbeeld van."

STIJL

Kunnen we hierin ook iets van de stijl van Van Leeuwen zien? Als een waar politicus omzeilt hij de vraag, want daar moeten anderen maar over oordelen, toch? Het oordeel door anderen, maar een partijleider heeft wel het zelfinzicht in hoe hij de dingen heeft aangepakt. "Hoewel het moeilijk is om te reflecteren op je eigen stijl, kan ik wel zeggen dat er twee dingen voor mij heel belangrijk zijn. Ik ben me er nadrukkelijk van bewust dat de SGP een 'beginselpartij' is. Dat heeft als consequentie dat het allereerst om de inhoud moet gaan. Goede relaties, zijn onmisbaar, maar komen op de tweede plaats. Je legt de verbinding op basis van de inhoud. Beginselen moeten rijpen in de actualiteit, maar daarbij moet je ervoor waken dat er geen erosie door de tijdgeest optreedt. Je mag niet wegvloeien van het fundament."

PROFESSIONALISERING

Vooraf op het vlak van partijstructuur is er veel veranderd. Dát is eigenlijk wat in deze periode kenmerkend is voor zijn partijvoorzitterschap. Er werd gewerkt aan een toekomstbestendige partij. Zo ontstond er een duale partijstructuur. Enerzijds bleven kiesverenigingen bestaan, maar anderzijds kon men ook overgaan naar een afdeling. Daardoor neemt de landelijke SGP veel van de noodzakelijke administratieve taken van de plaatselijke SGP over. De afdeling kan zich dan weer meer richten op de principiële doordenking van actuele politieke thema's. Op de partijdag kunnen nu partijpolitieke moties worden ingediend.

"Een bestuurdersvereniging ontstond om bestuurders krachtiger te laten samenwerken met deskundige ondersteuning vanuit de partij. Een ondernemersplatform ontstond voor de steun en inbreng van SGP-ondernemers. De partijadviesraad kreeg een sterkere, inhoudelijke rol. Partijblad De Banier werd een thematisch magazine voor alle leden om zo zijn rol van communicatielijn en de noodzakelijke toerusting ook in de nieuwe tijd gestalte

te kunnen geven. En om niet meer te noemen, werd ook een hernieuwde doordenking gestart van ingewikkelde onderwerpen zoals 'theocratie'." Het absolute hoogtepunt voor Van Leeuwen was de viering van het 100-jarig jubileum van de partij in 2018, wat een mooi inhoudelijk en samenbindend gebeuren was voor heel de partij.

DRIJFVEREN

Voor we naar de toekomst kijken, is het niet verkeerd om ook te vragen naar de drijfveren om dit alles voor de SGP te willen doen. Voor Van Leeuwen komt dat neer op de uitspraak die Van der Vlies onder meer in een interview met het NRC in 1995 deed. Het is als een motto voor Van Leeuwen. Van der Vlies vertelt in dat interview wat Gods Woord voor hem betekent. Hij zegt onder meer: "De Bijbel frappeert en inspireert. Het is een klomp goud. Dat goud moet worden omgesmeed tot de pasmunt van het tijdsgewricht waarin wij leven. We mogen daarbij geen mindere metaalsoorten gebruiken." Die pasmunt, het betaalmiddel van deze tijd, heeft Van Leeuwen ook steeds willen zoeken.

TOEKOMST

"In de achterliggende jaren zijn er intensieve discussies geweest binnen onze partij. Dat is goed, want je ziet er de gedrevenheid en de vitaliteit in. Mensen willen hun schouders eronder zetten en dat bemoedigt mij. Zolang de kaders, de randvoorwaarden, duidelijk zijn en we dus het gemeenschappelijke doel hebben om Gods Woord tot meerdere erkenning te brengen, zijn de discussies goed." De passie in de afscheidspeech op de partijdag zegt iets over hoe hij begaan blijft met de partij: "Ik hoop dat de SGP ook in de toekomst blijft staan voor politiek bij een geopende Bijbel. Dat vraagt om wijsheid en beginselvastheid, met de bede "Maak in uw Woord mijn gang en treden vast". Dat zal ook nodig zijn om in turbulente tijden niet krampachtig, maar wel standvastig te blijven zoeken naar Bijbels gefundeerde antwoorden op de vragen van deze tijd tot welzijn van heel de samenleving, tot eer van onze Schepper en op hoop van Zijn zegen!" ◀

vakkundig
Houtmanschap
sinds 1923

De Grebbe
— TIMMERFABRIEK —

Kozijnen Maatwerk Deuren

Remmerden 19F, 3911 TZ Rhenen
(0317) 61 27 34, de-grebbe.nl

Landgoed ^{het} Heuvelbosch

Komt u een nachtje slapen?

**Welkom bij
Bed en Breakfast
Landgoed Heuvelbosch
in Waardenburg!**

Reserveren via 06 - 28 96 07 40
of kijk op www.heuvelbosch.nl/bnb

**Vertrouwde
klanken...**

Mooie collectie
orgels van diverse
merken

Ruime ervaring
in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

www.stolkorgels.nl

NIEUWERKERK A/D USSEL - Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 51 56 52 | KERKENDIJK - Oostpolderweg 15

LEDENWERVERING 2021

Wat is een politieke partij zonder leden? De SGP kan zich daar helemaal níets bij voorstellen! Daarom starten wij van tijd tot tijd een ledenwerfcampagne. Dat deden we ook in de achterliggende tijd.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Elk jaar moet elke politieke partij aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) doorgeven hoeveel leden zij heeft. Daardoor zijn de getallen elk jaar inzichtelijk en soms ook confronterend. Bij veel partijen is een dalende trend te zien. Bij de SGP is er over de lange termijn een constante, lichte stijging te zien. Als we inzoomen op de laatste jaren zitten we sinds 2013 afgerond op de 30.000 leden. Het hoogtepunt (rond 2018) lag daar iets boven. Daarna zijn we iets teruggesakt. Daarom werd het hoog tijd om de mouwen weer op te stropen.

WEDSTRIJD

Veel van onze 147 afdelingen en kiesverenigingen zijn aan de slag gegaan met dit belangrijke onderdeel van hun functioneren als een vitale SGP. En zeg nu zelf: wie wil er niet vitaal zijn?! Om de ledenwerfcampagne extra aan te wakkeren bedachten we een paar wedstrijdementen. Er kon onderling gestreden worden om de hoogste winst te behalen. Hiermee konden twee prijzen gewonnen worden. Daarnaast was er ook een categorie van de grootste relatieve winst. Deze categorie wilden wij erbij hebben om de kleine afdelingen ook kansen te bieden.

De kiesvereniging die het presteerde om 80 leden te groeien en daarmee de 1e prijs wint:

De kiesvereniging die met maar liefst 81% groeide en daarmee de 2e prijs wint:

De kiesvereniging die met een groei van 71 leden 's-Gravenpolder het vuur aan de schenen legde, wint de 3e prijs:

De SGP feliciteert de winnaars van harte met dit mooie resultaat! In een volgend nummer hopen we een reactie van de winnaars op te nemen. Dan zal ook meer bekend zijn over een prijs die past bij de huidige omstandigheden.

30.000

Ledenwerven is een permanent proces. Het ledenaantal daalt wel vanzelf, maar voor groei moeten wij ons inzetten. Daarbij helpt een doel. Daarom markeren we bij dezen alvast een volgende mijlpaal: 30.000 leden. We zijn

er weer bijna. Helpt u mee dit aantal te bereiken? Deze oproep is natuurlijk in eerste instantie bedoeld voor de ledenwerfers van de afdelingen, maar ook elk lid kan helpen door bij die ledenwerfers, of bij het bestuur tips door te geven. Bij wie kunnen ze eens aanbellen, bijvoorbeeld? Op de partijdag is het al gezegd: de afdeling die het 30.000e lid binnenbrengt, krijgt sowieso een taart.

Blijf u inzetten, want de SGP kan niet zonder veel leden! ◀

WEETJE

De allergrootste kiesvereniging is Rijssen met meer dan 1.000 leden, op de voet gevolgd door Barneveld.

MATERIAAL

Voor advies en materiaal kunt u terecht bij het partijbureau: ledenwerving@sgp.nl. U kunt inschrijfformulieren, flyers en bedrukt zaadpapier bestellen. Ook kan elke afdeling of kiesvereniging een aantal nieuwe Banierglossy's (beperkt aantal gratis) en een aantal SGP-glossy's uit 2018 bestellen t.b.v. van ledenwerving.

Presentatie jubileumnummer

Tijdens de partijdag van 22 mei werd een eerste exemplaar van het jubileumnummer van *De Banier* overhandigd aan partijvoorzitter Van Meeuwen. De eveneens jarige voorzitter: "Ik vind dit een van mijn mooiste verjaardagscadeaus". Van Meeuwen sprak ook de hoop uit dat *De Banier* het samenbindende element voor de SGP mag blijven, wat het tot op heden steeds is geweest. Bij de voorafgaande presentatie van de jubileumeditie werd kort de aanleiding en de totstandkoming geschetst.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Al sinds 1921 communiceert de SGP door *De Banier* met haar leden, onze achterban. Wij willen daarmee bereiken dat de band met de leden aantrekt en verdiept. We willen zorgen voor informatievoorziening, verantwoording van ons werk en uitleg van politieke thema's en hoe wij daarop onze positie bepalen. Samen met de jaarlijkse partijdag is *De Banier* sinds jaar en dag een frequent terugkerend fenomeen in de wereld van onze politieke partij geworden. Het creëert het gemeenschapsgevoel, het stimuleert de samenbinding en het is een fysiek element dat uitdrukking geeft aan de gezamenlijkheid van een door leden gedragen politieke partij. *De Banier* onderging van tijd tot tijd een

gedaanteverwisseling. Ook is de reeks van communicatiemiddelen die de SGP hanteert flink uitgebreid. Elk middel heeft wel zijn eigen voordelen. Elke doelgroep gebruikt weer een andere combinatie van middelen.

50 JAAR

Vieren werd er in de Baniergeschiedenis niet veel gedaan. Memorieren gebeurde wel wat vaker. Maar zelfs een voor de hand liggende mijlpaal als het 50-jarig jubileum kreeg een andere 'viering' dan je op voorhand zou vermoeden. Ds. H.G. Abma sprak in het laatste nummer van 1970 de wens uit om een jubileumnummer uit te brengen in mei 1971. Hij keek uit naar het 'jubeljaar' 1971 en kon zich maar moeilijk bedwingen om alvast herinneringen op te halen. Hij nodigde de lezers ook uit om actief mee te denken. "Wie zal zeggen hoeveel herinneringen, die de moeite waard zijn om aan de vergetelheid te ontrukken, in de lezerskring voortbestaan?"

Op 28 april 1971 waren (niet onverwachts) de Tweede Kamerverkiezingen. Alles staat dan in het teken van de verkiezingscampagne. Kort daarop breekt de maand mei aan, de Banierverjaardag op 5 mei verstrijkt, maar (letterlijk) met geen woord wordt er meer gerept over een jubileum. Ondanks deze relativiserende afwezigheid van een jubileumeditie, was het vijftigste jaar toch nog wel een jubeljaar, denk ik. *De Banier* is er immers niet om *De Banier*, maar om de beginselen

van de SGP te dienen, om 'Gods Woord tot meerdere erkenning te brengen'.

100 JAAR

Natuurlijk zijn wij ons héél erg bewust van onze geschiedenis. We hebben ons lesje geleerd. Ruim van tevoren bespreken we de aanstaande verjaardag in mei 2021. En, o ja, er zouden in maart ook nog Tweede Kamerverkiezingen zijn. Maar wat kon er verder nog misgaan? Tja... Dan breekt de campagnetijd aan. Alles staat in het teken van de verkiezingen. Weinig gedachten, laat staan acties, worden gewijd aan het jubileum van *De Banier*. U kunt het zich vast voorstellen, dan is het wel even schrikken als je na de verkiezingsdag denkt de boog wat te kunnen ontspannen.

Er was wat kunst en vliegwerk voor nodig, maar in dit tweede jubeljaar is het jubileumnummer dan toch wél verschenen. ◀

Nachtwerk

Een Tweede Kamerlid had vroeger aan zijn parlementswork geen dagtaak; hij kon er makkelijk wat bij doen. Ir. C.N. van Dis werd in 1929 Kamerlid én hij kwam bij De Banier in dienst, als redacteur en ook nog enige tijd als directeur. Het was het jaar waarin *De Banier* een dagblad werd.

DOOR L. VOGELAAR

REDACTEUR RD

Vanwege zijn benoeming verhuisde Van Dis naar Rotterdam. 's Morgens stapte hij op de tram, op weg naar de drukkerij in de Insulindestraat. Later betrok hij een bovenhuis in die straat. Toen konden zijn kinderen lopend naar de drukkerij om de artikelen af te leveren die hun vader thuis schreef. Ternauwernood overleefde Van Dis in mei 1940 het Duitse bombardement op de Rotterdamse binnenstad. Zijn huis stond nog overeind en de drukkerij ook. Vanwege de vele luchtaanvallen in de volgende maanden verhuisde Van Dis echter naar Ermelo. Zijn werk bij De Banier was voorbij. Hij kwam er na de oorlog in andere functies terug: eerst was hij medewerker en van 1961 tot 1969 hoofdredacteur, wat in de praktijk betekende dat hij het blad in z'n eentje samenstelde. Van Dis was blij dat het aantal abonnees in die periode fors toenam. Hij memoreerde dat hij in 1925 zijn eerste artikel 'in de nachtelijke uren' had geschreven.

NIET TE TELLEN UREN

Hoewel Van Dis 'een zeer bescheiden

man' was, werd bij zijn afscheid in januari 1969 flink uitpakend. Dat was te begrijpen, want hij had –ook achter de schermen– "niet te besommen veel gedaan voor ons blad! We kunnen ons indenken, dat de beslissing om de werkzaamheden voor de Banier te beëindigen zwaar gevallen moet zijn. Men moet eerst maar eens zoveel jaren aan een dergelijke arbeid krachten en uren nachtrust hebben besteed.

Ir. Van Dis heeft de moeilijke tijd gekend dat *De Banier* als dagblad geworsteld heeft om te blijven voortbestaan. Men moet daar eerst maar eens middenin gezeten hebben", schreef zijn opvolger, ds. H.G. Abma. Nu legde de 75-jarige Van Dis het werk neer, al had hij als fractieleider, partijsecretaris en statenlid nog genoeg te doen.

TIENDUIZENDEN

Ds. Abma had intussen allerlei plannen. Er moest een redactiecommissie komen. En 'een cordon aan medewerkers.' Meer

Drukkerij/uitgeverij Insulindestraat, 1938.

aandacht voor politieke vorming was nodig, en een vooruitblik op onderwerpen die in het parlement aan de orde zouden komen, zodat deskundige lezers de fractie ongevraagd van advies zouden voorzien. De nieuwe hoofdredacteur besloot met een van zijn befaamde woordspelingen: "De Schrift gewaagt van een banier, die gedragen wordt boven tienduizenden. Momenteel hebben we inderdaad tienduizend lezers. Mogen het tienduizenden worden." ◀

Insulindestraat 2021: de originele panden van de drukkerij/uitgeverij (nr. 226-236/228-238). De bovenwoning (nr. 260A) van Van Dis is vernieuwd.

- **ROOIWERK**
- **HOUTVERSNIPPEREN**
- **STOBBERNFREZEN**
- **VERKLEPELEN**

**Heeft u stamhout of snippers?
Bel voor een interessante prijs!**

Tevens afvoer takken en stobben en geschredderd hout.

Bart Kemp
T (030) 601 25 95

www.kempschalkwijk.nl
Email: bartkemp@kliksafe.nl

**LANDSCHAPSONDERHOUD
BOOMROOIERIJ
LOONWERK**

YOUR SOLID PARTNER IN GRAINS

VELUWE GRANEN

EDE - THE NETHERLANDS | +31 (0) 85 747 06 40 VELUWEGRANEN.NL

NUTTIGE UITGAVEN

Oorlog, kerk en staat van **Eva van der Groe (1704-1770)**. Zij heeft in dit werk haar geloofswerkzaamheden beschreven met de (politieke) omstandigheden tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Eva mocht als voorbidster in de bres staan voor land en volk, kerk en staat. Een indrukwekkend boek! Overgezet in het hedendaags Nederlands, stevig ingebonden, 288 pagina's. De prijs is slechts € 15,- (excl. € 3,50 porto).

De wonderen des Allerhoogsten - ds. A. van de Velde

Binnen enkele maanden D.v. verschijnt bij de Landelijke Stichting een **geheel nieuwe heruitgave** van dit bekende en zeer leeswaardige boek, overgezet in het hedendaags Nederlands en aangevuld met een uitvoerige inleiding van **prof. dr. W.J. op 't Hof** en een uitgebreid persoonsregister. Tevens worden de historische personen en gebeurtenissen in voetnoten toegelicht. Alle abonnees van *In het Spoor* krijgen in het kader van het 45 jaar bestaan van dit blad 1 exemplaar van dit boek **gratis**. Anderen kunnen deze prachtige uitgave (ca. 750 pagina's) voor de lage prijs van slechts € 25,- (excl. porto) bestellen. Bestellingen kunnen **nu al geplaatst** worden!

Bestellen: 06 - 22 62 61 40 (b.g.g.: 0416 - 693844) of mail: inhetspoor@kliksafe.nl, of online via: www.inhetspoor.nl

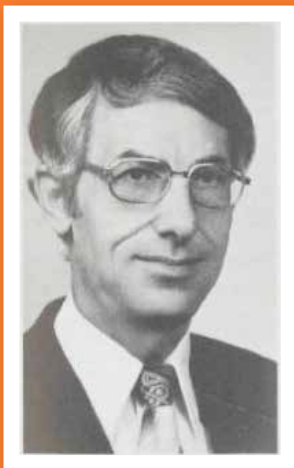
Het oudste SGP-lid

Eerder deden wij een oproep om ons te helpen om het oudste SGP-lid te vinden.

We kregen tientallen reacties binnen. Hartelijk bedankt daarvoor!

Opvallend was dat er vooral werd gereageerd door familieleden van mensen die vroeger actief zijn geweest voor de SGP.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

WAAROM IS DE SGP OP ZOEK?

De SGP is op zoek naar ontbrekende gegevens. Wij weten van veel mensen niet wanneer zij lid werden en ook ontbreekt vaak de geboortedatum. Dat laatste is extra van belang voor de Wet financiering politieke partijen (Wfpp), omdat alleen personen ouder dan 18 jaar ons recht geven op subsidie.

Geef aan ons door via **Mijn SGP** (rechts bovenaan onze website) of **administratie@sgp.nl**:

- ▶ Uw geboortedatum
- ▶ Wanneer u lid werd (alleen als dat te achterhalen is)

Zorg dat wij ook weten bij wie dit moet worden aangevuld door de naam erbij te vermelden.

OUD, OUDER...

Op 31 mei 2021 werd dhr. J. Pijl 99 jaar. Bij alle reacties die we tot juni binnenkregen, was er geen ouder partijlid bekend dan hij. Daarom ging ik samen met collega Femke van de Weteringh op verjaardagsvisite en brachten we de jarige een taart. Nogmaals gefeliciteerd! Het feit alleen al dat we op bezoek mochten, was al een feest, want maanden terug was dit ondenkbaar. Het zal begrijpelijk zijn dat de gedachten soms wat moeizamer geordend worden op deze hoge leeftijd, maar zodra de SGP aan de orde komt, wordt een aantal feiten uit een ver verleden zonder aarzeling opgediept.

Vanaf 1956 zat de heer Pijl in de besturen van kiesvereniging Den Haag (16 jaar), Zuid-Holland (28 jaar en van de landelijke

SGP (24 jaar). In het hoofdbestuur was Pijl van 1972 tot en met 1996 de penningmeester. Het gerucht gaat dat hij in het begin nog even secretaris is geweest, maar dat dit een kwestie van dagen was, want de functies van secretaris en penningmeester konden veel beter gewisseld worden. En zo bleek het ook te zijn, want Pijl hield het 24 jaar in die functie vol. En aangezien de toenmalige penningmeester C.G. Boender het vervolgens 21 jaar als secretaris volhield, zal dat wel een geslaagde ruil zijn geweest. Om alles nog even in perspectief te zetten: Pijl kwam in het hoofdbestuur in de tijd van partij- en fractievoorzitter ds. Abma en hij vertrok ten tijde van partijvoorzitter ds. Budding en fractievoorzitter Van der Vlies. Ook was Pijl de eerste vaste 'bewoner' van het partijbureau in Den Haag, het toenmalige Kerstenhuis.

... OUDST?

De datum waarop de reacties in De Banier moesten worden verwerkt, was al verstreken en het uitwerken van de visite in Beth-San was al bijna achter de rug. Toch komen er plots nieuwe berichten binnen. Misschien is er toch een SGP-lid dat ouder is dan 100 jaar. Ouder dan 100? 101 misschien? Of 102? 103? 104? 105? Of misschien wel 106 jaar oud? Een momentje geduld alstublieft. We vragen het nog even na. Op dit moment staat er namelijk nog steeds: **Geboortedatum: onbekend.**

Landbouw moet lonen

De landbouw wordt steeds milieuvriendelijker en 'schoner'. Boeren en tuinders leveren daarvoor veel extra inspanningen. Maar krijgen ze van de EU voldoende beloond voor hun extra werk?

DOOR BERT-JAN RUISSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR DE SGP

We mogen trots zijn op onze boeren en tuinders. Ze zorgen voor topvoeding, dierenwelzijn en milieu: ze voldoen aan Europese regels die behoren tot de strengste van de wereld.

De resultaten van de sector zijn verbluffend: de uitstoot van ammoniak en broeikasgassen, evenals het gebruik van bestrijdingsmiddelen en antibiotica, is de laatste jaren fors gedaald.

NEDERLAND KOPLOPER

Voortschrijdende kennis maakt nog veel mogelijk. Precisielandbouw bijvoorbeeld: met nauwkeurige sensoren gebruiken we bestrijdingsmiddelen alleen waar het echt nodig is. Dankzij innovatie is veel te bereiken. Nederland is daarin gelukkig een van de koplopers.

Het nieuwe EU-landbouwbeleid 2023-2027 gaat ook die kant op. Als SGP steunen we de richting. Maar de vraag is hoe ver we willen komen in die jaren. Daarover onderhandelen Europees Parlement, de Europese Commissie en de EU-landen deze dagen. Als enige Nederlander mag ik aanschuiven in het onderhandelaarsteam van het Europees Parlement.

ONHAALBARE EISEN

Onze EU-commissaris Frans Timmermans wil naar onze mening te ver gaan. Hij wil dat boeren 10% van hun grond niet gebruiken voor landbouw, maar voor struiken en wilde bloemen. Die 10% van de grond levert de boer dus geen inkomsten op. Dat lijkt me niet haalbaar.

Wat Timmermans betreft, komt daar nog meer bij: een kwart van het landbouwareaal moet biologisch; het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen dient gehalveerd te zijn in 2030. Volgens uitgelekte berichten over de gevolgen dreigt onze voedselproductie 10% te krimpen, net als de boereninkomens. Consumenten zouden fors meer moeten betalen voor gezonde voeding. Dat kan echt niet.

Een deel van het Europees Parlement en sommige EU-commissarissen lijken die effecten echter liever te verzwijgen.

SGP WIL BOEREN BETER BELONEN VOOR EXTRA WERK

De inzet van onze SGP is helder. Boeren moeten beter beloond worden voor deze 'groene diensten' en inkomstendervingen. Voor niets gaat de zon op. De landbouw in Nederland moet haalbaar en betaalbaar blijven. Onze eigen voeding is cruciaal voor onze onafhankelijkheid. Wat ons betreft, krijgen jonge boeren een extra duwtje in de rug. Zonder jongeren heeft de sector geen toekomst in Nederland en in andere EU-landen. De landbouwministers willen 2% van de directe betalingen voor de jonge boeren reserveren. De SGP wil duidelijk meer.

We hebben boeren en tuinders om trots op te zijn. De sector is op de goede weg. Het heeft geen zin om boeren en tuinders over de kop te jagen naar doelen die buiten het bereik liggen. De EU moet zich daarvan bewust zijn. De uitkomst van de onderhandelingen bepaalt of we ook trots kunnen zijn op het Europese landbouwbeleid. ◀

“WE HEBBEN
BOEREN EN
TUINDERS
OM TROTS
OP TE ZIJN.”

WAT IS NU EIGENLIJK HET NUT VAN PJO'S?

Nederland heeft dertien zogenoemde Politieke Jongerenorganisaties (PJO). Dit zijn jongerenorganisaties die verbonden zijn aan een politieke partij. De oudste daarvan is natuurlijk de SGP-jongeren, net zoals de SGP de oudste politieke partij is. Maar wat is nu eigenlijk het nut van PJO's? En waarom moeten we SGP-jongeren vooral blijven koesteren?

DOOR JOHAN DE LEEUW
POLITIEK BESTUURSLID

De belangrijkste taak van SGPJ is het betrekken van jongeren bij de politiek. Onze vrijheid, veiligheid en welvaart is immers niet vanzelfsprekend. In veel landen is het helemaal niet mogelijk om in vrijheid te kunnen leven als christen, laat staan om te stemmen voor christelijke politiek. Daarom hebben PJO's de taak om politiek onder de aandacht te brengen bij jongeren. Die jongeren zijn immers de stemmers van later. Zonder een PJO, is er geen nieuwe aanwas van op politiek betrokken mensen. Daardoor zal een partij op de lange termijn uitsterven!

KWEEKVIJVER

Over de lange termijn gesproken, ook voor de partij zelf is SGP-jongeren belangrijk. Een jongerenorganisatie is namelijk een kweekvijver voor politiek talent. Hier kunnen jongeren leren om een organisatie te besturen, stukken te schrijven, politiek te bedrijven en mediaervaring op te doen. Deze ervaring komt de partij later goed van pas. Zo zijn Elbert Dijkgraaf en Mark Rutte ooit begonnen als voorzitter van SGPJ en de JOVD (jongerenorganisatie VVD).

PRINCIPES

Een laatste belangrijke taak van PJO's is het scherp houden van de politiek. Jongeren vinden soms andere dingen belangrijk dan de rest van de samenleving, omdat ze bijvoorbeeld meer

impact hebben op hun leefwereld zoals bij studiefinanciering het geval is. PJO's bedrijven daarom zelf ook politiek. Soms kiezen ze hierbij een andere koers dan de moederpartij. Zo dwong Perspectief (CU-jongeren) de moederpartij om aan te geven dat ChristenUnie niet meer samen wil werken met Rutte in een volgend kabinet. Vaak gaat het bij de politiek van PJO's om de principes van een partij. Dat zie je ook terug in de discussie bij SGP-jongeren over het vrouwenstandpunt van de SGP.

BREDE COALITIE

Tot slot trekken PJO's ook vaak samen op om hun doelen te bereiken. Zo was SGP-jongeren onderdeel van een brede coalitie van PJO's, die aandacht vroeg voor de vervolging van Oeigoeren in China. Door het benaderen van de moederpartijen kwam er in de Tweede Kamer meer aandacht voor deze kwestie. Uiteindelijk veroordeelde de Kamer de Chinese praktijken zelfs als genocide, ook de SGP stemde voor deze motie!

STEUNPILAAR

PJO's zijn dus geen politieke debatclubjes, maar een belangrijke steunpilaar voor de partij. Het leveren van nieuwe stemmers, nieuwe politici en af en toe een kritische uitlating, is cruciaal voor een gezonde SGP! ◀

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruijningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

Elektrische fietsen

Sportieve fietsen

Stadsfietsen

Fietsverhuur

Onderhoud

*Bike
Totaal*

Leo Joosse

Dorpsplein 14 • 4363 AC Aagtekerke • 0118 58 13 06
www.leojoossetweewielers.nl

**IN 1 KEER
BHV.nl**

Cursuslocaties in Barneveld en Rotterdam.

Mogelijkheid tot In-Company training.

BHV (Herh.)
al vanaf
€130,00
p.p.

BHV (Basis)
al vanaf
€260,00
p.p.

Voor alle cursusdatums en het complete aanbod zie de website: in1keerBHV.nl of bel **0342-41 73 71**

**IN 1 KEER
VCA.nl**

16 cursuslocaties door het hele land.

Mogelijkheid tot In-Company training.

B-VCA
al vanaf
€160,00
p.p.

VOL-VCA
al vanaf
€170,00
p.p.

Voor alle cursusdatums en het complete aanbod zie de website: in1keerVCA.nl of bel **0342-74 00 10**

**IN 1 KEER
EHBO.nl**

Cursuslocaties in Barneveld en Rotterdam.

Mogelijkheid tot In-Company training.

EHBO (Kind)
al vanaf
€55,00
p.p.

EHBO (Herh.)
al vanaf
€120,00
p.p.

Voor alle cursusdatums en het complete aanbod zie de website: in1keerEHBO.nl of bel **0342-41 73 71**

Wincoop
veiligheidsstrainingen

Inclusief koffie en goed verzorgde lunch

Anthonie Fokkerstraat 45 B - 3772 MP Barneveld
0342-417 371 - www.bhv-vca-ehbo.nl

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Parlementsverhuizing

Om maar direct met de deur in huis te vallen: dit worden mijn laatste Haagse propjes.

Aandachtige, invoelende en sensibele lezers van de Jubileumbanier konden zien aankomen dat het eraan zat te komen. Voor zover de redactieleden het nog niet hebben opgemerkt (waarmee ik overigens geenszins wil suggereren dat de redactieleden niet aandachtig, invoelend en sensibel zijn), dan weten ze het bij dezen. De 'lol' is er -om zo te zeggen- een beetje vanaf. Dit zijn mijn laatste Haagse propjes die ik schrijf, althans, de Haagse propjes die ik schrijf op het Binnenhof.

VERHUIZING

Want het zal u als aandachtige, invoelende en sensibele lezers vast niet ontgaan zijn, dat de Tweede Kamer gaat verhuizen. Het Romeinse Rijk met al haar macht en rijkdom en decadentie ging ten onder als gevolg van de grote volksverhuizingen in Europa ergens rond het jaar 400. Wij in Nederland beperken ons in 2021 tot een volksvertegenwoordigersverhuizing.

B67

Op 11 juli gaat de Tweede Kamer het Binnenhof dus verlaten. Op 23 augustus nemen we dan onze intrek in B67. Dat is de bedoeling. Wie denkt dat B67 staat voor een nieuw ontdekt atoomnummer uit het scheikundig periodiek systeem der elementen, dus iets als CO₂ of H₂O, heeft het mis. B67 is Bezuidenhoutseweg 67. En tussen de vertrekdatum van 11 juli tot de aankomstdatum 23 augustus, hebben we een soort parlementloos tijdperk, zoals we eind 17e en begin 18e eeuw twee stadhoudersloze tijdperken hadden.

Over de nieuwe behuizing van de Tweede Kamer is al veel gezegd. Ik hou het kort – iets wat Johan van Oldenbarnevelt ook al zei, maar dan op het Binnenhof. Het is een modern pand waarvan je, als je niet beter wist, zou kunnen denken dat het een restant is van de door de Duitsers in de oorlog aangelegde Atlantikwall, bestaande uit bunkers langs de kustlijn om daarmee de geallieerden van het lijf te houden.

BETON: GEZELLIG EN FLEXIBEL

B67 staat tussen allemaal kantoorcomplexen aan de rand van het centrum. Beton, een materiaal dat wijd en zijd bekend staat om de gezellige uitstraling en flexibele opstelling, is een van de hoofdbestanddelen waaruit het is opgetrokken. We zitten ingeklemd tussen het Nationaal Archief, de Koninklijke Bibliotheek, winkelcentrum Babylon, de tower van het VNO/NCW en op anderhalve meter afstand: het Kinderboekenmuseum. Da's dan wel weer leuk. Als Kees en Chris de saaie stukken beu zijn, kunnen ze zich verpozen met *Pietje Puk* en *Dito Bell*, *Jip en Janneke* of *Jaap en Gerdientje*.

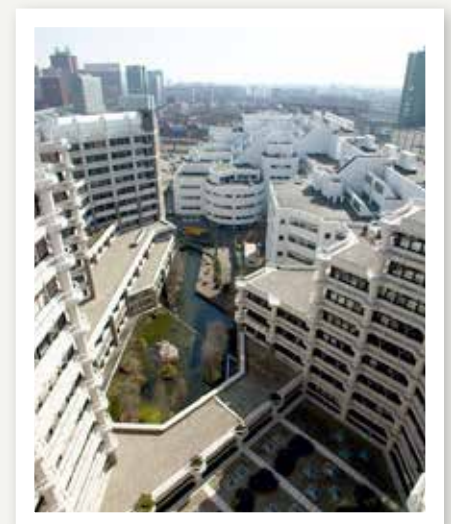
De verhuizing zal, zoals dat te doen gebruikelijk is bij verhuizingen, geschieden met verhuiswagens. Voor het meubilair, wel te verstaan. Er ligt een draaiboek gereed om alle 150 leden van de Tweede Kamer, voorafgegaan door het muziekkorps van de plaatselijke fanfare, vanaf het Binnenhof naar de nieuwe locatie te laten paraderen, monter lachend, vreugdekuiltjes in de kaken, met fleurige feestmutsen op en geinige roltoeters en bellen. Op de wijs van 'En we gaan nog niet naar huis, nog lange niet, nog lange niet...' zullen ze zingen: "En we gaan nog niet naar huis, nog lange niet, nog lange niet..."

BLIJMOEDIG ZWAAIEN

De route loopt vanaf het Binnenhof, langs het torentje, diagonaalsgewijs over het Plein waar ook nog een rondje wordt gelopen, door de Korte Poten, over de Herengracht, langs station Den Haag Centraal naar de eindbestemming: B67. Medewerkers van het Rijksvastgoedbedrijf zullen langs de route bijdragen aan de jolijt door goedgekeurd te zwaaien met gratis uitgedeelde Nederlandse vlaggetjes die door een niet nader te noemen weldoener voor een schappelijk prijsje besteld zijn bij Ping Ping Foetsie in China.

Zodra de datum van de optocht bekend is, zal ik die doorgeven, zodat mensen die deze zomer een Rondje Binnenhof willen doen (zie kadertje in de Varia op pagina 17), zich eveneens langs de route kunnen posteren, met dezelfde gratis vlaggetjes van Ping Ping Foetsie die u gewoon mee naar huis mag nemen als herinnering aan deze historische optocht ter gelegenheid van de grootste volksvertegenwoordigersverhuizing uit de Nederlandse geschiedenis.

Welkom in B67!

BUITENGEWOON GOED GEREgeld

Afspraken komen we na

Als u ergens niet op zit te wachten bij de aanschaf en montage van uw keuken, dan is het gedoe. Gelukkig hoeft dat ook niet. De bestelling, de levering én de montage, we doen het allemaal. In eigen beheer en uiterst zorgvuldig. Wij doen alleen beloftes als we zeker weten dat we ze ook kunnen waarmaken. Doen zoals beloofd. Daar kunt u ons gerust aan houden.

Doen
zoals
Beloofd

9,7

Ruim 2160 beoordelingen
Qasa.nl | juni 2021

DB KEUKEN
GROEP

dbkeukengroep.nl/beloftes

DE Banier

100
DE BANIER
JAAR

BOUWEN AAN VERTROUWEN

- ▶ “Macht is per definitie onbetrouwbaar”
- ▶ Van der Staaij: “Vertrouwen is het cement. Zonder vertrouwen kun je niet bouwen.”
- ▶ Ingrediënten voor vertrouwen: vrijheid, verantwoordelijkheid en wederkerigheid

ONBEGRENSD IN LOGISTIEK

Al ruim 100 jaar realiseren wij logistieke oplossingen. Degelijk, hardwerkend en veelzijdig. Van verhuizingen op de Veluwe en daarbuiten tot transport in de Benelux en naar Duitsland en Frankrijk. En ons zeer moderne distributiecentrum voorziet in elke opslagvraag. Welke oplossing zoekt u?

Transport

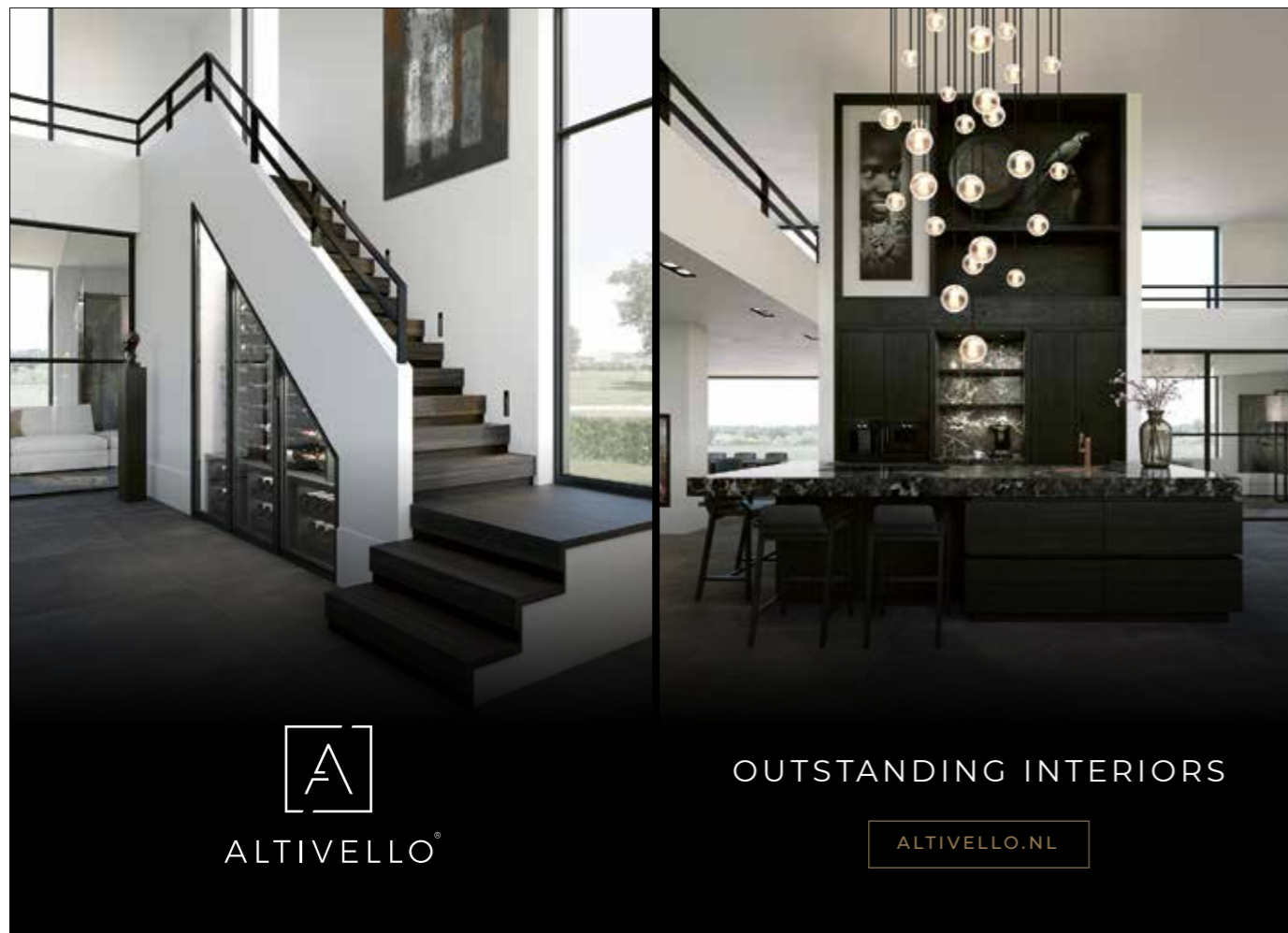
Warehouse

Verhuizingen

Koningsbergenweg 7 | Barneveld | T 0342 - 405 405 | W reenen.nl

ALTIVELLO®

OUTSTANDING INTERIORS

ALTIVELLO.NL

INHOUD

Banier 1921 - 1929

Meditatie	5
Thema: vertrouwen	6
Afghanistan	9
Voorzitter	11
Haags nieuwsoverzicht	12
Studio SGP	13
Varia	16
Thema: vertrouwen	18
Jongeren: bijlessen	21
Vertrouwen in Brussel?	23
Verdieping	24
Banier 1921-1929	27

Betrouwen

Vertrouwen in de politiek is onmisbaar. De overheid is gezagsdrager. Zonder vertrouwen kan gezag niet bestaan. Het thema is erg actueel.

Het is goed om na te gaan wat juist onze partij met zijn beroep op Bijbelgetrouwe politiek hieraan kan bijdragen.

De derde dinsdag van september is het Prinsjesdag. De presentatie van de rijksbegroting en de start van de algemene beschouwingen zouden voor het thema veel stof tot bezinning geven. Maar voor de terugblik op de Prinsjesdag is het volgende nummer van *De Banier* gereserveerd.

Laten we voor ons thema de blik maar direct wat verder terug in de geschiedenis wenden. Tijdens de Nederlandse opstand (1568-1648; vroeger Tachtigjarige Oorlog genoemd) is over de Nederlanden de onafhankelijkheid uitgeroepen. Dat gebeurde in 1581 door middel van het Plakkaat van Verlatinghe. Dit had alles te maken met vertrouwen in de politiek. De koning hield zich niet aan de afspraken; hij eerbiedigde de privileges niet. Dit raakte zowel de adel als het volk. Daar kwam bij dat hij de hertog van Alva naar de Nederlanden stuurde die het land op diverse plaatsen bezette en ook verregaand ingreep in de vrijheid van de burgers, zelfs tot terechtstellingen toe. Dit schenden van de rechtspositie van adel en onderdanen was reden om het vertrouwen in 'de koning van Spanje' op te zeggen. Dit laat zien hoe in onze traditie gezag en vertrouwen aan elkaar verbonden zijn. Komt de overheid de eigen regels na? Respecteert ze de rechten en vrijheden van de burgers? Bij het stellen van dergelijke vragen heeft de SGP dus oude papieren.

Het belangrijkste in dit alles is de toetssteen van Gods Woord. Is het wel denkbaar om vertrouwen in de politiek

te verkrijgen als de overheid voor haar gezag geen objectieve toetssteen wil hanteren? Daar schuilt de oorzaak van de diepe gezags- en vertrouwenscrisis waar ons volk zich in bevindt. Het stelsel van christelijke normen en waarden brokkelt af. Wat daarvoor in de plaats komt, brengt niet de cohesie en het vertrouwen aan zoals nodig is. Reden te meer om te wijzen op de noodzaak van Bijbelgetrouwe politiek.

Graag wensen we al onze vertegenwoordigers en bestuurders van harte wijsheid toe om deze boodschap uit te dragen, ook weer in dit nieuwe politieke seizoen. Graag verwijzen we daarbij naar het zesde couplet van ons volkslied:

Mijn schild ende betrouwen
zijt Gij, o God mijn Heer,
op U zo wil ik bouwen,
Verlaat mij nimmermeer.
Dat ik doch vroom mag blijven,
uw dienaar t' aller stond,
de tirannie verdrijven
die mij mijn hart doorwondt. ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

PSALM 60

1.

U hebt, o God! ons voor een tijd verstoten in gerechtigheid.
U hebt in toorn ons weggedaan; keer weer tot ons en zie ons aan.
U hebt het land geschud, gedeeld, uiteengescheurd, en niemand heelt wat U verwondt. Genees die plagen, want alles wankelt door Uw slagen.

2.

U hebt Uw volk een harde zaak doen zien; rechtvaardig is Uw wraak.
Wij dronken van het bitt're drab van zwijmelwijn, tot dronkenschap. Maar 't volk dat U, de HEERE, vreest, bent U tot hulp en heil geweest:
U hebt hen een banier gegeven opdat Uw waarheid wekt ten leven.

3.

Uw volk draagt steeds de waarheidsvaan opdat die vallen weer gaan staan en Uw beminden in ons land verlost zijn door Uw rechterhand.
God sprak weleer op Sions top; daarom spring ik van vreugde op. Ik zal het land van Sichem delen en Sukkoth meet ik af voor velen.

Psalm 60:1-3 naar de berijming van ds. C.J. Meeuse

► "O God, Gij hadt ons verstoten, Gij hadt ons gescheurd, Gij zijt toornig geweest; keer weder tot ons. Gij hebt het land geschud, Gij hebt het gespleten; genees zijn breuken, want het wankelt. Gij hebt Uw volk een harde zaak doen zien, Gij hebt ons gedrenkt met zwijmelwijn. Maar nu hebt Gij dengenen die U vrezen, een banier gegeven, om die op te werpen, vanwege de waarheid. Sela. Opdat Uw beminden zouden bevrijd worden, geef heil door Uw rechterhand en verhoor ons."

Psalm 60:3-7

De Heilbanier

Gods genadige redding schittert hier tegen de achtergrond van Gods straffende gerechtigheid.

David heeft vaak in grote nood verkeerd. Hij werd dan verootmoedigd om bemoedigd te worden. Hij ziet op tot de hoge, rechtvaardige God, Wiens straffende hand ook wij ervaren. Hij spreekt niet over een machtige vijand, onvermogen van eigen leger, of welke menselijke zaak ook. Nee, hij roept in de nood tot God om ontferming.

DS. C.J. MEEUSE
Arnemuiden

ONBEGRIJPELIJK

David roept: "O God, Gij hadt ons verstoten, Gij hadt ons gescheurd". Als iemand je verstoot, voel je verachting. Verscheuren doe je wat je waardeloos vindt. Als God zo handelt, waar moet je dan blijven? David vluchtte tot de vertoornde God! Is dat geen boodschap voor ons? Als je Gods oordelen ervaart, mag je toch tot Hem vluchten. "Keer weder tot ons", zo luidt dan de smeekbede. Weet dus dat je dat ook mag smeken in je onwaardigheid. We mogen het ook vertalen met: "Gij zult weder tot ons keren." Dat is een onbegrijpelijk vertrouwen, maar zo is alle geloofsvertrouwen: onbegrijpelijk!

HEMELTERGEND

De zaken worden door David eerlijk beoordeeld. Dat missen we vaak in onze tijd. Je hoort in allerlei complottheorieën dat mensen niet vernederd zijn. God schudt het land! Hij heeft het gespleten, zodat het wankelt; Hij alleen kan de breuken genezen. Gods recht is een harde zaak. Zwijmelwijn wijst op 'van onze zinnen en moed beroofd' te zijn. Zagen we zo maar op tot de rechtvaardige Rechter, Die als Schepper zo vreselijk getergd wordt.

Wie denkt dan niet aan het vertrappen van scheppingsinstellingen, doden van menselijk leven in de moederschoot en de verachting van het huwelijk? Laten we Gods toorn billijken en smeken om herstel en genezing.

ZICHT OP DE HEILBANIER

David gebruikt het beeld van een veldteken, een vaandel, dat de heerschappij van de koning aanduidt. Het verenigde strijders en werd als overwinningsteken geplant. Hij mag zijn psalm

maken tot een jubelzang, als hij zicht krijgt op de verlossing en de Verlosser: Christus, de Banier vanwege de waarheid! Gods waarheid spreekt van een onbegrijpelijke weg van heil en redding. Ze brengt overwinning over duivel, zonden, dood en hel en verlost van de machtigste vijanden. Gods waarheid triomfeert en Godsvreze wil dit verheffen als een banier. Noemde Mozes het altaar na de overwinning op Amalek niet 'Jehova Nissi': "De HEERE is mijn Banier" (Ex. 17:15)?

Christus' bruid is zwart, doch liefelijk; dat laatste kan ze alleen maar bewonderen. De liefde die in het woord 'beminden' doorklinkt, berust niet in verdiensten van mensen maar in Gods welbehagen. Dat ze bemind worden, blijkt uit hun trekking. God overtuigt en trekt door Zijn Geest. De Vader trekt de zondaar tot Christus en door Hem wordt de bevrijding ervaren. Het is alles geen mensenwerk; gelukkig niet. Zonder enige grond voor verhoring in ons mag een albederver bidden: "Geef heil door Uw rechterhand en verhoor ons!" ◀

Vertrouwen op goede gronden

De SGP wil een betrouwbare overheid die dicht bij mensen staat, hen steunt en niet voor de voeten loopt. Ministers en bestuurders mogen daarom niet handelen in hun eigen voordeel of het partijbelang, maar zullen in hun doen en laten het algemeen belang en het welzijn van de samenleving bevorderen. "Want de overheid is Gods dienaar, u ten goede", zo staat er in Romeinen 13:4.

DOOR JAN SCHIPPERS
DIRECTEUR WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOOR DE SGP

De overheid heeft dan ook geen onbegrensde macht. Zij moet die macht zó gebruiken dat het recht en de vrede in de samenleving ermee is gediend, willekeur wordt tegengegaan en het goede bevordert. Iedere overheid valt onder de hoogste Autoriteit: Jezus Christus is de Koning der koningen. Het gezag van de overheid staat niet op zichzelf, maar is haar door God gegeven.

GEEN MACHT IS TE VERTROUWEN

Deze Bijbelse uitgangspunten zijn van belang voor een overheid die betrouwbaar wil zijn en het vertrouwen van burgers wil versterken of herwinnen. Daarbij moet wel worden bedacht dat een wezenlijk kenmerk van vertrouwen is dat het gaat om een verhouding tussen mensen. Een macht is principieel niet te vertrouwen. Omdat een macht niet betrouwbaar kan zijn. Ook overheidsmacht niet. Machten wedijveren namelijk altijd met andere machten, ze meten hun krachten. En de sterkste wint het pleit. Vertrouwen in een (overheids)macht is alleen mogelijk wanneer het voor ons een persoonlijke macht is.

"Een macht is niet te vertrouwen."

Voor de relatie tussen overheid en burger betekent dit dat de rol van mensen die optreden namens een overheidsorganisatie cruciaal is voor het versterken of het ondermijnen van het vertrouwen dat burgers stellen in de overheid. Goede, integere bestuurders en ambtenaren zijn daarom een zegen voor het land.

Bij vertrouwen gaat het dus om een persoonlijke houding die tot stand komt in een relatie met een ander en altijd gepaard gaat met wederkerigheid. Vertrouwen is gebaseerd op de verwachting dat regels en afspraken helder zijn en dat ze door de ander worden nageleefd. Op dit punt gaat er veel mis. Politici doen beloften vooraf-

gaand aan de verkiezingen die ze, zodra de stemmen zijn geteld en de zetels behaald, weer lichtvaardig vergeten. En als het gaat om de wederkerigheid is een groot euvel van deze tijd dat veel burgers nogal wat moeite ondervinden als zij een bestuurder of een verantwoordelijk ambtenaar te spreken willen krijgen.

GEBROKEN BELOFTE?

Voor de camera van EenVandaag verzekerde minister Hugo de Jonge op 22 april 2020 dat hij er wettelijk gezien alles aan zou doen om ervoor te zorgen dat de app CoronaMelder niet verplicht zou worden. "Vrijwillig is vrijwillig. Dus vrijwillig is niet stiekem alsnog verplicht via een andere route...". Inmiddels speelt De Jonge met de gedachte om in de horeca wel degelijk met coronatoegangsbewijzen te gaan werken. Over betrouwbaarheid gesproken...

VRIJHEID EN VERANTWOORDELIJKHEID

Naast wederkerigheid zijn vrijheid en verantwoordelijkheid onmisbare ingrediënten voor vertrouwen. In onze samenleving is echter het evenwicht, de balans tussen vrijheid en verantwoordelijkheid zoek. Individuele rechten gaan voor plichten. De overheid heeft veel taken naar zich toegenomen die ook prima door burgers en hun organisaties behartigd kunnen worden.

STEL GERECHTIGHEID CENTRAAL

Hoe kunnen we het tij keren? Hoe kan het vertrouwen tussen burgers en overheid worden hersteld? In figuur 1 hebben we onze benadering visueel weergegeven. Niet voor niets staat de waarde van gerechtigheid hierin centraal. Want die normeert de vrijheid, de verantwoordelijkheid en schraagt het wederzijds vertrouwen. De blauwe cirkel met drie pijlen geeft een positieve spiraalwerking weer. Hoe sterker het vertrouwen, hoe minder regels nodig zijn om de vrijheid van burgers aan banden te leggen. Burgers handelen vanuit goede principes

Ingrediënten voor vertrouwen

OM VERTROUWEN TE VERKRIJGEN HEB JE NODIG:

Vrijheid – ruimte om te handelen, afwegingen te maken, ruimte om te kunnen doen wat je behoort te doen (bijvoorbeeld: als je mantelzorger wordt voor een familielid en daarvoor je betaalde baan (deels) opzegt, neemt de belastingdruk op je gezin onevenredig toe. Dit kan en moet anders.)

Verantwoordelijkheid – Een alleenstaande bijstandsmoeder gaat (parttime) werken, maar daardoor daalt haar netto-inkomen. Een eenverdienersgezin zorgt zelf voor de opvoeding van de kinderen, maar moet wel tot zes keer zo veel belasting betalen als een tweeverdienersgezin met in totaal hetzelfde inkomen. Dit kan en moet anders.

Wederkerigheid – wanneer de overheid vraagt om een uitgebreid aanvraagformulier in te vullen ter verkrijging van een vergunning, subsidie of uitkering en vervolgens alle gegevens minutieus gaat controleren, omdat zij ervan uitgaat dat de aanvrager een fraudeur is, schiet zij tekort in vertrouwen. Het is beter om de aanvrager persoonlijk te spreken en wat (check-)vragen te stellen. Pas als onraad wordt geroken, is er reden om dieper te gaan graven.

“Wederkerigheid, vrijheid en verantwoordelijkheid zijn onmisbare ingrediënten voor vertrouwen. In onze samenleving die balans zoek.”

en waarden en pakken zo hun verantwoordelijkheid op. Ze laten niet alleen hun rechten gelden, maar vervullen ook hun plichten tegenover de samenleving (bijv. vrijwilligerswerk) en de overheid (bijv. belasting betalen). Ze zijn er niet op uit om zoveel mogelijk te profiteren van allerlei regelingen, maar leveren vooral hun bijdrage aan de samenleving. En dat versterkt weer het onderlinge vertrouwen. Daarmee is de cirkel rond.

Wat kan een overheid doen om het vertrouwen te versterken? Eigenlijk

niet meer dan haar uiterste best doen om betrouwbaar te zijn. Ook door

FIGUUR 1 – De samenhang van vertrouwen, vrijheid en verantwoordelijkheid.

vertrouwen te schenken aan burgers, aan ondernemers. Uiteraard blijft controle nodig. Want fraude en onrecht tegengaan, dat hoort ook bij het takenpakket van de overheid. Andersom moet de overheid zichzelf ook laten controleren: macht en tegenmacht met goede teugels en tegenwichten, die het schip van staat laten varen op het kompas van recht en gerechtigheid. ◀

MEER LEZEN?

Medio oktober verschijnt het Zicht magazine over ‘de (on) betrouwbare overheid’. Binnenkort is dit nummer te bestellen op onze website wi.sgp.nl/zicht.

DOOR KEES VAN DER STAAL

VERTROUWEN IN AFGHANISTAN?

Deze zomer kwam er schokkend nieuws uit Afghanistan. Overrompend snel na de terugtrekking van de internationale troepen nam de Taliban de touwtjes in handen. Het roept bange vragen op: hoe zal het verder gaan?

Ik pakte er het boek van Khaled Hosseini nog eens bij: *De Vliegeraar*. Het is een wereldberoemd boek van een Afghaans-Amerikaanse schrijver. Mijn instapkaart van de vliegreis naar de Afghaanse hoofdstad Kabul zat er als bladwijzer nog in. Veertien jaar geleden was het, augustus 2007, dat ik als lid van de Kamercommissie Defensie op troepenbezoek ging naar onze Nederlandse militairen. Op weg naar Kabul las ik de persoonlijke verhalen van Afghaanse jongens. Ik besepte toen eens te meer wat leeftijdsgenoten, die opgegroeid zijn in Afghanistan, allemaal hebben moeten doorstaan: de Russische bezetting, een gruwelijke burgeroorlog, de verschrikkingen van de Taliban.

Na afloop van dit indrukwekkende werkbezoek schreef ik dat het kennismaken van de roerige geschiedenis van het land mij meer begrip gaf voor de afwachtende houding van de Afghaanse bevolking: “Hoe trouw zal de internationale gemeenschap zijn? Loop je niet het risico dat buitenlandse militairen de benen nemen als het te moeilijk wordt en het te lang gaat duren, waarna de volgende morgen de Taliban weer op de

stoep staat? Het verhaal van *De Vliegeraar* voedt en sterkt mij in de overtuiging dat de kortademige grillen van de nationale en internationale politiek bedwongen moeten worden. Dan komt het er nu op aan ook voet bij stuk te houden, trouw te betonen, een lange adem te hebben.”

Les in bescheidenheid

Als ik die woorden nu teruglees, bekruipt mij het treurige gevoel dat het toch zó

mis is gegaan. Het is al te makkelijk om gelijk de conclusie te trekken: “zie je wel, we hadden er nooit aan moeten beginnen. We hadden er niets te zoeken, zo ver van ons bed”. Dan zien we er aan voorbij waarom we betrokken zijn geraakt. Het was na de afschuwelijke aanslagen van 2001, die de westerse wereld in het hart raakte. Als daar in Afghanistan een vrijplaats voor terroristen was, was onze veiligheid in het geding. En hadden we als NAVO-bondgenoten de Amerikanen niet beloofd dat wij met hen samen zouden optrekken als de veiligheid bedreigd werd?

Niettemin zijn er heel wat kritische vragen te stellen over de afgelopen twintig jaar betrokkenheid bij Afghanistan. Maar laten we vooral ook niet vergeten kritisch te kijken naar onze inschatting dat de Afghaanse veiligheidstroepen inmiddels wel op eigen benen konden staan. Het is niet alleen een overschatting van de Afghanen, maar vooral ook een overschatting van wat wijzelf in de afgelopen jaren bereikt hebben. Een uiterst pijnlijke les in bescheidenheid. ◀

Tijdens de Week van het Leven willen we aandacht vragen voor de bescherming van ongeboren kinderen en laten zien welke liefdevolle hulp er is voor vrouwen die onbedoeld zwanger zijn.

MAAK DE CAMPAGNE MOGELIJK!

Doe een gift op weekvanhetleven.nl en ontvang deel 1 van het eBook *Liefde doet leven én meer cadeau!*

of maak een gift over naar NL07 RABO 0382 2947 77
t.n.v. Stichting Platform Zorg voor Leven

Namens de allerkleinsten en hun moeders: hartelijk dank!

Diederik van Dijk,
Voorzitter Platform Zorg voor Leven

Bekijk de mogelijke
campagnes op
weekvanhetleven.nl en
stem op jouw favoriet!

weekvanhetleven.nl

scan de code en doneer

God bestaat wél

Op 1 november 1755, 's morgens om 9:40 uur vond in Lissabon een van de meest vernietigende aardbevingen uit de geschiedenis plaats. Er waren tienduizenden doden te betreuren, 85% van de stad was vernietigd.

Deze gebeurtenis maakte een verpletterende indruk op het toenmalige Europa. Het was de tijd van de Verlichting. De opkomende wetenschap gaf de mensen het idee dat ze de natuurverschijnselen beter konden begrijpen en ook konden beheersen. En toen deze catastrofe! Waar was God in dit alles? De meeste Europeanen geloofden nog in God, maar dan wel in een God die op afstand stond en niet meer ingreep.

ROERIGE ZOMER

Hier moest ik deze zomer aan denken. Een zomer met veel rampen die niet voorzien waren. Overstromingen waarbij honderden mensen in vooral Duitsland en België omkwamen. In ons eigen land waren gelukkig geen dodelijke slachtoffers maar wel verwoestingen. Op verschillende plekken in de wereld waren bosbranden die niet te blussen waren, orkanen, vluchtelingenstromen en oorlogsgeweld. We waren geschokt. De mens stond machteloos!

VERTROUWEN IN DE MENS

Ook in onze tijd gelooft de mens dat door de toenemende kennis alles beheersbaar en voorspelbaar wordt. Deze manier van denken, in de Verlichting begonnen, is anno 2021 dominant aanwezig. Men

probeert koortsachtig naar oorzaken te zoeken, want dit mag natuurlijk nooit meer gebeuren. Maar in de verklaringen wordt niet gedacht aan God, Die alle dingen bestuurt en daarin soeverein is! Een woordvoerder van dit vooruitgangsgeloof is een joods geleerde, Juval Noah Harari. Enkele jaren geleden schreef hij een paar spraakmakende boeken, waarvan Homo Deus, de goddelijke mens wel de bekendste is. Hierin schrijft hij dat de geschiedenis van de mensheid een opgaande lijn laat zien. Door allerlei digitale technieken en nieuwe uitvindingen komt de mens tot grote hoogte, bijna goddelijk. God bestaat niet. Alle religies zijn trouwens verzin-sels. Harari gaat zo ver dat hij denkt dat binnen afzienbare tijd zelfs de dood overwonnen kan worden. Als je dit boek leest, zit je af en toe te huiveren. Maar het geeft wel precies weer hoe heel veel mensen denken. We horen het ook in de debatten binnen ons parlement.

Ondanks de coronacrisis en alle natuur-rampen die we in korte tijd meemaken, horen we in het parlement wel dat we met elkáár de corona moeten bestrijden. En dat we bij dit soort ernstige gebeurtenissen moeten helpen en ook maatregelen mogen treffen om erger te voorkomen. Natuurlijk moeten wij dat, maar

hebben we dan juist Gods hulp en zegen niet nodig? Harari zei in een interview dat de mens nog meer op zijn kennis moet vertrouwen! Ziektes en rampen zullen dan geleidelijk gaan verdwijnen.

VERTROUWEN OP GOD

Wat een arm en leeg antwoord. De opstellers van de Catechismus hadden een andere levensvisie. Zij wijzen ons in zondag 10 op Gods voorzienigheid, die een almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods is, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen gelijk als met Zijn hand (!) nog onderhoudt en regeert... en alle dingen niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen. En... dat wij in alle tegenspoed geduldig en in voorspoed dankbaar mogen zijn.

God bestaat wél. Hij staat niet op afstand als onbewogen toeschouwer. Hij is de levende God! Laat dit maar horen, als de gelegenheid zich voordoet. ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

D66 kampioen uitsluiting

Tijdens het debat over de vastgelopen formatie, wees Kees van der Staaij D66-leider Sigrid Kaag erop dat de 'Democraten 66' zo langzamerhand solliciteren naar het kampioenschap uitsluiting. Van der Staaij tegen Kaag: "De PVV was al gelijk buiten beeld,

daarna FVD, toen kwamen er grote vraagtekens bij de SP, JA21 werd later ook uitgesloten, de CU is nu praktisch ook uitgesloten. Hoe verhoudt nu het preken van insluiten zich tot het praktiseren van uitsluiten?" ◀

Onteigening boeren

Het kabinet heeft zelf gevraagd om twee scenario's door te rekenen waarbij boeren worden uitgekocht en onteigend. Dat gaf minister Schouten van Landbouw toe nadat Roelof Bisschop vragen stelde over het PBL-rapport (PBL: Planbureau voor

de Leefomgeving) dat veel stof deed opwaaien in de agrarische sector. De SGP vindt dat gedwongen onteigening geen optie kan zijn. Bovendien levert emissiereductie zes keer meer resultaat op per euro dan gedwongen uitkoop van boeren. ◀

Vaccinatie

Op 18 augustus werd het reces onderbroken voor het 35e plenaire debat over corona. Wegens de verhuizing van de Tweede Kamer vond dit plaats in de Ridderzaal. Van der Staaij riep het kabinet daarbij op om breder te kijken dan alleen naar vaccinaties. Ook stelde hij tijdens de recesperiode meerdere reeksen schriftelijke vragen over vaccinatiedwang en -drang.

Bedanken voor de eer

NEE, BEDANKT!

"Laat ik heel duidelijk zijn," zei Van der Staaij tijdens het debat over het rapport van informateur Hamer, "als de CU aan de kant wordt gezet om vervolgens in volle vaart de bescherming van kwetsbaar leven uit te hollen en de onderwijsvrijheid in te perken, dan bedankt de SGP voor de eer om een kabinet met zo'n programma positief tegemoet te treden." ◀

Tata Steel en ossen

Chris Stoffer begon zijn bijdrage aan het debat over de toekomst van Tata Steel met een opmerkelijk citaat uit Spreuken: "Als er geen ossen zijn, is de krib schoon, maar door de kracht van de os zijn er veel inkomsten." Vrij vertaald: als je geen vieze handen wilt maken, kun je ook fluiten naar de bijbehorende inkomsten. Onder de slogan 'liever vergroenen dan verketteren' riep Stoffer daarom op om samen met Tata Steel maatregelen te nemen tegen vervuiling.

Van Kooten
TUIN & BUITEN LEVEN®

Kom werken bij Van Kooten

Groei met ons mee

Er staan leuke vacatures open!

vankootentuinenbuitenleven.nl/vacature

Verhuizing senaat

"De fractie van de SGP in de Eerste Kamer is klaar voor het nieuwe parlementaire jaar. Het Binnenhof hebben we verruild voor de tijdelijke huisvesting aan het Lange Voorhout in Den Haag," aldus senator Peter Schalk die een foto op twitter plaatst van zijn nieuwe werkkamer die hij samen met de andere SGP-senator, Diederik van Dijk, deelt.

MEER INFORMATIE

Bezoek onze showroom op afspraak
0577 491 189

Hoe ga jij je relaties en personeel waarderen in de komende periode?
Wij helpen jou met verrassende geschenken en waardevolle, op maat gemaakte pakketten.
Maak een afspraak met één van onze adviseurs. Of stel je pakket online samen op www.mooierr.nl.

Relatiegeschenken | kerstpakketten

WAARDEER VERRAS MET MOOIERR

mooierr

Elspeterweg 65^b | Uddel | 0577 491 189

Bewindvoering
Mentorschap, Curatorschap

Kunt u financiële zaken niet meer zelf regelen?
Bewindvoeringskantoor Hamming BV ondersteunt en behartigt alle financiële en persoonlijke belangen voor personen die dit zelf niet (meer) kunnen. Wij treden op als bewindvoerder, curator en mentor. Dit doen wij met persoonlijke betrokkenheid en op een discrete en doortastende wijze, waarbij de individuele belangen van de cliënt altijd centraal staan.

Bewindvoerder | Volgens de wet kan een persoon vanwege een geestelijke of lichamelijke toestand, verkwisting of problematische schulden onder bewind gesteld worden. De bewindvoerder voert het beheer over de financiën en waardevolle goederen.

Mentor | Een mentor behartigt de persoonlijke belangen van iemand die dit zelf niet meer kan. Het gaat niet om geld of goederen, maar zaken als zorgverlening of begeleiding van bijvoorbeeld demente ouderen, psychiatrische patiënten of verstandelijk gehandicapten. Wij werken voor verpleeghuizen en particuliere instellingen. Wij werken in vertrouwen en betrokkenheid voor de persoon.

Curator | Curatele is een maatregel voor meerderjarigen die financiële en persoonlijke belangen niet meer kunnen behartigen. De cliënt is handelingsonbekwaam.

Bewindvoeringskantoor Hamming is lid van de maatschappelijk georiënteerde branchevereniging voor professionele bewindvoerders, mentoren, curatoren en inkomensbeheerdersbranchevereniging Horus

Bewindvoering Hamming Bewindvoering BV
Mentorschap Postbus 2760, 3800 GJ Amersfoort
Curator Bezoekadres: Printerweg 14, 3821 AD Amersfoort
Budgetbeheer T 033-4330 885 | www.hammingbewindvoering.nl
Diaconieën E info@hammingbewindvoering.nl
(Juridisch) advies

Bewindvoeringskantoor Hamming voldoet aan alle kwaliteitseisen van de Rechtbank.

VAN REE. EEN FRISSE KIJK OP UW CIJFERS.

Van Ree Accountants biedt advies op maat voor het midden- en kleinbedrijf, onderwijs, non-profit organisaties en vrije beroepen. Als accountants zorgen we er natuurlijk voor dat de wettelijke controles worden uitgevoerd en dat u over de juiste (jaar)cijfers beschikt. Onze frisse kijk op uw cijfers levert bovendien verrassende inzichten op. Van Ree Finance Consultants onderscheidt zich door het vertalen van complexe vraagstukken in heldere adviezen. Onze specialisten hebben actuele kennis van zaken op het gebied van vermogensplanning, fiscaal advies, fusie, bedrijfswaardering, overdracht en overname. Van Ree HR Consultants ondersteunt voor wat betreft uw personeelszaken. Van beleid en werving tot salarisadministratie en coaching. Neem gerust vrijblijvend contact met ons op.

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY
ALBLASSERDAM | ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | GELDERMALSEN | LEERSUM | NIEUWEGEIN | ZWOLLE

www.vanreeaccountants.nl

Ledenwerving

Het ledenaantal van de SGP stijgt snel. De ledenwerfers lijken het begrip vakantie nauwelijks te kennen, of ze hebben juist door de vakantie hun 'jachtgebied' vergroot. Wie zal het zeggen? Wat wij op het partijbureau in elk geval kunnen zien, is dat we inmiddels ongeveer op de 29.950 leden zitten. De 30.000 komt daarmee al heel helder in zicht!

Lunteren: 250+ leden!

Deze keer zetten we graag Lunteren in het zonnetje. Deze pkv is de laatste tijd met ruim 30 leden gegroeid en zit nu boven de 250. En dat het een pretje is om lid te worden van de SGP... daar kan familie Westerink uit Lunteren over meepraten. Het bestuur van de pkv kwam langs en ledenwerfer Kees Teunissen overhandigt een taart en bloemen.

AGENDA

STUDIO SGP

Elke vrijdag hopen we u opnieuw op de hoogte te houden. **Eens in de maand** gebeurt dat met Studio SGP en op de andere vrijdagen met het SGP Weekjournaal. De eerstvolgende live-uitzending van Studio SGP staat gepland voor **vrijdagavond 8 oktober, 19.30 uur**.

SGP-REGIOTOUR VOOR GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2022

De gemeenteraadsverkiezingen staan weer voor de deur! De campagnecommissies zijn al volop bezig met de voorbereidingen. Om u zo goed mogelijk te ondersteunen in de tijd richting de gemeenteraadsverkiezingen organiseert de SGP in **oktober** een regiotour. We hopen interessante workshops aan te bieden. Bent u erbij? De locaties en de verschillende workshops kunt u uitgebreider terugvinden op de internetpagina waar u zich ook kunt aanmelden: sgp.nl/regiotour. We zien er naar uit om samen met u de eerste stappen te zetten op weg naar de gemeenteraadsverkiezingen!

P.S.: Wilt u deze mogelijkheid ook doorgeven aan andere mensen die actief zijn in de campagne? Alvast hartelijk dank!

Aankondiging Internationale conferentie

Op 29 oktober organiseert SGP-Internationaal een internationale conferentie met als thema 'Trust and distrust. Experiences and lessons from the coronacrisis'.

Aanvang: 20.00 uur, inloop vanaf 19.30 uur
Spreker: van der Staaij
Voertaal: Engels
Locatie: Kasteel de Vanenburg, Vanenburgerallee 13, 3882 RH Putten.
Aanmelden: www.sgp.nl

GEEN PRINSJESDAG IN DEZE BANIER

Als deze Banier bij u op de mat valt, is het net Prinsjesdag geweest. Toch zal de neerslag van Prinsjesdag pas in de volgende nummers te vinden zijn. Ook de APB (algemene politieke beschouwingen) van 2021 hopen we daarin terug te laten komen.

Bekijk de uitzendingen via youtube.nl/sgpnieuws. Voor contact met de studio kunt u ons bereiken via studio@sgp.nl. Na de zomer zijn er geen samenvattingen meer in RD te lezen. Wel kunt u die lezen in *De Banier* en op sgp.nl.

Koninklijk onderscheiden

J.A. Hoekman, Rilland

Op 21 juni heeft de heer Jan Hoekman van kiesvereniging Rilland een koninklijke onderscheiding ontvangen. Hij werd benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Vanaf 1990 zit Hoekman in het bestuur van de kiesvereniging. Daarin heeft hij diverse functies bekleed, waaronder ook het voorzitterschap. Bij de gemeentelijke afdeling Reimerswaal bekleedde Hoekman ook bestuursfunctie. De laatste twintig jaar was hij voorzitter.

A. Duijzer, Brakel

Op 8 juli heeft de heer Arie Duijzer, raadslid in Zaltbommel, een gemeentepenning van Zaltbommel gekregen in verband met zijn 25-jarig raadslidmaatschap. De politieke activiteit startte hij als raadslid van de toenmalige gemeente Brakel. Tegenwoordig is Duijzer naast raadslid ook plaatsvervangend raadsvoorzitter. De zeldzaam uitgereikte gemeentepenning werd voorzien van een passende spreuk bij de ontvanger. Voor een SGP'er is 'ora et labora', 'bid en werk', een toepasselijke tekst.

De SGP feliciteert alle decorandi met hun welverdiende onderscheiding.

WIE KAAST... WEERKAATST!

Actuele maatschappelijke ontwikkelingen en politieke kwesties vragen om een grondige bezinning. Bij het licht van de Bijbel. Dat spreekt boekdelen. Kijk op onze website voor meer informatie over de ReflectorReeks.

[▶ wi.sgp.nl](http://wi.sgp.nl)

28 SEPTEMBER ONLINE EVENT AFGHANISTAN

Chaos en ellende in Afghanistan. Hoe heeft dit kunnen gebeuren en hebben we dit kunnen voorkomen? Was de Nederlandse missie in Afghanistan zinvol?

Schrijf u nu in voor het event van het Wetenschappelijk Instituut met o.a. generaal b.d. Mart de Kruif als gast.

- Waar: online
- Inschrijven (verplicht):
via wi.sgp.nl/actueel/agenda

Van de redactie

De volgende *De Banier* staat gepland voor donderdag 21 oktober. Kopij kan ingestuurd worden tot en met dinsdag 5 oktober. U kunt zich daarvoor richten tot Sjon van der Ree Doolgaard via debanier@sgp.nl.

De verschijning van de daaropvolgende *Banier* staat gepland voor donderdag 18 november. NB: voor alle in dit blad genoemde data geldt: 'Deo volente'.

PERSONEELSMUTATIES

Per 1 juni is **Fieke van Houdt** (1999) uit Zwijndrecht begonnen als *officemanager* bij de SGP-Eurofractie. Zij beheert voortaan de agenda van Europarlementslid Bert-Jan Ruissen. Ook houdt zij de e-mails in het oog. Fieke is verder bijlesdocent en studeerde *English Language and Culture* evenals *North American Studies*.

Per 1 juli is **Madeleine van Heerd** 1996 uit Lunteren bij de SGP-Eurofractie begonnen als *beleidsmedewerker*. Zij zal Bert-Jan Ruissen adviseren op de beleidsterreinen Economie, Milieu en Gezondheid. Madeleine werkt tot dusver bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) in Zevenaar.

Per 1 september is **Gerard Wijland** in dienst gekomen van de SGP als *coördinator van de SGP-bestuurdersvereniging*. Gerard woont in Gouda en is lokaal ook actief voor de SGP. Gerard is als coördinator het aanspreekpunt voor alle SGP-volksvertegenwoordigers en SGP-bestuurders.

Per 1 november komt **Peter Smit** op het partijbureau werken. Peter woont in Goes en is in de Provincie Zeeland ook actief voor de SGP. Peter zal als *beleidsadviseur* een belangrijke rol vervullen bij de coördinatie en uitvoering van het Integraal Strategisch Beleidsplan van de SGP.

We wensen alle nieuwe medewerkers een goede en bovenal gezegende tijd toe bij de SGP.

In de achterliggende maanden werd op het Hoornbeek College, locatie Goes een verlaat afscheid van Dick van Meeuwen genomen. Van Meeuwen zou naar het hoofdbestuur van de SGP gaan. Het stuur van de lokale campagneauto is bij zo'n bestuurder wel in goede handen vindt rijder Johnny Lukasse, fractievoorzitter in Goes van de SGP-ChristenUnie.

COLOFON

PARTIJBUREAU
Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70
Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag, 9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJ BUREAU
drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

REDACTIE
drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum (hoofdredactie),
J.S. van der Ree Doolgaard (eindredacteur),
drs. J.A. Schippers, N. Bakker en
M. de Bruyne
E debanier@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE
E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

ADVERTEREN
Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

FOTOVERANTWOORDING

Pagina 1: Bouwen aan vertrouwen is in de politiek een voortgaand proces om de band tussen overheid en burger goed te houden.

Pagina 16: foto's Zaltbommel van gemeente Zaltbommel.

Pagina 24, 28 en 29: beelden van Wikimedia Commons.

pagina 27: fotokopie naar een beeld van F. Schinkel

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

Bouwen aan vertrouwen

Vertrouwen is belangrijk in alle relaties. Vertrouwen is van extra groot belang omdat er ook afhankelijkheid bij te pas komt. Vertrouwen kun je op veel manieren omschrijven. Bijvoorbeeld: vertrouwen is de verwachting dat de ander zal handelen zonder je te benadelen. Je bent bereid om het risico te lopen dat je toch benadeeld wordt, want je gaat uit van goede trouw en eerlijkheid.

De burger kleurt een vakje in, maar alles wat er daarna met die stem gebeurt, en wat de vertaling daarvan is in de politiek, ligt niet meer in de handen van de stemmer. Daar komt ook nog bij dat wij in een land leven waarin veel gepolderd, veel samengewerkt moet worden om een gezamenlijke, algemeen aanvaardbare oplossing te vinden voor alle burgers. Van beide kanten vraagt dat inspanningen, trouw, eerlijkheid, openheid en plichtsbesef.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Bert-Jan Ruissen
lid Europees parlement

Goos den Hartog
fractielid waterschap Rivierenland

Kees van der Staaij
lid Tweede Kamer

Marco Verloop
wethouder Veenendaal

In onze partij bevinden zich politici en bestuurders in allerlei lagen. Het is dan goed om te zien welke ervaringen zij met vertrouwen hebben en welke lessen zij geleerd hebben als het om vertrouwen gaat. Veel van wat ze noemen, sluit op elkaar aan.

VERTROUWEN IN DE POLITIEK

Wat is volgens u het belang van vertrouwen voor politiek in het algemeen en voor de SGP in het bijzonder?

Marco Verloop: "Zonder vertrouwen wordt samenwerking heel moeilijk. Aan SGP'ers moet je kunnen zien dat ze dit niet alleen met woorden uitspreken,

maar dat ze dit vanzelfsprekend gestalte geven in hun leven en werken. Aan SGP'ers moet je kunnen zien dat ze de HEERE willen dienen en willen leven zoals Hij dat van ons vraagt." Kees van der Staaij: "Vertrouwen is het cement. Zonder vertrouwen kun je niets bouwen. Het verbindt mensen aan elkaar."

Goos den Hartog: "Vertrouwen moet je krijgen en opbouwen door transparant te zijn en consistent in woord en daad!" Bert-Jan Ruissen: "Als christenen weten we dat niet de mens, maar God regeert. We mogen erop vertrouwen dat politieke besluiten passen op Gods pad voor ons

- ook al zijn wij als mens te klein om Zijn wegen altijd te doorgronden."

INTEGRITEIT

Op de vraag hoe de SGP'er met integriteit omgaat, zijn de antwoorden heel eensgezind: er moet veel open over gesproken worden. Je moet het ook echt agenderen van tijd tot tijd. Voor jezelf moet je constant rekenschap blijven geven en jezelf in de spiegel aankijken. Bert-Jan Ruissen moet vaak denken aan wat de bekende apologeet C.S. Lewis daarvan zegt: "Integrity is doing the right thing even when no one is watching you". Het gaat er dus om de juiste dingen te doen, zelfs

wanneer niemand kijkt en geen mens je beoordeelt.

DOORDENKER

In de voorbereiding op dit themanummer kwam Jan Schippers van het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP nog met een doordener. Die willen we u niet onthouden.

"Een overheid kan zelf geen vertrouwen wekken, maar moet betrouwbaar zijn om vertrouwd te worden."

VERTROUWEN ERVAREN

Hoe ervaart u vertrouwen, of wantrouwen en wat doet dat met u?

De SGP-vertegenwoordigers ervaren veel vertrouwen vanuit de achterban en uit hun antwoorden blijkt ook dat ze dat erg op prijs stellen en eigenlijk ook niet zonder kunnen.

Kees van der Staaij: "Vertrouwen kun je niet zomaar maken. Binnen de SGP ervaar ik veel vertrouwen. Daar ben ik dankbaar voor en zuinig op. Het geeft een warme en positieve band. Vertrouwen betekent niet dat alle mensen 'ja en amen' zeggen op wat je doet. Kritiek is altijd welkom, is hard nodig zelfs omdat wij allen zondige en beperkte mensen zijn." Wantrouwen daarentegen werkt vernietigend.

Marco Verloop: "Inmiddels ben ik wel gewend dat de overheid overal de schuld van krijgt. Het moeilijkste is het als men het inhoudelijk oneens is, maar dan mijn integriteit ter discussie wil stellen. Dat raakt mij bijzonder, ook al laat ik dat zelden merken. Misschien zegt het namelijk ook wel iets over degene die deze beschuldigingen uitspreekt."

DE ROL VAN DE BURGER

Welke rol en houding hebben wij zelf tegenover overheid en politiek?

Bert-Jan Ruissen: "De Amerikaanse president Ronald Reagan zei over de afspraken tot ontwapening met de Sovjet-Unie 'Trust, but verify' (vertrouw, maar controleer). Dat lijkt me een goede houding.

Zo zie je bijvoorbeeld 'influencers' op Instagram het klimaatbeleid van de Europese Commissie aanprijzen, maar wie goed leest, ziet dat deze 'Instagrammers' worden betaald door de Europese Commissie. Dat zou ik dus al niet vertrouwen."

Marco Verloop: "Behandel de ander, dus ook de overheid, zoals je zelf behandeld zou willen worden."

Kees van der Staaij wil het vooral een bescheiden advies laten zijn: "Stel je open voor de ander. Probeer onbevangen te luisteren. Besef tegelijkertijd dat ook de overheid veel tekortkomingen heeft. Laat dat je aansporen tot gebed. De Bijbel vraagt niet om applaus voor politici en

bestuurders, maar wel om voorbede. Daar zijn we mee gediend."

LESSEN TREKKEN

Vooral in het achterliggende seizoen speelden veel vertrouwenskwesaties. Welke lessen kunnen we daaruit trekken?

Goos den Hartog is natuurlijk maar een van de vertegenwoordigers van de waterschappen, maar in de achterliggende maanden van hoge waterstanden en overstromingen, was het zonneklaar dat burgers hun overheden moesten kunnen vertrouwen in dit soort levensbedreigende situaties: "Participatie van burgers bij projecten als dijkversterking valt of staat met het brengen van een eerlijke boodschap. Samen moet je dan zoeken naar haalbare en breed gedragen oplossingen. Ook hierin geldt dat vertrouwen te voet komt en te paard gaat. Dan is het ook belangrijk dat overheden elkaar niet openbaar afvallen, want dat ondergraaft ook het draagvlak voor burgers."

Kees van der Staaij: "Vertrouwen winnen kost ook tijd. Openheid en goede contacten zijn wezenlijk voor groei van vertrouwen. Vertrouwen is altijd al zuurstof geweest voor politiek en samenleving."

Bert-Jan Ruissen: "Grote veranderingen vragen een groot vertrouwen. Daar moet ook de tijd voor zijn om de stappen uit te leggen. Maar de burger moet er dan niet geconfronteerd worden met wisselend beleid, want dat breekt vertrouwen af." ◀

MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

Onze advocaten staan voor *vakkundige, resultaatgerichte en persoonlijke* dienstverlening. Het zijn specialisten op hun rechtsgebied en ze staan voor uw zaak.

U kunt ons raadplegen bij geschillen maar -nog beter- ook ter voorkoming daarvan.
*Recht op het doel af.
Recht door zee.*

Moree Gelderblom Advocaten, aangenaam!

Kantooradres: Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

HULS
ARCHITECTEN

DE ARCHITECT DIE LUISTERT.

We ontwerpen plannen, oplossingen en nieuwe perspectieven voor uw opgave. Om deze te laten voldoen aan de wensen van u, als opdrachtgever, moeten uw wensen onze gedachten worden. Dat doen we door te luisteren. Luisteren naar uw wens, luisteren naar uw bedrijfsproces, luisteren naar u als opdrachtgever.

STAPHORST ■ HULSARCHITECTEN.NL

Landgoed ^{het} Heuvelbosch

Komt u een nachtje slapen?

**Welkom bij
Bed en Breakfast
Landgoed Heuvelbosch
in Waardenburg!**

Reserveren via 06 - 28 96 07 40
of kijk op www.heuvelbosch.nl/bnb

BIJLESSEN: HET GELD NIET WAARD

Er wordt door het kabinet 8,5 miljard euro geïnvesteerd in het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Dit geld is bedoeld voor het herstel én de ontwikkeling van het onderwijs. Als SGP-jongeren vinden we het goed dat er geld naar het onderwijs gaat, maar waar gaat het precies heen? En wordt het wel aan de juiste dingen besteed?

CORINDA HAZENBOOM
COMMISSIE ONDERWIJS

CORONA

Door de coronapandemie zijn er gigantische achterstanden ontstaan bij leerlingen. Lessen vielen uit of werden noodgedwongen online gegeven. Leraren moesten alle zeilen bijzetten om de lesstof zo goed mogelijk over te brengen. Voor leraren en leerlingen was dit allemaal niet optimaal. Gelukkig zijn de scholen nu weer volledig open. Maar hoe gaan de beschikbaar gestelde miljarden deze achterstanden wegwerken?

OPLOSSING?

Een van de punten waaraan gewerkt moet worden is gerichtere persoonlijke begeleiding van leerlingen. Zoals in het Nationaal Programma beschreven, is de uitkomst dat bijles in kleine groepjes hierbij moet gaan helpen. Volgens SGP-jongeren is dit echter niet de oplossing. Door het stimuleren van bijles en bijlesscholen wordt de kansongelijkheid vergroot. Ook wordt er een soort extra onderwijslaag gecreëerd waar de mentor en vakdocent minder of zelfs geen zicht meer op heeft.

Daarnaast komt er meer ruis op de lijn qua communicatie doordat er meer schakels zijn rondom het kind. Verder zijn bijlesdocenten geen vakdocenten en dus minder bekwaam om de stof over te brengen. Daarbij zijn de bijlesdocenten vaak goedkope krachten die alleen toezicht houden als de leerling het huiswerk maakt. Ten slotte is er al een groot lerarentekort. We kunnen er dus beter op inzetten om bijlesdocenten vakdocenten te laten worden!

PERSPECTIEF

Volgens SGP-jongeren moet dit NPO-geld dus niet worden ingezet voor extra bijles. Wij vinden dat kleinere klassen een betere manier is om de achterstanden weg te werken. Niet alleen als oplossing van deze crisis maar als permanente verandering in het onderwijssysteem. Door middel van kleinere klassen kan een leerkracht meer persoonlijke aandacht geven en is er minder externe hulp nodig. Ook weten de leerlingen dan beter bij wie ze terecht kunnen als ze hulp nodig hebben. Als de klassen kleiner worden komen er automatisch ook méér klassen en zijn er dus ook meer leerkrachten nodig. Volgens SGP-jongeren kan het kabinet daar een grote rol in spelen. Maak het onderwijs aantrekkelijk voor studenten en mogelijke omscholen. Bied kansen en mogelijkheden om te ontdekken of het onderwijs bij iemand past. Arrangeer meeloopdagen, laat ervaren wat het is om voor de klas te staan en met leerlingen te werken. Maak het omscholen toegankelijker en financieel aantrekkelijker. Vooral dat financiële aspect moet goed onderzocht worden, omdat dat voor veel zij-instromers vaak een (te hoge) drempel is om de overstap te maken.

TOEKOMST

Leerlingen zijn gebaat bij betrokken docenten die hen de aandacht en hulp geven die ze nodig hebben. Laat Nederland kennis maken met het mooie beroep van leerkracht! Benaadruk de goede zaken en benoem het verkeerde. Laten we de geleerde lessen uit de coronacrisis toepassen om ons onderwijssysteem structureel te verbeteren. ◀

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nlwww.technowestservices.nl

DE PATER SLOOPWERKEN.NL

ASBESTSANERING

RENOVATIESLOOP

BOREN & ZAGEN

AFVALCONTAINERS

E info@depatersloopwerken.nl | T 055 506 14 02

Quik's
QUALITY POTATOES
SINCE 1952

**ALL ABOUT
POTATOES**

Vers verpakt

Voorgebakken

Voorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quik's **Quik's** **QUIKS.NL**

Brussel speelt met vertrouwen van burgers

Vertrouwen we de Europese Unie? Dat is de vraag bij elk nieuw voorstel dat op tafel komt. En het moet gezegd worden: te vaak hebben EU-instanties het vertrouwen beschaamd.

DOOR BERT-JAN RUISSEN
LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR DE SGP

Bert-Jan Ruissen op Zeeuwse uiendag.

Brussel dit beleid beter zou doen dan Den Haag.

Voor veranderingen is vertrouwen nodig. Besluiten vereisen betrouwbare informatie over de voor- en nadelen. Een besluit moet open en eerlijk zijn: alleen zo kunnen we als parlement een goede keuze maken. Alleen zo kunnen burgers erop vertrouwen dat het bestuur in goede handen is.

Toeval?

Helaas zijn we niet overtuigd dat de Europese Commissie altijd open, eerlijk en betrouwbaar is. EU-commissaris Timmermans bijvoorbeeld wil onze landbouw fors vergroenen: 25% van de landbouwgrond moet biologisch worden, meer natuurgebieden en half zoveel bestrijdingsmiddelen in 2030. Maar kan dat wel? Als SGP vroegen we een studie naar de effecten. Die verscheen pas een jaar later, midden in de zomervakantie, op een achteraf-website.

Uit de studie bleken dramatische effecten: weinig voordelen voor het milieu, veel nadeel voor de voedselproductie. Dat Timmermans de publicatie zo verstopte, is vast geen toeval...

Vertrouwen geschaad

Nog zo iets: de Europese Commissie beloofde de groeiende regeldruk een halt toe te roepen. Voor elke nieuwe regel zou een andere regel vervallen. We zijn nu jaren verder. Dat voorkomen lijkt zelf ook wel vervallen. Timmermans presenteerde doodleuk 12.000 pagina's aan klimaatvoorstellen, zonder iets anders te willen schrappen. Dit doet het vertrouwen geen goed.

Vertrouwen komt te voet en gaat te paard: die oude zegswijze geldt ook nu nog.

Voorzichtig met vertrouwen

Ons advies aan Timmermans en zijn collega's is daarom: kijk uit! Je dreigt het vertrouwen te verspelen van burgers in de EU. Zoek niet de grenzen op, maar handel volgens Lukas 6:31: "En zoals u wilt dat de mensen u doen, doet u hun ook zo."

Niemand is erbij gebaat als het Europees Parlement het vertrouwen moet opzeggen in de Europese Commissie. Of dat nog meer burgers zich afkeren van EU. ◀

Toen de Nederlandse overheid vorig jaar zelf vaccins wilde inkopen, beloofde de Europese Commissie dat zij dat beter kon. Nederland ging akkoord. Inmiddels weten we dat het EU-contract niet deugde: vaccins kwamen niet of te laat.

Toch vroeg voorzitter Ursula von der Leyen van de Europese Commissie daarna aan de EU-landen om nóg meer zorgbevoegdheden af te staan: een 'Europese gezondheidsunie' zou beter werken dan de nationale systemen, beloofde ze. Voor ons als SGP is duidelijk: dat moeten we maar niet doen. We ontberen het vertrouwen dat

“ADVIES
SGP AAN
TIMMERMANS:
KIJK UIT!”

Tien Gouden stadsregels in Gouda

In het huidige maatschappelijke debat ligt terecht veel nadruk op wat de overheid moet doen om het vertrouwen te herstellen in de politiek. Ook ten aanzien van het 'veiligheidsgevoel' en de verharding in de maatschappij kijken we al snel naar de overheid. Maar het is ook belangrijk dat burgers zelf het goede voorbeeld geven en elkaar daarop aanspreken. In Gouda zijn daarom bijna 20 jaar geleden de tien Gouden Stadsregels opgesteld. Hierover vragen we Harold Hooglander, voorzitter van de SGP-fractie in de Hollandse stad die bekend staat om z'n stroopwafels en kaas.

Waarom kunnen waarden en normen bijdragen aan, of fundamenteel zijn voor vertrouwen in de politiek?

"Het vertrouwen in de politiek staat op het spel. Een belangrijke oorzaak daarvan is de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van politici. Hoe ga je met je burgers om? Hoe consequent ben je als overheid? Hoe fatsoenlijk gedraag

je je in de Tweede Kamer? Vertrouwen in de politiek heeft daarom alles te maken met waarden en normen. Als SGP'ers ontlene we die normen aan de Bijbel. Maar de daaruit voortkomende waarden, zoals eerlijkheid en fatsoen, worden veel breder in de samenleving gedeeld. Uiteraard moet de overheid het goede voorbeeld geven, maar ook burgers hebben een belangrijke verantwoordelijkheid om

de verharding in de maatschappij tegen te gaan en fatsoen te bevorderen. In Gouda zijn daarom zo'n 20 jaar geleden tien Gouden stadsregels opgesteld."

Wat was de aanleiding voor de Goudse stadsregels?

"Daarvoor waren twee redenen. Landelijk kwam er, na de aanslagen van 11 september 2001 en de moord op Pim

Fortuyn, hernieuwde aandacht voor waarden en normen. Minister-president Balkenende heeft daarin een belangrijke rol gespeeld. Het klimaat was er dus rijp voor. Daarnaast had Gouda in de eerste jaren van deze eeuw echt een probleem. De wijk Oosterwei was destijds berucht vanwege de sociale huurwoningen in flats met een eenzijdige samenstelling. Veel Marokkaanse bewoners waren niet voldoende geïntegreerd en hadden geen werk. Dat leidde tot veel problemen. Uiteraard kun je niet zeggen dat de problemen in Oosterwei opgelost zijn door het invoeren van de stadsregels! De wijk is compleet gerenoveerd. De flats zijn gesloopt en de bewoners zijn verspreid over de stad. Gouda is nu een prachtige stad om in te wonen!"

Hoe zijn de Goudse stadsregels destijds tot stand gekomen?

"De ChristenUnie/SGP-fractie heeft toen het initiatief genomen om te komen tot de tien Gouden Stadsregels. Deze zijn destijds opgesteld met inbreng van de bevolking wat leidde tot een groter draagvlak. Daarna zijn er vier campagnes uitgerold waar onderwijs en sport nadrukkelijk bij zijn betrokken. Uiteraard is er ook vanuit de kerken aandacht aan besteed."

Wat is de meerwaarde van de Goudse Stadsregels?

"Uit de evaluatie die is gehouden, blijkt dat het maatschappelijk middenveld een duidelijke meerwaarde zag. 'Het laat even een bel rinkelen bij iedereen', was bijvoorbeeld het commentaar. Zoals gezegd was het veiligheidsgevoel in Gouda niet goed. Daardoor waren de tien Stadsregels van belang om te laten zien wat de normale omgangsvormen zijn. In die tijd heeft Gouda hiermee veel positieve aandacht gekregen, ook in de landelijke media. Het kreeg ook navolging in andere plaatsen. We moeten de rol van zulke Stadsregels niet overschatten. Het begint natuurlijk bij de opvoeding. Ouders horen hun kinderen respect en fatsoen met de paplepel in te gieten. Ook scholen kunnen hieraan een belangrijke bijdrage leveren. En uiteraard hoort als sluitstuk

DE TIEN GOUDEN STADSREGELS VAN GOUDA

- 1 Wat je stuk maakt moet je zelf betalen
- 2 Gebruik geen geweld
- 3 Ruim zelf je afval op
- 4 Intimiderend rondhangen is asociaal
- 5 Spreek Nederlands, dan begrijpen we elkaar
- 6 Hard rijden is bloedlink, dus doe normaal
- 7 Respecteer elkaar altijd
- 8 Ouders voeden zelf hun kinderen op
- 9 Pest, plaag en discrimineer niet
- 10 Agenten zijn er voor ons allemaal, respect graag

ook handhaving en straffen door politie en boa's in het veiligheidspakket. Wanneer mensen beleefd zijn, elkaar vóór laten gaan in een rij, elkaar groeten en hun eigen rommel opruimen, dan verhoogt dat heel sterk het veiligheidsgevoel van mensen. Heel basaal, maar wel heel belangrijk. Als gemeentebestuur kun je hierin een belangrijke rol vervullen en een voorbeeldfunctie hebben om wellevendheid en fatsoen te bevorderen."

Goed burgerschap gaat natuurlijk verder dan het strikt voldoen aan de regels. Spreken Gouvenaars elkaar aan op de tien stadsregels?

"Het elkaar aanspreken op hufterig gedrag is voor veel mensen een brug te ver. Men is dan bang voor een grote mond of een intimiderende reactie. Daarom is het belangrijk om de stadsregels telkens onder de aandacht te brengen: het kan mensen eraan herinneren wat eigenlijk 'heel normaal' is en hopelijk stimuleert dat ook om dat uit te dragen."

Zou jij een of twee regels misschien willen vervangen door andere?

"Omdat het hier gaat om basale fatsoensregels, ben ik er geen voorstander van om de regels bijvoorbeeld elke twee jaar te herzien. Wat mij betreft, zijn ze zondermeer allemaal nog heel actueel. De laatste regel 'Agenten zijn er voor

ons allemaal, respect graag', zou wat mij betreft uitgebreid kunnen worden naar boa's en hulpverleners. En aangezien de regels 7 en 9 elkaar overlappen, zou ik die willen samenvoegen en een nieuwe regel willen toevoegen in de trant van: 'Spreek beschaafde taal en vloek niet.'"

Op welke manier zijn de tien Gouden stadsregels 'vitaal' gehouden? Krijgen ze nog steeds voldoende aandacht, zowel op straat als in de raad?

De campagne zoals destijds is gestart, is nu gestopt. Het is wel jammer dat de aandacht voor de stadsregels in de jaren daarna is verslapt. Ik ben voorstander van blijvende aandacht hiervoor. Regelmatig proberen we het thema onder de aandacht te brengen van het college, zoals onlangs nog bij de Algemene Beschouwingen. Het is echt van groot belang om waarden en normen te blijven benadrukken. Mijn streven is dat de tien Gouden Stadsregels net zo'n begrip worden als de Goudse kaarsen en de stroopwafels!

Een van de noodzakelijke ingrediënten voor vertrouwen is verantwoordelijkheid. Die taak ligt niet alleen bij de overheid. Ook wij, de burgers, spelen daarin onze eigen rol. Dit interview met Harold Hooglander, SGP-fractievoorzitter Gouda, werd eerder gepubliceerd in het tijdschrift Zicht van het WI voor de SGP, 2020 - 4

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN BV BNA!**

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

vakkundig
Houtmanschap
sinds 1923

De Grebbe
— TIMMERFABRIEK —

KOZIJNEN   MAATWERK   DEUREN

REMMERDEN 19F   3911 TZ RHENEN   (0317) 61 27 34
de-grebbe.nl

'duidelijk advies voor het MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

PARTICULIEREN | ZZP | MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60
Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergh.nl - kantoorvandenbergh.nl

De Banier

het eerste decennium

De oprichting van de SGP in april 1918 was een belangrijke gebeurtenis voor de kring van de 'stille luyden'. De kleine luyden van Abraham Kuyper hadden al jaren hun politieke partij, de Anti-Revolutionaire (AR). Deze bevolkingsgroep had zich geëmancipeerd. Kuyper was doordrongen van het belang van informatie. Hij was niet voor niets journalist. In het vorig jaar verschenen boek *De zeven levens van Abraham Kuyper* worden ook zijn journalistieke werkzaamheden aan de orde gesteld.

DOOR WIM FIERET

Hoe slaagde een nieuwe partij er aan het begin van de 20^e eeuw in om met de achterban contact te houden? Er waren immers nog geen internet, laat staan sociale media. Naast vergaderingen met toespraken was er geen andere mogelijkheid dan papier. Maar hoe

pakte je de opstart van een periodiek aan? Op kerkelijk gebied was er al wat ervaring. De Christelijke Gereformeerde Kerken gaven sinds 1892 *De Wakker* uit, het *Gereformeerd Weekblad* verscheen in 1899 voor het eerst, het blad van de Gereformeerde Bond,

De Waarheidsvriend, viel sinds 1909 op de deurmat en de Gereformeerde Gemeenten lieten sinds 1919 *De Saambinder* het licht zien.

BINDING TUSSEN BESTUUR EN LEDEN

Al kort na de oprichting van de SGP werd het plan geopperd om een eigen blad uit te geven. Dat zou een belangrijke rol kunnen spelen in de binding tussen het hoofdbestuur en de leden. Drie jaar nadat de partij was opgericht, verscheen *De Banier* als maandblad. In het tweede nummer ging partijvoorzitter ds.

Kersten op de naam van het blad in: "Eene banier toch is een vaandel, een standaard, een veldteken; en behoort bij een leger; en dient den krijgsknechten in den strijd." Kersten besloot zijn uitleg met een indringende oproep: "Komt, schaaft U om haar henen en sluit U aan bij de Partij, die haar omhoog heft, opdat allen, die het welzijn des lands zoeken, in de heiliging van Gods Woord, saamroepen met verheffing DE BANIER."

Twee doelen stonden de oprichters voor ogen: mobilisatie en uitleg van de beginselen. Uit de ontwikkelingen van andere partijen bleek wel dat er verwatering ontstond als gevolg van te weinig aandacht voor de beginselen.

Een derde doel was communicatie. Bij de overwegingen om van *De Banier* een weekblad te maken, kwam dat doel duidelijk naar voren. Het maandblad was een mooi begin, maar "het voldoet niet op den duur. Het contact tusschen Hoofdbestuur en leden der Partij is niet krachtig genoeg. Van een maandblad gaat zoo weinig leiding uit." Daarom had het hoofdbestuur besloten om het blad om te zetten in een weekblad. Dat zou financiële lasten met zich meebrengen.

P. Vermeulen (1898-1989) was tot kort na de oorlog penningmeester van de SGP. Hij schreef als redacteur in De Banier in de jaren 1925-1935 en was ook nog jaren Statenlid van Overijssel.

Twee dominees, politici en journalisten.

Het was dus nodig om het aantal abonnees te laten stijgen. Advertenties waren ook welkom. Ter stimulans schreef hoofdbestuurder P. van der Meulen uit Kampen: "Men bereikt er dikwijls succes mee. De bewijzen zijn voorhanden." Bij die communicatie hoort ook informatie over de partijorganisatie, zoals het regelmatig organiseren van vergaderingen van kiesverenigingen, concrete aanwijzingen wat men moest doen in het stemhokje enzovoort.

VACCINATIE

Een van de thema's die rond de oprichting van *De Banier* speelden, was de vaccinatiedwang. Officieel was er geen dwang, wel een indirecte. Kinderen die niet gevaccineerd waren, mochten immers niet naar school. Met niet-aflatende inspanningen verzette ds. Kersten zich tegen dit beleid. Religieuze, medische

en politieke bezwaren voerde hij aan. In *De Banier* schreef hij er uitvoerig over. De gevaarlijke, in enkele gevallen dodelijke gevolgen van de vaccinatie, stelde hij soms op een emotionele wijze aan de orde: "Wellicht kent gij zelf die

hartverscheurende klacht van ouders, die over de stem van hun geweten heengingen en lieten vaccineeren, om straks bij 't lijk van hun na smartelijk lijden gestorven lieveling bitterlijk te klagen, onder 't droevig zelfverwijt:

Mijn schuld! Mijn eigen schuld! O, had ik, had ik!" Het zag er niet naar uit dat het beleid bijgesteld zou worden. Daarom organiseerde de SGP een handtekeningenactie die binnen korte tijd meer dan 20.000 keer ondertekend werd. De predikant-bestuursleden Kersten en Kieviet boden dit 'smeekschrift om afschaffing van den onrechtvaardigen, geweldigen dwang' op donderdag 9 februari 1922 Koningin Wilhelmina aan. Het resultaat viel tegen. Ruim vijf jaar later merkte ds. Kersten tijdens een debat in de Tweede Kamer op dat hij er niets meer van had gehoord. De indirecte vaccinatiedwang stond niet op zichzelf. De SGP had ook fundamentele

bezwaren tegen de sociale wetgeving, die niet meer vrijblijvend was. In *De Banieren* werd daar regelmatig aandacht aan besteed.

DUIDING

Met het omzetten van een maandblad naar een weekblad, veranderde het karakter van *De Banier* enigszins. Naast de politieke informatie en de bijdragen van de Tweede Kamerleden kwam er meer aandacht voor provinciale en plaatselijke activiteiten. Zo werd uitvoerig verslag gedaan van het

"Schaart u om *De Banier!*"

debat in de Provinciale Staten in Zeeland over de openstelling van een tuinbouwtentoonstelling op zondag. De SGP'er D. Kodde tekende principiële

bezwaren aan. Hij stond daarin niet alleen. Ook Antirevolutionairen (AR) en Christelijk-Historischen (CHU) verzetten zich ertegen. Door de steun van de rooms-katholieke afgevaardigden kregen de niet-confessionele partijen een krappe meerderheid: 21 tegen 19.

Ook kerkelijk beroepingswerk kreeg een plaats in de kolommen. Daarmee beperkte men zich niet tot de kerken uit de achterban. Er werd informatie gegeven uit Nederlandse Hervormde Kerken tot de Evangelisch-Lutherse Kerk en Vrije Evangelische gemeenten. Bij actuele gebeurtenissen werden niet alleen de nieuwsfeiten vermeld. Kersten schreef over de cycloon die in augustus 1925 over Nederland trok en vooral in Borculo veel schade aanrichtte. Er waren vier dodelijke slachtoffers te betreuren en 80 gewonden.

"Wat toch bleef van Borculo over meer dan een ruïne? Een plaats van 5000 inwoners omgekeerd!" Het was geen toevallig gebeuren: "Dat is de vinger Gods, die ons wel allereerst onze

VIER DOELEN

De oprichters hadden met *De Banier* vier doelen voor ogen:

- ▶ Binding met de leden
- ▶ Mobilisatie van de leden
- ▶ Uitleg van de beginselen
- ▶ Communicatie

nietigheid, onze onmacht predikt tegen Gods slagen." Zal het volk luisteren en zich bekeren? Een zwaardoordeel is dat van de verharding, dat is nog erger dan de ramp. Zullen feesten, zoals de Olympische Spelen in Amsterdam in 1928, gewoon ongehinderd doorgaan? "O, verhardend Nederland! Nog is 't niet 1928. Zult ge Gods hand bemerken? (...) Val met ware belijdenis uwer zonden God te voet, opdat Hij niet twistte naar Zijn macht."

Ook over de vele uitvindingen die in deze tijd werden gedaan, zoals luchtvaartuigen, nauwe verbinding van draden die de hele wereld

"Wat toch bleef van Borculo over meer dan een ruïne? Een plaats van 5000 inwoners omgekeerd!"

'Prematuur Hannah heeft een enorme wilskracht' – Joanne

Ambassadeur van het leven

Met 24 weken begon bij Joanne Snetselaar (26) de bevalling. 'Zo'n kindje heeft geen kwaliteit van leven, kun je het niet beter laten gaan?', zei een van de artsen. 'Voor ons was dat geen optie', vertelt Joanne. Inmiddels is Hannah anderhalf. Het is bijzonder om haar enorme wilskracht te zien! Ik weet hoe waardevol het is om voor het prille leven op te komen. Daarom ben ik lid van de NPV.

Joannes bevalling kwam met 24 weken op gang. 'Door een hormoonbalans stootte mijn lichaam ons kindje af. De infectiewaardes stegen flink. De kans bestond dat ons kindje tijdens of na de bevalling zou overlijden', vertelt Joanne. 'Een arts zei dat een kind dat zo vroeg geboren wordt geen goede toekomst heeft. Konden we het kindje niet beter laten gaan?' Joanne vond dit moeilijke gesprekken. 'Gelukkig was het voor ons duidelijk dat het kindje welkom was, wat het ook zou mankeren', zegt Joanne stellig.

Vaccineren

Toen Hannah geboren werd, ademde ze zelfstandig. 'Dat was bijzonder! Ze moest in de couveuse. In de weken die volgden, had ze heftige dips, waarbij het de vraag was of ze er bovenop zou komen. Maar gelukkig redde ze het', vertelt Joanne. 'We kregen te maken met een volgende lastige beslissing. Voordat Hannah geboren was, besloten we niet te vaccineren. Maar Hannah was enorm kwetsbaar. We hadden een week bedenktijd om onze keuze opnieuw te maken. Daarvoor voerden we diverse gesprekken. Ik wist toen nog niet dat de NPV een advieslijn heeft waar je terecht kunt met dit soort

vragen. Mensen met veel kennis denken dan met je mee en geven advies. Dat hadden we goed kunnen gebruiken! Als ik terugkijk, verbaas ik me erover dat ik rondom de bevalling zo goed voor mezelf en ons kind op kon komen. Ik kan me voorstellen dat andere vrouwen dat op zo'n moment niet kunnen. Ook voor zulke situaties is de advieslijn waardevol.'

Wilskracht

Joanne staat nog steeds achter haar keuze om voor Hannah te gaan. 'We merken dat Hannah doorvecht. Die wilskracht had ze vanaf dag 1. We weten dat er Iemand boven staat, maar zijn ook trots als we haar wilskracht zien. Dat is waarvoor we de keuze maakten. Dat is ook waarom we lid zijn van de NPV. We zagen van dichtbij hoe wonderlijk een kindje van 24 weken is. De NPV komt op voor dit prille leven en dat steunen we graag!'

WORD NU LID VAN DE NPV en ontvang een abonnement of ander cadeau naar keuze.

Bent u al lid van de NPV?

Werk dan een lid en ontvang hetzelfde per nieuw geworven NPV-lid.

Hiermee maakt u - samen met de NPV - een krachtiger geluid vóór het leven mogelijk!

Ga naar npvzorg.nl/wordlid of vraag via (0318) 54 78 88 een aanmeldformulier aan.

Abonnementen

De Nieuwe Koers
6 maanden,
5 nummers

Family7+
6 maanden

GezinsGids
3 maanden,
6 nummers

Landleven
3 maanden,
3 nummers

Reformatische
Omroep
6 maanden + 2 nummers

Terdege
3 maanden,
6 nummers

Weet Magazine
6 maanden,
3 nummers + DVD

Of kies een van de andere
cadeaus, bijvoorbeeld:

De Weet
Scheurkalender 2022

* Deze actie geldt voor alle lidmaatschapsvormen van de NPV: NPV-lid (€17,50 p.j.), NPV-Gezinslid (€12,50 p.j.) en NPV-Jongerenlid (€12,50 p.j.). Kijk voor de actievoorwaarden op npvzorg.nl/actievoorwaarden.

1921

1922

1923

omspant, dorpen die steden werden enz. werd bericht. Hoe moeten we die ontwikkelingen duiden? De belangrijke vraag is: "Hebben stoom en electriciteit, vordering van kunst van wetenschap, opeenstapeling van goud, zilver en allerlei schatten de menschheid ook dichtert tot God en tot het ware christelijke leven gebracht? Ons antwoord daarop kan niet anders dan: neen, een zoo stellig mogelijk neen, zijn."

CONCLUSIES

1. Het initiatief voor *De Banier* was niet afkomstig van het hoofdbestuur. Op de vergadering van dat orgaan

in juli 1919 kwam het verzoek van de kiesverenigingen 's Gravenpolder, Borssele en Kampen ter sprake. Een maand later werd er op de Algemene Vergadering opnieuw over gesproken. Een jaar later nam het hoofdbestuur het besluit om tot de uitgave van een eigen orgaan over te gaan.

2. *De Banier* was een belangrijke spreekbuis voor de partij. Met name de partijvoorzitter ds. Kersten schreef met grote regelmaat over allerlei onderwerpen. Daarmee was hij de belangrijkste opiniemaker van de SGP-achterban.

3. Het blad gaf informatie over de partijorganisatie. Secretaris P. van der Meulen herinnerde secretarissen van kiesverenigingen er bijvoorbeeld aan dat ze hun periodieke vergaderingen echt wel moesten houden. Voor de verkiezingen werd praktische informatie gegeven over stembiljetten enz.
4. Het partijorgaan vervulde ook de functie van nieuwsblad. Gebeurtenissen, nationaal en internationaal, werden beschreven en geduid met de Bijbel als leidraad. ◀

1927

1929

¹ *De Banier*, jaargang 1 juni 1921. Ook in het eerste nummer dat op 5 mei 1921 verscheen, zette ds. Kersten de redenen voor de oprichting van het blad uiteen.

² *De Banier*, 2^e jaargang september 1922

³ *De Banier*, 1^e jaargang juli 1921

⁴ *De Banier*, 1^e jaargang maart 1922

⁵ *Handelingen Tweede Kamer 1927/1928*, 1282 (23.12.1927)

⁶ *De Banier*, 5^e jaargang 27 Augustus 1925

⁷ *De Banier*, 5^e jaargang 27 Augustus 1925

⁸ *De Banier*, 7^e jaargang 3 November 1927

Uw hypotheek goed, snel en voordelig geregeld?

- Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiter
- Woningverhuur hypotheek
- Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- Hypotheek zonder verzekering
- Overwaarde hypotheek voor 60+

Voor passend financieel advies! Bel 0342 421653

Van Ommeren Financieel Adviesbureau

- ✓ Onafhankelijk advies
- ✓ Verantwoord en voordelig
- ✓ Deskundig en oplossingsgericht

DE Banier

100
JAAR
DE BANIER

VERSLA DE GOLIATHS VAN DEZE TIJD

Algemene
Politieke
Beschouwingen
2021

Interview
Senator
Peter
Schalk

Thema:
“Weg
uit de
crisis”

Sprekende **campagnevideo** voor de **gemeenteraadsverkiezingen 2022?**

klomp
creative

Speciaal voor de komende gemeenteraadsverkiezingen hebben wij **drie aantrekkelijke formats** ontwikkeld voor pakkende campagnevideo's.

Bereik uw kiezers op een verfrissende manier, via Instagram, Twitter en LinkedIn. **U wordt compleet ontzorgd, van script tot eindproduct.**

Meer informatie? Ga naar klompcreative.nl/campagne en vraag uw pakket aan!

Broekhuis *beweegt* mensen

Met ons totaal mobiliteitsaanbod willen wij u plezierig en zorgeloos laten autorijden. Of u nu een zakelijke of particuliere klant bent, of u nu een auto huurt, leaset of koopt. Met onze totaaloplossing doen wij er alles aan om onze ambitie 'alles voor een enthousiaste klant' waar te maken.

Kom langs
of kijk op broekhuis.nl

Prinsenspsalm

Het is een Bijbelse opdracht dat we zullen bidden voor de overheid. In zijn eerste brief aan Timotheüs voegt hij eraan toe: "opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid". Prinsjesdag is een goede gelegenheid om bij de deze opdracht stil te staan.

INHOUD

David en Goliath

6

Meditatie	5
David en Goliath	6
Voorzitter	9
Binnenhof	11
Haags nieuwsoverzicht	12
Studio SGP	13
Politiek dichtbij	15
Varia	16
Interview: Peter Schalk	18
Verhuizing senaat	23
Geen EU-GGD-dienst	24
Digitale onkunde	25
De Banier 1930-1939	27
Laatste rondjes	31

Prinsjesdag is een oude traditie. Toen de Nederlanden nog gediend werden door stadhouders, werden op deze dag de verjaardagen van de prinsen gevierd. Sinds Nederland een koninkrijk is, spreekt de vorst op Prinsjesdag de troonrede uit.

Binnen onze partij bestaat de traditie van de tijdrede. Talloze predikanten en kerkenraden hebben zich hiervoor ingezet. Vaak wordt een tijdrede gehouden op uitnodiging van een kiesverenigingsbestuur. Zo mocht ik laatst in Maartensdijk een tijdrede op Prinsjesdag uitspreken. Dit bleek al enige jaren een gewoonte. Een gewoonte die wat mij betreft een landelijke traditie zou mogen worden!

In een tijdrede moet Gods Woord centraal staan en in het bijzonder dat wat betrekking heeft op de actuele omstandigheden van overheid en volk. Bij een tijdrede is het daarbij goed dat artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis wordt gelezen. Daarin belijden we op grond van de Bijbel wat het ambt van de overheid is. Het is belangrijk dat dit ook in onze tijd met de kerk der eeuwen wordt meege dragen en uitgedragen.

En welke psalmen zingen we bij een tijdrede? In Maartensdijk begonnen we met Psalm 72:1. Een Psalm van de koning David voor de kroonprins Salomo. Hij wordt in zijn (toekomstige) regering

opgedragen aan God. Als geen ander wist David hoe afhankelijk een koning is van Gods genadige leiding en zorg. Maar Psalm 72 bevat ook een indrukwekkende tekening van Salomo's vredeheerschappij. Gelukkig is het land dat de Heere zegent met zo'n regering!

Het is wel duidelijk dat de Psalm wat dat betreft bij Salomo niet volledig tot zijn recht is gekomen. De echte vervulling van deze prinsenspsalm ligt in Christus. Hij heeft van Zijn Vader een eeuwig koningschap ontvangen. Zalig wie door genade onderdaan van Hem mocht worden. Ziende op Zijn soevereine genademacht bidden we voor overheid en onderdaan:

*Geef, HEER, den Koning Uwe rechten,
En Uw gerechtigheid
Aan 's Konings zoon om Uwe knechten
Te richten met beleid.
Dan zal Hij al Uw volk beheren,
Rechtvaardig, wijs en zacht;
En Uw ellendigen regeren;
Hun recht doen op hun klacht. ◀*

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

**“MIJN LIEFSTE
IS BLANK EN ROOD,
HIJ DRAAGT
DE BANIER BOVEN
TIENDUIZEND.”**

Hooglied 5:10

► “Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend.”

Hooglied 5:10

De banier van het heilig Evangelie

Paulus schrijft aan de Galaten dat hij hen Christus voor ogen heeft geschilderd. Het was zijn diepe verlangen om hen te verkondigen Jezus Christus, de Gekruisigde. Hij wilde niets anders dan Hem uit stallen aan de hoorders. Maar nu de vraag aan u, geliefde lezer: Verlangt u Hem te zien, van Hem te horen?

In Hooglied treffen we de dochters van Jeruzalem aan. Wie zijn zij? Ds. A. Hellenbroek spreekt in zijn verklaring van dit Bijbelboek over de ware gelovigen in wie het werk der genade nog zwak is. Wij zouden zeggen: de lammeren in de kudde van Christus. Maar wat is nu het kenmerk van een ware zuigeling, van een kleine in de genade? Dat hij begeert op te wassen in de kennis van Christus. Dat verlangen komt nu uit in de vraag van deze dochters aan Sulamith: “Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste?”

Ja, de vraag wordt tot tweemaal toe herhaald.

Hierin beluisteren we de aandrang, het verlangen om toch veel van deze Bruidegom te mogen horen. Vertel ons, waarin onderscheidt Hij Zich meer dan de anderen die we liefhebben, zoals de profeten en knechten van God. Dan mag de Bruid Hem heerlijk uitstallen aan deze dochter.

Leidsman en Voleinder

Een van de aspecten van haar Bruidegom is, dat Hij de banier draagt boven tienduizenden. Wat wordt er dan met deze banier bedoeld? In vroeger dagen droeg een vaandeldrager de banier, dat is de vlag van het land voor het leger uit. Hij moest een sterk en moedig man zijn, groot van gestalte, zodat de soldaten door het zien van de vlag, als symbool van het vaderland, werden aangemoedigd in de strijd. Zo mag het nog veel heerlijker gelden van Christus. Hij gaat vooraan, Hij gaat voorop. Hij voert de engelen aan, Hij bevrijdt de gevangenen uit de klauwen van de duivel, Hij leidt op aarde de strijdende kerk. Hij is de overste Leidsman en Voleinder van en voor Zijn Kerk. Hoe doet Hij dat? Wel door de banier hoog te houden zodat iedereen hem zien kan.

Het heilig Evangelie

Maar wat is dan die banier precies? Prachtig omschrijven onze kanttekenaren dat: “De zin is, dat de Heere Christus uitsteekt

DS. A.A. EGAS
Damwoude /
Damwâld

boven alle engelen en andere creaturen, overmits Hij in Zijn hand draagt en alleen staande houdt, door Zijn Goddelijke kracht, de banier van Zijn Heilig Evangelie.” De banier is dus het heilig Evangelie, waardoor Hij zondaren zalig maakt en Zijn kerk voedt en bewaart en leidt.

Waarde lezer, wij beleven roerige tijden, alles lijkt te wankelen. We letten vandaag alleen maar op de discussie rond art. 23 van de Grondwet en ons reformatorsch onderwijs. Momenten dat je moedeloos kan worden, dat je bevreesd

je afvraagt: waar gaat dit allemaal heen? Ogenblikken dat je zo eenzaam kunt voelen in de Tweede Kamer of in de raadzaal. Wanneer niemand je meer wil begrijpen en je standpunten als ridicul terzijde worden gezet, standpunten die toch op dat onfeilbare Woord van God zijn gegrond.

Wat is dan ons enig houvast? Wel, dat Hij die de banier draagt boven tienduizenden. Om te luisteren naar Zijn stem, die zegt: “Vrees niet, Ik ben met u tot aan de voleinding der wereld.” Ziende op Hem, op de banier die Hij draagt, mag het dan weleens gaan zingen vanbinnen: “Bezwijk dan ooit in bitt’re smart; of bange nood, mijn vlees en hart, zo zult Gij zijn voor mijn gemoed; mijn Rots, mijn Deel, mijn Eeuwig goed.”

Laten we steeds weer, ook al dreigen we onder de voet gelopen te worden door de legers van satan, zien op Hem en Zijn banier. Dan worden onze gebogen hoofden opgeheven. Dan worden onze slappe knieën gesterkt. Dan mogen de betraande ogen gaan glanzen en dan mogen we nieuwe moed scheppen. Dan zingen we met Luther in het heetst van de strijd:

*Ons staat een sterke Held ter zij; Dien God ons heeft verkoren
Vraagt gij Zijn Naam, zo weet dat Hij
De Christus heet, Gods eengeboren Zoon
Verwinnaar op den troon, de zegen is ons beschoren.* ◀

David en Goliath in Den Haag

Een van de jaarlijkse hoogtepunten in het parlementaire jaar zijn de APB, de algemene politieke beschouwingen. Direct nadat de regering op de derde dinsdag van september haar plannen voor het komende jaar bekend heeft gemaakt, debatteren de kopstukken van de politieke partijen met de minister-president over die voornemens. Dat gaat al meer dan 100 jaar zo.

Zoals gebruikelijk greep Kees van der Staaij de debatten aan om ook iets dieper te spitten en verder te zien dan de actualiteit. En zoals ook al jaren het geval is, nam hij een helder en herkenbaar Bijbels uitgangspunt, dit keer de geschiedenis van David en Goliath, "hoe een kleine herdersjongen de sterke reus verslaat met een kiezelsteentje." Een gebeurtenis in de geschiedenis van Israël die nog altijd tot ieders verbeelding spreekt. Uit de vele positieve reacties die er later bij de fractie binnenkamen, blijkt dat het verhaal bij SGP'ers en niet-SGP'ers goed is gevallen'.

1 SAMUËL 17

Hieronder de hoofdmomenten uit de inbreng van de SGP-voorman.

"Wat deze geschiedenis zo aansprekend maakt, is dat iedereen dacht dat die David geen schijn van kans maakte. Niet voor niets was er niemand die het tegen die intimiderende en zwaarbewapende Goliath durfde op te nemen. Toen ik het Bijbelverhaal pas nog eens even herlas, viel me op hoe uitgebreid er wordt stilgestaan bij de uitrusting van Goliath: een indrukwekkend harnas, een enorme speer en een gigantisch zwaard.

Nee, dan David: hij was gekleed in eenvoudige herderskleden, en had alleen een herdersstaf bij zich en een simpele slinger met wat kiezelsteentjes om af en toe een afdwalend schaap op het goede pad te houden. Maar tegen ieders verwachtingen in, wint toch David. De grote Goliath stort dood ter aarde, door een welgemikte steen uit de slinger van de kleine David. De Filistijnen slaan op de vlucht en Israël kan weer opgelucht ademhalen.

OPPERMACHTIG

Deze geschiedenis blijft mensen bemoedigen die het op durven nemen tegen oppermachtig lijkende reuzen. Dat kunnen andere mensen zijn, maar ook een machtige multinational of een overheidsdienst die geen gehoor geeft. Het kunnen ook je eigen zorgen of angsten zijn, die je de keel dichtknijpen. Maar deze geschiedenis laat zien: de Goliaths van nu kunnen toch verslagen worden. Dat is de bemoediging voor de uitgebuite prostituee uit Oekraïne. Dat is de steun voor christenen in Noord-Korea. Dat is de hoop voor een mishandeld kind in Rotterdam. Goliath heeft niet het laatste woord. Dat inspireert ook om te beschermen wat weerloos is: het ongeboren leven of het kwetsbare leven op hoge leeftijd. Dat moeten we beschermen, niet afschrijven of opgeven. Wat op mij indruk maakte —je hebt dat soms met verhalen die je uit je jeugd herinnert— toen ik dat verhaal van David en Goliath ooit als kind voor het eerst hoorde, was dat koning Saul tegen David zei: neem mijn harnas maar. Maar David sloeg dat aanbod af. Hij was er heilig verontwaardigd over hoe Goliath de God van Israël hoonde en had een diep vertrouwen dat diezelfde God hem zou bijstaan. Zoals hij als herder het had opgenomen tegen de wolven die zijn weerloze schapen en lammeren bedreigden, trad hij nu in het veld tegen de Filistijn die het volk Israël belaagde. Die zorgzaamheid, die bescherming, tekende David toen hij later zelf koning werd."

OVER LIJKEN

Na deze inleiding, werkte Van der Staaij de geschiedenis van David en Goliath uit voor een aantal beleidsterreinen. In de volgende alinea's enkele van die uitwerkingen.

MOTIE VAN HOOP

De SGP staat bekend als dé partij die het als eerste opnam voor eenverdienersgezinnen die door de belastingwet oneerlijk worden behandeld. Langzaam maar zeker wint de opvatting terrein dat het anders moet, ook bij andere partijen. Bij de APB diende de SGP, samen met het onafhankelijke kamerlid Pieter Omtzigt, een motie in waarin het nieuwe kabinet wordt opgeroepen concrete maatregelen te nemen om de kloof tussen een- en dubbelverdieners te dichten. Die motie kreeg een mooie meerderheid in de Tweede Kamer. Dat biedt hoop en perspectief. Alleen de ultraliberalen van VVD en D66 stemden tegen. De SGP zal deze kwestie blijven volgen en, indien nodig, agenderen.

“DEZE GESCHIEDENIS
LAAT ZIEN: DE
GOLIATHS VAN
NU KUNNEN TOCH
VERSLAGEN WORDEN.”

Allereerst op het gebied van veiligheid: *“Neem de veiligheid van de burgers. We hebben de handen meer dan vol aan de strijd tegen de intimiderende georganiseerde en gewelddadige misdaad. Gewetenloze Goliaths in de drugswereld gaan letterlijk over lijken. We hebben dat de afgelopen periode weer gezien. De strijd wordt steeds bruter. Er is veel in gang gezet en er moet veel gebeuren.”*

De SGP zet zich er al jaren voor in om onze uitgewoende krijgsmacht weer adem te geven. Het gaat om niets meer of minder dan de verdediging van onze vrijheid. Vergeleken met bijvoorbeeld de enorme bedragen die nu ook weer naar het klimaat gaan, krijgt ons leger slechts een schijntje. (...) Wij pleiten ervoor om een eind te maken aan het jobeleid en langetermijnafspraken te maken voor de versterking van onze defensie.”

GENDERBELEID

In het verlengde hiervan wees de SGP-woordvoerder er eveneens op dat een harnas ook kan knellen, iets waar David tegen Saul óók op wees. In dat verband nam hij het genderbeleid van het kabinet onder vuur: *“Het is goed oog en oor te hebben voor de specifieke moeiten waarmee mensen kampen, maar dat betekent allerm minst dat de progressiefste opvattingen als een harnas aan iedereen moeten worden opgelegd. (...) Natuurlijk, mensen die grote problemen ervaren met hun geslacht verdienen hulp en steun, maar de huidige discussie slaat echt door als verschillen tussen mannen*

en vrouwen niet meer mogen worden benoemd. Wij willen blijven staan voor de klassiek christelijke opvatting.”

Evenzeer kwamen in het SGP-verhaal de kiezelsteentjes van David naar voren, en wel om aan te tonen dat de overheid ook maatwerk moet betrachten. Hij verwees daarbij naar het kunstwerk in de nieuwe vergaderzaal dat vol keien en steentjes zit: *“Misschien kunnen de keitjes die op de beelden achter me prijken ons inspireren om net als David te kijken naar hoe we ons doel kunnen bereiken met slimme en proportionele maatregelen.”* Tijdens de coronacrisis bepleitte de SGP van het begin af aan maatwerk. Dus geen grove, diepingrijpende en iedereen treffende extreem zware maatregelen, maar kijk hoe je de maatregelen doseert en of ze ook overal nodig zijn. In dat verband verwees hij naar wat Chris Stoffer in de week voor Prinsjesdag zei: *“Geen keurslijf dus van vaccinatiedwang of -drang. Wat dat betreft is de regering een riskante weg ingeslagen met die coronapas.”*

Ook het klimaatbeleid kan een ondraaglijk harnas worden, zeker als de temperatuur op aarde min of meer bij wet en verdragen wordt vastgelegd. *“Dat klimaatbeleid nodig is, staat buiten kijf, maar het moet wel redelijk en realistisch blijven voor iedereen. Voor mensen met een kleine beurs bijvoorbeeld, maar ook voor de boeren, die voor ons voedsel zorgen. Ik krijg steeds meer de indruk dat ze murw worden gebeukt tot ze geen kant meer op kunnen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn? (...) Als*

het misgaat, zitten we eerdaags met z'n allen in de kou en in het donker.”

MISSIONAIR

In het slot van zijn inbreng, ging Van der Staaij weer terug naar de geschiedenis van David en Goliath: *“Geweldig hoe David Goliath weerstond. Toch was het David zelf die opmerkte dat het niet zijn geweldige kwaliteiten waren, maar dat het God was die hem bijstond en hem de overwinning had gegeven. Hij klopte zichzelf niet op de borst, maar dichtte: “de Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken”. De herder met een kleine h kende de Herder met een grote H. Hij kwam op voor de eer van God en het welzijn van het volk. De SGP bepleit een dienstbare overheid, die in vertrouwen als dienaar van God het goede voor alle burgers zoekt, met vallen en opstaan, maar met volharding en met het oog op de goede Herder bij uitstek: Christus, de zoon van God, die zijn leven gaf voor arme schapen en die de lammeren in zijn armen vergaderde en droeg als het moeilijk was. Een kabinet dat zo dienstbaar is, mag met recht missionair worden genoemd. Naar zo'n kabinet zien wij uit.”* ◀

BEKIJK DE VOLLEDIGE APB-SPEECH

Lees de totale rede op onze website. Zoek daar dan op de zoekterm [apb2021](#). Of bekijk het hele fragment via ons [YouTube](#) kanaal.

Bijbelse remedie tegen verdeeldheid

Je hoort het veel. Wat is er toch aan de hand in Den Haag? Ik begrijp er helemaal niets meer van. Verwarring alom.

Onderdaad zijn de politieke gebeurtenissen in Den Haag niet meer te begrijpen voor de gewone burger. Alles lijkt op zijn kop te staan. Hoeveel ministers en staatssecretarissen zijn al opgestapt. En de kabinetsformatie lijkt een grote malaise te zijn.

FALEND BELEID

Een voorbeeld. Demissionair minister Kaag moest opstappen vanwege falend beleid rond Afghanistan. Onder normale omstandigheden hoor je dan niet zoveel meer van zo'n persoon. Maar mevrouw Kaag staat de volgende dag als politiek leider van D66 alweer prominent in de krant. Van enig gevoel van nederigheid of schuldgevoel merk je weinig. In de hele formatie blijken de politieke opvattingen van D66 ook niet zo consistent te zijn. Mocht de ChristenUnie eerst niet meedoen, later mocht het opeens wel. Hoe betrouwbaar ben je dan? Wat ook opvalt is dat er veel op de persoon gespeeld wordt. Haantjesgedrag van politieke leiders, zwart-wituitspraken die later weer anders uitgelegd worden. Wie kan het nog volgen? Is het landsbelang nu leidend of zijn dat de eigen persoonlijke of politieke uitgangspunten? Een ding is wel zeker: deze hele gang van zaken werkt veel verwarring en onvrede in

de hand. De enquêtes laten zien hoe het vertrouwen van de Nederlandse burger in de politiek hard aan het dalen is.

TEGEN VERDEELDHEID

Onvrede, verdeeldheid en wantrouwen. Het zijn harde woorden en ernstige zaken. In een van de mooiste boeken die ik deze zomer las, gaat het over een Bijbelse remedie tegen verdeeldheid. Dit boek *Om vrede en waarheid* is van Jeremiah Burroughs. Het is voor het eerst in het Nederlands uitgegeven met een mooie inleiding van L. van der Tang, lid van onze Partijadviesraad.

Jeremiah Burroughs (1599-1646) was een bekende puriteinse predikant uit Engeland, die ook enige tijd in Rotterdam heeft gestaan. Hij schreef over de verdeeldheid in de kerken en legde bloot hoe zondig dat was. Hij was een hartschtelijk pleitbezorger van vrede en eenheid. Allereerst in de kerken, maar dat is natuurlijk ook toepasbaar voor alle verbanden en dus ook in politiek. Waarom? Omdat hij vanuit de Bijbel ons allemaal persoonlijk (!) aanspreekt op ons gedrag. Met veel Bijbelteksten wijst hij op het zondige karakter van de verdeeldheid en de ellende die het met zich meebrengt. Messcherp wijst hij op

de zonden die voor verdeeldheid zorgen, zoals onze trots, eigenzinnigheid en het voor ons eigen gelijk gaan.

Dit betekent niet dat je het in alles met elkaar eens moet zijn. Op de deur van zijn studeerkamer hing een prachtige tekst in het latijn die vertaald luidt: "Verscheidenheid van opvattingen kan samengaan met eenheid onder hen die ze aanhangen."

REMEDIE

Naast vele ontdekkende opmerkingen hierover wijst hij ook op de remedie om verdeeldheid te voorkomen en de eenheid te zoeken. Daarbij is Christus het voorbeeld. Tijdens Zijn omwandeling gaf Hij blijk van vriendelijkheid, zelfverloochening en nederigheid. Wat zou alles in Den Haag en bij onszelf er anders uitzien als we dit door Gods genade zouden mogen navolgen. ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

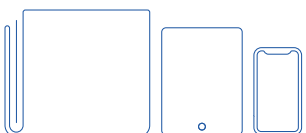

RD. Voor het hele verhaal

Het Reformatorisch Dagblad is een landelijke krant met een heldere, christelijke identiteit. De krant zet het Bijbelse 'geloof, hoop en liefde' tegenover de uitgangspunten van de maatschappij: macht, aanzien en rijkdom. Het hele verhaal reikt immers verder dan de aardse werkelijkheid.

Wil je jouw mening onderbouwen of aanscherpen? Het vernieuwde RD verdiept jouw standpunten met de verslaglegging van het nieuws, de achtergrondverhalen en de opiniestukken. **RD. Geloofwaardig.**

Kijk op rd.nl/banier hoe het RD voor het hele verhaal gaat en ontdek het RD 4 weken vanaf € 4,00.

rd reformatorisch
dagblad

DOOR KEES VAN DER STAAIJ

DOORBRAAK?

Voor de zomer vroeg een buitenlands ambassadeur mij verbaasd het hem eens uit te leggen. Hoe kan het toch dat er niet gewoon wordt gekeken of de huidige coalitiepartijen opnieuw een kabinet kunnen vormen? Er was immers geen interne breuk, en de partijen van de coalitie hebben per saldo meer zetels gekregen.

Hij had gelijk. Het was uiteindelijk vooral D66-leider Kaag die dit lang heeft tegengehouden, omdat zij de wens had een progressievere coalitie te vormen. Vele moeizame maanden verder wordt deze mogelijkheid nu eindelijk serieus onderzocht. Of dit daadwerkelijk tot een doorbraak gaat leiden, is op het moment dat ik dit schrijf nog niet zeker. De druk om er nu uit te komen is wel groot.

GEEN DROOMCOALITIE

Ook voor de SGP is dit geen droomcoalitie. Ongetwijfeld zullen deze partijen met plannen komen waar wij niet enthousiast over zijn of waar wij ons zelfs stevig tegen zullen verzetten, zoals bijvoorbeeld het geval was met de coronapas. Tegelijk zien we dat het in de gegeven omstandigheden ook slechter had kunnen uitpakken, namelijk als de wens van D66 was ingewilligd en meer linkse partijen waren aangeschoven.

NIEUWE WIJN

Natuurlijk is een serieuze tegenwerping: wordt dit geen nieuwe wijn in oude zakken? Laat de toeslagenaffaire en de

roep om een nieuwe bestuurscultuur niet zien dat het roer om moet? Dat is zeker waar. Maar evengoed is waar, dat we in politiek Den Haag vaak te makkelijk denken dat andere personen of andere partijen alles beter zouden maken.

Terwijl het in werkelijkheid vaak om een ingesleten cultuur gaat, die alleen met grote, langdurige inspanning en kleine stapjes daadwerkelijk te veranderen is. Nieuw is bovendien niet altijd beter. De opdracht voor het nieuwe kabinet is om

met daden te tonen dat ernst wordt gemaakt met bijvoorbeeld het bewaken van de menselijke maat in de uitvoering. Er liggen zeker kansen voor een korter, richtinggevend regeerakkoord en meer ruimte voor de ministers om aan het 'hoe' invulling te geven. Dat helpt ook de uitvoerbaarheid van plannen! Tegelijk is het niet meer dan redelijk dat over gevoelige zaken, zoals medische ethiek en onderwijsvrijheid, heldere afspraken worden gemaakt. De regering blijft immers ook bij initiatieven vanuit de Kamer politiek en staatsrechtelijk volledig medeverantwoordelijk als medewetgever.

ELASTICITEIT

Niemand doet nieuwe wijn in oude zakken, dat was een beeld dat de Heere Jezus tegenover de Schriftgeleerden van Zijn tijd al gebruikte. Probleem van die oude wijnzakken was dat ze na verloop van tijd hun elasticiteit verloren en kapot barstten, waardoor alle kostbare wijn verloren ging. Voldoende veerkracht en flexibiliteit, daar zal het nu zeker op aankomen. Maar bovenal een beleid dat ernst maakt met Gods goede geboden en beloften. Dat zou pas vernieuwend zijn! ◀

Nieuwe stap voor éénverdieners

Op 6 oktober 2011 diende Elbert Dijkgraaf de eerste motie in vóór de eenverdiener. Precies 10 jaar later is een ruime meerderheid van de Tweede Kamer het met de SGP eens: kabinet doe eens wat aan de belastingkloof tussen één- en tweeverdieners!

Van der Staaij: "Hiermee zetten we echt een nieuwe stap in de strijd tegen de financiële discriminatie van éénverdieners. Nooit eerder sprak een meerderheid van de Tweede Kamer zich zó duidelijk uit voor het verkleinen van de kloof." ◀

Vandáág nog

"Die coronapas moet zo snel mogelijk, wat zeg ik..., vandáág nog worden afgeschaft!" dat zei Kamerlid Chris Stoffer in het debat over het coronasteunpakket op 29 september. De SGP pleit voor afschaffing van de coronapas omdat dit leidt tot een tweedeling in de samenleving. Het is simpelweg onnodig en het beperkt mensen in hun bewegingsvrijheid. Kortom, zo snel mogelijk afschaffen die coronapas! ◀

Liefde, lijf en leven

"Er bestaat geen hoopvoller mensenrecht dan het recht op leven." Met deze zin opent Kamerlid Roelof Bisschop zijn bijdrage tijdens het notaoverleg over abortus en draagmoederschap. De eenzijdige blik van de regering, die ons vertelt vooral te willen focussen op 'veilige abortus' stoort hem: "Ik zeg: voorkóm abortus. Beter geen abortus dan een veilige abortus. Het zou goed zijn als de regering dát eens zou willen erkennen en daarnaar handelt." Tijdens dit overleg presenteerde Kamerlid Chris Stoffer zijn initiatiefnota over 'Dwang tegen vrouwen rond liefde, lijf en leven.' Met deze nota stelt hij internationale misstanden rond draagmoederschap, 'gendercide' en abortus aan de kaak. ◀

Vaccinatie-dwang

Het ministerie van SWZ gaat niets doen tegen werkgevers die hun personeel verplichten om zich te laten vaccineren, dat berichtte nieuwswebsite NU.nl. Kamerlid Chris Stoffer is hierover zeer verontwaardigd en heeft met spoed schriftelijke Kamervragen gesteld.

"Er is 45 miljoen euro uitgetrokken voor de handhaving van de coronapas, maar er wordt niet opgetreden tegen werkgevers die hun personeel verplichten om zich te laten vaccineren, terwijl dat gewoon verboden is," aldus Stoffer.

De SGP pleit ervoor dat de regering optreedt tegen bedrijven die zo'n vaccinatiebewijs eisen. ◀

NIEUWE MINISTER

Veiligheid eerst

Al jaren hamert de SGP op meer financiële armslag voor defensie en politie. Tijdens de algemene beschouwingen kwam het kabinet de SGP tegemoet: de krijgsmacht krijgt 300 miljoen extra en om meer wijkagenten aan te stellen wordt er 200 miljoen beschikbaar gesteld. "Veiligheid eerst!" twitterde Kees van der Staaij. ◀

STUDIO SGP

KIJK MEE MET DE KOMENDE
UITZENDINGEN VAN STUDIO SGP
VAN 19.30 UUR TOT ONGEVEER 20.15 UUR

12 november 2021

14 januari 2022

Kerstspecial
17 december 2021

18 februari 2022

Voor alle data geldt D.V.

Alle uitzendingen zijn op het
YouTubekanaal van de SGP te volgen.

STUDIO
SGP

2 juli

Huwelijk
Landbouw

Huwelijk

Over het huwelijk zegt Christien Bisschop: "Het geheim is natuurlijk de liefde, maar ook dat je elkaar accepteert zoals de ander is. Beiden heb je een zondige natuur en die neem je ook mee in het huwelijk. Je leert elkaar door de jaren heen steeds beter kennen en als het goed is verdiept dat. Geniet daar ook van, want de tijd gaat zo snel."

Landbouw

Bert-Jan Ruissen, Europarlementariër voor de SGP, heeft een flinke bijdrage geleverd aan een oplossing die boeren helpt. Eurocommissaris Timmermans wilde dat 10% van de landbouwgrond werd teruggegeven aan de natuur. Maar voornamelijk door toedoen van de SGP in Europa mag er ook anders met deze vergroeningsverplichting worden omgegaan. Zogenoemde 'vanggewassen' zijn gewassen die goed zijn voor de bodem en die kunnen worden geteeld voor andere productie nádat het hoofdgewas is geoogst. Voorbeelden van vanggewassen zijn rogge, gras of bladkool.

10 september

Terrorisme
Formatie

Terrorisme

Bart Collard (expert islamitisch terrorisme): "Islamitisch terrorisme is volgens de AIVD de grootste dreiging van terrorisme in Nederland. (...) De heilige geschriften van de islam bieden een legitimering aan van geweld. De meesten interpreteren de teksten meer symbolisch, maar als je deze geweld legitiemerende teksten niet had gehad, zou je dan wel dit islamitisch terrorisme hebben gehad?"

Het jihadisme (gewelddadige islam) is krachtiger dan ooit, maar niet alleen dat is een bedreiging. Ook de niet-gewelddadige vorm: het 'islamisme'. "De indoctrinatie op scholen en de beïnvloeding via moskeeën kunnen uiteindelijk een voedingsbodem zijn voor het jihadisme."

Samenvattingen van uitzendingen leest u op sgp.nl/studio en fragmenten staan op onze **sociale media**. ◀

ontwerpbureau

kwaliteit en vakmanschap
van ontwerp tot bouw

goosch

interieur

kempisch

AA+ ontwerpbureau bv | Berkenwoude | Elspeet | Marinus Weijers | www.aa-plus.nl

SINDS 1935

HUISMAN

keukens | sanitair | doe het zelf

Passie
voor vakmanschap

WWW.HUISMANALBLASSERDAM.NL

Huisman Keukens & Sanitair | Voltastraat 1 | 2952 AW Alblasserdam | 078-6932541 | info@huismanalblasserdam.nl

Burgemeester of wethouder - iets voor u?

De SGP is een partij met talent! Zowel jongere als oudere partijgenoten zetten zich elke dag in voor het openbaar bestuur. Momenteel heeft de SGP 45 wethouders en daarnaast zijn er 10 burgemeesters van SGP-huize. Het is belangrijk dat we ook in de toekomst voldoende geschikte kandidaten hebben voor deze posities. Daarom komen we graag in contact met potentiële wethouders en/of burgemeesters.

EVEN VOORSTELLEN

Alweer zeven weken geleden was mijn eerste werkdag als coördinator van de bestuurdersvereniging (BSV). Graag stel ik mij aan u voor door dit berichtje in *De Banier*. Ik ben Gerard Wijland, geboren en getogen Rotterdammer en sinds 2,5 jaar Gouwenaar. Sinds 1 september werk ik voor de BSV. Vanuit die rol werk ik met veel plezier aan de uitdagingen die de bestuurders tegenkomen en de vragen die daarbij spelen. Ook het organiseren van bijeenkomsten en het vertegenwoordigen van de bestuurders binnen de andere geledingen horen erbij. Een mooie en praktische manier om bij te dragen aan de SGP.

Voor vragen van/namens bestuurders of nuttige informatie die het delen waard is, ben ik bereikbaar via BSV@SGP.nl.

DOOR GERARD WIJLAND

COÖRDINATOR BESTUURDERSVERENIGING

WETHOUDER

Na de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 D.V. vinden er weer verschuivingen plaats in de gemeenteraden. Daarna begint de coalitievorming en de vernieuwde verdeling van bestuursverantwoordelijkheid. Als bestuurdersvereniging (BSV) dragen we er graag aan bij dat er voldoende geschikte kandidaten zijn. Dat doen we door middel van een 'wethouderspool'. SGP-fracties zonder wethouderskandidaat kunnen een beroep doen op een kandidaat vanuit de wethouderspool. Rondom de verkiezingen van 2018 en ook bij collegecrises daarna, is gebleken dat dit in een behoefte heeft voorzien.

Om ook na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 aan deze vraag te kunnen voldoen, komen we graag in contact met kandidaten die belangstelling hebben voor het wethouderschap. Ambieert u een rol als wethouder, binnen of buiten de eigen gemeente? Wilt u toegevoegd worden aan de wethouderspool? Dan ontvangen we graag uw aanmelding op BSV@SGP.nl.

We ontvangen uw aanmelding graag uiterlijk 12 november 2021, zodat er nog voldoende tijd is om een gesprek in te plannen.

BURGEMEESTER

Hebt u politieke en/of bestuurlijke ervaring en overweegt u de stap naar het burgemeesterschap? Bent u benieuwd of het burgemeesterschap iets voor u is? Wilt u weten hoe een procedure in elkaar steekt?

Om te ontdekken of er een burgemeester in u schuilt, organiseert de BSV een masterclass Burgemeesterschap. Deze vindt plaats op 26 november 2021 van 15.00 tot 21.00 uur in de regio Rotterdam. Aanmelden kan tot 12 november op BSV@SGP.nl.

We nemen onder andere de sollicitatieprocedure door en gaan in gesprek met een ervaren burgemeester. Zodoende krijgt u een goed beeld van het ambt en datgene wat er komt kijken als u solliciteert. Uiteraard is er alle ruimte voor uw eigen vragen en inbreng. Voor leden van de BSV is deze masterclass kosteloos. ◀

SGP

VAN HET HOOFDBESTUUR

Twee jaar geleden ontstond er beroering in onze partij over het bestuurlijk functioneren van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (Stichting VOE). Naar aanleiding van deze onrust heeft een externe commissie onderzoek gedaan en rapport uitgebracht. Het bestuur van Stichting VOE, in het bijzonder de voorzitter en secretaris, kregen in de pers valse beschuldigingen over zich heen. In *De Banier* van februari 2020 heeft het hoofdbestuur geschreven dat een rehabilitatie van hen op zijn plaats is, zeker in het licht van de in diverse media verspreide onjuiste beelden over het bestuur van Stichting VOE. Op uitnodiging van het hoofdbestuur zijn er in de afgelopen periode gesprekken gevoerd met een delegatie van oud-VOE-bestuursleden naar aanleiding van de pijnpunten die er nog bleken te zijn. Hierbij was ook de oud-voorzitter a.i. van het hoofdbestuur aanwezig. Van beide kanten is hierop open en eerlijk met elkaar gereflecteerd. Dat gaf in ieder geval meer begrip voor elkaar. Uiteindelijk hebben deze bijeenkomsten ertoe mogen leiden dat we elkaar de hand hebben gegeven. ◀

Prijswinnaars jubileumpuzzel

Weet u nog dat er een leuke winactie stond in het jubileumnummer van *De Banier*? Er kwamen honderden reacties binnenstromen bij de redactie, waarvoor hartelijk dank!

Familie Boere uit Poederoyen was de gelukkige winnaar van de winactie. Zij mochten een dagje toeren met de oranje Eend en pannenkoeken eten.

Ze hebben er zeker van kunnen genieten:
"We hebben een heel leuke en gezellige dag gehad!" ◀

Van de redactie

Een nieuwe editie van *De Banier* staat gepland te verschijnen op donderdag 18 november. Kopij kan ingestuurd worden tot en met dinsdag 2 november. De verschijning van de daaropvolgende *Banier* staat gepland voor donderdag 16 december.

NB: voor alle in dit blad genoemde data geldt: 'Deo volente'.

Contact met de redactie is mogelijk via Sjon van der Ree Doolaard.
E-mail: debanier@sgp.nl
Telefoon: 010 – 7200 770 ◀

AANWEZIG BIJ DE TROONREDE

Op Prinsjesdag bij de Verenigde Vergadering der Staten-Generaal spreekt koning Willem-Alexander de jaarlijkse troonrede uit. Voor de plechtigheid zijn, naast Kamerleden, ministers, staatssecretarissen en andere groepen hoogwaardigheidsbekleders ook 'gewone' burgers aanwezig. Elk jaar wordt een klein aantal burgers uitgenodigd als afvaardiging van het Nederlandse volk.

Dit jaar waren twee van de (slechts) tien gelukkigen de SGP'ers Anna-Eline (16) en Derk-Jan Roestenburg uit Ermelo. "Het was een voorrecht en een bijzondere, onvergetelijke ervaring om bij de troonrede in de Grote Kerk in Den Haag te mogen zijn. De plechtige, majestueuze ceremonie maakte veel indruk op ons." ◀

Halen we de 30.000 dit jaar?

Om de ledenwerwers gemotiveerd te houden, publiceren we weer de tussenstand in de maand oktober. Per 1 januari zullen we ook rekening moeten houden met de jaarlijkse verwerking van de opzeggingen, maar we zijn er toch bijna. ◀

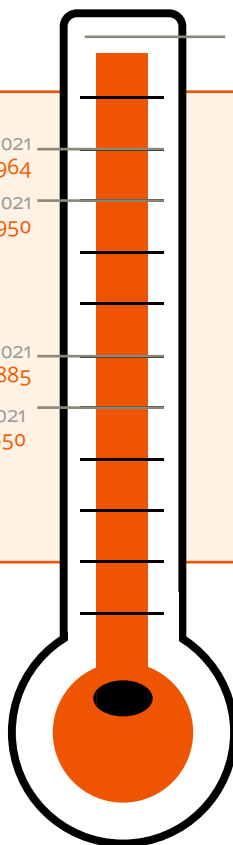
oktober 2021
29.964

september 2021
29.950

juni 2021
29.885

mei 2021
29.850

30.000

**WIE BRENGT HET
30.000^e LID AAN?**

Internationale conferentie

Op 29 oktober organiseert SGP-Internationaal een conferentie met als thema 'Trust and distrust. Experiences and lessons from the coronacrisis'.

Aanvang: 20.00 uur

Spreker: Kees van der Staaij

Locatie: Kasteel de Vanenburg, Putten.

Aanmelden: sgp.nl ◀

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1: *David en Goliath*, Rembrandt van Rijn, 1655. De afbeelding is een fotokopie van een van de vier Bijbelse afbeeldingen die Rembrandt op papier etste voor een Spaans boek. De werkelijke afmetingen van dit beeld zijn ongeveer 10,5 x 7,5 centimeter. Beide hoofdpersonen zijn opvallend genoeg linkshandig afgebeeld. David heeft zojuist zijn steen geslingerd en Goliath begint te wankelen. Meer informatie is onder meer te vinden op Rijksmuseum.nl

Pagina 6-8: beelden tijdelijke locatie Tweede Kamer: album Tweede Kamer op flickr.com

Pagina 12: cartoon van Henk Boomstra op marineschepen.nl

Pagina 18 en 21a: beelden van Cees van der Wal Fotografie

Pagina 19, 21b en 23: beelden van Eerste Kamer: Hans Kouwenhoven

Pagina 24: beeld van fotodienst Europese Commissie

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

COLOFON

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam

E info@sgp.nl

T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag, 9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJ BUREAU

drs. J.W. van Berkum

E jjwanberkum@sgp.nl

REDACTIE

drs. D. van Meeuwen en

drs. J.W. van Berkum (hoofdredactie),
J.S. van der Ree Doolaard (eindredacteur),

mw. E.E. van de Weteringh,

drs. J.A. Schippers, N. Bakker en

M. de Bruyne

E debanier@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75

E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85

E wi@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidsadviseur@sgpi.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag

T 070 - 312 92 00

TWEEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

T 070 - 318 30 45

E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu

I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl

I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.

E werner@treffendenco.nl

De SGP'ers in de Eerste Kamer: Peter Schalk (links) en Diederik van Dijk

WEG UIT DE CRISIS, HET KAN WEL!

... maar niet in menselijke kracht.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Bij de verschijning van deze Banier is er al meer dan zeven maanden geen kabinet. Hoogstwaarschijnlijk wordt het trieste record van de langste formatieduur verbroken. Intussen verdwijnt de ene na de andere minister of staatssecretaris uit een kabinet dat demissionair toch ons land uit een crisis moet helpen. Er zouden nog meer chaotische toevoegingen aan dit rijtje kunnen worden toegevoegd. Het komt erop neer dat we juist nu wél sturing en beleid nodig hebben.

Hoe groter de onrust in Den Haag is, hoe groter de behoefte is om richting de Eerste Kamer te gaan. De Eerste Kamer is de plek waar je niet (zo) wordt meegesleurd met de waan van de dag, waarbij het imago van de partij niet (zo) door allerlei *influencers*, *spin-doctors* en andere beeldvormers wordt bepaald.

Peter Schalk, onze fractievoorzitter in de eerste kamer vragen we om wat algemene beschouwingen over onder meer de algemene beschouwingen met ons te delen.

SENAATSWERK

[Hoe gaat het in de Eerste Kamer? Krijgt u minder of ander werk nu de Tweede Kamer demissionair is?](#)

“In deze demissionaire periode loopt het werk in de Eerste Kamer wel door. Er is nog veel te doen, en in de Eerste Kamer is vrijwel niets controversieel verklaard. Uiteraard is het wel wachten op nieuwe wetgeving van een nieuw kabinet.”

VERHUIZING

[Tegenwoordig zit u op een andere locatie vanwege de verhuizing. Kunt u daar iets over vertellen? Kunt u ons rondleiden, of krijgen we nog een rondleiding via een ander kanaal?](#)

“Het is best even slikken om het Binnenhof te moeten verlaten. De grandeur van de plenaire zaal, de sfeer in de oude gangen; dat missen we natuurlijk. Maar mijn collega Diederik van Dijk zei op enig moment ook heel nuchter dat we hier niet zitten voor het gebouw, maar voor de wetgeving. Dus gaan we gewoon door met ons werk. Ons werk verandert niet, alleen de afstand naar de Tweede Kamer is veel groter. Even naar de ‘overkant’ (*van het Binnenhof*) zit er niet meer in. Dat is al gauw een kwartier lopen. Inmiddels heb ik de suggestie gedaan om leenfietsen neer te zetten. Daar wordt momenteel aan gewerkt.

Wat een goed idee om een rondleiding te geven in de nieuwe behuizing voor de Eerste Kamer. Dat kan digitaal, en we doen dat binnenkort via het YouTube-kanaal in een vrijdagse uitzending.”

PRINSJESDAG

[Hoe hebt u Prinsjesdag beleefd?](#)

“De Prinsjesdag is een jaarlijks weerkerend hoogtepunt. Helaas was dit de tweede keer dat we geen bezoekers mee mochten nemen. Het hoedje van mijn vrouw bleef dus in de kast.”

[Denkt u trouwens dat de gouden koets nog terugkomt?](#)

“In het huidige klimaat is een terugkeer van de Gouden Koets best een ingewikkeld vraagstuk. Misschien wordt het tijd om ons ook te realiseren dat een afbeelding op dit kunstwerk niet alleen maar de positieve kanten hoeft te laten zien. Maar ik denk dat het koninklijk huis wel zal nadenken over hoe een volgende Prinsjesdag eruit zal zien.”

[Wat viel u op aan de troonrede?](#)

“Opvallend in de troonrede was de specifieke aandacht voor gedupeerden

door de ‘toeslagenaffaire’. Niet voor niets was het kabinet afgetreden door het “Ongekend onrecht” dat veel mensen hebben ondergaan. Overigens is dat ook iets dat de beide Kamers zich moeten aantrekken. De wetgeving is blijkbaar zo complex dat niet is voorzien en voorzien dat de wetten onuitvoerbaar waren, dan wel gemakkelijk zouden kunnen leiden tot onrecht.”

[Wat zegt de troonrede over het tijdsgewricht waarin we nu leven? En hoe zou ú deze tijd omschrijven?](#)

“De troonrede is eigenlijk wel een inblikje in de maatschappij dat best verontrustend is. De complexe vraagstukken en de stapeling van problemen zouden ons aan het denken moeten zetten. Niet alleen over de technische oplossingen, maar meer nog naar de diepere oorzaken. Daarbij moeten we

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Vers verpakt

Voorgebakken

Voorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks FRESH POTATOES | **Quiks** POTATO PRODUCTS | **QUIKS.NL**

Vertrouwde klanken...

Mooie collectie orgels van diverse merken

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

www.stolkorgels.nl

NIEUWERKERK A/D IJSEL - Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52 | KERKENDIJKJE - Oostpolderweg 15

Bezoek onze showroom op afspraak
0577 491 189

WAARDEER VERRAS MET MOOIERR

Hoe ga jij je relaties en personeel waarderen in de komende periode?

Wij helpen jou met verrassende geschenken en waardevolle, op maat gemaakte pakketten.

Maak een afspraak met één van onze adviseurs. Of stel je pakket online samen op www.mooierr.nl.

Relatiegeschenken | kerstpakketten

mooierr

Elspeterweg 65^b | Uddel | 0577 491 189

niet alleen kijken naar anderen, maar ook naar onszelf. Het doet me denken aan Jeremia: "Keert weder, gij afkerige kinderen; Ik zal uw afkeringen genezen. Zie hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de HEERE onze God".

Ik las in kerkelijk blad de Saambinder dat u zegt: 'Ons land is onbestuurbaar aan het worden.' Neemt de overheid zijn taak nog wel serieus? Is die gewichtige taak hen wel toevertrouwd?

"Dat sluit erg aan bij het vorige punt. Als we denken dat het om ons zelf draait, of om onze eigen partij, dan raakt het algemeen belang steeds verder buiten beeld. De overheid moet haar taak serieus nemen. In Bijbelse termen gaat het dan om de 'dienaressen van God'. Dat schept verplichting!"

FORMATIE

Op het moment dat deze Banier wordt gepubliceerd is er waarschijnlijk nog geen kabinet en passeren we bijna het record van 225 dagen uit 2017 (hoelangduurt-deformatie.nl). Wat vindt u ervan dat er juist in crisistijd zo'n lange formatie is? Had dit voorkomen kunnen worden?

"Het is niet uit te leggen dat dit alles zo lang moest duren. Maar dat heeft te maken met wat ik zojuist aangaf, de gerichtheid op eigen ik, op eigen partij. Hopelijk komt er nu enige vaart in de formatie."

BEGROTING

De rijksbegroting is gepresenteerd door de minister van Financiën. Kunt u er al iets over zeggen zonder op uw eigen speech van het eind oktober vooruit te lopen?

"De begroting van een demissionair kabinet is normaal gesproken sober en beleidsarm. In deze tijd kan dat niet. Ik vind dan ook dat we de begroting voluit recht moeten doen met een stevige behandeling. Daarbij zal ik, heel consistent, aandacht vragen voor belangrijke thema's als het gezinsinkomen en de eenverdieners, maar ook voor thema's die te maken hebben met veiligheid en defensie. We blijven strijdvaardig, ook als het kabinet demissionair is."

CORONACRISIS

Hoe kijkt u terug op bijna twee jaar corona?

"Ik denk dat we een wissel in de geschiedenis hebben meegemaakt. In

de toekomst D.V. zullen we terugzien, en spreken over vóór en ná coronatijd."

Vorig jaar typeerde u de tijden als 'onthutsend en onthullend'. Hoe bent u deze afgelopen periode verder gaan zien? Zijn deze woorden onderstreept, of hebben ze plaatsgemaakt voor nieuwe kwalificaties?

"Mijn waarneming van destijds 'onthutsend en onthullend' is niet gewijzigd. Eerder versterkt, maar nu ook nog eens door het gedrag van politici rond de kabinetsformatie. Wat is er veel geprobeerd om mensen onderuit te halen. En wat een toestand om zolang om elkaar heen te draaien terwijl het land schreeuwt om daadkracht en deskundig bestuur."

Is er een weg uit de crisis, of hoe ziet u de toekomst met of zonder corona?

"Een weg uit de crisis is mogelijk, maar niet door menselijke kracht en deskundigheid. Er is wijsheid nodig, en afhankelijkheid. Zoekend naar het goede, biddend om zegen." ◀

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

**Onze advocaten zetten uw belangen op scherp.
Met ondernemerschap en passie. Om u te dienen.**

Advies nodig?

www.bvd-advocaten.nl

V.l.n.r.: Peter Kranendonk, koning Willem-Alexander, EK-voorzitter Jan Anthonie Bruijn en EK-griffier Nehmelman.

KONINKLIJK BEZOEK BIJ DE EERSTE KAMER

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Net als de Tweede Kamer moest ook de Eerste Kamer verhuizen. Sinds de zomer zitten de senatoren dus niet meer aan het Binnenhof, maar ongeveer een kilometer verderop aan het Lange Voorhout en in de Kazernestraat in Den Haag.

Bij een verhuizing naar een tijdelijke locatie moeten we natuurlijk niet denken dat elk pand met de juiste omvang geschikt is. Een vergadering van respectabele senatoren moet wel een passend onderkomen krijgen. Dat werd gevonden in Huis Huguetan, een voormalig stadspaleis aan de Lange Voorhout in Den Haag, vernoemd naar een bankiersdochter met een hugenotenachtergrond. In de lange geschiedenis van het huis heeft ook koning Willem I er nog een tijdje gewoond en verbleef Willem II er ook voor een korte tijd.

De huidige koning Willem, Willem-Alexander, kwam eind september ter gelegenheid van de in gebruik genomen tijdelijke huisvesting van de Eerste Kamer

op bezoek. Hij werd verwelkomd door Kamervoorzitter Jan Anthonie Bruijn. Een deel van de rondleiding werd verzorgd door Peter Kranendonk, Plaatsvervangend projectleider Veiligheid en Huisvesting van de Eerste Kamer. Samen met het andere personeel van de Kamer heeft Kranendonk er een intensieve tijd op zitten. Juist toen de Kamers met reces waren, moest het personeel van de Kamers de verhuizing in goede banen leiden. Het bezoek van de koning is dan ook een soort bekroning na ongeveer tweeënhalf jaar aan dit project te hebben gewerkt.

SOBERE UITSTRALING

De tijdelijke huisvesting straalt soberheid en doelmatigheid uit. Dat was

precies de opdracht vanuit de politiek. Het is immers maar een tijdelijk verblijf. Dat hoeft overigens niet te betekenen dat de senatoren er op alle vlakken op achteruitgaan. Kranendonk legt uit dat er juist meer ruimte is voor commissievergaderingen. Iedereen zal even moeten wennen aan de nieuwe omstandigheden, maar iedereen is het er wel over eens dat er op de oude locatie niet meer veilig gewerkt kon worden. ◀

SGP kritisch over nieuwe EU-gezondheidsdienst

Een nieuwe EU-gezondheidsdienst moet ziektes helpen voorkomen en bestrijden. De SGP is kritisch: het middel mag niet erger zijn dan de kwaal. Brussel mag helpen, maar we hebben geen behoefte aan een Europese 'Jaap van Dissel'.

DOOR BERT-JAN RUISSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR DE SGP

EU-leiders Charles Michel en Ursula von der Leyen kondigden vorige maand een EU-dienst tegen gezondheids crises aan.

De uitweg uit elke crisis is eenvoudig, denkt de Europese Commissie. “Geef ons maar meer macht, bevoegdheden en budgetten”. Alsof Nederland en andere landen alles fout doen, maar Brussel alles goed. Zo ook bij de corona-crisis. Onder het mom van corona-hulp mocht de EU voortaan geld gaan lenen. Prompt werd ruim 750 miljard euro aan giften en leningen uitgedeeld aan EU-landen. Maar de leningen zijn wel duurder dan Nederland zelf zou kunnen regelen. Vorige maand verscheen het voorstel voor een nieuwe ‘EU-gezondheidsdienst’.

“DE EU DENKT ELKE CRISIS OP TE LOSSEN MET MEER MACHT”

Deze moet alvast voorbereidingen treffen voor een volgende pandemie van een besmettelijke ziekte. Met zes miljard euro per jaar kan de dienst zelf medicijnen of andere benodigdheden inslaan.

Maar voor welk probleem is dit nu een oplossing? Bij de crisis ging juist de Europese Commissie in de fout: het sloot dure contracten met AstraZeneca dat amper vaccins leverde. De koelcellen van onze vaccinatiecentra waren te lang leeg.

Als SGP zijn we kritisch over deze dienst, de zogeheten Health Emergency Preparedness and Response Authority (HERA). Hulp en coördinatie zijn prima, maar de dienst mag geen doorzichtige opmaat zijn naar een Europese gezondheidsunie. En daar lijkt het wel op. Sterker nog, zo wordt het ook gebracht. In de media en de toelichting op deze dienst worden de woorden ‘Europese Gezondheidsunie’ veelvuldig gebruikt.

Nu al denkt de dienst aan beleid voor bijvoorbeeld de distributie van medicijnen in de EU. Dit gaat dus veel verder dan bestrijding van een pandemie, waarvoor HERA bedoeld was.

BUITEN DE DEUR

Het probleem is bovendien dat de dienst is opgericht zonder democratisch besluit van het Europees Parlement. De dienst is snel gevormd als structuur binnen de Europese Commissie en niet als nieuw agentschap. Zo was geen goedkeuring nodig. Het Europees Parlement is dus buiten de deur gehouden. Terecht zijn meerdere collega-Europarlementsleden hierover behoorlijk boos.

NATIONAAL

We hebben dus geen behoefte aan een Europese ‘Jaap van Dissel’. Nederland moet zelf kunnen beslissen over bijvoorbeeld vaccinatie of lockdowns.

Gezondheidszorg is een nationale zaak. In het EU-verdrag is dat zo genoemd. Dat moet het ook blijven, vinden wij als SGP. De zorgstelsels in de 27 landen verschillen daarvoor te veel. En ook onze opvattingen over de zorg.

Als christelijke partij moeten we daarvoor steeds op de barricaden staan. We mogen niet onnodig bevoegdheden afstaan. Anders kan het middel erger zijn dan de kwaal. ◀

DIGITALE ONKUNDE IS GEVAARLIJK, OVERHEID!

Ga met de muis naar de rechterbovenhoek van het scherm."

Afgelopen zomer werden zeker tweehonderd Amerikaanse bedrijven slachtoffer van een ransomware-aanval. Bij zulke aanvallen worden computersystemen van bedrijven platgelegd tot het bedrijf losgeld betaalt aan de hackers, die het systeem daarna weer 'in de lucht' zetten. SGP-jongeren vindt het belangrijk dat hier meer aandacht voor komt. Zo'n aanval kan immers ook belangrijke onderdelen van de overheid treffen.

DOOR ARCO VERSCHOOR
COMMISSIE BINNENLAND

Ransomware wordt steeds vaker door criminelen gebruikt. Steeds vaker worden grote bedrijven en organisaties gehackt. In 2019 werd het systeem van de Universiteit van Maastricht platgelegd. Er ontstond grote chaos, totdat de universiteit na een betaling van zo'n 200.000 euro haar servers weer terugkreeg en alles weer kon worden opgestart. Afgelopen zomer was de Universiteit Leiden slachtoffer, al werden de systemen bij deze hack niet platgelegd.

Zulke aanvallen kunnen echter ook belangrijke onderdelen van de overheid treffen. Zo waren er begin dit jaar diverse problemen bij de GGD. In januari kwamen er duizenden gegevens van mensen die een coronatest hadden ondergaan op straat te liggen. In februari bleek dat de website waarop coronatesten kunnen worden gepland niet aan de veiligheidseisen voldoet. Het kan echter ook een stuk erger. Als bijvoorbeeld de energieleverantier of de drinkwatervoorziening zou worden getroffen, zou er een nationale ramp kunnen ontstaan. Ook kunnen vijandelijke overheden in (koude) oorlogen gebruik maken van hacks en ransomware om andere overheden aan te vallen.

PROBLEEM

Het probleem is dat ieder onderdeel van de Nederlandse overheid – gemeenten en provincies, maar ook ministeries en agentschappen – allen op hun eigen manier invulling mogen geven aan de digitalisering. Dit zorgt voor veel onduidelijkheid. Ook is er minder sprake van uitwisseling van kennis en kunde

dan zou moeten. Verder is er een groot tekort aan ICT-personeel bij de overheid. Dit komt ook omdat er overal een tekort aan ICT'ers is, en ICT'ers veel meer verdienen als zij bij een baan bij een bedrijf krijgen. Daardoor zijn zij niet snel geneigd om bij de overheid te gaan werken. Een derde probleem is dat ook politici vaak weinig verstand hebben van digitale zaken, zodat de controle van bijvoorbeeld de Tweede Kamer op dit onderwerp erg zwak is.

OPLOSSING

Een oplossing is om de digitalisering niet meer aan iedere overheidsorganisatie zelf over te laten, maar om dit centraal te coördineren. Zo doet men het in Denemarken ook. Daar is één agentschap dat regels opstelt waar ieder onderdeel van de overheid aan moet voldoen. Ook heeft dat agentschap voldoende kennis in huis om andere overheidsorganisaties te helpen om aan deze regels te voldoen.

POSITIEF

Er moet veel werk worden verricht om dit soort zaken op orde te krijgen. Het feit dat de Tweede Kamer sinds de afgelopen verkiezingen een vaste commissie heeft die zich bezighoudt met digitale zaken, is zeer positief. Ook bij ministeries komt er meer aandacht voor cyberveiligheid. De vele aanvallen van de afgelopen jaren maken dat duidelijk. Aandacht voor digitale zaken en cyberveiligheid is niet iets voor de toekomst, maar voor het heden! ◀

SGV

Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

'passend advies
voor ZPP-ers'

VERZEKERINGEN VOOR

PARTICULIEREN | ZPP | MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60
Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenberg.nl - kantoorvandenberg.nl

Het beste kozijn voor uw huis

GAYKO
BETERE RAMEN EN DEUREN

Je hebt houten kozijnen, kunststof kozijnen en GAYKO kozijnen. Deze laatste zijn ontwikkeld en gemaakt in Duitsland volgens de hoogste kwaliteitsnormen. Dankzij een uniek en gepatenteerd veiligheidssysteem zijn ze extreem inbraakwerend en duurzaam. Daarnaast besparen ze energie, hebben ze een hoge isolatiewaarde en zijn ze onderhoudsvriendelijk. Ervaar het zelf bij uw dichtstbijzijnde dealer.

*Made in
Germany*

ALFA
RAMEN EN DEUREN

Tinstraat 99
RIDDERKERK

Darwinstraat 12
ZOETERMEER

A. v. Leeuwenhoekweg 38
ALPHEN A/D RIJN
0180 32 18 18
alfaramen.nl

Hooerveenenweg 81
NIEUWERKERK A/D IJSSEL

ASCO

Mortiereboulevard 40
MIDDELBURG
0118 44 19 44
ascozeeland.nl

van **ESSEVELD**
SINDS 1991

Rijksstraatweg 233
ELST (RHENEN)
0318 47 21 14
esseveld.nl

Dijnselburgerlaan 1-12
ZEIST

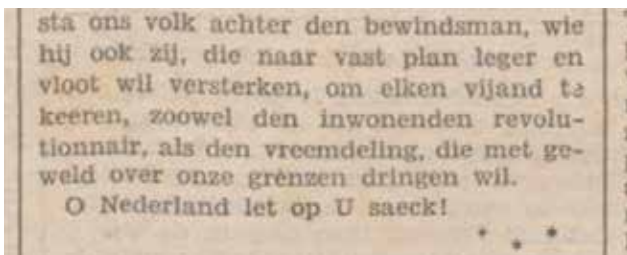

DE BANIER, EEN DAGBLAD VOOR DE GEREFORMEERDE GEZINDTE

In 1930 ligt er na een dag lang werken geen landelijke reformatische krant klaar voor bij de koffie.

Het ontstaan van een dagblad zoals *De Banier* kan heel goed hebben betekend dat het dagelijks leven van een SGP-lid in de avond wat ging veranderen. Er was namelijk elke dag iets te lezen. Een nieuwsbron uit een betrouwbare hoek.

Na de pioniersjaren vanaf 1921 volgden jaren van consolidatie. *De Banier* werd een gevestigde naam. In de jaren dertig had *De Banier* zich al ontwikkeld tot een sterk merk en een herkenbaar boegbeeld van de SGP en de rechterflank van de gereformeerde gezindte. Dat de tijden toen heel anders waren, blijkt wel uit het feit dat in 1930 een kwartaalabonnement fl. 2,85 kostte in plaatsen met een agentschap. Was er echter geen agentschap van *De Banier* dan betaalde men fl. 0,15 per kwartaal extra voor de 'beschikkingskosten' (verzendkosten). (Het totaalbedrag van drie gulden voor een kwartaal is omgerekend naar deze tijd vergelijkbaar met 25 euro.) De krant telde vaak twee van die grote krantenbladen (dubbel zo groot als het huidige tabloidformaat) die aan voor- en achterzijde dicht bedrukt waren met lange smalle kolommen. In deze periode verschijnen ook de eerste foto's in de krant. De redactie van *De Banier* in de jaren dertig bestond uit ds. G.H. Kersten (Politiek Hoofdredacteur) en ir. C.N. van Dis (Directeur-Redacteur).

LANDELIJKE KRANT

De voorpagina werd meestal in beslag genomen door een meditatieve tekst of een redactioneel commentaar aan de linkerkant en de rest van de eerste pagina was gewijd aan de belangrijkste nieuwsitems uit binnen- en buitenland. Het geheel werd opgevuld met kortere berichtjes van diverse persbureaus. De redactionele commentaren betreffen bijna altijd binnenlandse politieke of maatschappelijke aangelegenheden. De politiek hoofdredacteur, ds. Kersten, beschreef in deze met drie sterren ondertekende commentaren de houding van de SGP ten aanzien van allerlei actuele vraagstukken. Deze redactionele commentaren zijn eigenlijk eerder politieke stellingnames dan journalistieke teksten. Dat is voor een partijblad op zich niet vreemd, maar *De Banier* was in deze tijd vooral ook een landelijke krant en in mindere mate een partijorgaan.

JOURNALISTIEK GEHALTE

Soms gebeurde het ook wel dat in meer beschrijvende teksten de mening van de schrijver al te zeer doorklonk. De journalistieke regel van het scheiden van feiten en commentaar werd lang niet altijd in acht genomen. Overigens gebeurde het ook wel dat er artikelen en nieuwsitems van (inter)nationale persbureaus klakkeloos werden overgenomen. Wellicht had het letterlijk overnemen van teksten te maken met onderbezetting op de redactie en de tijdsdruk

om de krant vol te krijgen. Een enkele keer ging dat echter wel mis. Zo werd er een interview met Adolf Hitler letterlijk overgenomen uit een Duitse nationaalsocialistische krant zonder ook maar enig commentaar daaraan toe te voegen terwijl dat in dit geval wel raadzaam geweest zou zijn, al was het maar om het beeld enigszins te nuanceren en corrigeren.

DOMINANTE THEMA'S

Een paar thema's domineerden de berichtgeving in de jaren dertig: de groeiende invloed van de rooms-katholieke kerk, de dreiging van het communisme, het crisisbeleid van de diverse kabinetten Colijn en de opkomst van het fascisme en nationaalsocialisme. Overigens schuwde de redactie ook een stevige discussie met kranten en personen van andere richtingen niet. Waarbij opvalt dat het met name de neogereformeerde of antirevolutionaire pers is waartegen men in het strijdperk treedt. In niet mis te verstane bewoordingen bekritiseert men de ander over theologische en politieke opvattingen. Het buitenlandse nieuws wordt voor de lezer samengevat en becommentarieerd door ds. P. Zandt in de rubriek 'Buitenslandsch Overzicht'. Zandt blijkt een hele reeks kranten in het Engels, Duits en Frans te volgen en hij geeft zijn mening over allerlei internationale ontwikkelingen. Zijn artikelen getuigen van een grote taalvaardigheid en belezenheid. Bovendien zijn deze buitenlandcommentaren zeer accuraat en journalistiek gesproken steken zij met kop en schouders uit boven de rest van de krant.

'De NPV is een soort levensgezel'

– Hans van der Knijff

Ambassadeur van het leven

De NPV is volgens Hans van der Knijff (61) een soort levensgezel. 'Je kunt de NPV zomaar opeens nodig hebben: rond het levensbegin, tijdens je levensloop of aan het einde van het leven. Bij mij was dat bijvoorbeeld zo toen ik van het ene op het andere moment een dwarslaesie kreeg. Dat je dan met je vragen bij de NPV terecht kunt, vind ik fantastisch!'

Ruim twintig jaar geleden sloot Hans een zorgverzekering af bij Pro Life en werd toen automatisch lid van de NPV. 'Ik bleef altijd lid en zat zelfs twaalf jaar in het bestuur, want de missie 'zorg voor het leven' is puik! De NPV heeft veel kennis over medisch-ethische vraagstukken rondom het levensbegin, de levensloop en het levenseinde. Het is als het ware een levensgezel.'

Dwarslaesie

Uit ervaring weet Hans dat bepaalde thema's zomaar tijdens de levensloop kunnen gaan spelen. 'Ik kreeg van het een op andere moment een dwarslaesie. Toen stond ik opeens voor allerlei ethische vragen, zoals rondom het krijgen van kinderen. Kon dat nog?', vertelt hij. 'Ook denk ik aan die keer

dat mijn moeder na een herseninfarct in het ziekenhuis kwam. De arts vroeg of ze nog gereanimeerd moest worden als daar sprake van zou zijn. Het is heel fijn dat je in dat soort situaties de NPV om informatie kunt vragen om te ontdekken wat verantwoord is.'

Genderkeuze

Mensen lijken soms zomaar een eind raak te leven, vindt Hans. 'Ze hebben geen idee hoe je een levenstestament maakt of verdiepen zich niet in organdonatie. De NPV brengt dit soort onderwerpen onder de aandacht. Dat vind ik mooi', vertelt Hans enthousiast. 'De NPV heeft een voorlichtende rol, eigenlijk voor de hele samenleving. Onlangs schreef een

NPV-medewerker een artikel in De Telegraaf over genderkeuze. Dat was een goed, nuchter en eerlijk verhaal. Dat is zo'n belangrijke taak! Je spreekt dan een heel andere doelgroep aan.'

Aandacht

Hans is erg tevreden over de aanzwengeling van het politieke en publieke debat door de NPV. 'Als christen moet je het gesprek met de samenleving aangaan. Ik vind de Week van het Leven bijvoorbeeld buitengewoon waardevol. Daarmee haal je het NOS-journaal', zegt Hans. 'Door lid te zijn van de NPV kun je meehelpen om het christelijke geluid te laten horen. Daarnaast is het waardevol dat de NPV zich kan blijven verdiepen in medisch-ethische vraagstukken om die kennis te delen. Als je deze organisatie steunt, heb je een partner voor het leven!'

WORD NU LID VAN DE NPV
en ontvang een abonnement of
ander cadeau naar keuze.

Bent u al lid van de NPV?

Werk dan een lid en ontvang hetzelfde per nieuw geworven NPV-lid.

Hiermee maakt u - samen met de NPV - een krachtiger geluid vóór het leven mogelijk!

Ga naar npvzorg.nl/wordlid
of vraag via **(0318) 54 78 88** een
aanmeldformulier aan.

Abonnementen

De Nieuwe Koers
6 maanden,
5 nummers

Family7+
6 maanden

GezinsGids
3 maanden,
6 nummers

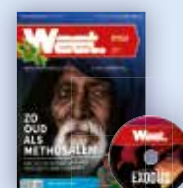
Landleven
3 maanden,
3 nummers

Reformatische
Omroep
6 maanden + 2 nummers

Terdege
3 maanden,
6 nummers

Weet Magazine
6 maanden,
3 nummers + DVD

Of kies een van de andere
cadeaus, bijvoorbeeld:

De Weet
Scheurkalender 2022

* Deze actie geldt voor alle lidmaatschapsvormen van de NPV: NPV-lid (€17,50 p.j.), NPV-Gezinslid (€12,50 p.j.) en NPV-Jongerenlid (€12,50 p.j.). Kijk voor de actievoorwaarden op npvzorg.nl/actievoorwaarden.

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Laatste Rondjes Binnenhof

Een van de meest gestelde vragen die ik dezer dagen moet beantwoorden is: "En, bevat het een beetje in het nieuwe gebouw?" Niet zelden ontwaar ik dan, met mijn scherpe blik, een venijnig meewarig lachje om de lippen van de vraagsteller, hoe goed deze dat ook probeert te camoufleren. "Weet u de weg al in de bunker?"

Grrrrrrrrrrrr. Nee natuurlijk. De weg weten in een labyrint, dat bestaat niet – zeker als je daar als oudere man van in de 60 nog maar net in bent losgelaten als een kreeft op de maan. Nog regelmatig dool ik wanhopig in het moderne omhulsel rond. Vooral op zoek naar de uitgang, die nog moeilijker te vinden is dan de ingang – een kenmerk dat alle labyrinten met elkaar gemeen hebben.

MINOTAURUS

Het verhaal gaat dat de architect van de 'tijdelijke' huisvesting van de Kamer nog in de leer is geweest bij de Griekse toparchitect Daedalus die leefde in de grijze oudheid. Koning Minos van Kreta belastte deze toen befaamde bouwheer met de bouw van het beruchtste doolhof op aarde. Het schijnt dat daar tot op de dag van vandaag nog steeds Kretenzische voorlichters rond-dolen, voor zover ze nog niet zijn verslonden door de afschrikwekkende Minotaurus, een mythisch wezen met het lichaam van een mens, maar de staart en de kop van een stier. Hoe dan ook, het zal nog wel geruime tijd duren voor ik in de betonnen bunker aan de Bezuiden-

houtseweg feilloos de weg weet. Dat is tevens het antwoord op een andere vraag die ik nu steeds vaker krijg: "Geef je ook rondleidingen in het nieuwe gebouw?" Het antwoord is vooralsnog: nee. Wildvreemde mensen rondleiden in een bouwwerk waar je zélf niet eens fatsoenlijk de weg weet is gekkenwerk, en ik ben niet gek – toegegeven: daar wordt verschillend over gedacht.

Daar komt bij dat ik nog veel te weinig van het gebouw weet om er iets zinnigs over te vertellen. Onzinnigs vertellen kan ik wel, maar om onschuldige en nietsvermoedende burgers daar nou voor naar Den Haag te lokken... Eerst moet ik mezelf rondleiden, waarbij ik overigens en gelukkigerwijs spontaan de hulp aangeboden kreeg van de even kordate als aardige 'project-leider tijdelijke huisvesting Tweede Kamer'. Dus dat belooft wat.

Anders gezegd: B67, de afkorting van het adres van de tijdelijke huisvesting (Bezuidenhoutseweg 67) blijft nog even gesloten voor SGP'ers die willen kijken waar de door hen gekozenen aan lagerwal geraakt zijn. Op de 7e verdieping, dat dan weer wél. Overigens: rondleidingen zijn nog steeds verboden, want: corona.

LAATSTE KANS

Dat wil overigens niet zeggen dat ik nu van de straat ben. Dat heeft ermee te maken dat óók het historische Binnenhof zélf voor vele jaren op slot gaat. Die afsluiting staat gepland voor 1 december aanstaande. Daarom wil ik mensen die dat willen, nog één keer de

'Als een kreeft op de maan.'

gelegenheid bieden om het oude vertrouwde Binnenhof met eigen ogen te bekijken. Daarvoor heb ik in het herfstreces vier dagen uitgetrokken: woensdag 20, donderdag 21, vrijdag 23 en zaterdag 24 oktober.

Omdat het buitenrondleidingen zijn, ben ik weersafhankelijk, wat in het meest natte en stormachtige geval kan betekenen dat een of meer rondleidingen worden afgeblazen. In dat geval hoop ik in november nog een of twee zaterdagen in te roosteren, maar het risico op plensbuien is in de slachmaand nog groter dan in de wijnmaand... Het is maar dat iedereen het weet.

Hoe dan ook, wie mee wil kan zich op de gebruikelijke manier opgeven. Het liefst via de mail: mdebruyne@tweedekamer.nl. Telefonisch mag ook, mondeling, via de app of gewoon met een ouderwets sms'je (06 1254 1741). ◀

SERVICE OP 9+ NIVEAU

Voor én na de handtekening

Van het eerste advies tot en met de laatste schroef, alles moet kloppen als het aan ons ligt. Ook nadat de handtekening is gezet lopen wij nog net zo hard voor u. Als familiebedrijf zit het verlenen van service in onze genen en gaan we voor uitsluitend tevreden klanten. Hoe blijer u bent, hoe meer werkplezier wij hebben. Met minder dan een 9+ waardering nemen wij geen genoegen. Dat dit ook lukt, kunt u zien op de diverse reviewsites.

Ruim 2160 beoordelingen
Qasa.nl | oktober 2021

DB KEUKEN GROEP

dbkeukengroep.nl/beloftes

DE Banner

100
JAAR
DE BANNER

BESCHERM HET LEVEN!

Alle reden
om deze
strijd vol
te houden

Bas van der Vlies
(1942-2021)

INHOUD

18

Verdieping

In memoriam	3
Meditatie	5
Week van het leven	6
Voorzitter	9
Binnenhof	11
Haags nieuwsoverzicht	13
Continent van het leven	15
Varia	16
Bas van der Vlies	17
Verdieping	18
SGP-Internationaal	21
Hoop voor de toekomst	23
Politiek dichtbij	24
Banier 1940-1949	27
Hoe kom je erbij?	31

Rechtsstaat

Wij leven in een rechtsstaat. Dat betekent dat de rechten en plichten van burgers en overheid zijn vastgelegd in wetten en door het rechtssysteem worden gegarandeerd. In bestuurlijk opzicht biedt dit goede randvoorwaarden voor het leven van de burgers. Ten aanzien van de rechtsstaat moeten we zuinig zijn én waakzaam.

De SGP heeft zich ontwikkeld tot een partij die het staatsrechtelijk geweten probeert scherp te houden. Wat dat betreft, wordt al decennialang op de inbreng van onze parlementariërs gelet. Laat maar duidelijk zijn dat onze partij de rechtsstaat ter harte gaat.

Medestanders?

Maar vergis ik me dat onze partij op dit punt meer dan vroeger medestanders kan gebruiken? Partijen die decennialang het bestuur in ons land bepaalden, leken toen meer en beter werk te maken van het rechtsstatelijk principe dan nu. Zeker bij het dragen van regeringsverantwoordelijkheid is het dan toch: adeldom verplicht? Pragmatisme, deelbelang en korte termijn hebben een onevenredig grote plaats gekregen.

Twee voorbeelden.

Denk aan de Week van het leven. Deze roept ons volk tot bezinning. Laten we rouwen om zoveel kinderen die in de moederschoot het leven moeten laten. Laten we onze zorg en nood delen om zoveel ouderen met een doodswens, om evenzoveel families die om hen heen staan. Naastenliefde is een opdracht van God. Dat geldt niet minder van de beschermwaardigheid van het leven. Is hier geen sprake van ernstige uitholling van de rechtsstaat?

Denk ook aan de bestrijding van de coronapandemie. In crisistijd moet

blijken wat grondrechten waard zijn. Kunnen (zelfs) gezonde mensen dan worden verplicht thuis te blijven? Het al of niet vaccineren is een kwestie van persoonlijke lichamelijke integriteit. Is het dan goed om de samenleving juist op dit punt in tweeën te delen? De acute fase van de crisis is voorbij. Gaan we ervaren dat overheden met blijvend gemak een claim leggen op vrijheden van de burgers?

Overheidsbemoeienis

Moet dit voor de SGP een belangrijk thema zijn? We zetten ons in voor de vrijheid om God te dienen naar Zijn Woord. Overheidsbemoeienis eist zijn tol. Dat leert de geschiedenis; al bij het ontstaan van Nederland. Juist daarom hadden de oprichters van onze partij een kleine overheid voor ogen die zich richt op haar eigen kerntaken. Bijbelgetrouwe politiek neemt stelling tegen moreel verval. Daarbij is onmiskenbaar de conditie van onze rechtsstaat in het geding. ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

IN MEMORIAM

Ir. B.J. van der Vlies (1942-2021)

“Het overlijden van onze oud-voorman Bas van der Vlies is voor de SGP een groot verlies. In hem verliest de partij een man die zich gedurende zijn werkzame leven met hart en ziel inzette voor het staatkundig-gereformeerde geluid in de politiek. Typerend waren de laatste woorden die hij in de Tweede Kamer uitsprak: Soli Deo Gloria.”

Dat zegt SGP-voorzitter Dick van Meeuwen in reactie op het bericht dat ir. Bas van der Vlies zondagavond is overleden, nadat hij tijdens de behandeling van een ongeneeslijke ziekte te maken kreeg met complicaties. Van der Vlies zou volgend jaar 80 zijn geworden. Hij gold vanaf 1986, toen hij Henk van Rossum opvolgde als voorzitter van de SGP-Kamerfractie in de Tweede Kamer, als het boegbeeld van de SGP.

Van Meeuwen: “Ik leerde Bas van der Vlies kennen toen hij Kamerlid werd. Het lag in zijn karakter en aard om bruggen te bouwen – hij was afgestudeerd als ingenieur in Delft. Hoe moeilijk dat was als het gaat om mensen, ervoer hij aan den lijve als er soms onrust in de partij was. Dat ging hem aan het hart. Hij zei toen wel eens zich meer partijleider met een lange ij dan met een korte ei te voelen. Het is een van zijn verdiensten dat hij in die jaren al het menselijk mogelijke deed om in gesprek te zijn en blijven met iedereen.”

Van Meeuwen laat weten dat hij en de andere bestuursleden meelevend met de familie Van der Vlies en al degenen die hem dierbaar waren, met name zijn gezin in Maartensdijk. “We dragen hen op in het gebed tot God. We bidden dat ze dwars door alles heen, mogen doen wat de titel was van zijn gebundelde partijredevocering: Gods trouw en goedheid prijzen.”

Reactie van partijvoorzitter Van Meeuwen

Vandaag ontvingen we het droevige nieuws dat onze oud-fractievoorzitter Bas van der Vlies op 79-jarige leeftijd is overleden. Hij overleed na een betrekkelijk kort ziekbed aan complicaties die optraden in een periode waarin hij werd behandeld voor een ongeneeslijke ziekte.

In een eerste reactie zegt SGP-voorman Kees van der Staaij: “Het al met al toch nog vrij plotselinge overlijden van Bas van der Vlies raakt me diep. Hij was jarenlang ‘het gezicht’ van de SGP en straalde daarbij ook uit hoe hij zelf was: constructief en betrouwbaar. Voor mij persoonlijk was Bas ook een hartelijke en hardwerkende collega. Zijn heengaan is voor de SGP en allen die persoonlijk met hem mochten optrekken, aangrijpend.”

Van der Vlies was Kamerlid vanaf 1981, vanaf 1986 fractievoorzitter van de SGP in de Tweede Kamer en jarenlang was hij ook de nestor van de Kamer. Tot 2010, 24 jaar lang, was hij het boegbeeld van de SGP.

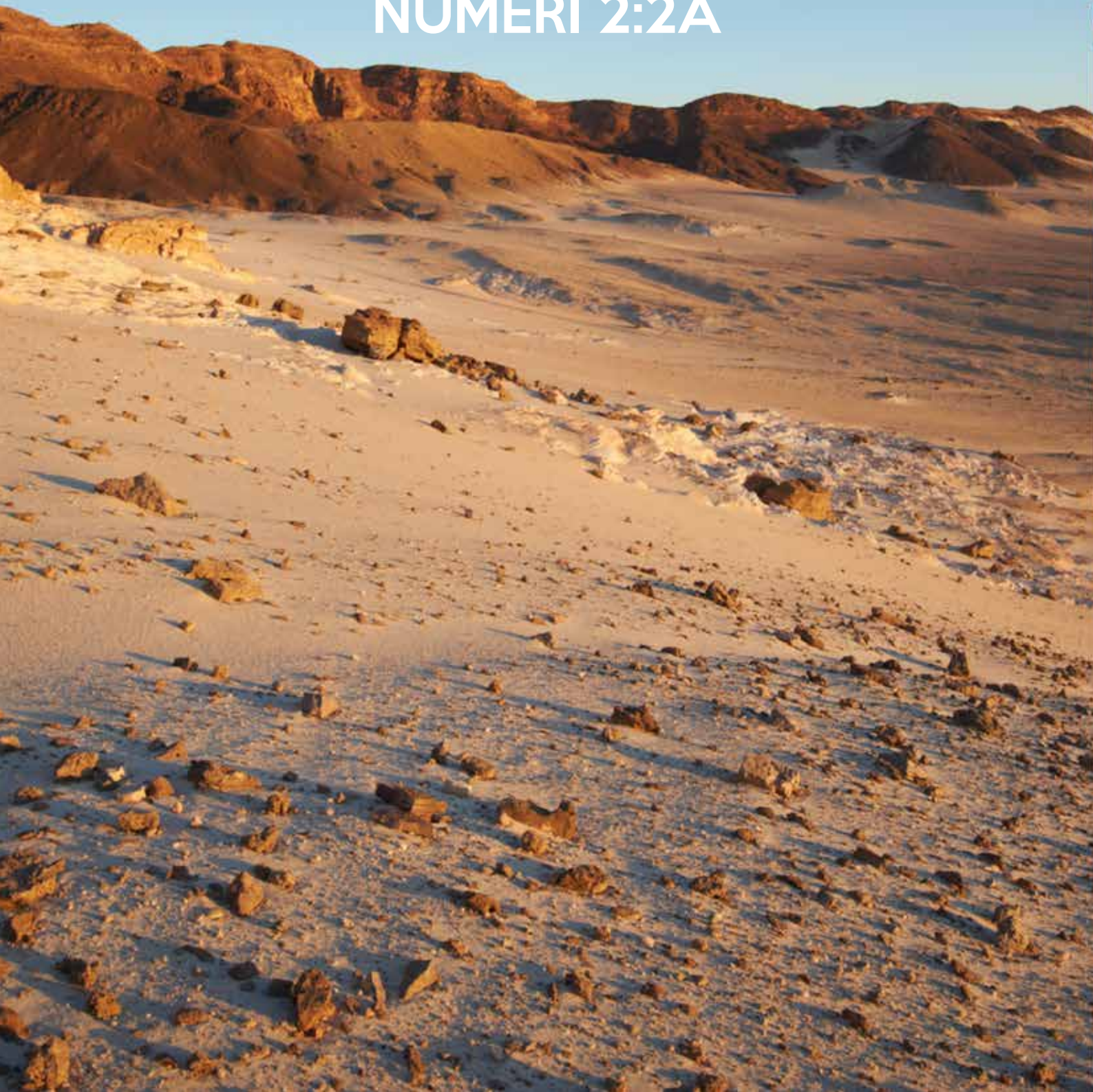
Van der Staaij: “Je zou kunnen zeggen dat ik ‘het ambacht’ van hem heb geleerd. Twaalf jaar lang ben ik heel intensief met hem opgetrokken. Dat was in goede harmonie, met elkaar verbonden door hetzelfde beginsel van waaruit wij politiek bedrijven. Voor hem was het ‘Zo waarlijk helpe mij God almachtig’ geen dode formule, maar levende werkelijkheid. Als weinig anderen wist Van der Vlies dat ‘Gods kracht in zwakheid wordt volbracht’.”

“Ik wens iedereen die met hem verbonden was van harte Gods hulp en bijstand toe in deze droevige dagen van rouw en gemis. Dat geldt eerst en vooral zijn vrouw, en hun kinderen en kleinkinderen, nu hun ‘pater familias’ is gestorven,” aldus de SGP-voorman.

Reactie van partijleider Van der Staaij

**“DE KINDEREN ISRAËLS ZULLEN
ZICH LEGEREN, EEN IEDER ONDER
ZIJN BANIER.”**

NUMERI 2:2A

- “De kinderen Israëls zullen zich legeren, een ieder onder zijn banier.”

Numeri 2:2a

Onder de banier door de woestijn van het leven

De Latijnse naam van het vierde boek van de Bijbel, Numeri, duidt op de ellenlange tellingen waar dit boek melding van maakt. De Hebreeuwse naam is mooier. Deze luidt naar de eerste woorden van het boek: ‘In de woestijn’. Er is nog geen land. Er is nog geen tempel. Het verlore volk is er nog niet.

Het is een lange weg die ze gaan. Ze hadden er in een paar maanden kunnen zijn. Maar de reis duurde veertig jaren. Veertig betekent in de geheimtaal van de Bijbel: ‘een volwassen, werkzaam mensenleven’. Hun reis was een omreis.

Ze konden niet meer terug. Daar zorgde God voor. Ze waren, door de Rode zee heen, het *point of no return* gepasseerd. Die term komt uit het vliegverkeer. Op een bepaald punt kan een vliegtuig, ondanks bepaalde onveilige signalen, niet meer naar de vertrekbasis terug.

DR. J.A.H. JONGKIND
Langerak

Strijd op aarde

Wij willen naar ons oude leven en de oude goden - al plukken ze ons kaal - altijd weer terug. Maar God bindt ons in Zijn liefde.

Wij kunnen, als geroepen mensen, niet meer terug. Wij zijn steeds onderweg. Vandaar in dit boek al die namen van al die legerplaatsen. Dat zijn pauzeplaatsen, maar ook legerplaatsen.

In slagorde trok Israël al uit Egypte. Matthew Henry zegt: “Militair ging het er onderweg aan toe”. “Heeft niet de mens een strijd op aarde?”, tekent hij erbij aan. Zoiets vind ik mooi, bevindelijk Bijbellezen!

Onder hun eigen vaandels waren de stammen van Israël gelegerd als zij rustten en ook als zij verder trokken. Gedisciplineerd ging het er alles aan toe. De tent van God, hun Gids en hun Koning, vormde het midden van de stammen die zich er rondom heen moesten groeperen. Hen geleidde Zijn beschermende hand.

In de woestijn

De vele plaatsen waar ze kwamen en vanwaar ze weer vertrokken, geven aan dat wij ergens vandaan komen en ook ergens heen gaan. Bijbels genomen is ons leven niet een ‘opgaan, blinken en verzinken’, maar het is een weg die tot ‘de rust die er overblijft voor Gods kinderen’ voert. Wij gaan onder de banier door de woestijn. Zo luidt dit boek en zo is het leven van wie Gods kinderen zijn: ‘In de woestijn’.

In Egypte gaat het er wreed aan toe. Zelfs voor de Faraó is Egypte ‘het diensthuis’, evenals voor de directeur van de multinational waar u in dienst bent. Maar je hebt daar elke dag een overzichtelijk ritme. Er wordt voor je gedacht. ‘Egypte’ is: ‘er wordt voor je gedacht’.

Oases

Maar je denkt in de woestijn: “Ga ik dit redden?” In de woestijn is het plotseling ook weleens fris en groen als het er regent. Maar er ligt niets voor je klaar. Maar de woestijn is wel de plaats waar Jezus ook was. Tot en met de duisternis van het kruis droeg Hij onze last en zonde. Ruben, Jozef, Benjamin en alle kinderen van Jakob, die niet deugen, maar waar God van zegt: “Dat volk is Mijn volk”, zijn gelegerd onder hun eigen banier. God gaf ze hun plaats in de nabijheid van de tent die Zijn heiligdom was. ◀

In 2021 is Bonicia Reijke uit Purmerend het gezicht van de jaarlijkse campagne voor de Week van het Leven.

Toen Bonicia ongeveer tien jaar geleden ongepland zwanger was, waren de adviezen om haar heen dat abortus de beste optie zou zijn. Door de vijf dagen bedenktijd die ze kreeg, is ze nooit meer naar de kliniek teruggegaan. Als die bedenktijd er niet was geweest, was ze vast onder de druk bezweken, vermoedt ze zelf. Bonicia's moeder verwachtte dat ze door het zien van de echofoto wel overstag zou gaan om een abortus door te zetten, maar het tegenovergestelde gebeurde. "Ik zag een mens, met handjes, voetjes, een hoofd, een lichaam en ik hoorde het hartje kloppen."

WEEK van het LEVEN

DOOR DIEDERIK VAN DIJK

DIRECTEUR NPV-ZORG VOOR HET LEVEN

Zonder strijd, geen overwinning. In 1863 schafte Nederland de slavernij af in al haar koloniën. Eindelijk werd er menselijkheid betracht. Aan deze belangrijke stap ging een lange, taaie strijd vooraf. Het is te danken aan de voortdurende inzet van individuen, niet zelden gedreven vanuit het christelijk geloof, die zich niet wilden neerleggen bij de inhumane realiteit. Het maakte op hen geen indruk dat slavernij al zolang een geaccepteerd fenomeen was. Ook lieten zij zich niet afschrikken door de stevige weerstand die er bestond tegen afschaffing van de slavernij. Zij bleven hun stem verheffen tegen praktijken die zij zagen als barbaars en niet passend in een beschaving.

Nogal wat van deze mensen hebben nooit het resultaat van hun inspanningen gezien. Ongetwijfeld zullen velen tegen hen hebben gezegd, dat ze eens wat meer realisme zouden moeten betrachten. Je kunt best een goed punt hebben, maar je moet niet denken dat jij zoiets groots kunt veranderen. Je kunt je beter richten op andere zaken, die minder gevoelig liggen en die vandaag wat meer haalbaar zijn. Als je hiermee niet een beetje pragmatisch omgaat, zet je jezelf buiten spel. Straks neemt niemand je meer serieus! Zeker christenen moeten geen spelbreker zijn, want voor je het weet loop je zelf averij op.

Gelukkig hebben de tegenstanders van slavernij zich hierdoor niet laten leiden. Ze zijn stug doorgegaan. Heel lang met weinig zichtbaar resultaat. Maar ze wisten dat ze streden voor een goede zaak. Velen zagen het terecht als een roeping van Hogerhand.

TREKKEN AAN EEN DOOD PAARD?

De vergelijking met de inzet voor het ongeboren leven dringt zich op. Abortus is al zolang breed maatschappelijk geaccepteerd. Een mensenrecht wordt het zelfs genoemd. Dat krijg je echt niet meer gekanteld. Ook vandaag zijn er mensen, zelfs predikanten, die zeggen dat dit trekken is aan een dood paard. Een achterhoedegevecht. Verspilde moeite. Je kunt je beter gaan inzetten voor het milieu, voor duurzaamheid of voor diversiteit. Dan kun je aansluiten bij de mainstream. Anders neemt men je echt niet langer serieus. Je moet immers tijd en wijze weten. Is het ook niet risicovol voor het imago van het christelijk geloof als je je identificeert met die uitgesproken prolifebeweging? Je zet jezelf buiten spel.

COMFORTABEL CHRISTENDOM?

Het is waar. Wie het leven van een christen ziet als een rustige wandeling waarbij je onderweg wat

appels van de bomen plukt en je uitziet naar snel en gemakkelijk resultaat: kies vooral niet voor de inzet voor het ongeboren leven. Begin er niet aan, want het wordt waarschijnlijk een flinke domper. Op veel applaus vanuit de wereld hoef je in ieder geval niet te rekenen.

ROEPING VAN DE CHRISTEN

Maar als je van dit soort kleingeestigheid en het zoeken naar comfort een afkeer hebt, dan ligt hier een geweldig hoge roeping. "Het is de christen niet geoorloofd in de verdediging van recht en waarheid te verslappen, vanwege schade aan zijn eigenbelang." (Groen van Prinsterer) Er is niets zo fundamenteel als het opkomen voor al het menselijk leven, inclusief het ongeboren leven. Het leven dat door onze Schepper is gegeven. Elk leven is gewild en welkom. Elk menselijk leven is het beschermen waard. Dit is het belangrijkste uitgangspunt voor een beschaving. Wat voor niveau heeft onze rechtsstaat bereikt als we het normaal vinden dat moeders hun eigen kindje mogen doden?

AANDACHT GRAAG!

Alle reden dus om vol te houden. Vanuit dit verlangen is ook dit jaar de Week van het Leven georganiseerd. Ieder jaar vinden in Nederland ruim 30.000 abortussen plaats. Dat betekent dat 1 op de 7 zwangerschappen eindigt in een abortus. Wat een leed gaat daarachter schuil! Het ongeboren leven krijgt niet de bescherming die het verdient. Daarom organiseren een fors aantal maatschappelijke organisaties opnieuw een Week van het Leven om aandacht te vragen voor de positie van ongeboren kinderen én aandacht voor betere hulp aan vrouwen die onbedoeld zwanger zijn.

Het doel van de Week van het Leven is om steeds meer Nederlanders te bereiken met de boodschap vóór het leven. Dat is hard nodig. De bescher-

ming van ongeboren kinderen staat onder druk. Terwijl er plannen zijn om de beraadtermijn voor abortus af te schaffen en de abortuspil bij de huisarts mogelijk te maken, wordt er aan de andere kant nauwelijks méér aandacht besteed aan de hulp voor ongewenst zwangere vrouwen. Daar willen we graag aandacht voor vragen. Dat doen we niet alleen door middel van een nieuwe publiciteitscampagne, maar ook door het laten zien welke mooie initiatieven er al zijn om kwetsbare, aanstaande moeders te ondersteunen.

GEESTELIJKE STRIJD

Ten diepste zit er achter abortus een geestelijke strijd. Abortus wordt gezien als een moderne verworvenheid, een mensenrecht. Gelukkig zijn er ook positieve signalen. De venijnigheid van alle weerstand tegen de Week van het Leven laat zien dat men zich grote zorgen maakt. Juist ook onder jongeren vanuit allerlei achtergronden blijkt abortus kritischer bejegend te worden. We hopen en bidden daarom dat God een keer ten goede wil geven.

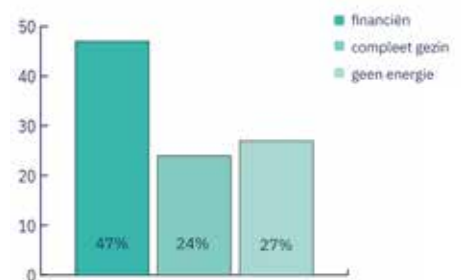
Misschien zullen wij de resultaten van onze inspanningen niet zien. Alsof dat er iets toe doet! Dan zullen onze kinderen het meemaken of onze kleinkinderen. "De één zaait, de ander oogst." (Johannes 4:37) Als het strijden op aarde nog zolang moet duren. Wij worden slechts geroepen om vandaag te doen wat onze hand vindt om te doen. De zaak zélf is het waard. Wij voeren vandaag een goede strijd. Vóór het leven. En we leggen de uitkomst met vertrouwen in Gods hand. Geen ding is onmogelijk voor Hem. Wij rekenen op Zijn zegen, niet op succes. ◀

De belangrijkste reden van een vrouw om voor abortus te kiezen in 2005

Bron: evaluatie Wet Afbreking Zwangerschap 2005
Aan het onderzoek namen 255 vrouwen deel.

Genoemd als een van de redenen

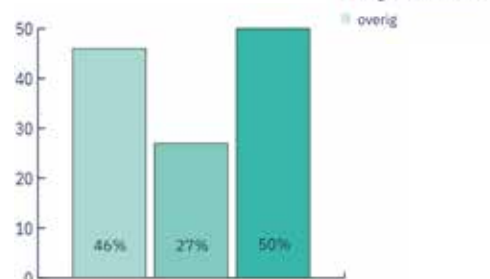

De belangrijkste reden van een vrouw om voor abortus te kiezen in 2020

Bron: evaluatie Wet Afbreking Zwangerschap 2020
Aan het onderzoek namen 53 vrouwen deel.

Genoemd als een van de redenen

Ontmoetingen

We hebben ernaar uitgezien! Partijbijeenkomsten waar we elkaar weer echt konden ontmoeten. Maar hoe zal het de komende tijd gaan?

Het is 1 november als ik dit schrijf. De oplopende coronabesmettingen zullen waarschijnlijk nieuwe beperkende maatregelen brengen. De afgelopen maanden zijn er wel gelukkig weer partijbijeenkomsten geweest waar we elkaar konden ontmoeten. Ik wil er een paar met u delen.

PROVINCIALE CONTACTEN

Als nieuwe partijvoorzitter heb ik in de afgelopen maanden nogal eens vergaderd via Microsoft Teams op het scherm. Dat had ook voordelen, want in zes keer één uur verspreid over zes weken ging ik digitaal door heel Nederland en had ik al de provinciale besturen gesproken en gezien. Nou ja, dat zien is toch gebrekkig, want toen ik voor de zomervakantie een echte ontmoeting had met de vertegenwoordigers uit de provincies herkende ik niet iedereen! Dit was een fijne vergadering, veel persoonlijker dan alleen digitaal.

REGIOTOUR

In de afgelopen weken zijn de medewerkers van het partijbureau op regiotour geweest. Dat was in het kader van de komende gemeenteraadsverkiezingen. Tijdens de bijeenkomsten in Amersfoort

en Rotterdam heb ik zelf gezien hoe belangrijk die persoonlijke ontmoetingen zijn. In korte workshops werd uitleg gegeven hoe je het best de verkiezingen kunt organiseren. Maar de onderlinge uitwisseling van ideeën was minstens zo belangrijk. Beide keren bleven de ongeveer 40 aanwezigen na de workshop nog minstens drie kwartier 'hangen' om te netwerken. Dan moet zo'n vergadering toch wel aanslaan, nietwaar. Als u er niet bij was, zou ik u adviseren het partijbureau te raadplegen voor ondersteuning en frisse ideeën. Zeker als u iets met sociale media wilt doen, hebben we daarvoor jonge medewerkers die hier alles van weten.

SGP-INTERNATIONAAL

Een bijzonder interessante en goede bijeenkomst was die van 29 oktober, georganiseerd door SGP-Internationaal. Het thema was "Vertrouwen en wantrouwen". *Ervaringen en lessen van de coronacrisis*. Ongeveer 25 mensen uit verschillende landen waren met onze SGP'ers aanwezig om hierover met elkaar te spreken. Mensen uit bijvoorbeeld Jordanië, Egypte, Montenegro, Albanië en Moldavië. Het zijn christenen die contacten hebben met de SGP. Het uitwisselen van de gebeurtenissen en het optreden van de overheden in

alle landen vertoonden veel overeenkomsten. Overal zag je veel onrust en onzekerheid onder de bevolking. Er heerst wantrouwen naar de overheid toe en complottheorieën tieren welig. Ook in die landen was vaccinatie en het beleid daaromheen een moeilijk en aangelegen punt.

Alleen al het delen van deze ervaringen was een bijzondere ervaring. Het ondersteunde en bemoedigde. Daarnaast waren er lezingen over vertrouwen en wantrouwen in de kerken, in de politiek en over complottheorieën te horen. In workshops en vragenrondes kon men *live* met elkaar in gesprek. Een van de sprekers merkte op dat een mens meer is dan een lichaam. De slechtste uitkomst van de coronacrisis zou zijn als de zorg voor de ziel verloren zou gaan! De gezamenlijke oproep was om ons niet te laten leiden door wantrouwen maar door vertrouwen. Vertrouwen op de Heere God Die alles in deze wereld leidt en bestuurt. Deze inhoudsvolle conferentie was een mooie ervaring, ons door God gegeven. Mede door die persoonlijke ontmoetingen! ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

Uw hypotheek goed, snel en voordelig geregeld?

- Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiser
- Woningverhuur hypotheek
- Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- Hypotheek zonder verzekering
- Overwaarde hypotheek voor 60+

Voor passend financieel advies! Bel 0342 421653

- ✓ **Onafhankelijk advies**
- ✓ **Verantwoord en voordelig**
- ✓ **Deskundig en oplossingsgericht**

Van Ommeren Financieel Adviesbureau

Albert Plesmanstraat 2 | 3772 MN Barneveld | 0342 421 653 | www.vanommeren-fa.nl

Heren,

GRAAG GOED GEKLEED?

- Wij hebben een ruime collectie
- vrijetijdskleding
  - ambtskleding
  - kostuums

GRATIS parkeren voor de deur

De koffie staat klaar!

WARRING
KLEDING

Bruinehorst 23 • 6744 PA Edeveen • T 0318 - 57 81 10

www.warringkleding.nl

DE PATER

SLOOPWERKEN.NL

ASBESTSANERING

RENOVATIESLOOP

BOREN & ZAGEN

AFVALCONTAINERS

E info@depatersloopwerken.nl | T 055 506 14 02

DOOR KEES VAN DER STAAIJ

BEKIJK HET EENS VAN DE ANDERE KANT!

In de 'Week van het leven' staat bescherming van het ongeboren leven centraal én een betere hulp voor vrouwen die onbedoeld zwanger zijn. De SGP maakt zich hier graag sterk voor. Ieder mens is kostbaar. Elk leven is door God gegeven leven, en daarom voluit beschermwaardig.

De oproep aan de samenleving is deze keer: "Bekijk het eens van de andere kant!" Inderdaad, je merkt in de praktijk dat de heersende liberale opvattingen over abortus vaak in de weg staan aan een kritische bezinning. Abortus wordt dan gezien als een verworven recht, dat verdedigd moet worden tegenover conservatieve krachten. Ook in de Kamerdebatten over medisch-ethische onderwerpen komt dit steeds pijnlijk naar voren. Het zou al enorme winst zijn als er wat meer naar de echte feiten rond abortus wordt gekeken. De trieste werkelijkheid van vrouwen die volstrekt in de knel zijn geraakt, blijft vaak zwaar onderbelicht.

KLOMPJE CELLEN?

Is het werkelijk zo dat bij een abortus simpelweg een klompje cellen wordt weggehaald? Of is er veel meer aan de hand? Opvallend is hoe anders er door een verloskundige wordt gesproken over het nieuwe leven, dan door een abortusarts. Wie eerlijk de beelden beziet van bijvoorbeeld een ongeboren kindje van

veertien weken kan zelf vaststellen dat het echt al om een kindje gaat en om veel meer dan een klompje cellen. Een kindje dat al een en al beweeglijkheid is. Op een echo is soms al te zien hoe het met de handjes zwaait en met de beentjes trappelt. Het is daarom ronduit misleidend als er stevast in termen van een 'klompje cellen' of een 'vrucht' wordt gesproken, zonder dat er een eerlijk beeld wordt gegeven van hoe dat leven eruitziet.

KEUZEVRIJHEID?

Bekijk het eens van de andere kant! Die oproep is zeker ook op zijn plaats, als we zien hoe er vaak over abortus wordt gesproken als een weloverwogen keus, die in volstrekte vrijheid wordt gedaan. De aangrijpende werkelijkheid is dat

heel vaak familieleden of een vriendje op abortus aandringt, en de vrouw zich daartegen moet verdedigen. Daarom is het zo'n slecht voorstel, uit de koker van D66, om de bedenktijd te schrappen die voor abortus nu nog geldt. Die verplichte bedenktijd beschermt juist de vrouw en het ongeboren kind.

BREDER KIJKEN

Ook in de hulpverlening aan onbedoeld zwangere vrouwen zou het enorm goed doen als er eens vanuit een andere kant wordt gekeken. Hoe gangbaar is het om te kijken naar de onbedoelde zwangerschap als het probleem, en naar de abortus als zogenaamde oplossing. Als we het eens van een andere kant bekijken, zien we bijvoorbeeld dat er geldnood aan de orde is, woonproblemen of relatieproblemen. Als daar meer oog voor komt, zou er meer gedaan kunnen worden aan een gerichte hulp bij die problemen. Dat is échte hulp voor moeder en kind. ◀

A close-up photograph of a hand holding a clear plastic syringe with a metal needle. The hand is positioned on the right side of the frame, and the syringe is angled towards the top left. The background is a warm, golden-yellow gradient.

Bij lastige kwesties helpt de RMU je vooruit

- Wat te doen bij vaccinatiedwang door je werkgever?
- Wat als de vrijheid van onderwijs onder druk staat?
- En hoe handel je als ondernemer in de knel?

Kanon en mug

Om de stijging van de energierekening tegen te gaan, wil Chris Stoffer een slimme en gerichte aanpak. Het plan van de regering om met een grote sloot geld het probleem op te lossen, noemt hij "schieten met een kanon op een mug". ◀

STIJGING ENGERIEREKENING VRAAGT OM SLIM BELEID

Plan van het kabinet:
3.2 miljard om de energiebelasting voor iedereen te verlagen

- ✗ Ongericht: huishoudens die steun nodig hebben krijgen dat nauwelijks
- ✗ Onnodig: veel belastinggeld zonder dat het echte probleem wordt opgelost

Voorstel van de SGP:
Gerichte aanpak zodat het geld terecht komt bij degenen die dat nodig hebben

- ✓ 550 miljoen voor huishoudens en gezinnen die in de problemen komen door te hoge energieprijzen
- ✓ 300 miljoen subsidie voor isolatie en energiebesparing
- ✓ 750 miljoen voor verlaging van de energiebelasting voor iedereen

SGP

Heb respect

"Wat is vrijheid uiteindelijk waard als je zegt: je hebt vrijheid, maar je moet wel doen wat wij willen?" Dat vroeg Kees van der Staaij aan minister De Jonge. Ook riep hij de minister indringend op om een ieders eigen vaccinatiekeuze te respecteren. "Je moet dan aan het einde van

de discussie ook zeggen, dat hoort ook bij het samenleven, mensen hebben er goed over nagedacht en we aanvaarden en respecteren de uitkomst, ook al is dat een andere dan de regering misschien voor ogen heeft." ◀

Asiel

"Het asielbeleid faalt aan alle kanten en op chronische wijze. Dus moet het roer om, maar het kabinet moddert maar wat aan", dat twittert Roelof Bisschop naar aanleiding van het vragenuurtje met staatssecretaris Broekers-Knol van Asielzaken. Hij wijst erop dat de instroom oploopt tot inmiddels meer dan 1000 asielzoekers per week, met alle gevolgen van dien. "Echte vluchtelingen moeten we altijd barmhartig opvangen, maar als mensen uit veilige landen komen om vooral gebruik te maken van onze voorzieningen, moeten we hen terugsturen. Er is actie nodig!" ◀

"Het kabinet moddert maar wat aan."

Opgehokt

Nadat in Zeewolde op een biologisch pluimveebedrijf de vogelgriep was aangetroffen, is er een ophokplicht ingevoerd. Roelof Bisschop: "De SGP leeft mee met de pluimveehouders die nu getroffen worden door een uitbraak van de vogelgriep. We hopen dat de maatregel effectief is en dat de schade voor de sector beperkt blijft!" ◀

Chris Stoffers overburen

"Natuurlijk erken ik dat we onze verantwoordelijkheid moeten nemen voor de schepping. Maar als ik naar de nieuwe hoogdravende Europese klimaatdoelen ('Fit for 55') kijk, dan denk ik ook direct aan mijn overburen Henk en Bertine

en aan mijn goede kennissen Hendrik en Else Marie. Wat betekenen dit soort plannen in het dagelijkse leven voor hen? Mijn vraag aan mevrouw Teunissen van de Partij voor de Dieren is: heeft u dat soort gedachten ook?" ◀

Zondebok

Nadat minister Hugo de Jonge uitspraken deed over ongevaccineerden die IC-bedden zouden bezetten die voor anderen bedoeld zijn, reageerde Kees van der Staaij verontwaardigd. "Ongevaccineerden worden in toenemende mate als zondebok aangewezen. Zeker, ook wij zien dat vaccinatie bijdraagt aan het voorkomen van de verspreiding van de ziekte

en van ziekenhuisopnames. Maar, als de minister tegen ongevaccineerden zegt: 'Dit bed had niet bezet hoeven te zijn,' dat heeft dat er bij heel veel mensen echt ingehakt. Dan draagt dat bij aan tweespalt in de samenleving. Dat is ervaren als olie op het vuur. En mensen voelen zich daarvoor gegriefd." ◀

Spek Accountants en Belastingadviseurs

De financiële dienstverlener,
actief in de Randstad!

Accountants
Belastingadviseurs

Krimpen aan den IJssel
0180 591581
info@spek.nl

www.spek.nl

'duidelijk advies
voor het MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

PARTICULIEREN

| ZZZP

| MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60
Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergh.nl - kantoorvandenbergh.nl

Quiks®
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT
POTATOES

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks®
FRESH POTATOES

Quiks®
POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

Naar een 'continent van het leven'

Voorstanders van abortus gebruiken de EU graag als podium. Maar het tij lijkt te keren.

DOOR BERT-JAN RUISSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR DE SGP

Het is al raar dat het Europees Parlement over abortus spreekt, want de EU is daarvoor niet bevoegd. Maar nog vreemder is dat het debat in het Europees Parlement ging over abortus in Texas.

Dat gebeurde vorige maand. Linkse en liberale parlementsleden stonden zelfs in de rij om kritiek te leveren op de nieuwe wet in Texas: die verbiedt abortus zodra er een hartslag is, vanaf pakweg zes weken. De links-liberale meerderheid aan Europarlementsleden vindt elke beperking van abortus een schande.

ABORTUSWET IN POLEN

De abortuswet in Polen is ook zo'n mikpunt. Vorige maand verscheen dat onderwerp ook op

de agenda van het parlement. De aanleiding was erg minimaal: namelijk dat de wet een jaar eerder was ingevoerd. Zo kunnen de critici hun show blijven opvoeren. Ze vinden het een mensenrecht dat moet gelden voor vrouwen in de hele wereld.

OPDRINGEN

De EU wil daarom zelfs abortus opdringen aan Afrikaanse en Caraïbische landen en eilandstaten in de Pacific. Een ontwerp voor een nieuw partnerschapsakkoord meldt in de kleine lettertjes dat deze landen 'seksuele en reproductieve rechten' moesten aanbieden. Je zou er overheen lezen, maar deze term is verhullend jargon voor abortus.

SGP'er Henk Jan van Schothorst kwam echter in verzet, met zijn Christian Council International (CCI). Hij reisde naar Rwanda in de marge van de ministeriële EU-Afrikatop en maakte Afrikaanse ministers alert op deze verstreckende voorwaarde. Abortus heeft niets te maken met handels- of ontwikkelingsafspraken. Veel Afrikaanse landen voelen terecht niets voor zo'n clause. Ook aan de EU-kant

willen Hongarije en Polen deze verwijzing schrappen uit de tekst.

OPKOMEN

Opkomen voor het leven heeft zin. De SGP beschouwt het als haar taak, ook in het Europees Parlement. We zijn tegen elke politieke druk om abortus makkelijker te maken in landen. Integendeel: elk ongebooren leven in Gods hand is het waard om beschermd te worden.

POSITIEF

Hoe zelfverzekerd de proabortus-beweging ook lijkt, het tij lijkt te keren. In Texas en Afrika krijgt de abortusbeweging dus geen voet aan de grond. Positief is dat ook Europese landen als Polen en Hongarije het ongebooren leven beter beschermen. Ook in Nederland en andere landen gaan stemmen op dat bijvoorbeeld de abortusgrens van 24 weken veel te ruim is. Wat mij betreft zet de trend door, mede dankzij mooie acties zoals de Week van het Leven.

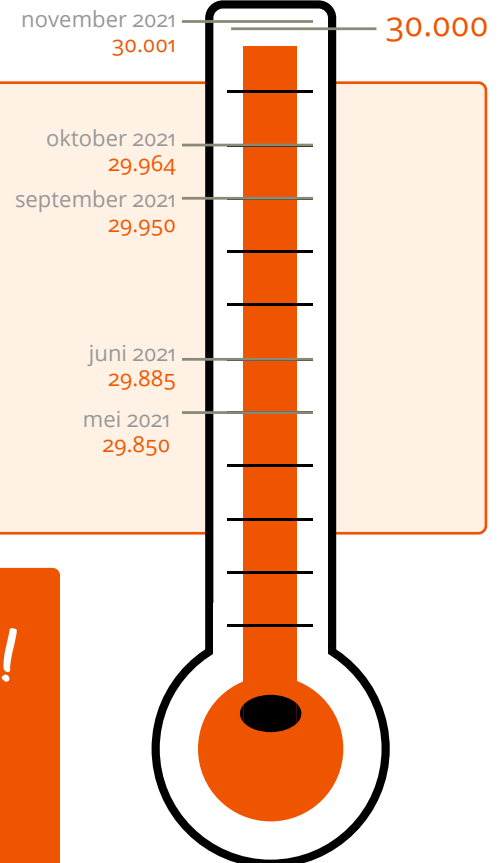
Hopelijk mogen we meemaken dat Europa zich ooit uitroept tot het 'continent van het leven!' ◀

“OPKOMEN
VOOR HET
LEVEN
HEEFT ZIN.”

Hoera! Het 30.000e lid is een feit!

Een bijzondere mijlpaal is bereikt! In de afgelopen maand ging de teller bij onze administratie door de 30.000 leden. Dat zorgt voor een blijde dag op het partijbureau in Rotterdam. Ons 30.000e lid is Daniel Rodenburg uit Bodegraven. Hij staat ingeschreven bij de plaatselijke kiesvereniging Bodegraven/Reeuwijk.

Hartelijk dank voor je lidmaatschap, Daniel! ◀

Complimenten aan de ledenwervers!

Zonder onze enthousiaste ledenwervers had de SGP deze bijzondere mijlpaal niet zomaar gehaald. Via deze weg willen wij onze ledenwervers - en in het bijzonder die van Bodegraven/Reeuwijk hartelijk bedanken voor hun grote inzet voor de SGP. Intussen neemt het partijbureau ook contact op met de barrière brekende hoofdpersonen uit Bodengraven/Reeuwijk. ◀

Winstwaarschuwing

Hoewel we nu de 30.000 zijn gepasseerd, weten we in ons achterhoofd dat er met de jaarwisseling altijd een hap vanaf gaat door de aflopende lidmaatschappen per 31 december. Daarom houden we rekening met een daling van misschien wel meer dan 200. Dat betekent dat onze motivatie voor de ledenwervers niet minder zal worden. Als we stabiel boven de 30.000 willen blijven, hebben we ook een buffer nodig.

Zou het ons lukken om ook in de landelijke statistieken de 30.000 vast te houden als de cijfers worden gepresenteerd? Op het moment van schrijven zijn er nog bijna twee maanden te gaan in dit kalenderjaar. ◀

1 BODEGRAVEN/REEUWIJK
BRENGT HET 30.000^e LID AAN

Snelle stijging

Het is te merken dat er echt aan wordt gewerkt, want we hadden niet verwacht al voor het eind van het jaar deze barrière te slechten. ◀

Van de redactie

Een nieuwe editie van De Banier staat gepland te verschijnen op donderdag 16 december. Kopij kan ingestuurd worden tot en met dinsdag 30 november.

De verschijning van de daaropvolgende Banier staat gepland voor donderdag 20 januari 2022.

NB: voor alle in dit blad genoemde data geldt: 'Deo volente'.

Contact met de redactie is mogelijk via: Sjon van der Ree Doolaard.

E-mail: debanier@sgp.nl

Telefoon: 010 - 7200 770 ◀

**Guidolezing
Wetenschappelijk Instituut**

Woensdagavond 24 november
de jaarlijkse Guidolezing plaats.

Spreker: Mw. prof. dr. B. M. Buurman

Prof. Buurman is voorzitter van Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN) en hoogleraar Acute Ouderenzorg aan de Universiteit van Amsterdam. Zij hoopt een boeiende en actuele lezing te houden over de vraag welke lessen we trekken uit de coronacrisis. Hoe blijft de gezondheidszorg in Nederland van voldoende kwaliteit? Hoe voorkomen we dat verpleegkundigen en mantelzorgers overbelast raken?

Waar: De bijeenkomst wordt gehouden in NBC aan de Blokhoeve 1 in Nieuwegein. De zaalcapaciteit is beperkt. Daarom bieden wij als organisator ook de mogelijkheid aan om deel te nemen via een livestreaming.

Aanvang 20.00 uur; inloop vanaf 19.30 uur.
Meld u snel aan via wi.sgp.nl.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1 en 6: Bonicia is dit jaar het boegbeeld van de campagne Week voor het Leven. Bonicia was ook op bezoek bij Studio SGP (zie Studio SGP aflevering 16 van 5 maart). | Beeld door Cees van der Wal, Fotografie

Pagina 3: Beeld door Ardjan van Bergeijk Fotografie

Pagina 11: beeld van Stichting Platform Zorg voor Leven

Pagina 18: Lorie Shaull

Pagina 23: Beeld door Cees van der Wal, Fotografie

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

OVERLIJDEN BAS VAN DER VLIES IN DE BANIER

Een Banier over het thema 'leven' met een overlijdensaankondiging van onze oud-partijleider Bas van der Vlies erin...

Leven en dood liggen dicht bij elkaar, in meerdere opzichten. Ook in deze uitgave is dat contrast zichtbaar.

Omdat het overlijden bekend werd vlak voordat deze editie naar de drukpers moest, hebben we alleen een in memoriam kunnen plaatsen. Bij leven en welzijn in het volgende nummer hopen we meer hierover te plaatsen.

De redactie

BIJBELSE WAARDEN IN EUROPESE POLITIEK

'EU, terug naar christelijke wortels!'

Conferentie Bert-Jan Ruissen

SGP in het Europees Parlement

Vrijdag 10 december 14u-17u

De Vanenburg, Putten

Met Kees van der Staaij (SGP)
ds Huib Klink
Harm-Jan Rouwendal
Leo van Doesburg (ECPM)

Presentatie: Carolien Luitjes

SGP
Eurofractie

Aanmelden: bert-jan.ruissen@ep.europa.eu

Een proabortusdemonstratie in de Verenigde Staten

Van loopgraaf naar loopbrug

Is er een abortusdebat in Nederland? Ja en nee. Ja, want het klopt dat voor- en tegenstanders zich uiten in demonstraties, opinieartikelen in kranten en statements op sociale media. Maar nee, want vaak bestoken de opponenten elkaar over en weer, zonder naar elkaar te luisteren. Hoe komen we uit die loopgraaf?

DOOR JAN SCHIPPERS

DIRECTEUR WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOOR DE SGP

Zolang de voor- en tegenstanders van abortus lijnrecht tegenover elkaar blijven staan en elkaar telkens betichten van ondeugdelijke of slechte motieven, zal het een discussie tussen doven blijven. Voor de een is abortus zondermeer een kostbaar verworven recht van de vrouw, voor de ander staat het buiten kijf dat het puur slecht is, want abortus is niets minder dan moord.

De voorstanders vinden abortus vanzelfsprekend. Het hoort volgens hen bij de 'seksuele en reproductieve rechten' van vrouwen, zodat de staat hen beschermt tegen een ongepland of ongewenst kind. Of tegen een illegale, vaak riskante abortus. Daarom pleiten zij voor het recht van iedere vrouw op toegang tot 'veilige abortus'. Tegenstanders van abortus zeggen dan: wat is er nu precies 'reproductief' aan dit recht? Want bij elke abortus wordt er weer een kind minder geboren. De term 'contraproductief recht' zou passender zijn. En vanuit het gezichtspunt van het ongeboren kind moet je eerder van 'destructief' en 'krom' spreken.

ZEVEN VRAGEN

Vooralsnog heeft het er alle schijn van dat voor- noch tegenstanders van abortus uit hun loopgraaf zullen komen. Wie voor is, zal nóóit tegen zijn. Wie tegen is, zal onder geen beding vóór zijn. Daarom volgen hier zeven vragen. Ter overweging.

1. Zou het écht zo zijn dat abortus de ideale en ook de enige uitweg is om het probleem van onbedoelde zwangerschappen op te lossen?
2. Is de ongeplande zwangerschap het echte probleem, of speelt er meer?
3. Maakt iedere onbedoeld zwangere vrouw serieus een weloverwogen en vrijwillige keuze? Of kan er ook sprake zijn van paniek en oefent haar omgeving druk op haar uit om voor een abortus te gaan?
4. En is het werkelijk waar dat conservatieve christenen enkel eropuit zijn om rechten van vrouwen af te pakken?
5. Of dat mannen die tegen abortus zijn, dat standpunt alleen maar innemen, omdat ze dolgraag de macht en controle over vrouwen willen heroveren?
6. Waarom wordt een keuze voor abortus bij voorbaat toegejuicht – want het is een recht van de vrouw – terwijl er een klein menskindje het leven bij laat?
7. Waarom willen de voorvechters zo'n situatie niet eens tragisch noemen?

Om het begin van een beweging uit de loopgraaf te krijgen, is het nodig dat tegenstanders van abortus ook oog hebben voor de precaire situatie van de onbedoeld zwangere vrouw. Haar hulp bieden – wat gelukkig ook gebeurt! Illegale abortussen die op onveilige wijze worden uitgevoerd, zetten niet een, maar twee levens op het spel. Voorstanders van

Een prolife demonstratie in de Verenigde Staten

abortus zouden ook eens moeten nadenken over de vraag of het wel juist is om geheel voorbij te gaan aan de volledige rechteloosheid van het kwetsbare, nog niet geboren kind. En of het niet heel merkwaardig, zo niet misplaatst is om erg late abortussen te rechtvaardigen met beroep op de 'seksuele rechten van de vrouw'. Hier speelt immers een heel andere, gevoelige kwestie.

INDIVIDUELE AUTONOMIE OF MENSELIJKE WAARDIGHEID

Ten slotte wil ik de spa nog dieper in de grond steken. Want in onze rechtsstaat berusten de rechten en vrijheden van eenieder op de menselijke waardigheid en het recht op leven. Waardigheid is inherent aan de menselijke persoon, zo staat het in de internationale verdragen. Je kunt die waardigheid respecteren of schenden, maar je kunt die niet per decreet toekennen of ontnemen. Ieder mens heeft waardigheid in gelijke mate, omdat elk mens een schepsel van God is. In dit licht is het merkwaardig dat volgens de abortuswet de vrouw wel deze waardigheid toekomt, maar het ongeboort kind niet, althans niet beneden de grens van 24 weken waarop het buiten de baarmoeder levensvatbaar is.

Voorstanders van abortus hoor ik niet of zelden over de waardigheid van de mens spreken. Wel hebben ze de mond vol over individuele autonomie en zelfbeschikking van de vrouw. Die krijgt voorrang, zeker wanneer de zwangerschap nog geen 24 weken heeft geduurd.

In tegenstelling tot de menselijke waardigheid, is zelfbeschikking niet gelijk voor ieder mens. Er zijn immers mensen die geheel of deels het vermogen missen om zelfstandig te handelen. Denk aan mensen die lijden aan

een vorm van dementie. Of aan iemand die ten gevolge van een ongeval zwaar hersenletsel heeft opgelopen. Hun verminderde zelfbeschikking betekent niet dat zij zouden inleveren op hun menselijke waardigheid. Integendeel! Ouderen verdienen ons respect (zie het vijfde gebod).

EEN LOOPBRUGGETJE

Ook een pasgeborene baby is niet in staat tot zelfbeschikking. Daarmee zal iedereen instemmen. Ook weten we dat een pasgeborene in dit opzicht niet of nauwelijks verschilt van een nog niet geboren kindje. Toch geniet de pasgeborene wel volledige rechtsbescherming op grond van de menselijke waardigheid. Terwijl diezelfde baby een aantal weken eerder, binnen de baarmoeder, die bescherming moest ontberen. De meeste mensen zullen dit erg vreemd vinden. Het wringt met hun intuïtie en rechtsgevoel. En daarin hebben ze helemaal gelijk. De baarmoeder zou immers de veiligste plek op aarde moeten zijn!

Wanneer het denken vanuit de autonomie van de mens leidend wordt, komen kwetsbare mensen vroeger of later in de knel. Ze worden naar de rand van de samenleving geduwd, omdat ze minder productief zijn dan anderen die wel onafhankelijk en zelfredzaam zijn. Dat wil niemand, ongeacht of je nu voor of tegen abortus bent. Daarom is de menselijke waardigheid wél de basis van onze rechten en vrijheden en kan de zelfbeschikking dat níet zijn.

Mijn droom is dat voor- en tegenstanders van abortus op dit punt eens samen met elkaar in gesprek gaan. Misschien wordt er dan een begin gemaakt met de aanleg van een loopbruggetje over de loopgraven. ◀

SINDS 1935
HUISMAN

keukens | sanitair | doe het zelf

Passie
voor vakmanschap

WWW.HUISMANALBLASSERDAM.NL

Huisman Keukens & Sanitair | Voltastraat 1 | 2952 AW Alblasserdam | 078-6932541 | info@huismanalblasserdam.nl

Vertrouwde
klanken...

Mooie collectie
orgels van diverse
merken

Ruime ervaring
in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

www.stolkorgels.nl

NIEUWERKERK A/D IJSEL - Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52 | KERKRENGE - Oostpolderweg 15

groei
door eerlijke
communicatie

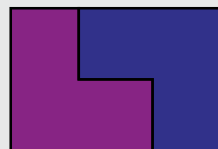
- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

Sjaak van Wijngaarden MOC

Eerlijk en no-nonsense

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. Met die aanpak hebben wij al vele partijen succesvol kunnen helpen.

J&S
coaching en
consultancy

- erkende professionals met jarenlange ervaring
- universitair geschoold

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vertrouwenszaken en gezinsproblematiek

tel. (085) 040 65 62
jscoachingconsultancy.nl

Trieste koplopers

Aantallen abortussen oost-Europa schrikbarend hoog

Conferentie SGP-Internationaal

Op 29 en 30 oktober organiseerde SGP-Internationaal de jaarlijkse internationale conferentie. Het thema van de conferentie was 'Trust and distrust: experiences and lessons from the corona crisis'.

De conferentie bracht mensen bij elkaar uit onder andere Georgië, Albanië, Irak, Jordanië, Egypte, Montenegro, Servië en Belarus. De deelnemers behoorden allen tot de partnerorganisaties waarmee SGP-Internationaal (SGP-I) projecten uitvoert in die landen. De conferentie was voor SGP-I dan ook een belangrijke netwerkbijeenkomst, om zo de contacten met de verschillende partnerorganisaties te verstevigen en bij te dragen aan het uiteindelijke doel van SGP-I, namelijk het internationaal bijdragen aan de realisatie van een Bijbels genormeerde, staatkundig-gereformeerde visie op samenleving en politiek. ◀

SGP-I ondersteunt en versterkt deze partnerorganisaties door middel van trainingen, conferenties (zie het kader) en andere vormingsactiviteiten. Ook in de kader van de Week van het Leven is dit relevant.

Zeker in Oost-Europa zijn de abortuscijfers enorm hoog. Zo is Bulgarije in

Europa koploper met in 2018 per 1000 geboortes 380 abortussen. Georgië en Moldavië kwamen daar vlak achteraan met respectievelijk 375 en 364 abortussen per 1000 geboortes. Ter vergelijking: in Nederland werden in datzelfde jaar 154 abortussen per 1000 geboortes gepleegd. Naast deze officiële cijfers zijn er nog enorm hoge schattingen van illegale abortussen.

Steun voor partnerorganisaties

Veel van onze partnerorganisaties zijn ook in hun eigen land actief om de beschermwaardigheid van het leven te bepleiten en het aantal abortussen te verminderen. Door hen te versterken en ondersteunen draagt SGP-I direct én indirect bij aan de versterking van christelijke politiek en de bescherming van ongeboren leven.

Webshop laten maken?

Maak kennis met dé webshop specialist uit de Betuwe.

Vanuit een concrete positionering en branding ontwerpen wij een unieke webshop. Samen met jou, de ondernemer, ontwikkelen we een sterke marketingstrategie en maken wij jouw webshop tot een succes!

Bekijk
dit project

Bekijk
dit project

Bekijk
dit project

Bakkie doen?
vanwalsemsolutions.nl

Vergeet het baasje
in eigen buik niet!

HOOP VOOR DE TOEKOMST

Voor het eerst zijn Nederlandse jongeren conservatiever dan hun ouders, zo bleek uit een onderzoek van de Tilburg University. Dit beeld werd al eerder bevestigd door een onderzoek in opdracht van de SGP. Dit geeft hoop, want de jeugd heeft toch de toekomst?

DOOR WILLEKE HOOGENDOORN
POLITIEK BESTUURSLID

Helaas klinken er naast deze conservatieve geluiden ook nog steeds progressieve geluiden in onze samenleving. Wanneer men uitgaat van een autonoom, zelfredzaam en rationeel wezen zijn vijf dagen bedenktijd betuttelend en moeten deze worden afgeschaft. Maar als christelijke en conservatieve jongeren hebben we daar toch echt bezwaar tegen.

ZORGVULDIGE BESLUITVORMING

De bedenktijd is destijds in de Wet afbreking zwangerschap (Wafz) opgenomen om zorgvuldige besluitvorming te garanderen, zodat iedere vrouw in vrijheid tot een weloverwogen beslissing zou komen. Het is belangrijk dat er geen druk op haar wordt uitgeoefend en dat ze in de bedenktijd kan nadenken over vormen van hulpverlening. Van de 69 zorgverleners die meededen aan het onderzoek voor de tweede evaluatie van de Wafz stelt twee derde dat de beraadtermijn een impulsieve beslissing voorkomt en geeft 70 procent aan dat de beraadtermijn de vrouw de gelegenheid geeft om de voor- en nadelen van een abortus en de alternatieven te overdenken. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat vrouwen die onder druk een keuze moeten maken voor abortus achteraf meer psychosociale klachten ervaren. Het is dus belangrijk dat er een termijn wordt vastgelegd om tot een weloverwogen eigen keuze te kunnen komen.

BESCHERMING VAN HET ONGEBOREN LEVEN

Een ander doel van de bedenktijd is dat het tijd geeft om na te denken over andere opties dan het afbreken van de zwangerschap. De huidige abortuswet zegt dan ook dat er sprake is van

een noodsituatie waarbij er een afweging is tussen de noodsituatie van de vrouw en bescherming van het ongeboren leven. Daarbij heeft de vrouw een verantwoordelijkheid voor het ongeboren leven. Het ongeboren leven is het beschermen waard. Het is belangrijk dat deze ruimte niet nog verder wordt ingeperkt!

VANUIT DE PRAKTIJK

Het belang van een bedenktijd zie ik dagelijks als vrijwilliger bij Het Babyhuis, waar een veilige plek geboden wordt aan moeders en hun baby's. Onlangs vertelde een moeder mij dat ze heel bewust de keuze had gemaakt om haar kindje toch te houden. "Ik was elf weken zwanger en had mijn afspraak in de kliniek al gemaakt na een bezoek aan de huisarts, maar ben er uiteindelijk nooit geweest. In mijn bedenktijd vertelde ik mijn moeder dat ik zwanger was. Ze zag mijn twijfel en zei: je moet het niet weg laten halen, want jij kunt dit!"

Inmiddels is haar prachtige dochter geboren en is ze een trotse moeder. Zonder de bedenktijd was dit een heel ander verhaal geweest.

Als onze generatie conservatiever blijft denken, we tegengeluid laten horen, we hulp blijven bieden aan kwetsbare vrouwen én bovenal blijven bidden voor het ongeboren leven. Dan is er hoop voor de toekomst! ◀

DOOR T.A. (TEUNIS) STOOP

Regisseer, stimuleer en faciliteer waardig ouder worden!

In de Week van het Leven wordt veel aandacht gevraagd voor de beschermwaardigheid van het ongeboren leven. Terecht. Al het leven, vanaf de conceptie tot het einde, is waardevol en verdient respect en bescherming. Dat vraagt om een samenleving waar iedereen zich gezien en gewaardeerd weet. Een samenleving waarin ruimte en faciliteiten zijn om waardig oud te worden. In onze samenleving groeit het aantal ouderen sterk en de levensverwachting stijgt. Dat leidt tot een geweldige opgave voor wonen, zorg en welzijn, ook voor gemeenten. Waardig ouder worden vraagt een grote inzet van bestuurders en raadsleden. Zij moeten lokaal aan de bak als regisseur van het ouderenbeleid.

De kloof tussen vraag en aanbod van zorg zal de komende jaren groter worden. Het aantal ouderen met complexe zorgvragen neemt sterk toe. Zo groeit het aantal 90-plussers volgens het RIVM van 117.000 in 2015 tot 340.000 in 2040. Het aantal banen in de ouderenzorg zou in 25 jaar moeten verdubbelen, terwijl vanaf 2025 juist sprake is van een krimpende beroepsbevolking. De dubbele vergrijzing stelt onze samenleving voor grote uitdagingen om de (ouderen)zorg toegankelijk en betaalbaar te houden en voldoende geschikte woningen voor ouderen te realiseren. De gemeenten hebben een belangrijke uitvoerende rol gekregen in deze uitdaging.

Met de decentralisatie van het sociale domein vanuit de landelijke overheid is het aanbod van voorzieningen dat een gemeente aan haar inwoners moet bieden sterk vergroot. Onder dit aanbod

vallen allerlei vormen van ondersteuning aan ouderen. Uit onderzoek blijkt dat veel gemeenten nog aan het begin staan en soms onvoldoende besef hebben van de geweldige opgave. Raadsleden

en wethouders die in het voorjaar van 2022 gekozen worden in gemeenteraden en colleges van B en W moeten voluit inzetten op het regisseren, stimuleren en faciliteren van lokaal ouderenbeleid.

Daarin kan de focus gelegd worden op het regisseren van het maatschappelijk debat, van de ketensamenwerking rond zorg en ondersteuning van het lokale woonzorgbeleid.

Maatschappelijk debat

Waardig ouder worden ontstaat in de relatie tussen ouderen, naasten en professionals. Zonder voldoende professionals en mantelzorgers staat de kwaliteit van leven van ouderen onder druk. Er moet daarom een breed maatschappelijk debat gevoerd worden over de wijze waarop de beschikbare middelen optimaal benut worden voor de behoeften aan wonen en ondersteuning van ouderen. Uitgangspunt daarbij is zoveel mogelijk zelfstandigheid en eigen regie voor ouderen én solidariteit tussen leeftijdsgroepen. Het maatschappelijk debat is van belang om bewustwording te bevorderen over de grenzen aan de zorg en de inzet die nodig is van elke burger. Dat is nodig om gemeenschappelijkheid, solidariteit en zorgzaamheid te stimuleren in de samenleving en om te werken aan draagvlak en draagkracht, zodat mensen waardig ouder kunnen worden.

Ketensamenwerking (mantel)zorg en ondersteuning

In het kader van de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) heeft de

gemeente de verantwoordelijkheid om in te zetten op preventie, vroege signalering van problemen en fysieke en sociale ondersteuning van haar burgers. De ondersteuning van mantelzorgers vraagt speciale aandacht. De vraag naar mantelzorgers neemt de komende jaren toe, terwijl het potentieel zal afnemen. Waar in 2018 tegenover elke 75-plusser nog bijna vijf potentiële mantelzorgers stonden, zullen dat er in 2040 volgens het SCP (Sociaal Cultureel Planbureau) nog slechts drie zijn. De gemeente kan in samenwerking met organisaties en kerken gerichte activiteiten opzetten ter ondersteuning en ontlasting van mantelzorgers. Verder moeten gemeenten actief inzetten op het opbouwen van netwerken en samenwerkingsrelaties tussen organisaties in het sociaal domein, de eerstelijnszorg en organisaties voor ouderenzorg. De gemeente is bij uitstek de partij om in de rol van regisseur te werken aan een toereikende keten van zorg en ondersteuning voor haar oudere inwoners. Zodat zij ruimte krijgen om waardig oud te worden.

Woonzorgvisie

Gezien het groeiend aantal ouderen, de vastlopende woningmarkt en de groeiende zorgvraag van ouderen zal de komende jaren flink geïnvesteerd moeten worden in geschikte huisvesting voor ouderen. Dit kan zowel door

passende woonvormen te realiseren waar ouderen zelfstandig wonen, als door het creëren van meer plaatsen in woonzorgcentra en verpleeghuizen. Daar zijn verschillende woonvarianten voor te bedenken.

Om goed zicht te krijgen op de kwalitatieve en kwantitatieve consequenties van de dubbele vergrijzing is het van groot belang een goede, integrale woonzorgvisie op te stellen. Hierin brengt de gemeente de lokale bouw- en zorgopgave in kaart. In de woonzorgvisie moeten het aanbod en de behoefte aan woningen en woonaanpassingen, inzicht in de behoefte (soort en intensiteit) van verschillende doelgroepen aan zorg en ondersteuning, het lokale aanbod van woonvormen en instellingen voor verpleging en verzorging meewegen. Op basis van de woonzorgvisie kunnen concrete prestatieafspraken gemaakt worden tussen gemeente, woningcorporaties, vertegenwoordigers van huurders en de zorgorganisaties. Het is bovendien van groot belang dat het gesprek gevoerd wordt met ouderen. Zij weten het best wat ze nodig hebben om zich thuis en welkom te voelen in de samenleving. Een samenleving die een goede plek biedt om op een waardige manier oud te worden. ◀

De heer Stoop is voorzitter van de Raad van Bestuur bij Cedrah. Cedrah biedt wonen, zorg en diensten aan ouderen die bewust kiezen voor een organisatie met een reformatorisch identiteitsprofiel. Daarvóór is hij 13 jaar namens de SGP wethouder geweest in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht.

vakkundig
Houtmanschap
sinds 1923

De Grebbe

— TIMMERFABRIEK —

Kozijnen Maatwerk Deuren

Remmerden 19F, 3911 TZ Rhenen
(0317) 61 27 34, de-grebbe.nl

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruijningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

DE BANIER OVERLEEFT DE BANGE TIJDEN VAN DE TWEEDE WERELDOORLOG

Op 18 november 1940 (vandaag 81 jaar geleden) wordt in de regio Rotterdam (bijvoorbeeld) De Banier nog dagelijks bezorgd. De Zeeuwse Banierlezers moesten onlangs lezen dat de bezorging naar Zeeland niet meer zo gemakkelijk gaat.

Rechts bovenaan de voorkant van deze 3860e uitgave staat belangrijke informatie te lezen: de spertijd (avondklok) vangt vandaag aan om 17.44 uur, omdat de zon dan onder gaat. Goede verduistering van de ramen is dan belangrijk tot aan 9.07 uur van de volgende morgen. Om het de postbode gemakkelijker te maken, wordt een extra witgeschilderd huisnummer op hek of gevel geadviseerd. Lichtgevende verf is nóg beter. Om de lange winteravonden door te kunnen komen, biedt meubelmaker H. Janse uit Rotterdam sjoelbakken en andere 'spelen' aan.

Wat de trouwe lezers in 1940 niet konden weten, is dat ze een jaar later geen Banier meer in huis zouden krijgen. Ze konden hoogstens het surrogaatvervolg Algemeen Protestantsch Dagblad doorlezen. Voor dezelfde meubelmaker Janse wordt dan geadverteerd met 'verduisteringscarton'.

U MOET VERDUISTEREN.

Wij hebben daarvoor geschikt ezelste 1½ mm dik in de maten

100 x 120, per plaat	ƒ 0.80
200 x 120, per plaat	ƒ 0.50
300 x 120, per plaat	ƒ 0.60
300 x 120, per plaat	ƒ 0.75
500 x 120, per plaat	ƒ 1.25

Ook dikke platen 120 x 100, circa 4 mm per plaat ƒ 0.75.

Onze cartonglazen zijn ook te gebruiken voor tochtige kleders, solders, veranda's, huiskamers etc. etc. Heestel heden, wij hebben nog voorraad Verending na storing op onze girorekening No. 220221, ongebruikt.

H. JANSE — 1e Pijnackerstraat 140
Rotterdam — Telefoon 41806

Ongetwijfeld vormen de jaren veertig het meest turbulente decennium in het bestaan van De Banier. De eerste maanden van 1940 wordt het nieuws beheerst door de oplopende internationale spanningen. Na de Conferentie van München van 1938 en de inlijving van Sudetenland en later heel Bohemen en Moravië (het tegenwoordige Tsjechië) en de aansluiting van Oostenrijk overspeelde Hitler zijn hand door in september 1939 Polen binnen te vallen. Daarop verklaarden Engeland en Frankrijk nazi-Duitsland de oorlog en daarmee begon de Tweede Wereldoorlog. In de periode september 1939 tot april 1940 werd er echter in het Westen niet gevochten. Pas bij de inval in Denemarken en Noorwegen in april 1940 kwam het tot een militair treffen tussen de Duitsers en de Engelsen. Een maand later viel Duitsland Nederland (en België, Luxemburg en Frankrijk) binnen.

BANGE TIJDEN

De spanning is voelbaar wanneer de eerste maanden van 1940 doorgebladerd worden. De krant lijkt nog maar over één ding te gaan: gaat het Nederland opnieuw lukken om buiten een wereldoorlog te blijven? Allerhande speculaties over het succes van de door de Nederlandse regering gevoerde neutraliteitspolitiek passeren de revue. Op 26 april 1940 schreef ds. Kersten onder de titel 'Bange tijden' een artikel over de door de overheid afgekondigde staat van beleg. Helaas werd de in dit artikel verwoorde vrees eerder werkelijkheid dan Kersten op dat moment voor mogelijk hield.

Hoe komen wij de lange WINTERAVONDEN door?
GEEF HEEWAAR, KOOPT EEN

SJOELBAK

Wij H. JANSE, te allen tijde met uwt belang, beschikken over de beste, 30 jaren langdurige sjoelborden en sjoelstukken te koop. Ook voor

**DAMBORDEN, SCHAAKSTUKKEN
EN ANDERE SPELEN**

H. JANSE De adres. — Ook voor advertenties in verschillende jaren 10 10 p.c. — te betalen van den adverteerder.

H. JANSE
1e Pijnackerstraat 140
ROTTERDAM
TELEFOON 41806 — GEDR. 1939

**PLASTRIIP WERKT PREVENTIEF,
IS ALS VERBAND 'N GERIEF.**

**Dr. ANTISEPTISCH
ARTS
TE OVERAL.**

R.

Voor elke wonde direct afdoende
Is „antiseptisch“ het begrip
Het anelverband, 't allernieuwste.
Wel dat is, let wel, **Plastrip**.
Plastrip hecht niet aan uw haren
En het kleeft niet aan de huid.
Plastrip is verband en 't wonder?
Is dat het zich zelve sluit.
Dr. Antiseptisch.

**Prijzen: 20, 30 en 40 ct.
BIJ UW APOTHEKER
EN DROGIST**

Na gebruik, het eind-
omvrouwen.

Drog. Knops, Oost Zeedijk 1; Drog. Smits, West Zeedijk 1; Drog. „De
Mortier“, Bergweg 30; Drog. H. Has van Zweden, fa. Paling, v. d.
Iakstraat 28; Drog. N. Bock, Oranjestraat 17; „De Goedkope
Drogist“, De la Reijstraat 30; S. Wildschut, drogist, Zijdewindstraat 24,
visseringen; Drog. Remmerswaal, Van Riebeeckstraat, Vlaardingse-
Aambacht; Drog. W. Zonneveld, Burg. Bordesplein.

GODS GERECHTIGHEID

Pas op 18 mei 1940 verscheen weer het eerste nummer van De Banier na de Duitse inval van 10 mei. In een hoofdredactioneel commentaar van ds. Kersten (het stuk is met drie sterren onderkend) analyseert Kersten de toestand onder de titel 'Gods gerechtigheid gehandhaafd'. Kersten toont zich teleurgesteld dat de strijd al zo snel gestaakt moest worden en dat de koningin in ballingschap was gegaan naar Londen. Hij bepleit berusting: "Voor opstand en murmureering behoeft de Heere ons. Laat ons tot ons zelf inkeeren en naar Boven mogen opzien. God doet geen onrecht, ook niet als Hij den Duitscher gebruikt om ons te slaan. In dit alles roept Hij ons toe: 'Vernedert U onder de krachtige hand Gods.' Zijn majesteit blinkt in den weg Zijner gerichtten, waarover Juda's dochteren zich verheugd hebben en waarover nog het volk van God zich in het binnenste zijner ziel verheugen zal, zelfs al kost dat vleesch en bloed."

Zeker in het begin riep Kersten de lezers van De Banier op te buigen onder Gods oordelen en niet in opstand te komen tegen de Duitse bezetter. De bezetting zag hij als een oordeel over de zonden van volk, land en kerk. Het ging dan ook om zich niet te verzetten tegen de autoriteiten. Daarbij beriep Kersten zich op Romeinen 13. De artikelen die ds. Kersten in deze periode schreef, werden hem na de oorlog zeer kwalijk genomen en zouden resulteren in zijn

'uitzuivering' uit de Tweede Kamer en een verbod op journalistieke activiteiten. Toch waren de meest afkeurenswaardige artikelen die tijdens de bezetting in De Banier verschenen niet van zijn hand, hoewel hij daar als hoofdredacteur aanvankelijk wel verantwoordelijkheid voor droeg. Met name ene Arie Kaptein schreef bijzonder Deutschfreundliche artikelen en ontwikkelde zich na het terugtreden van ds. Kersten tot een schrijver van landsverraderlijke artikelen vol met NSB-sympathieën. In de zomer van 1941 werd de SGP door de bezetter ontbonden en daarmee kwam op den duur ook een voorlopig einde van De Banier. Op 15 oktober verscheen het voorlopig laatste nummer dat overigens door nog maar weinigen gelezen zal zijn, omdat intussen het abonneebestand dramatisch was gedaald. De krant maakte nog een korte doorstart onder de titel Algemeen Protestantsch Dagblad met Arie Kaptein aan het hoofd. Kaptein zette de krant vol met Duitse propaganda en de krant verdween in februari 1942 geheel van het toneel.

WORDT VERVOLGD(?)

Na de oorlog bleek het niet zo gemakkelijk om de draad weer op te pakken. Er waren grote spanningen ontstaan binnen de partij over de houding van ds. Kersten en de inhoud van De Banier tijdens de bezetting. Bovendien bestond er onvrede over de schimmige financiële constructies rond de NV De Banier. Dit alles gecombineerd met de 'zuivering' van de Staten-Generaal zorgde ervoor dat de positie van ds. Kersten als partijleider en hoofdredacteur van De Banier onhoudbaar was geworden. Ds. Zandt nam de taken van ds. Kersten over en ging daarbij zeer nadrukkelijk in het spoor van zijn voorganger. Wat dat betreft is het verschil tussen De Banier van voor en van na de oorlog verwaarloosbaar. De Banier was gewoon herkenbaar als De Banier. De inhoud en de toon laten een grote continuïteit zien. Wel bleek men in eerste instantie de frequentie van dagblad te willen doorzetten, maar dat is er uiteindelijk nooit meer van gekomen. In uiterlijk is De Banier in die jaren ook weinig veranderd. Al is het wel opvallend dat juist in de late jaren dertig veel meer beeldmateriaal wordt gebruikt dan in de jaren kort na de oorlog. ◀

De Banier

Staatkundig Gereformeerd Dagblad

‘Als christen is het belangrijk dat je een ethisch fundament hebt’

– Jeroen

Ambassadeur van het leven

De NPV verdiept zich in talloze ethische vraagstukken die spelen in de gezondheidszorg en dat vindt Jeroen van der Laan (35) erg waardevol. ‘Zoals het thema ‘wel of niet reanimeren’, waarmee ik in mijn werk op de Eerste Hart Hulp vaak te maken krijg. De informatie die de NPV biedt, gebruik ik ook tijdens mijn verpleegkundelessen aan het Hoornbeek College.’

In zijn werk als CCU-verpleegkundige wordt Jeroen vaak geconfronteerd met acute cardiologische problematiek en daarmee ook met reanimatie. ‘Als christen is het daarbij belangrijk dat je een ethisch fundament hebt. Dat vind ik bij de NPV’, vertelt Jeroen. ‘Mensen worden bij ons met de ambulance binnengebracht en zijn daarvan al emotioneel. Als ze dan ook al vrij snel de vraag krijgen of ze gereanimeerd willen worden mocht het nodig zijn, dan schrikken ze daar erg van. Heel begrijpelijk! Het is echter een standaard procedurele vraag en het is belangrijk om daar al over na te denken voordat die vraag gesteld wordt.’

Heldendaad

Jeroen is blij dat de NPV over dit soort

ethische dilemma’s informatie verstrekt, zoals via de website en een brochure. ‘Er bestaan bepaalde denkbeelden rondom reanimatie. Ten eerste dat het een heldendaad is. Reanimatie lijkt stoer, maar het is iets heftigs wat helaas lang niet altijd een positieve uitkomst heeft. Daarnaast denken veel mensen dat je na een reanimatie enkel nog als een kasplantje kunt leven. Maar ook dat hoeft niet zo te zijn. Elke situatie is weer anders’, legt Jeroen uit. ‘De keuze of je wel of niet gereanimeerd wilt worden, is een medische keuze die weloverwogen genomen moet worden. De brochure van de NPV geeft hiervoor heldere denklijnen. Ook tijdens de reanimatielessen die ik aan het

Hoornbeek College geef, besteed ik hier aandacht aan. God gaf ons de kennis van reanimatie en die mogen we zo goed mogelijk gebruiken.’

Stoel

Naast verpleegkundige en docent, is Jeroen gemeenteraadslid in Hendrik-Ido-Ambacht. ‘Daarin zie ik van dichtbij het vrijwilligerswerk dat de NPV faciliteert om mantelzorgers te ondersteunen. De NPV doet enorm veel op lokaal niveau en daar ben ik blij mee’, vertelt hij. ‘Daarnaast vind ik de Week van het Leven een uitermate mooi initiatief. De publieke ophef die hierover ontstaat verbaast me enorm. Half twitterend Nederland valt van de stoel als ze iets horen over dat initiatief. Het is goed dat de NPV tegenwicht biedt als het gaat om abortus, want het is de opdracht van christenen om hun boodschap te uiten. Daarom steun ik de NPV van harte!’

WORD NU LID VAN DE NPV
en ontvang een abonnement of ander cadeau naar keuze.

Bent u al lid van de NPV?

Werk dan een lid en ontvang hetzelfde per nieuw geworven NPV-lid.

Hiermee maakt u - samen met de NPV - een krachtiger geluid vóór het leven mogelijk!

Ga naar npvzorg.nl/wordlid of vraag via **(0318) 54 78 88** een aanmeldformulier aan.

Abonnementen

De Nieuwe Koers
6 maanden,
5 nummers

Family7+
6 maanden

GezinsGids
3 maanden,
6 nummers

Landleven
3 maanden,
3 nummers

Reformatische
Omroep
6 maanden + 2 nummers

Terdege
3 maanden,
6 nummers

Weet Magazine
6 maanden,
3 nummers + DVD

Of kies een van de andere
cadeaus, bijvoorbeeld:

De Weet
Scheurkalender 2022

* Deze actie geldt voor alle lidmaatschapsvormen van de NPV: NPV-lid (€17,50 p.j.), NPV-Gezinslid (€12,50 p.j.) en NPV-Jongerenlid (€12,50 p.j.). Kijk voor de actievoorwaarden op npvzorg.nl/actievoorwaarden.

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SG

“Dat geloof je toch zélf zeker niet?”

Als je een jaar geleden zou hebben gezegd: het komt nog zover dat er in Nederland een soort ‘pokkenbriefje’¹ wordt ingevoerd, dan zou de ander met z’n wijsvinger naar z’n voorhoofd hebben gewezen, zo van: “Hoe kóm je erbij?”, of: “Je ziet spoken.” Of: “Dat geloof je toch zélf zeker niet.”

POKKENBRIEFJE

Inmiddels is het zover. Het nieuwe pokkenbriefje heet nu ‘de coronapas’. Alle met uitgestreken gezichten plechtig uitgesproken verzekeringen van demissionair premier Rutte en de al even plechtig voorgedragen harde toezeggingen van demissionair minister De Jonge bleken de waarde te hebben van aandelen in spoorwegmaatschappijen in het Rusland van de tsaar - nadat de communisten daar in 1917 het rode vaandel hadden gehesen en de tsaar en zijn familie uit de weg hadden geruimd.

De realiteit in Nederland in 2021 en veel andere landen is: als je niet het door de staat gecertificeerde QR-merkteken kunt laten zien, mag je geen *medium* gebakken biefstuk meer bestellen bij Het Wapen van Voorschoten, kun je niet meer smikkelen en smullen van je foeyonghaikip bij De Lange Muur in Genemuiden, is het beluisteren van de kathedraal van tonen van de 8^e symfonie van Anton Bruckner in het Concertgebouw onmogelijk en is je de toegang ontzegd tot Johannes

Vermeers meesterwerk ‘Gezicht op Delft’ in het Haagse Mauritshuis.

CONSIGNE

Nu kun je nog zeggen: dat is allemaal niet mijn kostje, luxe waar ik niks mee heb, maar inmiddels hebben zich ook bedrijven aangesloten bij het front ‘Samen Krijgen We Corona Eronder’. Deze krijgskreet van het kabinet hebben ze nu omgezet in ‘Samen krijgen we de ongevaccineerden eronder’. Ettelijke ondernemers hebben hun werknemers het consigne gegeven: je komt er niet meer in, tenzij je je QR-code toont. In ‘geciviliseerde’ (ahum) landen als bijvoorbeeld Canada, Australië, Frankrijk en Italië vlieg je zelfs de laan uit als je het van overheidswegen afgegeven merkteken niet kunt tonen, met een boete toe!

Wat denkt u: zal het daarbij blijven als het coronavirus blijft rondwaren in de wereld? Resultaten uit het verleden zouden in dit geval wel eens een garantie kunnen zijn voor de door mij gevreesde toekomst: het gaat stapje voor stapje, steeds verder. En wat eerst tijdelijk is (paar weken ofzo) wordt gaandeweg maanden, mogelijk jaren. Waarom het QR-merkteken niet óók verplichten voor: winkels, supermarkten, kerken, scholen, cursussen, ziekenhuizen, bussen en treinen of gemeentehuizen?

140 KILOMETER

Of de Tweede Kamer? Dat is wel heel vergezocht, hoor ik sommigen denken. Nou, zó ver ook weer niet. Hemelsbreed nog geen 140 kilometer van Den Haag. In de ‘hoofdstad van Europa’ is het al zover.

Bert-Jan Ruissen en zijn mensen mogen het Europese ‘paleis van de democratie’ niet meer in. Eerst vaccineren of een herstelbewijs tonen! Of om de twee dagen testen. De voorzitter van dat circus – een meneer waar ik trouwens nog nooit van had gehoord, geboren en getogen in het land van de macaroni en de tiramisu, de catacomben en het Colosseum, Michelangelo en Verdi en de maffia, decreeteerde dat de parlementariërs die niet aan zijn eisen voldoen niet verder komen dan de stoep. Spreek- en stemrecht afgepakt. En zoals we allemaal weten: na verloop van tijd is Europa’s wil Nederlands wet.

“HOE KOM JE ERBIJ?”

Misschien dat een enkele lezer zegt of denkt: “Je ziet spoken!” “Dat geloof je toch zélf zeker niet.” “Hoe kom je erbij?” Die lezers raad ik aan dit stukkie weer van bovenaf aan te gaan lezen. ◀

¹ Voor wie het niet weet: ruim 100 jaar geleden mocht je niet naar school als je geen bewijs had dat je was ingeënt tegen de pokken.

10 JAAR GARANTIE OP ONZE MONTAGE

Perfect eindresultaat door onze vakmensen

Als familiebedrijf verkopen wij niet alleen keukens, wij monteren en installeren ze ook. Door onze vakmensen met hart voor de zaak. Of beter gezegd: hart voor uw keuken. Ze leveren uitsluitend kwaliteit en zijn pas tevreden als alles perfect is afgewerkt en alle apparatuur werkt zoals het hoort. Wij geven dan ook met een gerust hart tien jaar garantie op onze montage, zodat u onbezorgd kunt genieten.

Ruim 2160 beoordelingen
Qasa.nl | oktober 2021

DB KEUKEN
GROEP

dbkeukengroep.nl/beloftes

DE Banier

BAS VAN DER VLIES

(1942-2021)

Terugblik
op 2021

Herinneringen
aan Van der Vlies

De gemeenteraads-
verkiezingen

100
JAAR

Spreekende **campagnevideo** voor de **gemeenteraadsverkiezingen 2022?**

klomp
creative

Speciaal voor de komende gemeenteraadsverkiezingen hebben wij **drie aantrekkelijke formats** ontwikkeld voor pakkende campagnevideo's.

Bereik uw kiezers op een verfrissende manier, via Instagram, Twitter en LinkedIn. **U wordt compleet ontzorgd, van script tot eindproduct.**

Meer informatie? Ga naar klompcreative.nl/campagne en vraag uw pakket aan!

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruijningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

INHOUD

Bas van
der Vlies

10

Meditatie	5
Binnenhof	7
Voorzitter	9
Eerste Kamer	15
Varia	16
Bas van der Vlies	18
Banier 1950-1959	22
Haags nieuwsoverzicht	24
Verkiezingen 2022	25
Europa	27
Jongeren	29
Terugblik: SGP in 2021	30

Pelgrim

Een vreemdeling is niet thuis waar hij zich bevindt. Zijn verblijf is tijdelijk, zijn hart haakt naar de toekomst elders. In onze tijd wordt wel eens laatdunkend over vreemdelingen gedaan. Als het goed is kan een christen daar niet in mee. Daarvoor weet hij immers te goed wat het is om vreemdeling te zijn.

De ware christen is een vreemdeling met een heilig reisdoel. In veel gevallen zal zijn vreemdelingschap zich voltrekken in eigen land. Ja, we voelen ons thuis in Nederland met z'n kenmerkend klimaat en polderlandschap. We zijn eraan verbonden omdat in de geschiedenis de daden van God duidelijk zijn gebleken. Graag willen we aan onze samenleving een goede bijdrage leveren. Bijbels vreemdelingschap eerbiedigt zoveel mogelijk de wetten van de overheid. Ze ziet de overheid immers als dienaar van God en herinnert haar daaraan. Steeds verwijst de christen naar Gods Koninkrijk dat er al is én nog moet komen. Dat is een rijk van Gods recht en genade. Bovenal zoekt hij Hem te kennen en te dienen.

Hiermee is het silhouet getekend van wijlen onze voorman ir. B.J. van der Vlies. Hij was lid van de Staten-Generaal met oprechte toewijding. Hij kende de Bijbelse overtuigingen en deelde erin. Van harte, zo lag dat bij hem. In de politiek maakte Van der Vlies zich er sterk voor om principe en praktijk met elkaar te verbinden. Eigenlijk was zijn optreden op zich een getuigenis. Zijn ernst en afhankelijkheid waren merkbaar. Ze waren onlosmakelijk verbonden aan het 'coram Deo'. Zo leefde hij: 'voor Gods aangezicht'. Bij bijzondere gelegenheden stelde hij aan de orde wat de Heere ons te zeggen heeft. Hij deed dat sober en ernstig. Daarbij voelde je:

deze man weet wat het is om zélf voor God schuld te beleven en te belijden.

Van der Vlies dacht groot van God en klein van zichzelf. Zo is hij een blijvend voorbeeld voor ons. Het tijdsbeeld kantelt. Wie wil leven naar de Heilige Schrift en in overeenstemming met de gereformeerde belijdenis zal indringender ervaren wat het is om ín de wereld te zijn en niet ván de wereld. Van der Vlies is ons voorgedaan.

De Heere geve ons de eenvoud en de moed om ook nu en in de toekomst zo'n pelgrimsgang te maken als hij. Dat is genade. ◀

WE WENSEN U VAN HARTE
GOEDE KERSTDAGEN EN
EEN GEZEGEND 2022 TOE.

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

Passie
voor vakmanschap

WWW.HUISMANALBLASSERDAM.NL

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Huisman Keukens & Sanitair | Voltastraat 1 | 2952 AW Alblisserdam | 078-6932541 | info@huismanalblisserdam.nl

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Vers verpakt

Voorgebakken

Voorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks FRESH POTATOES | **Quiks** POTATO PRODUCTS | **QUIKS.NL**

VAN REE ACCOUNTANTS
registeraccountants en belastingadviseurs

VAN REE. EEN FRISSE KIJK OP UW CIJFERS.

Van Ree Accountants biedt advies op maat voor het midden- en kleinbedrijf, onderwijs, non-profit organisaties en vrije beroepen. Als accountants zorgen we er natuurlijk voor dat de wettelijke controles worden uitgevoerd en dat u over de juiste (jaar)cijfers beschikt. Onze frisse kijk op uw cijfers levert bovendien verrassende inzichten op. Van Ree Finance Consultants onderscheidt zich door het vertalen van complexe vraagstukken in heldere adviezen. Onze specialisten hebben actuele kennis van zaken op het gebied van vermogensplanning, fiscaal advies, fusie, bedrijfswaardering, overdracht en overname. Van Ree HR Consultants ondersteunt voor wat betreft uw personeelszaken. Van beleid en werving tot salarisadministratie en coaching. Neem gerust vrijblijvend contact met ons op.

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY
ALBLASSERDAM | ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | GELDERMALSEN | LEERSUM | NIEUWEGEIN | ZWOLLE

www.vanreeaccountants.nl

- “Gedenk des woords, tot Uw knecht *gesproken*, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen. Dit is mijn troost in mijn ellende; want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt.”

Psalm 119:49 en 50

‘Gedenk des woords’

Paulus schrijft aan de Galaten dat hij hen Christus voor ogen heeft geschilderd. Het was zijn diepe verlangen om hen te verkondigen Jezus Christus, de Gekruisigde. Hij wilde niets anders dan Hem uit stallen aan de hoorders. Maar nu de vraag aan u, geliefde lezer: Verlangt u Hem te zien, van Hem te horen?

Ellende en troost

Maar als deze dichter spreekt over ‘mijn ellende’ is hij ook bij de diepste oorzaak gebracht. We hebben onszelf moedwillig buiten Gods gunst en gemeenschap begeven en dáár ligt de oorzaak van alle ellende. Hoe nodig is het om dat, bij het licht van Gods Geest, te leren.

De dichter spreekt ook over z’n troost in de ellende. Wat dan? Het Woord en de dierbare beloften daarin gedaan. En daarmee is hij werkzaam gemaakt: ‘Gedenk des Woords...’. Hij smeekt God, op grond van Zijn eigen Woord, om het aan hem gegeven Woord te gedenken. De ellende kan groot zijn en er kan veel zijn dat troost ontnemt, maar déze weg blijft over: biddend pleiten op Gods Woord. En de Heere zal Zijn beloften bevestigen aan allen die Hem eerbiedig vrezen en in waarheid zoeken. Niet om onzentwil maar om Christus’ wil. Al Gods beloften zijn immers in Christus ‘ja en amen’. Christus is de hoofdinhoud van al Gods beloften en de verdienende Oorzaak van de zaligheid.

Belofte en vervulling

De dichter wist dát, maar ook wát de Heere tot hem gesproken had. En daarop pleit hij. Heere, het is toch Úw Woord! Zo hoopt de Kerk, al is het vaak tegen hoop op hoop, op Gods Woord. Zo grijpen Gods kinderen steeds weer naar dat Woord, om daarmee te naderen tot de troon der genade: ‘Gedenk des Woords...’. De psalmist doet een beroep op Gods barmhartigheid en spreekt z’n vertrouwen uit dat de Heere

DS. A.J. SPEKSNIJDER
Maartensdijk

hem nooit zal begeven en verlaten. Wat is de Heere goed dat Hij tot mensen komt met Zijn Woord. De dichter mocht de levendmakende kracht van het Woord ervaren. Gods belofte-woord heeft hem levend gemaakt, toen de Heere dat op zijn hart bond. Toen hij, gelovig werkzaam gemaakt met en pleitend op dat Woord, tot Christus mocht vluchten. Is dat reeds gebeurt in úw leven?

Doodsheid en levendmaking

Maar door de ellende was zijn hart benauwd en het geestelijk leven in hem verflauwd. En nu heeft de Heere, door Zijn toezegging, het geestelijk leven hersteld en het hart van de psalmist weer vrolijk gemaakt. In Zijn toezegging had God hem het goede beloofd. En al had de Heere Zijn beloften nog niet vervuld, de toezegging sterkte en troostte de bedroefde ziel van de dichter reeds bijzonder. Welk een rijke en diepe troost, nog vóór de belofte vervuld is. Hij mocht zich de beloften toe-eigenen en zijn ziel mocht ‘vervrolijkt’ en opgewekt worden uit de geestelijke doodsheid. Zo gebruikt de Heere Zijn Woord als middel om het geloof te werken én te versterken. En als dat Woord door een waar geloof mag worden aangenomen, geeft God macht om een kind Gods genaamd te worden. Ja, dan ben je erfgenaam Gods en mede-erfgenaam van Christus. Dan mag je zeggen: ‘mijn beste tijd komt nog’.

Dominee Speksnijder mediteerde over dezelfde tekst tijdens de rouwdienst van Bas van der Vlies. ◀

'Ik vind het een geruststellende gedachte dat de NPV er is'

– Mineke en Dick

Ambassadeur van het leven

Al ruim twintig jaar zijn Mineke (81) en Dick (75) van Bloois lid van de NPV. 'De NPV-Levenswensverklaring hebben we al heel veel keren laten zien bij ziekenhuisbezoeken', vertelt Dick. 'Daarnaast verspreidt de NPV een helder, gefundeerd geluid. Dat stimuleert je om als christen eerlijk voor je mening uit te komen.'

Mineke heeft vanaf haar geboorte orthopedische problemen. Mede daardoor is ze al negentien keer geopereerd. 'De laatste jaren vragen ze voor zo'n ingreep in het ziekenhuis of mijn vrouw nog gereanimeerd wil worden, mocht dat nodig zijn', vertelt Dick. 'Daarom vroegen we een Levenswensverklaring bij de NPV op. Elke keer als de vraag gesteld wordt, haal ik de verklaring tevoorschijn. Veel doktoren waarderen deze verklaring en vinden hem glashelder. Ik vind de Levenswensverklaring sterk en beveel hem aan bij mensen in onze omgeving die ook in zo'n situatie zitten.'

Kant-en-klaar

Daarnaast waardeert Dick de standpunten die de NPV inneemt als het gaat om

moderne medisch-ethische kwesties. Het is waardevol om een duidelijk geformuleerd, goed overwogen standpunt te lezen, waarvan je weet dat het op een degelijke christelijke basis rust, vindt hij. 'Zo ging ik naar lezingen over palliatieve sedatie en euthanasie. Waar ligt de grens tussen de twee? De informatie die ik daar kreeg, vond ik erg goed. De standpunten van de NPV en de bijbehorende informatie zijn logisch opgebouwd, waardoor je ze makkelijk kunt overnemen en in een gesprek kunt reproduceren.'

Getuige

De NPV stimuleert christenen om eerlijk voor hun mening uit te komen, ervaart

Dick. 'NPV-Zorg voor het leven' is de volledige naam van de organisatie. Dat betekent dat zij een volledig pro-life standpunt innemen. Van het begin van het leven tot en met het overlijden en alle gebeurtenissen daartussen. Als je tegen abortus en euthanasie bent, word je voor 'achterlijk' aangezien in onze maatschappij en soms zelfs door de regering', vertelt hij. 'De NPV is een prachtig stootblok om dat tegen te houden. De organisatie moedigt christenen aan om ook eerlijk hun standpunten te delen. Want die zijn waardevol, dus wees niet bang. En wordt je mening niet gedeeld? Dan ben je toch een getuige geweest. Ik vind het een geruststellende gedachte dat de NPV er is en dat ik er altijd een beroep op kan doen, mocht dat nodig zijn. Dat is die 17,50 euro per jaar aan lidmaatschap zeker waard.'

WORD NU LID VAN DE NPV
en ontvang een abonnement of ander cadeau naar keuze.

Bent u al lid van de NPV?

Werk dan een lid en ontvang hetzelfde per nieuw geworven NPV-lid.

Hiermee maakt u - samen met de NPV - een krachtiger geluid vóór het leven mogelijk!

Ga naar npvzorg.nl/wordlid of vraag via **(0318) 54 78 88** een aanmeldformulier aan.

Abonnementen

De Nieuwe Koers
6 maanden,
5 nummers

Family7+
6 maanden

GezinsGids
3 maanden,
6 nummers

Landleven
3 maanden,
3 nummers

Reformatische Omroep
6 maanden + 2 nummers

Terdege
3 maanden,
6 nummers

Weet Magazine
6 maanden,
3 nummers + DVD

Of kies een van de andere cadeaus, bijvoorbeeld:

De Weet
Scheurkalender 2022

* Deze actie geldt voor alle lidmaatschapsvormen van de NPV: NPV-lid (€17,50 p.j.), NPV-Gezinslid (€12,50 p.j.) en NPV-Jongerenlid (€12,50 p.j.). Kijk voor de actievoorwaarden op npvzorg.nl/actievoorwaarden.

DOOR KEES VAN DER STAAIJ

VAN DER VLIES HERDACHT

Op een waardige en indrukwekkende manier is Bas van der Vlies in de Tweede Kamer herdacht. Demissionair premier Rutte haalde de woorden aan waarmee Van der Vlies in 2010 zijn afscheidsspeech in de Kamer afsloot: *Soli Deo Gloria*.

Met deze drie woorden is kernachtig aangeduid waar het Van der Vlies boven alle dingen om te doen was. Zoals hij zelf eens schreef: "Het gaat, ook in de politiek, om de eer en verheerlijking van Gods Naam. Calvijn, de grote reformator, is de kerken der Reformatie daarin onderwijzend voorgegaan: de ere Gods op alle levensterreinen te beogen. Met minder kan en mag het niet." Zo schreef Van der Vlies in *Van goedertierenheid en trouw*, het boek ter gelegenheid van 75 jaar SGP.

In dit jubileumboek nam hij het laatste hoofdstuk voor zijn rekening, over de SGP in de toekomst. "Ziende op de omstandigheden, moeten de harpen gauw aan de wilgen (Ps. 137), maar ziende op de Heere, Die heeft gezegd dat wie wijsheid ontbreekt, het maar van Hem begeren moet en dat Hij dan mild zal schenken en niet zal verwijten, wordt wel eens over 'muren' gesprongen en mag wel eens door sterke benden heen worden gelopen (Ps. 18:30)". Hij sloot zijn bijdrage af met de woorden: "Laten wij dan, jongeren en ouderen, schouder aan

schouder mogen staan in verbondenheid aan en liefde tot het staatkundig-gereformeerde beginsel.

*Ja, elk der vorsten zal zich buigen,
En vallen voor Hem neer,
Al 't heidendom Zijn lof getuigen
Dienstvaardig tot Zijn eer.
't Behoeftig volk, in hunne noden,
In hun ellend' en pijn,
Gans hulpeloos tot Hem gevloten,
Zal Hij ten redder zijn.
(Ps. 72:6 ber.)*

Over de toekomst gesproken. Wat een rijkdom, wat een perspectief. Zó zal het werkelijk wel gaan, *Deo volente*." Het is geschreven tekst, maar je hóórt het hem

zeggen. Een doordacht en doorleefd getuigenis. Het was een groot voorrecht om 12 jaar lang met Bas van der Vlies in de kamerbankjes te mogen zitten. De eerste vier jaar nog samen met Koos van den Berg. Aangrijpend dat ze ons beiden zo kort na elkaar zijn ontvallen.

Er zijn in de achterliggende tijd veel rake woorden over Van der Vlies gesproken en mooie herinneringen opgehaald. Ook in deze *Banier*. Dat is zeker waardevol. Maar we kunnen als SGP zijn nagedachtenis niet beter eren, dan door zijn op de Schrift gegronde woorden tot ons te nemen en bovenal ter harte te nemen.

Nog één keer Van der Vlies: "Moge de partij verwaardigd worden tot een zuiver en getrouw getuigenis tégen de zonde en de ongerechtigheid, en ván de enige hoop die niet beschaamd maakt, verwaardigd worden ook om met de geschonken gaven van hoofd en hart een constructieve en praktische bijdrage te leveren aan het politieke bestel in afhankelijkheid van Hem, Die tot Gideon zei: ga heen in deze uw kracht." ◀

MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

Onze advocaten staan voor *vakkundige, resultaatgerichte en persoonlijke* dienstverlening.
Het zijn specialisten op hun rechtsgebied en ze staan voor uw zaak.

U kunt ons raadplegen bij geschillen maar -nog beter- ook ter voorkoming daarvan.
Recht op het doel af.
Recht door zee.

Moree Gelderblom Advocaten, aangenaam!

Kantooradres: Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

SGV

Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden.

Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

Nieuwe uitgaven van de GBS

Ditte Klaasse-den Haan

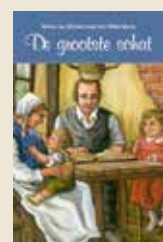
John Bunyan

Prentenboek met illustraties van Ella van der Bas-Bakker.

Om voor te lezen: vanaf ca. 6 jaar.

Om zelf te lezen: vanaf ca. 7 jaar.

BK83 €14,95

Mieke van Steenis-van den Dikkenberg

De grootste schat

Om zelf te lezen: vanaf 7 jaar.

Om voor te lezen: vanaf 4 jaar.

BK82 €5,50

Psalmboek (1773)

Met synoniemen onderaan op de bladzijden.

Formaat: 10,6 x 16,3 cm.

Kunstleer.

P23S €12,50

Nederlandse Geloofsbelijdenis

Lange zinnen zijn in stukjes opgedeeld en onder elkaar gezet.

Met synoniemen.

NGB €6,50

Nijverheidstraat 21 • Leerdam
(0345) 61 01 55 | www.gbs.nl

GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING

In stilte herdenken

Je wordt vanzelf stil op het perron van Auschwitz-Birkenau. Hier arriveerden in de Tweede Wereldoorlog eindeloos lange treinen met veewagons vol Joden. Het perron ligt er nog onveranderd bij. Ik huiver!

Uit de wagons gekomen of geslagen zagen de Joden een enorme vlakte met lage gebouwen. Rechts barakken. Links een paar gebouwen met schoorstenen. Uit de schoorstenen kwam een zoetige vreemde stank. Snauwende SS'ers met blaffende honden. Een koude bedreigende sfeer. Schuifelend kwamen de mannen, de vrouwen met kleine kinderen op de arm, de jongens en meisjes bij een paar 'artsen' die selecteerden. Dat moment was beslissend. Gemiddeld werd 80% afgekeurd en direct verwezen naar de gebouwen met schoorstenen, bestaande uit gaskamers en crematoria. Om paniek te vermijden werd soms een stukje zeep en een handdoek uitgedeeld. Ze gingen immers 'douchen'. De andere 20% ging naar rechts, de barakken in. Weinig eten, keihard werken. Meer dan een paar maanden overleefde je dit meestal niet.

AUSCHWITZ HERDENKEN

Ik was daar op 9 november bij de jaarlijkse Auschwitzherdenking in Polen, waar de SGP ook uitgenodigd was. De Europese Joodse Gemeenschap had deze tweedaagse conferentie georganiseerd voor politici, vertegenwoordigers van organisaties en rabbijnen uit heel Europa. De datum was niet willekeurig. Op 9 november 1938 begon in Duitsland de

Kristallnacht, waarbij de nazi's Joodse synagogen en winkels vernielden en in brand staken. De eerste openlijke uiting van een vernietigingsactie tegen de Joden.

De dag ervoor, 8 november, was er in het nabijgelegen Krakau een conferentie over antisemitisme in Europa. Sprekers uit allerlei landen vertelden over de grote toename van antisemitisme. Daar schrokken we van! In veel landen voelen de Joden zich niet meer veilig. Wetgeving, zoals het verbod op besnijdenis en ritueel slachten, openlijke uitingen van antisemitisme in het openbare leven. In België krijgen de kinderen, die naar een Joodse school willen geen beveiliging meer. Zelfs in Duitsland neemt het antisemitisme sterk toe.

En in Nederland? Je raakt soms aan berichten gewend. Maar waarom is er zo'n zware beveiliging nodig voor de Joodse school in Amsterdam? Waarom durft een Jood geen keppeltje op te doen als hij op straat loopt? Waarom ervaren Joodse studenten discriminatie op onze universiteiten?

Een dag later sta je op dat perron. Woorden schieten hier tekort. Hoe kan het dat mensen de holocaust ontkennen? De bewijzen zie je daar om je heen.

Deze tweedaagse was heel nuttig om bij te wonen. We kregen allen huiswerk mee. Ook de SGP moet zeer waakzaam blijven om antisemitisme te onderkennen en te bestrijden.

VAN DER VLIES HERDENKEN

Een paar weken later werd het op een andere plaats ook stil. In de Tweede Kamer werd op 23 november om 14.00 uur onze oud-partijleider Bas van der Vlies officieel herdacht. Velen hebben het digitaal gevolgd. De inhoudsvolle toespraak van minister-president Rutte met citaten van Van der Vlies maakte veel indruk. Het raakte ons allen. Leest u het nog eens na in deze *Banier*.

Van hem mag ook gezegd worden: hij sprak nog nadat hij gestorven is. ◀

Herdenken geeft ons huiswerk mee.

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

Getelde dagen

Op 18 november 2008 mocht mijn 'baas Bas' het woord voeren bij de 10e presentatie van het Jaarboek van het Centrum Parlementaire Geschiedenis, dat is verbonden aan de Radboud Universiteit van Nijmegen. Het was een hele eer dat te mogen doen, een voordracht voor een illustre gezelschap van historici van naam, hooggeleerde professoren, (oud-)Kamervoorzitters, politieke grootheden uit heden en verleden en schrijvers die alle hoeken van het Binnenhof op hun duimpje kennen.

Die bijeenkomst kreeg nog extra gewicht omdat die plaatsvond in de oude vergaderzaal, waar Van der Vlies als beginnend kamerlid in 1981 voor het eerst de eed had afgelegd en was aangeschoven in de 'groene bankjes'. Aan de ene kant vond hij het eervol om voor zo'n presentatie gevraagd te worden, maar tegelijk had hij ook aarzelingen: wat moet ik al die mensen nou gaan vertellen wat ze niet al lang weten? Hij hikte er erg tegenaan, wat ertoe leidde dat het besluit om te gaan/niet te gaan telken male werd uitgesteld – zij die hem goed kennen, weten hoe dat werkt... Maar uiteindelijk, toen hij écht ja of nee moest zeggen, kreeg ik te horen: "Ik wil het wel doen, maar dan moet jij me daarbij helpen."

SCHADUW

Deze gang van zaken tekent Bas van der Vlies. In de 26 jaren dat ik samen met hem mocht optrekken, heb ik hem als zijn 'schaduw' door en door leren kennen. Op het Binnenhof het vaakst natuurlijk, maar we stroopten het hele land af, van Ulrum tot Terneuzen, en van Den Helder tot

Nijmegen. Eerst als 'mijnheer Van der Vlies', gaandeweg als 'Bas', báás Bas. Over zijn persoon en werken is heel veel te zeggen. Ik zou er een boek over kunnen schrijven, maar ik beperk me tot één kenmerkende eigenschap die hem karakteriseert en waarmee hij als mens en als politicus veler harten wist te winnen.

Dat is zijn bescheidenheid. Het Bijbelwoord "Uw bescheidenheid zij alle mensen bekend" (Filippenzen 4:5) paste hem evengoed als zijn donkere pakken. Dat hij anderen uitnemender achtte dan zichzelf, blijkt al wel uit het hierboven gememoreerde. Dat voorbeeld is met vele andere aan te vullen.

KRUKJE

Met een glimlach denk ik terug aan hoe hij als partijleider altijd aankondigde dat hij naar een vergadering van het hoofdbestuur moest om daar aan te schuiven 'op m'n krukje' en 'een woordje te mogen spreken'. Dat hij zich meer zag als een 'partijlijder' dan als een partijleider zag, is in dit verband veelzeggend. Dat dat geen valse bescheidenheid was, weet iedereen die hem van nabij meemaakte als hij worstelde met zijn redevoeringen en leed aan de interne tegenstellingen.

Hierbij past ook een opmerking over de verhouding tot de media, en dan met name de televisie. Of ze het toegeven of niet, vrijwel alle politici willen niets liever dan zo vaak mogelijk op de tv. Ze zijn voor een paar seconden in het journaal bereid zich in allerlei bochten te wringen en afspraken abrupt af te zeggen. Zo niet Van der Vlies. Er is door journa-

listen en cameralieden vaak gezegd: "De camera houdt van Van der Vlies." Dat was inderdaad zo. Als hij in de wandelgangen of in de studio werd ondervraagd, was zijn optreden altijd authentiek, niet gelikt. En soms (ook voor mij) verrassend.

KUNT U ZWIJGEN?

Nooit vergeet ik hoe hij een keer in de wandelgangen met een draaiende camera en open microfoon werd opgewacht door een cameraploeg van de NOS met de vraag: "Mijnheer Van der Vlies, kunt u ons zeggen wat u vanochtend in het torentje met de minister-president hebt besproken?" Hij boog zich een beetje voorover in de richting van de journalist en vroeg: "Kunt u zwijgen?" "Ja" knikte deze gretig, waarop Van der Vlies zei: "Ik ook." Nog voordat de brave man en ik van onze verbazing waren bekomen, was baas Bas al weggestieft. Het filmpje is nog jarenlang als voorbeeld gebruikt bij de PvdA om beginnende Kamerleden te laten zien hoe het moet...

De camera houdt van Van der Vlies. Dat moge inderdaad zo zijn geweest, maar het omgekeerde was zeker niet het geval en dat was echt niet alleen omdat hij ook persoonlijk niets op had met dit medium. Hij vond al die poespas maar niks. Dat neemt niet weg dat hij soms, als een optreden paste binnen de mediarijchlijn en het 'SGP-team' het nodig vond, aanschoof in een programma om het standpunt van de SGP uit te leggen en te verdedigen. Maar dat was voor mij als voorlichter altijd duwen en trekken om hem zo ver te krijgen. Hij weigerde ook pertinent om zich voor zo'n uitzending met dat felle schijnwerperlicht, te laten schminken, iets wat anderen wél deden om zo beter over te komen. Zijn argument was kort en goed: "Ik ben Izébel niet." Daar was geen speld tussen te krijgen, al bleef zo'n visagiste verwonderd achter met de prangende vraag wie Izébel dan wel was...

NIEUWS ONDER DE ZON?

Nog even terug naar het begin: november 2018, de bijdrage van Van

der Vlies ter gelegenheid van het Jaarboek Parlementaire Geschiedenis. Zoals ik schreef: hij aarzelde tot het allerlaatste moment. Maar hij ging, zich nog steeds afvragend hoe het zou vallen. Een half uur lang sprak hij over parlementaire gebruiken en symbolen, over wat gelijk bleef ondanks veranderingen, en wat veranderde ondanks wat hetzelfde bleef. Het motto van zijn speech was: is er nieuws onder de zon? Zijn laatste woorden waren heel persoonlijk en indringend.

"Geachte aanwezigen, Ik wil graag eindigen met een persoonlijke noot die ik wil laten toevoegen aan de Handelingen van deze bijeenkomst. Feest, dat is een van de thema's van Jaarboek 2008. Twee jaar geleden mocht ik vieren dat ik 25 jaren lid ben van de Tweede Kamer. Daar is toen uitvoerig bij stilgestaan, al vind ik de betiteling 'feest' wel erg hooggegrepen.

Tot m'n stomme verbazing werd ik een maand geleden opnieuw in het zonnetje gezet, nu met het feit dat ik er 10.000 dagen op heb zitten. Er zijn mensen die denken dat ikzelf driftig heb zitten tellen, of dat mijn voorlichter een publiciteitsstuntje had bedacht. Ik kan u echter met de hand op mijn hart verzekeren dat dat niet zo is. Bij navraag bleek dat dit het werk was van de griffie van de Kamer.

Die telt keurig mijn dagen en die van mijn medeleden.

Ik vind dat eigenlijk wel een mooie gedachte: mijn dagen worden geteld. Het herinnert mij aan Psalm 90, de Psalm die gaat over de Majesteit van God. Vers 12 luidt: "Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen." Die Psalm behoedt ons mensen voor dikdoenerij en leert ons onze eigen 'prestaties' te relativieren. Psalm 90 herinnert mij óók aan wat mij ten diepste heeft bewogen in die 10.024 dagen op het Binnenhof. Ik kan dat niet beter verwoorden dan met het laatste vers van diezelfde Psalm. Ik citeer: 'En de lieflijkheid des Heeren onzes Gods zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat.'

Ik dank u voor uw aandacht."

Het applaus was echt overweldigend. Met z'n hoofd wat gebogen liep hij vervolgens met z'n papiertjes enigszins beschroomd weer naar z'n stoel. Toen we terug waren op onze werk-kamer ging hij zitten, keek me aan, en zei: "Volgens mij kwam het wel goed over, tóch?" ◀

"KUNT U ZWIJGEN?
IK OOK"

Sprekend Van der Vlies

Door Jan Schippers

Directeur Wetenschappelijk instituut voor de SGP

Veel partijleden zullen zich de doorwrochte partijredes herinneren die ir. B.J. van der Vlies uitsprak tijdens de jaarvergaderingen. Bij wijze van terugblik en eerbetoon volgt in deze bijdrage een beperkt aantal citaten daaruit.

Zijn eerste partijrede werd uitgesproken op 28 februari 1987. De titel werd ontleend aan Psalm 84: 'Welgebaande wegen'. Ontwikkelingen rond de vraagstukken van euthanasie en gelijke behandeling geven reden tot grote zorg: "Daarom moet krachtig worden teruggeroepen tot het gaan van de welgebaande wegen, die van het gehoorzamen aan Gods geboden. Aan die gehoorzaamheid is zegen verbonden, niet

altijd materieel in menselijke zin, maar wezenlijk voor het geestelijke- of denkklimaat waarin wij leven." (...) "De voornaamste taak van de SGP is dat terugroepen, principieel en tegelijk constructief in de praktische situaties die zich voordoen."

Sociale bewogenheid

"De SGP heeft wel eens de schijn tegen zich gehad geen sociaal gezicht te hebben. Ten onrechte. Sociale bewogenheid mag best afstralen van ons optreden. Daarom hechten wij aan de uitspraak dat op het minimumniveau niet meer mag worden bekniibeld. (...) Van de ruimte die er gelukkig weer wat is, mogen degenen die het laagste inkomen hebben, toch wel mee profiteren? Dat lijkt ons een kwestie

van stijl en plicht, een kwestie van rechtvaardigheid ook." (1989)

Eind 1989 vielen de communistische regimes in Oost-Europa als dominostenen na elkaar om in Polen, Hongarije, Bulgarije, de DDR, Tsjecho-Slowakije en Roemenië. "De Roemeense dictator Ceaușescu werd gefusilleerd. De Oost-Duitse president Honecker verdween in de beklagdenbank. De Tsjechische dissident Havel kwam aan het roer. Wie had dat, zeg een halfjaar geleden, kunnen denken? (...) De kolossale betonnen Berlijnse Muur is in korte tijd verpulverd tot souvenirs. Het ijzeren gordijn is opengeschoven en laat een tot armoede vervallen werkelijkheid zien. Het economische systeem van het communisme, met als kenmerken

ir. B.J. van der Vlies e.a.

Gods trouw en goedheid prijzen

SGP-Partijredes 1987-2010

een strakke planeconomie en staats(ruil)handel, is failliet.” (1990)

Van der Vlies benoemde vaak de moeilijke situatie van de sectoren visserij en landbouw. Zo ook in 1992: “De grote onrust die dit jaar onder de boeren is ontstaan, mag vandaag niet onvermeld blijven. Die onrust is bepaald niet nieuw. De laatste jaren nam de overheid maatregel op maatregel. De reacties van de agrarische stand op dit beleid lijken steeds meer naar een climax te gaan. Hoe lang moeten wij het overheidsbeleid nog volgen, zo vragen veel boeren zich af. (...) En hiermee zijn we gekomen bij de kern van het probleem: het conflict tussen milieu en bedrijfseconomie. Vormen deze zaken nu echt en onvermijdelijk een tegenstelling? De SGP meent van niet. Zij houdt vast aan de gedachte dat de boer de meest ervaren rentmeester en natuurbeheerder is.”

De periode van de ‘paarse kabinetten’ was ingrijpend: “Openstelling van het huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht; verdere liberalisering van de euthanasieregeling; aantasting van het karakter van de zondag als afgezonderde ‘dag des Heeren’ en opheffing van het bordeelverbod.” In 2000 zegt Van der Vlies: “Toen vorig jaar al deze voorstellen binnen ongeveer een week bij de Kamer belandden, waren wij zo teleurgesteld en bedroefd dat wij in overweging hebben genomen nog scherper dan we al gewend waren, tegen ‘paars’ stelling te nemen.”

Fundamentalistisch?

Sinds de aanslagen van 11 september 2001 wordt de SGP de Taliban van het Westen genoemd. Een belachelijk verwijt. “Zeker, de SGP heeft fundamentele standpunten, maar heeft gedurende haar langjarige bestaan en publieke optreden nimmer opgeroepen tot of gegrepen naar fysiek geweld of iets dergelijks om deze standpunten kracht bij te zetten

of die de ander met dwang op te leggen. Er is niet één tegenvoorbeeld te vinden voor degenen die ons in een kwaad daglicht willen plaatsen.”

De Bijbel ziet Van der Vlies als het zout in ‘de pap’ van het politieke bedrijf: “Wee ons als dát zout smakeloos wordt. Waarmee zal het dan nog gezouten worden? Het zou nergens meer voor deugen en worden weggegooid. Zout is bederfwerend, doortrekt alles en geeft een pittige smaak. De Heere Jezus gaf aan Zijn discipelen de opdracht mee: ‘Hebt zout in uzelf, en houdt vrede onder elkander’. (Markus 9:50) Deze opdracht moet onze roeping zijn, die we volgen onder het gebed om wijsheid van Boven en in het besef van volstrekte afhankelijkheid van Hém.”

“HEBT ZOUT IN UZELVEN, EN HOUDT VREDE ONDER ELKANDER”

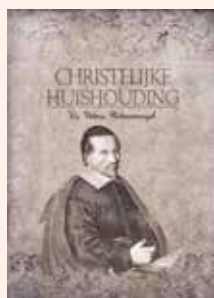
Sprekend over de roeping van de SGP stelt Van der Vlies in 2008: “We hebben de roeping het goede te zoeken voor ons land en ons volk. Heel praktisch. Als de boeren en visserlui, zoals nu, moeilijke tijden doormaken, mogen ze op de SGP rekenen. Als de kleinere middenstanders door de grote winkelketens worden weggedrukt, mogen ze van onze SGP aannemen dat we al het ons mogelijke zullen doen om concurrentieverstorende elementen aan te pakken. Als er hele regio’s zijn op de wereld waar zware honger wordt geleden en mensen van het allernodigste aan medicijnen en dergelijke zijn verstoken, dan mag men terecht uitzien naar onze inzet om deze noden te helpen lenigen. We zullen meedenken over de personeelsproblematiek in het onderwijs en de zorgsector. Ouderen, gehandicapten, chronisch zieken en dergelijke, kloppen niet tevergeefs

bij ons aan. Zo kunnen we nog wel even doorgaan. De intentie zal al wel duidelijk zijn. Kwestie van trouw, in tijden waarin het mee zit en juist ook in tijden van forse tegenwind.”

In zijn laatste partijrede van 27 maart 2010 bekritiseert Van der Vlies het gelijkheidsbeginsel. “Als een zware deken wordt dit beginsel over onze samenleving uitgerold. Als het eropaan komt, blijken zij die tolerantie hebben gepredikt, zo intolerant te zijn als wat. (...) Klassieke en christelijke opvattingen, waarin de gestolde wijsheid van veel generaties en culturen bijeen zijn gebracht, worden gekneveld of zelfs gecriminaliseerd. Religie mag dan nog wel, maar de ‘seculiere synode’ bepaalt de grenzen van de godsdienstvrijheid. Die grenzen worden steeds nauwer getrokken. Daar gaat een intimiderende werking van uit, die een verlamdend effect sorteert. (...) We moeten de tactiek van intimidatie geen kans geven, door als christenen te zwijgen waar we te spreken hebben. Daarbij moet de blik niet naar binnen gericht zijn, iets wat we door alle omstandigheden van de laatste jaren al te gemakkelijk doen, ook niet naar buiten, maar naar boven. Naar Boven! Open vensters tegen Jeruzalem aan. Zijn trouw en goedheid prijzen, het goede doen en bidden.” ◀

Zelfverloochening

Dit boekje bevat het hoofdstuk Zelfverloochening uit het derde deel van de *Christelijke huishouding* van ds. Petrus Wittewrongel (1609-1662). Hierin behandelt hij de kenmerken van deze deugd en toont hij de noodzaak om deze te beoefenen aan. Overgezet in het hedendaags Nederlands, harde kaft, 78 pagina's, prijs: € 5,- (excl. € 3,50 porto).

Oorlog, kerk en staat

In dit werk beschrijft **Eva van der Groe** als voorbidster haar geloofswerkzaamheden met land, volk, kerk en staat ten tijde van de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Een boek dat zeer lezenswaardig is. Overgezet in het hedendaags Nederlands, aangevuld met een biografie, stevig ingebonden met harde kaft, 272 pagina's, € 15,- (excl. € 3,50 porto).

Vaccinatie afgewezen

Vaccinatie als een vooruitlopen afgewezen - ds. S. Hoeffft, dr. A. Capadose, ds. G.H. Kersten e.a. Deze brochure bevat een bloemlezing uit eerdere getuigenissen tegen de variolatie en vaccinatie. Daarnaast leest u wat ds. P. Zandt zei over het sluiten van kerken tijdens besmettelijke ziektes. Paperback, 128 pagina's, prijs: € 5,- (excl. € 3,50 porto).

Wonderen des Allerhoogsten

Na een lange tijd van voorbereiding verschijnt binnenkort D.v. bij de Landelijke Stichting een nieuwe, zorgvuldig herspelde/hertaalde heruitgave van het boek *Wonderen des Allerhoogsten* van ds. A. van de Velde, gezuiverd van vele fouten! Aangevuld met: een biografie van de hand van **prof. dr. W.J. op 't Hof**, toelichtingen in voetnoten, historische platen en een persoonsregister. Stevig ingebonden en met een harde kaft (ca. 850 p.), € 25,-. **Bestel nu! Let op: alle abonnees van *In het Spoor* krijgen een gratis exemplaar!**

Bestellen: bel 06 - 22 62 61 40 (b.g.g.: 0416 - 693844) of mail naar: inhetspoor@klikSAFE.nl. Zie voor meer informatie: www.inhetspoor.nl

Timotheos

- EVANGELISATIE
- ONDERWIJS
- ZORG VOOR (WEES)KINDEREN

Geeft u hen een toekomst?

Help ons de armoedespiraal van de Malawiërs te doorbreken én hen in aanraking te brengen met het Evangelie.

Meer informatie en doneren: www.timotheos.nl/help-mee

HULS
ARCHITECTEN

DE ARCHITECT DIE LUISTERT.

We ontwerpen plannen, oplossingen en nieuwe perspectieven voor uw opgave. Om deze te laten voldoen aan de wensen van u, als opdrachtgever, moeten uw wensen onze gedachten worden. Dat doen we door te luisteren. Luisteren naar uw wens, luisteren naar uw bedrijfsproces, luisteren naar u als opdrachtgever.

STAPHORST ■ HULSARCHITECTEN.NL

OPSPRINGEN VAN VREUGDE, ZELFS IN EEN CRISIS

DOOR PETER SCHALK

LID EERSTE KAMER

Ieder jaar worden in de Eerste Kamer de Algemeen Politieke Beschouwingen gehouden. Dit jaar zijn ze uitgesteld tot na het aantreden van een nieuw kabinet. De Algemeen *Financiële* Beschouwingen gingen wel door. Logisch, want het demissionaire kabinet had wel een beleidsrijke begroting.

Inderdaad logisch, want niemand zal ontkennen dat de overheid voor grote uitdagingen staat. Niet voor niets is er 80 miljard euro aan steunmaatregelen in de economie gepompt. Daarnaast stelt de klimaatverandering ons als mensheid voor een enorme uitdaging. Ook blijkt onze welvaart een prijskaartje te hebben. We willen luxe en consumeren, maar zijn nauwelijks bereid om de prijs daarvoor te betalen. We willen vrede en rust, maar investeren niet in de noodzakelijke randvoorwaarden. Sterker nog, we komen onze verplichtingen niet eens na: als het om defensie gaat, geven we niet thuis.

KWETSBAREN

Jaarlijks vraag ik tijdens de financiële beschouwingen aandacht voor de kwetsbaren, zoals de mensen met een laag inkomen. De marginale druk op elke extra verdiende euro is gigantisch. In sommige gevallen betalen mensen met een laag inkomen 80 cent belasting voor elke extra verdiende euro. Ook de eenverdieners verdienen onze aandacht. Opnieuw is het niet gelukt om de kloof tussen een- en tweeverdieners te verkleinen. Met kunst en vliegwerk is

de koopkracht op peil gebracht, maar in het slechtste geval betalen eenverdieners nog steeds bijna zeven keer zoveel belasting als tweeverdieners. Daar komt nog iets bij. Er ligt een wetsvoorstel in deze Kamer waarin de bevriezing van de kinderbijslag wordt beoogd. Dit plan werd alleen gesteund door de huidige coalitie (32 van de 75 zetels). Interessant om te bezien hoe het met dit nare wetsvoorstel zal aflopen.

PROBLEEMAANPAK

De Eerste Kamer is ook de Kamer van reflectie. Daarom heb ik aandacht gevraagd voor de wijze waarop het kabinet problemen aanpakt. Elk probleem dat opgelost moet worden, lijkt meteen uit te groeien tot een crisis. Vervolgens zetten we daar een zak geld tegenaan, zoeken naar meerderheden, en zo denken we het probleem weer op te lossen. In de Miljoenennota 2022 schrijft de minister van Financiën vervolgens: "De Nederlandse economie staat er anderhalf jaar na het begin van de coronacrisis goed voor. Dat hebben we in de eerste plaats te danken aan de enorme veerkracht van ondernemers en van de

samenleving als geheel. Daarnaast lijken de forse steunpakketten van de overheid effectief te zijn".

O ja, zeg ik dan? Is dat alles? Of is er ook dankbaarheid tot God, Die ook ons economisch leven beheerst? Daarom sloot ik af met een ontroerend verhaal dat ik ooit hoorde. Een jochie van elf jaar ging, samen met zijn broertje, op bezoek bij zijn vader die in het ziekenhuis lag met een gebroken been. Het was de dag na de watersnoodramp van 1953. Ze moesten vader gaan vertellen dat de boerderij en het land onder water stonden, en dat al het vee was verdronken. (Over een crisis gesproken.) Ze kwamen in het ziekenhuis, deden voorzichtig de deur open, en daar lag vader, zijn ogen gericht op de twee jochies. Ze hoefden niets te vertellen, want hij wist het al. En weet u wat hij zei? "Alhoewel de kudde afgescheurd is van de stal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal, zo zal ik nochtans in de HEERE van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God mijns heils". Dat vertrouwen heb ik de minister en alle collega's toegewenst! ◀

Het oudste SGP-lid

Het is alweer even geleden dat we u in spanning achterlieten. In De Banier, nummer 6 van dit jaar stond de rubriek 'Oudste SGP-lid'. Onze zoektocht naar het oudste SGP-lid bleek nog niet afgelopen te zijn, want in Benthuisen woont een wel heel oud lid van onze partij. Hij is zelfs ouder dan de partij zelf.

In de achterliggende tijd mochten we op bezoek bij de heer O. Bij de Vaate. Bij de verschijning van dit blad hoopt hij 106 jaar, 4 maanden en 20 dagen oud te zijn!

De heer Bij de Vaate is geboren op 26 juli 1915 in Benthuisen. De Eerste Wereldoorlog woedde nog een aantal jaren door. De Spaanse griep (zie pagina 24 van dit blad) was de gevreesde ziekte van die jaren. Koningin Wilhelmina (de overgrootmoeder van onze huidige koning) was onze vorstin en het land werd geleid door kabinet-Ruijs de Beerenbrouck I.

Sinds 1950 is Bij de Vaate lid van de SGP. Hij werd dat in de kiesvereniging Hazerswoude. Inmiddels is dit Alphen aan den Rijn. Dat was in de tijd dat dominee Zandt de fractievoorzitter in de Tweede Kamer en tegelijkertijd ook voorzitter was.

Tegenwoordig woont Bij de Vaate nog steeds op zichzelf. Hij krijgt hulp uit de buurt en van zijn zoon die dichtbij woont. In het dagelijks leven was de heer Bij de Vaate horlogemaker. Nu hij daar lang geleden mee gestopt is, lijkt hij zich niet te vervelen, want dagelijks wordt er in een paar uur tijd nog zo'n anderhalve kilometer achter de rollator gelopen. De energie uit de taart wordt dus goed gebruikt.

Dat ook de innerlijke klok van de 106-jarige nog goed werkt, blijkt als hij tegen het middaguur zijn blik iets vaker uit het raam laat gaan. Het is tijd voor het middageten.

Wij hopen dat hij, zeker in deze tijd, gezond mag blijven en we wensen ons alleroudste lid, samen met zijn familie, Gods zegen toe in de avond van zijn leven.

*Femke van de Weteringh
Sjon van der Ree Doolaard*

De SGP is op zoek naar een

MANAGEMENTASSISTENT(E)

voor o.a. ondersteuning directeur partijbureau, organiseren partijbijeenkomsten en secretariële werkzaamheden.

Ga voor meer informatie naar:

▶ sgp.nl/vacatures

SGP

Van de redactie

Een nieuwe editie van De Banier staat gepland te verschijnen op donderdag 20 januari. Kopij kan ingestuurd worden tot en met dinsdag 4 januari.

De verschijning van de daaropvolgende Banier staat gepland voor donderdag 17 februari 2022.

NB: voor alle in dit blad genoemde data geldt: 'Deo volente'.

Contact met de redactie is mogelijk via Sjon van der Ree Doolaard.

E-mail: debanier@sgp.nl

Telefoon: 010 - 7200 770 ◀

Ledenaantal stijgt gestaag

Het is goed om te zien dat de stijgende lijn wordt voortgezet. Om aan het eind van het jaar voldoende marge over te houden om boven de 30.000 te blijven, hebben we nog wel wat extra leden nodig.

Daarom zien we uit naar nieuwe aanwas! ◀

Partijdag

In 2022 hopen we op zaterdag 14 mei onze jaarlijkse algemene ledenvergadering te houden. Deze partijdag zal mogelijk, afhankelijk van de omstandigheden, (gedeeltelijk) online gehouden worden.

Bereikbaarheid rond de jaarwisseling

Het partijbureau zal rondom Kerst en de jaarwisseling beperkt bereikbaar zijn. Dat geldt voor de periode van vrijdagmiddag 24 december tot maandag 10 januari. Voor ledenmutaties kunt u ons bereiken via: administratie@sgp.nl. Voor contact over de verkiezingen: verkiezingen@sgp.nl. Maar als u ons in deze periode niet kunt bereiken, is info@sgp.nl een centraal punt waar u het eerst gehoor vindt.

Wij wensen u goede Kerstdagen toe en het beste voor het nieuwe jaar. ◀

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1, 7: Bas van der Vlies, 2018 | beeld Ardjan van Bergeijk Fotografie

Pagina 10/11: Bas van der Vlies na zijn bezoek aan koningin Beatrix in paleis Noordeinde toen het staats-hoofd nog betrokken was bij de kabinetsformatie. Zijn 'adjutant' Menno de Bruyne vergezelde hem, zij het niet tot in de werkkamer van de vorstin... | Beeld Dirk Hol

Pagina 12: Van der Vlies bij 100 jaar SGP | Cees van der Wal Fotografie

Pagina 15: De Eerste Kamer vergadert in de Ridderzaal | beeld Twitter Eerste Kamer

Pagina 18: Beeld: Still uit een opname van een RD-vlog over 100 jaar SGP

Pagina 21: Beeld: Renate Bleijenberg-Van Leeuwen

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

COLOFON

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70
Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag, 9.00 – 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJ BUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

REDACTIE

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum (hoofdredactie),
J.S. van der Ree Doolaard (eindredacteur),
drs. J.A. Schippers en M. de Bruyne
E debanier@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

Herdenking in de Tweede Kamer

Op 23 november werd in de Tweede Kamer stilgestaan bij het overlijden van Bas van der Vlies. Bij die gelegenheid was er ruimte voor stilte. Ook waren er twee toespraken. Allereerst Tweede Kamervoorzitter Bergkamp. Haar toespraak is op onze website sgp.nl te lezen, want in dit nummer zou alleen een ingekorte speech een plek kunnen krijgen. Dat zou echter geen recht doen aan haar toespraak. Daarna sprak ook minister-president Mark Rutte bij de herdenking.

Mevrouw de voorzitter,

Toen Bas van der Vlies in 2010, na bijna drie decennia, afscheid nam als Kamerlid zei hij in een afscheidsinterview: "Je moet politiek bedrijven op een manier die respect uitstraalt en waardig is." Ik denk dat iedereen die hem in dit huis meemaakte, Van der Vlies daar zelf in zal herkennen. Bij mij persoonlijk kwamen na het bericht van zijn overlijden in ieder geval meteen woorden boven als 'beschaving', 'kalmte' en 'gezag' én 'beginselvastheid', natuurlijk.

De laatste woorden waarmee hij afscheid nam van deze Kamer waren: 'Soli Deo Gloria' – alleen aan God de eer. Drie woorden waarin hij zelf zijn hele wezen samenvatte. Waar hij voor stond. Waar hij ten diepste in geloofde. En waar hij zijn leven lang hartstochtelijk van bleef getuigen. Zo ook in die laatste, indrukwekkende afscheids toespraak, die een collega-Kamerlid van meer linkse signatuur verleide tot de volgende tweet: "Even was

het parlement de kerk waarin Kamerlid Van der Vlies tot ons preekte. We vergeven hem deze subtiele doorkruising van kerk en staat."

Beginselvast betekende in het geval van Bas van der Vlies overigens zeker niet star of kleingeestig. Integendeel, ook mensen met wie hij het inhoudelijk hartgrondig oneens was, konden rekenen op zijn hartelijke en behulpzame benadering. Principieel? Jazeker! Strijdbaar? Zonder meer! Maar absoluut geen scherpslijper. Zo heeft hij als zeer ervaren Kamerlid ook buiten zijn eigen fractie om menig collega van advies gediend en bemoedigd. Als mensen bij hem aanklopten, hielp hij. Dan deed partijkleur er niet toe. En ook daarom was het gewoon heel moeilijk hem niet sympathiek te vinden.

Dat had natuurlijk ook alles te maken met zijn mildheid op het persoonlijke vlak en zijn veelgeroemde gevoel voor humor. En terecht, want boven dat ernstige, driedelige donkere pak stonden soms ineens een paar pretogen, die dan meestal een kwinkslag of een gevatte opmerking aankondigden.

Zoals die ene keer toen een journalist Van der Vlies uit de tent probeerde te lokken met de vraag hoe hij langs de snelwegreclames voor een bepaald merk ondergoed reed. Het antwoord kwam meteen. "Vooral goed op het verkeer blijven letten", zei hij.

Mevrouw de voorzitter, Bas van der Vlies werkte en leefde in de diepe overtuiging dat ons bestaan hier en het leven na de dood volledig in Gods handen zijn. En in dat onwankelbare vertrouwen is hij ook gestorven.

Geconfronteerd met de stelling dat in onze tijd nog maar weinig mensen in een hiernamaals geloven, zei hij ooit: "Maar daar vergissen ze zich dan grandioos in. En daar zullen we met z'n allen achter komen ook." Om die zekerheid mogen we hem vandaag benijden.

Namens het kabinet wens ik zijn familie, zijn partijvrienden en iedereen die hem lief was alle kracht toe bij de verwerking van dit grote verlies.

Minister-president Mark Rutte

Hopend op Hem wachten

Op het kerkhof van Maartensdijk zou Van der Vlies' oudste zoon Arie namens het gezin en de familie een dank- en slotwoord uitspreken. Omdat hij in verband met corona echter aan huis gebonden was, is deze bijdrage uitgesproken door de begrafenisondernemer. Deze woorden, waarin zo overduidelijke de echo van de overledene te horen is, staan voor een belangrijk deel hieronder.

"Geachte aanwezigen, meeluisteraars,

We voelen ons gedrongen om u als aanwezigen en meeluisteraars mee te geven wat pa in 2005 tijdens de partijdag meegaf. (...) "De moed," ik citeer nu papa's woorden, "zou je bij ogenblikken ontzinken. En toch is dat niet gewenst en ook niet nodig. Daar immers, ligt niet de laatste waarneming. Hún geeft hij moed en krachten, die hopend op Hém wachten. (...) Zeker, met een afzien van jezelf en eigen krachten. Met belijdenis van zonde en schuld voor land en volk, voor jezelf heel persoonlijk ook. Wat een ontrouw, wat een plichtsverzaking aan onze kant. (...) Kort en goed: ons past verootmoediging en vergeving.

Maar in deze houding, gewerkt door de Heilige Geest Die verbindt aan de Koning der koningen en Heere der heren, ligt bemoediging en troost. Onverwacht en ongedacht. Daarom is het te wensen dat we op God mogen leren hopen en vertrouwen. (...)

Bidstond

Het is een bekend verhaal. Ik neem u mee naar een dorp waarvan de bevolking moet leven van de akkergewassen. Het is op een jaar kurkdroog. De kerkenraad besluit om een bijzondere bidstond bijeen te roepen. De tijd is daar, de schare trekt op. Een strakblauwe hemel, geen wolkje dat verandering aankondigt. Het valt op dat een oud vrouwtje met een paraplu loopt. Schouders worden opgehaald, in de war zeker. Desgevraagd komt haar beschamende antwoord: We gaan toch bidden om régen? Kijk, deze vrouw heeft vast geweten wat 'hopend op God te wachten' werkelijk betekent.

De vraag komt naar ons toe of wij dat óók weten. Zou daar niet een groot tekort zitten in kerken, gezinnen en in onze politieke partij, dat we dat vertrouwen in de verhooring van alle opgezonden gebeden voor land en volk, voor overheid en Vorstenhuis, uiteindelijk ten diepste missen? Hoe velen onder ons zullen heimelijk de moed al lang hebben opgegeven dat het ooit ten goede zal keren in ons land? Zij beperken zich tot het redden wat er nog te redden valt. Dat moet trouwens zéker gebeuren. Maar het hopend op Hém wachten ziet uit naar meer, naar wonderen van Zijn hand. Daarop te mogen leren zien, doet gemakkelijk en met geheel het hart instemmen met de Psalmddichter:

*Bemint de HEER, Gods gunstgenoten
De HEER, Die vromen hoedt,
En straft het trots gemoed.
Zijt sterk; Hij zal u niet verstoten:
Hun geeft Hij moed en krachten,
Die hopend op Hem wachten."*

Tot zover het citaat uit de betreffende partijrede.

Week van het leven

Voor ons als gezin en familie stond de afgelopen week in het teken van de dood. In ons land was het deze week de 'Week van het leven'. Dat lijkt een schril contrast. De 'Week van het leven', die bedoeld is om aandacht te vragen voor de positie van ongeboren kinderen, een thema na aan het hart van pa, wordt vandaag afgesloten met de 'Mars voor het leven'. De week die in het teken van de dood stond, wordt vandaag afgesloten met de gang naar dit graf. (...) Het is onze wens en bede dat uit dit sterven nog nieuw leven geboren mag worden. De Heere God heilige de roepstem van dit geopende graf aan ons hart...

Ik wil (...) afsluiten met Markus 9 vers 50b, wat we op een briefje geschreven vonden in het Bijbeltje van pa: "Hebt zout in uzelfen, en houdt vrede onder elkander." 'Hebt zout', dat betekent: wijsheid en voorzichtigheid uit en naar Gods Woord.

Rest mij hem na te zeggen: Soli Deo Gloria!"

Herinneringen aan BAS VAN DER VLIES (1942-2021)

'Alles moet Hem eren'

In verschillende verbanden zijn onze levens samengevloeid. We mochten beiden met vele anderen aan de wieg staan van het *Reformatorisch Dagblad*. We hebben beiden ook bijna gelijktijdig, na meer dan vijftig jaar, afscheid genomen van het *RD*. Dat werd gemarkeerd door een gezamenlijk interview, gepubliceerd in maart jongstleden in datzelfde *RD*. Maar ook in SGP-verband hebben we veel mogen samenwerken. Vooral in de tien jaar dat ik als partijvoorzitter mocht dienen. Hij was er altijd, op elke vergadering, met een constructieve, voorzichtige en wijze inbreng. Waar mogelijk was hij erop gericht om conflicten te vermijden of uit de weg te ruimen. Ook de talloze redactievergaderingen voor *De Banier* in de pastorie van Waarder zal ik niet vergeten. Een markante titel van één van zijn partijredes is mij bijgebleven: 'Alles moet Hem eren'.

De laatste jaren was er een intensiever contact in *RD*-verband in de identiteitscommissie van het SRP-bestuur. Daarin bezonnen we ons diepgaand op de principiële inhoud van het *RD*. Het was voor hem en ons een wonder dat hij daar na een zeer ernstige ziekte weer mocht verschijnen. Het mooiste vond ik, dat hij tijdens die ziekte zoveel van Gods goedheid in Christus had ervaren, dat hij er niet van kon zwijgen. Het was hem een behoefte ook onder ons de Heere (aan) te prijzen. Dat stemt wondermooi overeen met de laatste woorden die hij uitsprak bij zijn afscheid van de Tweede Kamer: *Soli Deo Gloria*.

Ds. D.J. Budding
Partijvoorzitter 1993-2004

“Het beste komt nog”

Ik bewaar goede herinneringen aan dhr. Van der Vlies. Nooit ben ik vergeten wat hij zei bij zijn afscheid als Tweede Kamerlid: “Het beste komt nog”. Dat maakte diepe indruk op de aanwezigen.

Ds. A. van Heteren
Partijvoorzitter 2004-2011

Suizebollen

Mijn eerste contact met Van der Vlies was in 1983. Op een vrijdagavond was ik thuisgekomen uit militaire dienst. De telefoon ging. Tot mijn verbijstering hoorde ik de stem van de heer Van der Vlies. Hij vertelde dat de partij op zoek was naar een jongerenwerker. Hij had mijn naam via de Driestar gehoord. Ik stond te suizebollen, maar werd toch gewoon onderwijzer. Later heb ik Bas vele malen mogen ontmoeten. Hij bleek een aimabele man te zijn, zeer betrokken en bewogen. Met name op het punt van zondagsarbeid heb ik vanuit mijn werk bij de RMU (Reformatorisch Maatschappelijke Unie) vaak met hem samengewerkt. Het was een bijzondere eer om hem zo nabij gekend te hebben. Van harte Gods ondersteuning toegewenst voor zijn vrouw en zijn familie.

Peter Schalk
Fractievoorzitter Eerste Kamer

Een dierbare vriend is ons ontvallen

Sinds het begin van de jaren 70 in de vorige eeuw heeft ons gezin een hechte vriendschap met dat van Bas ontwikkeld in onze woonplaats Maartensdijk. We trokken samen op in het bestuur van de plaatselijke School met de Bijbel, later ook in de kerkenraad en in het SGP-partijbestuur. Terugziende hierop raakt het me opnieuw dat hij samen met Willy, zijn vrouw, altijd hartelijk meeleeftde in tijden van blijdschap en zorg. Voor onze kinderen was het dan ook 'oom Bas en tante Willy'.

Door zijn bescheidenheid maakte hij wel eens een wat gesloten indruk. Maar hij hield zeker van gezelligheid en kon op zijn praatstoel thuis, onder het genot van een glas wijn, onderhoudend vertellen over zijn Haagse wederwaardigheden.

Het raakte hem diep dat de Bijbelse waarden en normen in het parlement en in de samenleving steeds meer devalueerden. Daarmee werd God oneer aangedaan en het welzijn van ons land tenietgedaan. Daar gingen onze gesprekken vaak over.

Hoewel de laatste jaren de ouderdom zich begon af te tekenen, bleef hij zijn helderheid van geest behouden. De dag voor zijn overlijden verzond ik hem via zijn dochter nog een bericht, waarop hij zei, stuur maar terug: "Gans hulpeloos tot Hem gevloeden... zal Hij ten Redder zijn." In die genadige ontferming mocht hij de eeuwigheid aandoen.

Maarten van Leeuwen
Partijvoorzitter 2011-2018 / 2019-2021

Toppunt van souplesse

Denkend aan Bas denk ik aan flexibiliteit. Zo kon hij zonder voorbereiding op pad gaan om een lezing te houden. En na afloop, zoals hij gnuifde: 'de handjes op elkaar'.

Die flexibiliteit veronderstelde hij ook bij anderen. Ik was nog maar net in dienst bij de SGP-fractie toen ik met hem meeliep naar perscentrum Nieuwspoor. Daar werd een RMU-nota aangeboden aan de minister over arbeidsvoorwaarden. Van der Vlies moest deelnemen aan een forum-discussie. Vlak voor het binnengaan, zei hij dat hij tijdig weg moest voor een vergadering. Zou het uitlopen, dan moest ik maar aanschuiven bij het forum. Tot mijn verbijstering, zei ik: 'natuurlijk'.

Wat ik vreesde, werd waarheid. Ik belandde in een forum met Kamerleden van CDA, D66 en RPF. Ik heb geen idee hoe ik door het debat én de vragen van journalisten ben gekomen. Van het thema wist ik niets.

Vorig jaar bezocht ik een NPV-afdeling om een lezing te houden. Bij aankomst bleek in mijn agenda geen thema vermeld. Beschroomd vroeg ik een bestuurslid waarover ik moest spreken en hoelang. Na afloop wél 'de handjes op elkaar'.

Ik heb van Bas veel geleerd.

Diederik van Dijk
Beleidsmedewerker 1996-2015

Ernst en humor, politiek gevoel en mildheid

Als jonge beleidsmedewerker van Van der Vlies mocht ik van 2000-2008 debatten voorbereiden, vooral op het terrein van LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit). Ik bewaar goede herinneringen aan hoe we samen zochten naar de juiste standpuntbepaling ten opzichte van bijvoorbeeld de vogelgriepcrisis en de MKZ-crisis (het mond-en-klauwzeervirus). Onze bezoeken aan Oene en Kootwijkerbroek maakten op ons beiden diepe indruk. Ik heb veel geleerd van zijn ernst en humor, zijn politiek gevoel en mildheid. Maar vooral zal ik mij zijn laatste woorden herinneren bij zijn 25-jarig jubileum: "Mijn beste tijd komt nog!".

Harold Hooglander
Beleidsmedewerker 2000-2008

DE BANIER IN RUSTIG VAARWATER

In Nederland lieten de jaren 50 een tamelijk rustig beeld zien. Het was de tijd van de economische wederopbouw na de oorlog. De verzorgingsstaat werd opgebouwd dankzij veel sociale wetgeving die voor de hele bevolking ging gelden, zoals de AOW. Het was de tijd van de Koude Oorlog met grote spanningen tussen de VS en de Sovjet-Unie. De reusachtige industrialisatie had ook nadelen: lucht- en waterverontreiniging. Achteraf kunnen we dat pas goed onder ogen zien.

Door D. van Meeuwen

Dat rustige beeld laat ook de weekuitgave van *De Banier* in deze jaren zien. Ds. Zandt was vanaf 1946 de politiek leider. Hij stond bekend als een samenbindende man. Zo functioneerde hij ook als hoofdredacteur. De inhoud verschoof van het gewone nieuws naar overwegend politiek nieuws. Qua opzet veranderde er weinig, alleen is er nu geen enkele afbeelding te vinden. Na de meditatie volgden artikelen over de politiek. Meestal werd dat weergegeven door de integrale bijdragen van ds. Zandt

ds. P. Zandt

ir. C.N. van Dis

en ir. C.N. van Dis in stukken weer te geven. Dan waren er rubrieken 'Voor de Jeugd' van 'oom Koos', stukken over de beginselen, de preekbeurten, regelmatig rubrieken over gemeentepolitiek, boekbesprekingen en veel advertenties! De vele giften vielen onder de rubriek 'Aangename verrassingen'.

De jaarlijkse Algemene Vergaderingen in het Utrechtse Tivoli werden uitgebreid weergegeven. Meestal liepen die vergaderingen helemaal uit de geplande tijd door het agendapunt 'Rondvraag'. Maar na afloop: "Tivoli stroomde leeg. Met elkander gingen zij huiswaarts, napratend over de belevenissen van deze hoogtijdag, die wij in het leven der Partij niet graag zouden willen missen".

Getuigend karakter

De bijdragen van ds. Zandt kenmerkten zich door een groot getuigend karakter. Hij bond de strijd aan tegen de opvattingen van de ARP, de CHU en de KVP, in die tijd grote partijen. In 1954 hekelde hij met forse bewoordingen allerlei staatsregelingen, die de vrijheid van de boeren beknotten. Gewetensdwang, vond hij. Maar in diezelfde toespraak haalde hij ook met instemming Groen van Prinsterer aan, die in zijn tijd (eind 19^e eeuw) al stelde dat het woord 'christelijk' veel gehoord wordt, maar dat Christus Zelf en Zijn Woord meer in het vergeetboek komen te staan.

In die tijd van wederopbouw werd door de SGP sterk gepleit voor veel woningbouw. Het ging hen niet snel genoeg. De zondagsrust was een terugkerend thema. Diepe indruk maakte de Watersnoodramp (1953). Het werd gezien als een nieuw oordeel van God. In een debat hierover pleitte ds. Zandt om zich te vernederen onder de krachtige hand van de Heere.

Homeopathie

Opmerkelijk waren de grote advertenties over homeopathische geneesmiddelen, overal was wel een kruid voor. Klaarblijkelijk had de SGP in die tijd wat met homeopathie want in 1955 voerde ds. Zandt een pleidooi voor de enige leerstoel in homeopathie die er niet kwam! "Homeopathie krijgt niet eens de kans om haar wetenschappelijkheid te bewijzen", stelde ds. Zandt.

Ir. Van Dis stelde vragen over de vaccinatie en het verband met kinderverlamming. In zijn betoog, dat getuigde van veel onderzoek, wees hij op het gevaar van vaccinatie. Je kon er juist ziek van worden, er zaten dus risico's aan. De minister stelde daar tegenover dat het risico klein was. Van Dis constateerde dankbaar dat er gelukkig geen vaccinatiedwang was. Sommige gemeenten gingen te ver met die dwang, de niet-gevaccineerden werden beboet. Dat moest onmiddellijk gemeld worden aan het hoofdbestuur.

Verkiezingen

In 1956 ging het aantal zetels van de Tweede Kamer naar 150 en van de Eerste Kamer naar 75. Na de verkiezingen bleek dat D. Kodde als 3^e lid van de Tweede Kamer en ds. C. Smits als eerste SGP-lid van de Eerste Kamer gekozen was. Men was hier natuurlijk heel blij mee. Het optreden van D. Kodde kenmerkte zich door zijn bestuurlijke invalshoek, direct al bij zijn maidenspeech over de politiebegroting. Geen wonder, want hij was al heel jong burgemeester van Zoutelande, lid van de Provinciale Staten en had nog veel meer bestuurlijke taken. Die combinatie van taken kwam toen veel voor.

Ds. Smits was kraakhelder in zijn bewoordingen en ook gevat. Hij stelde in zijn Algemene Beschouwingen (1959) in de Eerste Kamer het punt van te veel staatsbemoeiing aan

de orde. De AOW mocht wel, maar alleen voor diegenen die het echt nodig hadden. Nu zou iedereen AOW krijgen. Niet nodig en oneerlijk. Verderop stelde ds. Smits dat de staatsbemoeiing wél uitgebreid moest worden als het ging over de zedenverderfelijke film- en toneelvoorstellingen. Doe daar wat aan! Minister-president Drees vroeg bij interruptie of de geachte afgevaardigde veel van die voorstellingen gezien had. Ds. Smits deed dit in de tweede ronde af met alleen maar een wedervraag: "Bent u wel eens in een Chr. Geref. Kerk geweest?"

D. Kodde

ds. C. Smits

Buitenlandse politiek

In iedere *Banier* kwam ook de buitenlandse politiek uitgebreid terug. Ds. Zandt verzorgde die rubriek. Dat nieuws kwam natuurlijk wel met vertraging, want

men moest het voornamelijk hebben van buitenlandse kranten. Berichten over de Koreaoorlog (1950-1953) en de Koude Oorlog. Er werd meegedeeld met de Hongaren in de Hongaarse Opstand (1956). Het communisme laat zijn ware gezicht zien, zo schreef de krant. De SGP was niet tegen de samenwerkingsverbanden als de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en de NAVO, maar men verwachtte er niet veel van. Dat gold ook de VN. Dat wordt net zo'n mislukking als de vroegere Volkenbond voor de Tweede Wereldoorlog, stelde ds. Zandt.

Gedetailleerd werd verslag gedaan van het verbroken Uniestatuut tussen het inmiddels zelfstandige Indonesië en Nederland. De breuk werd veroorzaakt door Indonesië en de kwestie Nieuw-Guinea ontstond. Zou Nederland dit gebied ook kwijtraken? In de redevoeringen proef je de pijn van de SGP. Indonesië had eigenlijk die zelfstandigheid in 1949 eigenlijk niet mogen krijgen. Het verlies werd gezien als een oordeel van God.

De Banier in deze jaren laat zien dat de SGP na de roerige oorlogsjaren in rustiger vaarwater gekomen is. Bij het lezen merkt men wel dat er een grote afstand was tussen de partijleiding/redactie en het gewone volk. Men volgde in die tijd gewoon de leiders. Maar de tijden veranderden. Dat zou blijken in de jaren 60. De roep om meer openheid, meedenken en meebeslissen nam in ons land toe en zou ook de SGP gaan raken.

Gods hulp invoeren

“De nood der tijden, die zich ook in ons land zozeer doet gevoelen, dringt in het bijzonder tot verootmoediging en tot het invoeren van Gods hulp. Daarvan is de regering ten volle overtuigd.” Kees van der Staaij begon zijn bijdrage aan het 39e coronadebat met een citaat uit november 1918 van kabinet Ruijs de Beerenbrouck. Kerk en staat riepen destijds een biddag uit vanwege de Spaanse Griep. Van der Staaij riep het huidige demissionaire kabinet op om met de kerken te spreken over ‘verootmoediging en het invoeren van Gods hulp’. ◀

NEE tegen 2G

Bij het 38e coronadebat voerde Chris Stoffer het woord namens de SGP. Hij poogde daarbij de Tweede Kamer aan haar eigen belofte te houden. “Negen maanden geleden trok de Tweede Kamer (unaniem!) een heldere, principiële grens: testen moet altijd een alternatief blijven.

“Een vaccinatiebewijs mag in geen geval een exclusief toegangsbewijs voor voorzieningen of locaties worden”. Ik roep al mijn 149 collega’s op: houd halt bij deze grens! Zeg NEE tegen 2G.” ◀

Advent

Chris Stoffer begon en eindigde zijn bijdrage aan de begrotingsbehandeling van Sociale Zaken met de lofzang van Maria. “Het is weer advent! Deze dagen denken we traditiegetrouw aan de komst van Jezus Christus in deze wereld. Toen Maria van de engel hoorde dat zij in verwachting was van de Zaligmaker, zong zij: ‘Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; en rijken heeft Hij ledig weggezonden.’ En zo is het: Hij had bij uitstek oog voor wie zwak en kwetsbaar was. Dat vraagt Hij ook van ons, in onze samenleving. Maar Maria zong nog meer: ‘Mijn ziel verheft Gods eer; mijn geest mag blij den HEER’, mijn Zaligmaker noemen.’ Jezus was haar Zaligmaker, en dat maakte Maria tóch ongekend rijk. Daarom kwam Hij naar deze aarde: om zalig te maken dat verloren was. En Hij doet nog steeds hetzelfde werk. Mijn adventswens is dat we allemaal die Zaligmaker mogen leren kennen.” ◀

Achtbaan

“Boeren en vissers zitten ongevraagd in een bestuurlijke achtbaan. Hoewel, in een achtbaan weet je tenminste nog welke kant het op gaat... De opkoop-miljarden vliegen over tafel, gewasbeschermingsmiddelen verdwijnen, de hectarepremie daalt en op landbouwgrond lijkt ieder maar claims te kunnen leggen.” Tijdens de begrotingsbehandeling van Landbouw en Visserij pleitte Roelof Bisschop voor een betrouwbaarder overheidsbeleid. ◀

Lerarenregister geschrapt

Ook de Eerste Kamer heeft ingestemd met het SGP/SP-wetsvoorstel om het lerarenregister te schrappen. Dit voorkomt veel rompslomp en regels in het onderwijs. Alleen VVD en ChristenUnie stemden tegen. Het is de derde keer op rij dat het Bisschop lukt om met een wetsvoorstel meer bewegingsruimte voor onderwijzers te realiseren. ◀

SGP
YouTube

Bekijken

Bijna alle fragmenten zijn ook te bekijken op ons YouTube-kanaal.

ADVENTSWENS: DAT WE
ALLEMAAL DE ZALIG-
MAKER MOGEN LEREN
KENNEN.

Op weg naar de gemeenteraadsverkiezingen

Over precies drie maanden (16 maart 2022 D.V.) zijn de stemlokalen weer geopend. Op dat moment mogen we allemaal weer stemmen voor de gemeenteraad. Een belangrijk moment in onze democratie omdat de gemeenteraad flink wat taken en verantwoordelijkheden heeft.

DOOR GERARD WIJLAND
COORDINATOR BESTUURDERSVERENIGING

Cursusdag 29 januari

Daarnaast werkt de BSV (bestuurdersvereniging) aan een cursusdag voor (nieuwe) lokale bestuurders. Hierin staat het politieke werk en het SGP-DNA centraal. Op 29 januari willen we elkaar in Gouda ontmoeten, waarbij u een keuzeprogramma aangeboden krijgt met o.a.: mediatraining, debatvaardigheden, speechschrijven, wethouderschap en (fractie)voorzitten.

Uiteraard bieden we ook inhoudelijke sessies aan waarin (nieuwe) raadsleden worden meegenomen in de kern van de partij. Hoe beroep je je in de dagelijkse gemeentepolitiek op de Bijbel? Hoe kun je Gods woord in de raadszaal toepassen en gebruiken ten goede van de gemeente?

Verwacht u/jij na 16 maart 2022 als raadslid of wethouder actief te worden of te blijven namens de SGP? Houd dan de nieuwsbrieven aan het lokale bestuur in de gaten!

De Banier en Studio SGP

Met de gemeenteraadsverkiezingen zijn er per gemeente altijd verschillende thema's belangrijk. Tegelijkertijd zijn er thema's, zoals bijvoorbeeld energietransitie, woningbouw en veiligheid die in veel gemeenten een grote rol spelen. Als jullie lokaal een unieke aanpak voor een bepaald thema hebben bedacht, is dat natuurlijk het delen waard! Graag bieden wij daarvoor een podium in de aankomende Banieredities, de nieuwsbrieven en in Studio SGP. Benader ons via voorlichting@sgp.nl. Wij bieden zo veel mogelijk van jullie ideeën een podium.

Waar kan aan gedacht worden?

- Hebben jullie een ludieke campagneactie?
- Hebben jullie een uniek campagnevoertuig?
- Gaat het erom spannen of er wel een zetel komt?
- Zijn jullie misschien wel de grootste fractie?
- Hebben jullie een creatief en/of innovatief plan voor een bekend probleem?

KWALITEIT EN SERVICE STAAN BIJ ONS BOVENAAN!

ROEST & MOREE B.V.

Automatisering

Het automatiseren van processen d.m.v. robots

Licht- en krachtinstallatie

Aanleggen, veranderen en/of uitbreiden (LED) verlichting

Fabricage / montage

Kleine staalconstructies, frames, hekwerken, verdiepingsvloeren, transportbokken e.d.

Draai- en freeswerk

Assen, poelies, bussen, e.d.

Persluchtinstallatie

Aanleggen, veranderen en/of uitbreiden

Lassen

RVS, staal, ijzer, gietijzer, aluminium

Machinereparatie

Aanpassen, uitbreiden, repareren, opheffen van storingen (elektrisch, pneumatisch, mechanisch)

Excenter- of frictiepersen

Repareren of reviseren

Wij denken graag met u mee!
Neem vrijblijvend contact met ons op.

Transportstraat 21 - 23, 2861 DX Bergambacht
Tel.nr: 06-50298488, fax: 0182-350096

**'passend
advies
voor
ZZP-ers'**

**'eerlijk advies
voor particulieren'**

**'duidelijk
advies
voor het
MKB'**

VERZEKERINGEN VOOR

ZZP

PARTICULIEREN

MKB

Nieuw EU-landbouwbeleid biedt sterke basis

Het nieuwe landbouwbeleid was hét onderwerp voor de SGP in het Europees Parlement. Boeren krijgen opnieuw steun, voor 'groene prestaties' kunnen ze meer krijgen. Ook jonge boeren gaan erop vooruit.

DOOR BERT-JAN RUISSSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR DE SGP

Uiteindelijk gaat het om een groen, rood of wit vinkje op een computerscherm. Niet voor de coronapas, maar voor een stemming in het Europees Parlement vorige maand. Gelukkig waren de groene vinkjes ruim in de meerderheid. Zo werd het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) vastgesteld voor de jaren 2023 tot 2027.

Jarenlang was erover onderhandeld, gerekend en gelobbyd. De spanning liep soms hoog op tussen het parlement, de EU-landen en de Europese Commissie. Zo ook met de sector zelf.

Ik mocht als de enige Nederlandse onderhandelaar namens het Europees Parlement ook aanschuiven. De SGP vindt dat de sector een degelijk en betrouwbaar EU-beleid verdient. Boeren zorgen dag in, dag uit voor onze voeding en het platteland. Alleen zo zijn we altijd verzekerd van voldoende goede voeding op ons bord. Onze voeding behoort tot de wereldtop. Voor de garantie van die kwaliteit betaalt de EU subsidie aan de boeren.

COMPROMIS

Het nieuwe EU-landbouwbeleid is niet ideaal. Wat de SGP

betreft, had het nieuwe beleid wel eenvoudiger mogen zijn, met minder administratieve rompslomp. Maar het is een compromis dat steun verdient. We hebben de ambities van de Europese Commissie kunnen terugsnijden tot realistische proporties. En we hebben een goede balans gevonden tussen inkomenssteun en extra groene diensten.

GULDEN-VLIESREGELING

Positief is ook dat extra geld is uitgetrokken voor jonge boeren. De inzet voor jongeren in de landbouw was al een SGP-speerpunt uit de tijd van Bas van der Vlies. Als Tweede Kamerlid zorgde hij voor een jonge-boerenregeling in Nederland. Met een knipoog heette die wel de 'Gulden-Vliesregeling'.

NEDERLAND

Zorgen heb ik wel over een andere nieuwigheid: EU-landen mogen een groter deel van het landbouwbeleid zelf bepalen. Ik hoop dat de regeringen hun grotere keuzevrijheid verantwoord gebruiken. Als SGP vragen we dat landen geen extra nationale eisen stellen of te veel geld overhevelen naar andere doelen. Voor de Nederlandse boeren ziet dat er helaas niet gunstig uit. Partijen D66, VVD, CDA en o.a.

Nederland is sterk in uienteelt. Bert-Jan Ruissen (r) op werkbezoek bij Zeeuwse uienhandelaar Marcel Goud (voorzitter SGP Terneuzen).

ChristenUnie willen een greep doen in de kas van de boerensteun. Tot 30 procent van de agrarische inkomenssteun gaat dan naar andere doelen op het platteland, zoals natuurbeheer, fietsbruggen en dorpshuizen. Dat lijkt me onverstandig en onterecht. Als SGP zijn we uiteraard niet tegen steun voor natuurbeheer, maar wij vinden het onverantwoord om dat ten koste te laten gaan van de inkomenssteun.

De groene vinkjes in Brussel hebben de kiem gelegd voor een sterke landbouw in Europa. Nu is het aan minister Schouten om te waken voor een gelijk speelveld. ◀

“EU-SUBSIDIE
GARANDEERT
TOPVOEDING”

Lunteren, Holland Tel. 0342-415728

Esther (4) is wees, geen familielid kan voor haar zorgen...

...ze woont nu bij een zus van haar oma, maar zij is te zwak om goed voor Esther te zorgen.

Stichting Stéphanos helpt kinderen als Esther met onderdak, voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbels) onderwijs. Ze horen over de Heere Jezus en krijgen een toekomst! **Helpt u mee?**

Sponsor een kind als Esther
vanaf **€ 20,-** per maand!

Of doneer 4 kinderbijbels voor **€ 20,-**

Scan de QR code, ga naar www.stephanos.nl/ikhelp of maak uw bijdrage over op NL74 RABO 0335 3074 50 t.n.v. Stéphanos.

Stéphanos
www.stephanos.nl

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau BORN BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

DE ARBEIDSMARKT HEEFT EEN DELTAPLAN NODIG!

Ondanks de coronacrisis is er een gigantisch tekort aan arbeidskrachten. De steunpakketten van de overheid zijn effectief en daardoor draait de economie als een tierelier. Tegelijk is de krapte op de arbeidsmarkt groter dan ooit: volgens het CBS waren er in november per 100 werklozen 126 vacatures. Wat kan de overheid concreet doen om dit tekort op te lossen?

DOOR TIMO TIGGELMAN

COMMISSIE SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

KRAPTE OP DE ARBEIDSMARKT

Ondanks de coronacrisis gaat het goed met de economie. In 2021 groeit de economie naar verwachting fors. De steunpakketten van de overheid zijn effectief, veel bedrijven hebben hier baat bij gehad. De huidige coronamaatregelen raken sommige sectoren hard, zoals de horeca, de cultuur- en de evenementensector. Maar veel andere sectoren hebben hier veel minder last van. Mede daardoor zijn werkgevers momenteel heel hard op zoek naar personeel, met name in de technieksector, het onderwijs en de zorg. Wat kan de overheid hieraan doen? SGP-jongeren vindt het belangrijk om de mensen die nu nog langs de kant staan en niet deelnemen aan het arbeidsproces, wel te laten deelnemen. Een belangrijke maatregel daarvoor is een inrichting van de sociale zekerheid die meer stimuleert om te gaan werken, zodat mensen eerder een baan vinden en zo bijdragen aan het oplossen van het arbeidstekort. Ook is het van belang dat de komende jaren het minimumloon stapsgewijs wordt verhoogd, zodat werken meer gaat lonen.

ONDERWIJS EN ZORG

Het onderwijs kampt met een gigantisch lerarentekort. Sommige scholen overwegen zelfs het invoeren van een vierdaagse schoolweek, omdat ze gewoon het personeel niet hebben om voor de klas te staan. Een bekend probleem in het onderwijs is de loonkloof tussen leraren op de basisschool en

op de middelbare school. Leraren op de basisschool verdienen substantieel minder dan leraren in het voortgezet onderwijs. Volgend jaar wordt een eerste stap gezet om deze loonkloof te dichten. SGP-jongeren vindt dat het basisonderwijs aantrekkelijker moet worden voor leraren. Daarom moet de regering zo snel mogelijk het benodigde bedrag voor het dichten van de loonkloof uittrekken.

Ook in de zorg is er sprake van een groot personeelstekort. Het afgelopen jaar heeft veel zorgpersoneel de sector verlaten, terwijl de maatschappelijke waarde buitengewoon groot is. De overheid kan de druk op de zorgsector verlagen door de administratie en bureaucratie te verminderen. Bovendien is een loonstijging noodzakelijk om de zorgverleners eerlijk te belonen voor hun waardevolle werk voor de samenleving.

DELTAPLAN

Om de krapte op de arbeidsmarkt te minimaliseren, zullen we dus extra aandacht moeten geven aan de sectoren waar de personeelstekorten het grootst zijn. Daarom is het tijd voor een deltaplan: er moet in deze sectoren geld worden uitgetrokken om de tekorten te verminderen en om de sectoren ook voor de toekomst aantrekkelijk te houden voor potentiële werknemers. Dat vraagt om stevige inzet van de overheid voor een structurele aanpak van deze problemen! ◀

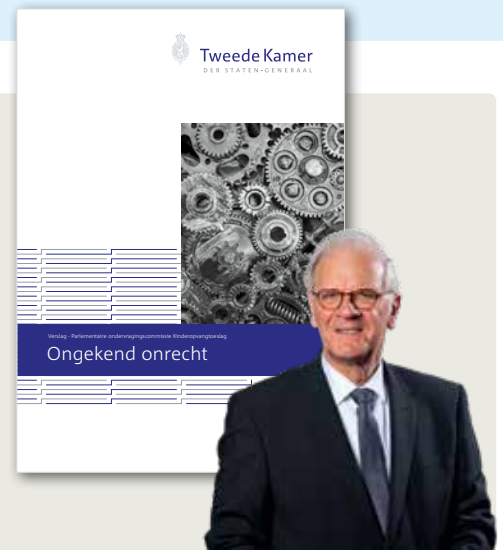
TERUGBLIK OP 2021

Aan het jaar is het een goede gewoonte om terug te kijken. Dagen tellen en in het grotere perspectief proberen te zien. Ook dit hele kalenderjaar was weer doortrokken met corona: avondklok, lockdown, vaccinatie, coronapas, 2G-maatregel. Het begint langzaam door te dringen dat we ermee moeten proberen te leven. Ondanks onze vindingrijkheid zullen we het er samen niet eventjes onder krijgen. Buiten corona om is er in het jaar voor de SGP ook veel gebeurd. Daarom vindt u het 2021-deel van de SGP-kroniek in een aantal hoofdpunten op deze bladzijden. ◀

Door Sjon van der Ree Doolaard

Januari

- ▶ Kabinet-Rutte III valt vlak voor de eindstreep, vanwege het toeslagenschandaal waarmee burgers ongekend onrecht is aangedaan.
- ▶ Tijdens het digitale verkiezingscongres op 16 januari wisselde de SGP van voorzitter. Maarten van Leeuwen vertrok en Dick van Meeuwen trad aan.

Februari

- ▶ Voorafgaand aan de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart stonden februari en maart in het teken van campagnevoeren. Bekende fenomenen waren onder nog veel meer 'Florian in z'n eendje' en Studio SGP.

Maart

- ▶ Een belangrijk moment in 2021: Op 15, 16 en 17 maart werd er gestemd. De SGP mag toch 3 zetels in de Tweede Kamer behouden. De SGP laat daarmee stabiliteit zien in een instabiele tijd. 215.249 mensen hebben hun stem op de SGP uitgebracht. Dankbaarheid voor al dat vertrouwen is wel op z'n plaats.
- ▶ Volksvertegenwoordiging met daarin een grote aanwezigheid in de debatten is iets waarin onze Tweede Kamerleden uitblonden. De zogenoemde 'Splinterindex' liet zien dat de SGP'ers het vaakst aanwezig waren. Voor andere werknemers bij de SGP bestaan geen indexen om het te bewijzen, maar voor én achter de schermen is er in 2021 heel veel werk verzet.

April

- ▶ In april werd er veel vertraging opgelopen in het formatieproces. Daarom is het oude, treurige record uit 2017 verbroken. Sinds 29 oktober duurt de formatie al meer dan 225 dagen.

Juni

- ▶ In aanloop naar de zomer gaat een lang aangekondigd en breed bediscussieerd project van start: het Binnenhof wordt gerenoveerd. Dat betekent dat de beide kamers gaan verhuizen. Sommigen twijfelen of ze ooit nog wel zullen terugkeren op de oude stek.

November

- ▶ Op 7 november overlijdt onze oud-partijleider Bas van der Vlies. Vanaf 1981-2010 zat hij voor de SGP in de Tweede Kamer.
- ▶ Week van het Leven. Wonderlijk genoeg valt de gang naar de begraafplaats samen met de Mars voor het leven.

December

- ▶ Achter de schermen is de SGP alweer hard bezig met de Gemeenteraadsverkiezingen van 2022 D.V.
- ▶ In de achterliggende maanden zijn we op zoek geweest naar onze oudste leden. Een SGP-lid was zelfs nog ouder dan de partij zelf: de 106-jarige O. Bij de Vaate uit Benthuizen.

Mei

- ▶ Op 5 mei is het de 100e verjaardag van De Banier.
- ▶ Op 22 mei is het de jaarlijkse partijdag. Het unieke aan deze dag is dat hij volledig digitaal is.

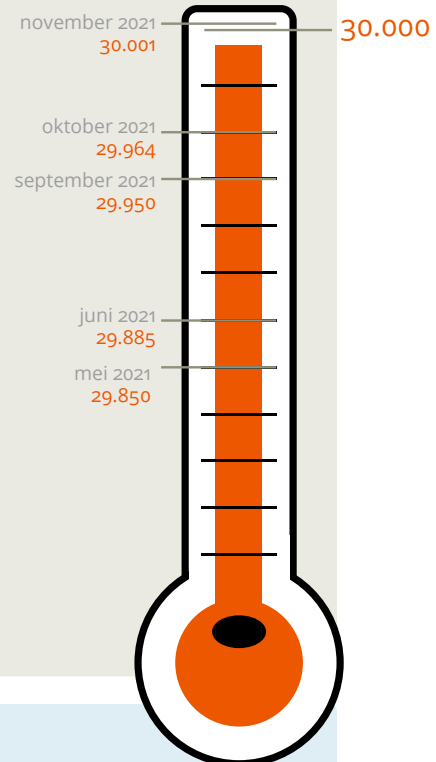

September

- ▶ Op de derde dinsdag van september is het toch weer Prinsjesdag, ook al ziet die dag er door corona ook heel anders uit. Kees van der Staij spreekt bij de Algemene politieke beschouwingen (APB) over de Bijbelse geschiedenis van David en Goliath: "Versla de Goliaths van deze tijd!"

Oktober

- ▶ Niet alles van het coronajaar wordt opgerakeld, maar met het thema vaccinatie neemt de SGP weer een positie in die ze ook in haar beginjaren al moest verdedigen: geen vaccinatiedwang en zelfs geen -drang.
- ▶ De SGP heeft weer 30.000 leden weten te behalen. De lokale besturen zijn hard in de weer geweest om deze mooie mijlpaal te behalen.

DIRECT DE BESTE PRIJS

Afdingen is niet nodig

De stunts prijzen vliegen u om de oren, als u op zoek gaat naar een nieuwe keuken. Maar wilt u echt de goedkoopste keuken? U heeft er tenslotte niets aan als de kwaliteit van uw keuken en de service na een paar jaar tegenvalt. Wij bieden topkwaliteit tegen een eerlijke prijs. Als landelijke aanbieder kopen wij groot en scherp in. Wij geven u direct de beste prijs, waardoor afdingen niet nodig is. U krijgt de prijs waarvan we zeker weten: meer hoeft niet, minder kan niet.

Ruim 2170 beoordelingen
Qasa.nl | december 2021

DB KEUKEN
GROEP

dbkeukengroep.nl/beloftes